

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม:
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

ปริญญานิพนธ์
ของ
อังคณา ตุงคะสมิต

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
พฤษภาคม 2550

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม:
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

ปริญญานิพนธ์
ของ
อังคณา ตุงคะสมิต

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม :

กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

ของ

อังคณา ตุงคะสมิต

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ ชัมภลลิขิต)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์)

(อาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ ชัมภลลิขิต)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์)

.....กรรมการ

(ดร.วันทยา วงศ์ศิลปกรมย์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาและเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ ชัมภลิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์ คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี รวมไปถึงรองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ดร.วันทยา วงศ์ศิลปกริมย์ ที่ให้ข้อชี้แนะทางวิชาการที่ทรงคุณค่าทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ลัดดา ศิลาโนย นอกจากเป็นผู้เชี่ยวชาญให้กับผู้วิจัยแล้ว ยังเป็นบุคคลที่สนับสนุนและจุดประกายความคิด ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการดำเนินการวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งได้สละเวลาร่วมลงภาคสนามกับผู้วิจัยในการเป็นที่ปรึกษาแบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ประภาพร ศรีตระกูล อาจารย์ ดร.นุชนา เหลืองอังกูร รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงศ์อยู่น้อยและรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ สนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านศรีดงเค็ง อาจารย์ชัยวิพล ผันสว่าง คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้นำชุมชน โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และผู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร รุ่น 15 ทุกท่านที่ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอาจารย์ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์ดาวัลย์ ทองมนต์ อาจารย์ทักษิณา เครือหงส์ ที่ช่วยดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ จนงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณน้อง คุณอัจฉราและคุณเมษิต ตุงคะสมิต ญาติพี่น้องที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ที่ให้กำลังใจมาตลอด

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ พระคุณของบุพการี คุณแม่แสงทอง – คุณพ่อณรงค์ ตุงคะสมิต ผู้ให้กำเนิดพร้อมอบรมเลี้ยงดูและบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

อังกณา ตุงคะสมิต

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	9
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล.....	13
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบ.....	44
มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินเชิงปฏิบัติการ.....	56
แนวคิดและปรัชญาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	60
บริบท ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง.....	77
กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	83
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	87
ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	87
ขั้นที่ 2 การสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน.....	95
ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบ.....	103
ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน.....	107
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	112
ตอนที่ 2 ผลการสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	125
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้ระบบ.....	144
ตอนที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	186

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	192
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	192
วิธีดำเนินการวิจัย.....	192
สรุปผลการวิจัย.....	193
อภิปรายผลการวิจัย.....	196
ข้อเสนอแนะ.....	199
 บรรณานุกรม.....	 201
 ภาคผนวก.....	 213
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....	214
ภาคผนวก ข คู่มือการใช้ระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน.....	218
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	313
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 349

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษาในด้านต่าง ๆ.....	17
2 แนวคิดการวัดและประเมินการเรียนรู้แบบเดิมและแนวใหม่.....	22
3 สิ่งที่คุณเรียนต้องรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	27
4 สาระและประเด็นหลักตามแนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....	27
5 จำนวนนักเรียนแยกเป็นรายชั้น.....	79
6 แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	88
7 แผนการปฏิบัติงานในการศึกษาความจำเป็นในการพัฒนาระบบ.....	90
8 กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ณ โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง อ.น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น วันที่ 9 มีนาคม 2549.....	97
9 กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ณ โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง อ.น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น วันที่ 10 มีนาคม 2549.....	98
10 แผนปฏิบัติการการใช้การประเมินเชิงปฏิบัติการร่วมกับการวิจัย เชิงปฏิบัติการ.....	104
11 การดำเนินการประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผล.....	107
12 ผลการสังเกตระบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนตอนที่ 1 ด้านวิธีการ ช่วงเวลาและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียนโดยผู้เกี่ยวข้อง.....	118

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ผลการสังเกตระบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนตอนที่ 2 ด้านเอกสารและการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ผู้เรียนโดยผู้เกี่ยวข้อง.....	122
14 สรุปผลการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT ทั้ง 4 กลุ่ม.....	125
15 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างระบบ.....	135
16 ผลการประเมินความสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบของโครงร่าง ระบบ.....	139
17 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ	141
18 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ	143
19 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ	143
20 กำหนดการประชุมเพื่อดำเนินการแต่ละรอบการวิจัย.....	145
21 ผลการดำเนินการกำหนดเป้าหมาย.....	145
22 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	147
23 แผนปฏิบัติงานตามระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง รอบที่ 1.....	149
24 ผลการปฏิบัติการตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการ.....	155
25 ผลจากการสังเกตวิธีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน.....	157
26 ผลจากการสังเกตเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	159
27 เอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศที่สังเกตพบโดยครูและนักเรียน.....	159
28 ความคิดเห็นของผู้สังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผล ผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544.....	160
29 การปฏิบัติของผู้ปกครองร่วมกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการวัด และประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544	161
30 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน.....	162

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
31 ผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในการประเมิน ประสิทธิผลของระบบ.....	162
32 ผลการสรุปผลสะท้อนในการดำเนินการรอบที่ 1 เพื่อนำไปปรับปรุง รอบที่ 2.....	167
33 ผลการดำเนินการกำหนดเป้าหมาย.....	168
34 แผนปฏิบัติงานตามระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง รอบที่ 2.....	169
35 การปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	171
36 ผลการปฏิบัติการตามตัวชี้วัดแผนการปฏิบัติการ.....	174
37 การสังเกตวิธีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน.....	177
38 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน.....	178
39 เอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่สังเกตพบ.....	179
40 ความคิดเห็นของผู้สังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผล ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544.....	179
41 การปฏิบัติของผู้ปกครองร่วมกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการวัด และประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544.....	180
42 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน.....	181
43 ผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในการประเมิน ประสิทธิผลของระบบ.....	181
44 ผลการสรุปผลสะท้อนในการดำเนินการรอบที่ 2 เพื่อนำไปพัฒนาต่อ	185

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการเรียนรู้ การวิจัยและประเมิน การพัฒนาและปรับปรุง.....	29
2 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน.....	36
3 หลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	44
4 ส่วนประกอบของระบบ.....	46
5 ระบบที่สมบูรณ์แบบ.....	48
6 รูปแบบระบบที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการวัดและ ประเมินผล.....	55
7 การเชื่อมโยงการกระทำ การวิจัยและการมีส่วนร่วม.....	63
8 กระบวนการวิจัยแบบดั้งเดิม.....	64
9 แบบจำลองกระบวนการวิจัยที่เป็นวงจร.....	65
10 การเปรียบเทียบบทบาทของคนในสังคมระหว่างการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมกับการวิจัยแบบดั้งเดิม.....	66
11 วงจรกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis&McTaggart	71
12 แผนผังบริเวณโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง.....	82
13 กรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	85
14 ขั้นตอนการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	86
15 ขั้นตอนระบบการวัดและประเมินผลปัจจุบันของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง..	124
16 ขั้นตอนระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง.....	128
17 หลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	129
18 ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง.....	133

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม:
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

บทคัดย่อ
ของ
อังคณา ตุงคะสมิต

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
พฤษภาคม 2550

อังคณา ตุงคะสมิต. (2550). การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น. ปริญญาโท กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ, อาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ ชัมภลขิต, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 4 ประการคือ เพื่อศึกษา ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบ สร้างระบบ ศึกษาประสิทธิผลในการใช้ระบบ ประเมินและปรับปรุง ระบบ ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาโดยประยุกต์ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยดำเนินการที่โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่นเป็นกรณีศึกษา ขั้นตอนการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบโดยการนำ ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติ ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงระบบ การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ในการดำเนินการผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบของระบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย ระบบย่อยซึ่งดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบตรวจสอบ (Observe) ระบบสะท้อนผล (Reflect) ซึ่งทุกระบบมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นสะท้อนผล

2. ผลการใช้ระบบโดยการนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติ ด้านการใช้ประโยชน์ของระบบ มีความชัดเจนในทุกขั้นตอน ตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่าย และทำให้เกิดการพัฒนาการสอนของครูและการเรียนของผู้เรียน ผลการประเมินเป็นประโยชน์ต่อ ทุกฝ่ายในการร่วมมือแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง เป็นที่ยอมรับ เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย ด้านความเหมาะสม ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน เป็นธรรม โปร่งใส คำนึงถึงประโยชน์ผู้เรียนเป็นหลัก ดำเนินการด้วยความรับผิดชอบและมี จรรยาบรรณ ด้านความถูกต้องน่าเชื่อถือ มีความสอดคล้องกับความสำคัญและความจำเป็นใน การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน วัตถุประสงค์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี

การบรรยายกระบวนการดำเนินการชัดเจน สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ประเมินผู้เรียนในทิศทางเดียวกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ด้านการวัดและประเมินผล ทำให้ครูได้ใช้การวัดการประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ใช้การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการสอน และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู

THE DEVELOPMENT OF CLASSROOM EVALUATION SYSTEM BASED ON BASIC
EDUCATION CURRICULUM 2001 APPROACHING PARTICIPATORY ACTION
RESEARCH : A CASE STUDY OF BANNASREDONGKAENG SCHOOL IN KHONKAEN

AN ABSTRACT
BY
ANGKANA TUNGKASAMIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Education degree in Curriculum Research and Development
at Srinakharinwirot University

April 2007

Angkana Tungkasamit. (2007). *The Development of Classroom Evaluation System based on Basic Education Curriculum 2001 Approaching Participatory Action Research : A Case Study of Bannasredongkaeng School in Khonkaen*. Dissertation, Ed.D. (Curriculum Research and Development). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist.Prof. Dr. Siriyupa Poonsuwan, Dr. Choosak khamphalikit. Assist.Prof. Dr.Dilok Dilakanont.

The purpose of present study was to develop classroom evaluation system based on basic education curriculum 2001 approaching participatory action research. There are four major purposes namely, the gathering of basic data for the development of the system, the development of the system, the investigation of the effectiveness of the system, and the evaluation and revision of the system. This study was a research and development in its nature basing on participatory action research (PAR) which was situated in the context of Bannasredongkeng school, Khonkaen province. The study was carried out in four steps that were step 1 – The gathering of basic data, step 2 – The development of the system, step 3 – The trying out of the system and step 4 – The evaluation and revision of the system. The results from this study are presented as following;

1. The classroom evaluation system which has been developed was comprised of action research with four sub-systems namely planning, action, observation and reflection. Each of the sub-system also had four operational steps of planning, action, observation and reflection.

2. Results of the implementation of the system are summed up as follows: on the usefulness of the system: the system was unequivocal at every step of practice. Everyone concerned became aware of the need for evaluation. It met the needs of every party. It helped stimulate the development of teaching and learning. It had proved itself to be useful to everyone concerned for solving problems and improving the students' learning ability. On the practicality of the system. It was consistent with the school's practice. The school committee was able to use it and it was suitable to every section's work. It was acceptable to everyone at the school and it was worth using it. On the suitability of the

system. The system was developed with participation of everyone concerned. It was fair and transparent in practice. It recognized the significance of everyone's role and was based mainly on the benefit of the learners. It was designed to be operated on the principle of scrupulous and professional conduct. On the reliability of the system. The system was consistent with the need for measurement and evaluation of each level of schooling. Its purposes were in line with the basic education curriculum. It contained a clear description of operation and was consistent with school work plan. It clearly prescribed each party's role. On the system's effects of the parties concerned. On the aspect of satisfaction deriving from the use of the system, it was found that everyone was satisfied with the system . Every party had a part in the development of the learners. Each party evaluated the learners in the same direction which led to the desirable changes in the learners, the school administrators, the teachers, the parents as well as the community. On the aspect of measurement and evaluation, It enabled the teachers to use various methods of measurement and evaluation which are in line with educational standards. Furthermore, the system was designed to be operated as a part of normal classroom instruction. Everyone was allowed to participate in the operation of the system and to apply the results of their evaluation for the development of the learners and the teachers' own teaching.

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การจัดการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย แต่จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์และการแข่งขันกับนานาประเทศที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จำเป็นต้องอาศัยฐานความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญปัญหานานัปการ ดังที่สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544: 3) ได้กล่าวถึงในรายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สรุปได้ว่า ระบบการศึกษาไทยยังมีข้อจำกัดและข้ออ่อนด้อยอยู่มาก ปรับตัวไม่ได้ ทำให้ไม่มีบทบาทและพลังที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของคนไทย ไม่ว่าจะเป็นการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อสารและสารสนเทศหรือการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมบนฐานความรู้หรือการรักษารากฐานทางวัฒนธรรมไทย การจะทำให้ประเทศไทยสามารถยืนหยัด แข่งขันกับสังคมโลกได้จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นเทียบเท่ามาตรฐานสากลและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและโลกในยุคโลกาภิวัตน์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) (2546: 5) ได้สรุปทิศทางการศึกษาไทยในอนาคตว่ามีเจตนารมณ์ 2 ประการคือ การพัฒนาคนและพัฒนาสังคม การพัฒนาคนไทยเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีดุลยภาพใน 3 ด้านคือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน กล่าวได้ว่า หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาก็คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ประเวศ วะสี (2543: ก) ได้กล่าวไว้ว่า หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้คือการปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมายึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เนื่องจากการเรียนโดยการท่องหนังสือหรือเอาวิชาเป็นตัวตั้งไม่สามารถทำให้มนุษย์เผชิญและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพราะโลกแห่งวิชากับโลกแห่งความเป็นจริงต่างกัน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผลเพื่อให้

ทราบถึงผลของการเรียนรู้ ซึ่งไพศาล หวังพานิช (2545: 1, 4-5) ได้กล่าวถึง บทบาทของการวัดและประเมินผลว่า เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้สอนทุกระดับที่ต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกคน เพื่อตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ และขณะเดียวกันก็เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพในการสอนของผู้สอนด้วย แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2539: 3-4) ที่เห็นว่าการวัดและประเมินผลเป็นเทคนิคสำคัญที่ช่วยให้ทราบว่าการเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ เพียงใด ทั้งยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ครูได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ในการพิจารณาหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของนักเรียนในด้านต่าง ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้ดีขึ้นและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด การวัดและประเมินผลสะท้อนถึงคุณภาพการสอนของครูและนักเรียนก็จะได้ทราบว่าผลการเรียนของตนเองและแนวทางการปรับปรุงตนเองเพื่อให้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การวัดและประเมินผลจึงนับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยังเป็นเครื่องมือประกันคุณภาพทางวิชาการอีกด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผล โดยกำหนดแนวทางและบทบาทของสถานศึกษาไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 26 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545?: 15) ดังนี้

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย...

และเพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 20-25) จึงได้ระบุความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนระดับชั้นเรียนไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ดังนี้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติ ร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีการเรียนรู้ของผู้เรียนของผู้เรียน จากการวัดและประเมินผลทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพ ของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียน คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและ ค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่/เพียงใด ดังนั้นการวัด และประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระ การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปใน กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วม กิจกรรม และผลงานจากโครงงานหรือแฟ้มสะสมงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่ สำคัญ คือตัวผู้เรียน ผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้สะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้า ความสำเร็จของตน ครู ผู้สอนจะ เข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม สามารถให้คะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน

สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ สถานศึกษา...

นอกจากนี้กรมวิชาการ. (2545?: 9) กำหนดหลักการวัดและประเมินผลการเรียนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระดับชั้นเรียนดังนี้

- 1) สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
- 2) การวัดและประเมินผลการเรียนต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร
- 3) การประเมินผลการเรียนต้องประกอบด้วย การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน
- 4) การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการ ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชาและระดับช่วงชั้นของผู้เรียน
- 5) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนได้

จากแนวทางการวัดและประเมินผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และหลักการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เป็นแนวคิดใหม่ในการประเมินที่มีลักษณะเด่น คือ เน้นการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนและประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการวัดและประเมินที่หลากหลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ครอบคลุมสภาพความเป็นจริง และสอดคล้องกับการแสดงออกของนักเรียนทั้งกระบวนการและผลผลิต เปิดโอกาสให้ตรวจสอบผลการประเมินได้ และเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ครูและผู้ปกครอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนแต่ละคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและประเทศชาติ

ปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544: 24-25) ได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผล 3 ระดับ ได้แก่ การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน การวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา และการวัดและประเมินผลระดับชาติ แต่การวัดและประเมินผลที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียนและเป็นสารสนเทศที่ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอนได้ตรงสภาพที่เป็นจริงคือการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนและระดับรายวิชา ซึ่งแต่เดิมใช้วิธีการสอบด้วยข้อสอบมาตรฐานซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ถูกผิดและเติมคำสั้น ๆ ที่ใช้ในการทดสอบวัดความรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถวัดความก้าวหน้าหรือผลในด้านอื่น ๆ ได้ วิธีการประเมินแบบเดิมทำให้ผู้เรียนเกิดความเฉื่อยชา มีการแยกเนื้อหาความรู้เป็นส่วนย่อย ๆ และส่วนมากเน้นความจำมากกว่าความคิดขั้นสูงและการนำไปใช้

การปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีกระบวนการประเมินเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหรือหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่ การประเมินผลผู้เรียนจึงมีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา ครูจำเป็นต้องมีความสามารถในการวัดและประเมินผลปรับเปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผลจากเดิมที่เน้นการทดสอบเพื่อตัดสินผลการเรียนไปสู่วิธีการประเมินผลตามแนวทางหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า มีประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการวัดและประเมินผลประมวลสรุปได้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2539: 13; อารมณั ทิมจำลอง. 2542: 15; สุริยันต์ บุญธาภิพย์. 2542: 2-4; ตู จงรักษ์. 2543: 90-94; ประสงค์ สกุลซัง. 2544: 117; สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ. 2544: 92-93; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544: 21,145; สมบูรณ์ ตันยะ. 2545: 187-189; เอกรินทร์ สัมहाศาล. 2546: 20-24; จิราภรณ์ ศิริทวี. 2546: 66; อรุณ โยธสิงห์. 2546: 82; บุญเลี้ยง ทุมทอง. 2547: 50; ไพศาล คงภิรมย์ขึ้น. 2547: 63; เพ็ญฟ้า เรืองเวช. 2547: 40; ศุภชัย สายสิงห์. 2547: 71)

1. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเน้นการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน ผู้สอนไม่ได้นำเอาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงไปใช้ในช่วงที่มีการเรียนการสอน

2. การขาดการสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการประเมินผลแนวใหม่ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงโดยไม่ทำความเข้าใจกับผู้ที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงก่อน เช่น สถานศึกษา บางแห่งพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงทุกสิ่งทุกอย่างในคราวเดียวกันโดยไม่ทำความเข้าใจกับผู้สอน อย่างทั่วถึง ผู้สอนเป็นผู้เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งอาจทำให้เกิดการต่อต้านหรือเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลง ครูมีหน้าที่เสาะหาวิธีการที่ทำให้การประเมินมีความเที่ยงตรง สามารถสะท้อนภาพความสำเร็จของผู้ที่ถูกประเมินมากที่สุด การประเมินมีความจำเป็นต่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพราะการประเมินนำไปสู่การพัฒนา

3. ครูยังยึดติดวิธีการประเมินผลแบบเดิมคือการแยกระบบการประเมินออกจากการเรียน การสอนโดยครูมองภาพการสอน การเรียนรู้ของนักเรียนและการประเมินผลแยกออกจากกัน ครูจัดการเรียนการสอนไปจนเห็นว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้แล้วจึงประเมินผลโดยใช้วิธีการสอบ ทำให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวล ไม่มีความสุขในการเรียน เพราะการสอบจะเป็นการเน้นการจับผิดหาจุดด้อยของผู้เรียน ในขณะที่เจตนาที่แท้จริงของการประเมินผลคือช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้ การสอน ควรต้องสัมพันธ์กันและดำเนินไปพร้อมกัน

4. ครูไม่นิยมใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเพราะเห็นว่ายุ่งยากและใช้เวลามากกว่าการสอบแบบเดิม

5. ด้านการใช้ผลการประเมิน ผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ไม่เคยใช้ผลที่ได้จากการประเมินให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงตนหรือปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้นทั้งในระดับโรงเรียนหรือในระดับชาติ การวางแผนหรือตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เกิดจากการใช้ประสบการณ์ส่วนตัวหรือความคิด臆พลันมากกว่าใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน

6. ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องเพราะยังไม่รู้บทบาทของตนเอง เช่น ผู้ปกครองและนักเรียน ผู้ปกครองมีความคิดว่าการประเมินเป็นหน้าที่ของครูซึ่งเป็นผู้สอน แนวความคิดนี้จึงเป็นเหตุให้ผู้ปกครองไม่สนใจการประเมินน้อยและยังขาดความเข้าใจ ส่วนนักเรียนยังมีส่วนร่วมในการประเมินน้อยเพราะครูมุ่งสอนเนื้อหาเป็นหลักนักเรียนจึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ น้อย

7. ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจส่งเสริมและขาดการติดตามนิเทศการวัดและประเมินผล

8. ความไม่ชัดเจนของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนทำให้การประเมินเป็นไปด้วยความยากลำบาก ครูขาดทิศทางและเป้าหมายในการวัดและประเมินผลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ผลจากการสัมมนาเรื่องการประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งจัดโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2547 มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการวัดและประเมินผลว่า ต้องเร่งพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากมีข้อค้นพบที่สำคัญคือ ครูมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน แต่ยังวัดผลแบบเดิมคือเน้นด้านเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมโรงเรียนของคณะกรรมการประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ข้อมูลจากนักเรียนคือ ครูเปลี่ยนวิธีการสอนยังวัดผลโดยใช้ข้อสอบเหมือนเดิม ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาครูให้เกิดความรู้ความเข้าใจ แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลแนวใหม่และควรมีการพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนให้เป็นระบบที่ชัดเจน ในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีหลายหน่วยงานที่ได้จัดการฝึกอบรมครูในด้านการวัดและประเมินผลเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการวัดและประเมินผลตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ แต่จากการประเมินผลการอบรมพบว่า แม้ครูจะได้รับการฝึกอบรมด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงหลายครั้ง แต่ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการวัดและประเมินแบบเดิม ความก้าวหน้าในการปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการประเมินผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: 29, 79) นอกจากนี้ยังพบว่า สิ่งที่ครูยังทำได้น้อย ได้แก่ การส่งเสริมให้นักเรียนประเมินการสอนของครู การวางระบบประเมินทั้งโรงเรียน การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของผลการประเมินที่ใช้อยู่ การร่วมมือกับผู้ปกครองนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ และพบว่า มีประเด็นที่ควรปรับปรุงในการพัฒนารูปแบบการประเมินการเรียนรู้ เนื่องจากบางโรงเรียนปฏิบัติไม่สอดคล้องกับหลักการประเมินการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ครูประเมินการเรียนรู้แยกเป็นคนละส่วน 2) มีการตั้งคณะกรรมการกำหนดวิธีประเมินการเรียนรู้และสัดส่วนของคะแนนในการประเมินโดยครูส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม 3) ครูใช้วิธีการประเมินหลายวิธีแต่ทุกวิธีเป็นการประเมินโดยครู ทำให้ผลการประเมินการเรียนรู้ขาดความตรง 4) ครูจัดทำแบบฟอร์มประเมินการเรียนรู้จำนวนมากเพื่อบันทึกผลการประเมินที่ละเอียดเกินความจำเป็น 5) การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนควรเป็นผลรวมของการประเมินโดยผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด แต่ครูบางคนไม่ยอมรับผลการประเมินโดยเพื่อนครู 6) ครูบางคนลดเกณฑ์การประเมิน เพราะเข้าใจผิดว่าเป็นวิธีการที่ถูกต้องในการประเมินการเรียนรู้ 7) ครูและโรงเรียนไม่นำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ 8) ครูประเมินผลการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ไม่เห็นภาพพัฒนาการจุดอ่อนจุดแข็งของนักเรียนที่สมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 106, 162)

จะเห็นได้ว่าแม้ว่าจะมีการดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการวัดและประเมินผลแก่ครู แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะประเด็นปัญหาหลักในการวัดและประเมินผลคือ การวัดและประเมินผล

ยังไม่เป็นระบบ ขาดการวางแผน และการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ไพศาล หวังพานิช (2545: 1-2) ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาว่าเป็นสิ่งที่ผู้สอนมีอาจมองข้ามเพราะเป็นประเด็นที่จะนำไปสู่ความเคลือบแคลงสงสัยในคุณภาพการศึกษาโดยรวม ผู้สอนควรระลึกเสมอว่าการวัดและประเมินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการใช้หลักสูตรและเป็นส่วนหนึ่งของวิชาชีพครู ผู้สอนที่มีเฉพาะความรู้ในเนื้อหาอย่างดีและลึกซึ้ง มิได้รับรองว่าจะเป็นผู้สอนที่ดีเสมอไป แต่ถ้าผู้สอนสามารถใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมและสามารถตรวจสอบผลการสอนโดยอาศัยการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องได้ด้วย ก็ย่อมทำให้การปฏิบัติการงานในฐานะผู้สอนมีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการวัดและประเมินผลจึงต้องดำเนินการด้วยความจริงจัง สร้างความเข้าใจหลักการ วิธีการ การสร้างเครื่องมือวัดและการใช้ผลการวัดและประเมินเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ซึ่งในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกจากจะต้องดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลของแต่ละสถาบันแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความเป็นธรรมและดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลการวัดและประเมินสามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนได้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดและเกิดข้อผิดพลาดต่าง ๆ น้อยที่สุด

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยพบว่าแนวทางหนึ่งที่จะสามารถแก้ปัญหานี้ได้คือการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบ จึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนขึ้นและเพื่อให้ได้ระบบที่สอดคล้องกับความต้องการของครู โดยนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมโดยร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหาการวัดและประเมินผลที่เกิดขึ้นและใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นในสถานการณ์จริงที่โรงเรียน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่องโดยใช้กระบวนการประเมินเชิงปฏิบัติการมาประยุกต์ใช้ ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาคือครูประสบอยู่ได้ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้น และเป็นการเสริมพลังอำนาจกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อีกทางหนึ่ง โดยการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของระบบการประเมินทำให้ครูเกิดความมั่นใจในตนเอง เชื่อมมั่นว่าตนเองมีบทบาทสำคัญ และจะทำให้ครูมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูด้านการประเมินผลและปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูเพื่อประกันคุณภาพการทำงาน

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาและร่วมกับครูในการแก้ปัญหานี้จนกว่าครูและผู้เกี่ยวข้องจะสามารถพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลและนำระบบไปใช้ได้ประสบความสำเร็จ วิธีการนี้เป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาครูไปพร้อม ๆ กับครูได้ปฏิบัติหน้าที่ครูในการสอนนักเรียนไปด้วยและผลของ

การพัฒนาส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง เป็นการดำเนินการบนวิถีชีวิตการทำงานของครู ทำให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขโดยเชื่อมโยงกับการทำงานในหน้าที่ครู ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญเชิงวิชาชีพที่เกิดจากประสบการณ์ของตนเอง ครูจะมีความรู้สึกเป็นอิสระ เป็นสุข และเห็นคุณค่าและความจำเป็นของการวัดและประเมินผล สามารถปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลได้อย่างเป็นระบบ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ที่โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากโรงเรียนมีสภาพปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเหมือนโรงเรียนทั่ว ๆ ไป คือครูมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แล้ว แต่ยังมีการเปลี่ยนแปลงในด้านระบบการวัดและประเมินผลน้อย และยังไม่มียุทธศาสตร์การวัดและประเมินผล โดยดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอน 4 ขั้นตอนคือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างระบบการทดลองใช้ระบบ และการประเมินผลและปรับปรุงระบบ ในกระบวนการทดลองใช้ระบบได้ประยุกต์แนวทางการประเมินเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นกลไกควบคุมกระบวนการใช้ระบบ ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นระบบที่เกิดจากความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนในทุกขั้นตอนได้มาร่วมกันศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและร่วมกันพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนให้สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันที่จะพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานบนพื้นฐานของความเข้าใจภายในกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกัน จะทำให้ผู้ร่วมวิจัยค้นพบ พัฒนา และใช้ประโยชน์จากความสามารถที่มีอยู่ในตนเอง มีความสามารถทางด้านการวัดและประเมินผล ปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลได้อย่างเป็นระบบสอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สามารถประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระหว่างเรียนเพื่อหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าด้านความรู้ทักษะกระบวนการ และค่านิยมอันพึงประสงค์ จากการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่เพียงไร ซึ่งจะสะท้อนความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนและประสิทธิภาพในการจัดการสอนของผู้สอน เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งผู้เรียน ผู้สอน สถานศึกษาและผู้ปกครองนำไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ครูสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยบูรณาการการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพเชื่อมโยงกับการประเมินผลทุกระดับตั้งแต่ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาและระดับชาติ สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าด้านวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนสังคมที่เปลี่ยนไป

เนื่องจากแนวคิดการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนดังกล่าวมีจุดเน้นสำคัญที่การพัฒนาระบบภายใต้บริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ดังนั้นจึงต้องดำเนินการศึกษาเป็นรายกรณี ซึ่งผลการศึกษจะทำให้ได้ระบบที่สถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ จากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงสนใจที่จะร่วมการพัฒนาระบบนี้กับโรงเรียนในระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จากการสำรวจโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตจังหวัดขอนแก่นพบว่า มีหลายโรงเรียนที่มีปัญหาด้านการวัดและประเมินผลคล้าย ๆ กัน ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกโรงเรียนที่ยังไม่มีระบบการวัดและประเมินผล ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องมีความต้องการ สนใจและยินดีให้ความร่วมมือ เพราะการพัฒนาโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและความต้องการที่จะพัฒนาอย่างแท้จริงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงจะทำให้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยได้คัดเลือกโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งซึ่งเป็นโรงเรียนหนึ่งที่มีปัญหาและมีความต้องการในการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนดังกล่าวมาแล้วข้างต้นจึงได้เลือกเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544
2. เพื่อสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544
4. เพื่อประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านผลต่อผู้มีส่วนร่วม

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นที่การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ควบคู่ไปกับการปฏิรูปการสอนของครู ซึ่งการวัดและประเมินผลมีความสำคัญดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดที่ 4 ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการวัดและ

ประเมินผลคือให้มีการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติและพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม การทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน คือจะทำให้ทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและผลการสอนของครู เป็นแนวทางปรับปรุงวิธีการสอนของครูและวิเคราะห์ วินิจฉัยผู้เรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ครูสามารถวัดและประเมินผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้มีส่วนร่วมนำไปเห็นความสำคัญและเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ปัญหาในเรื่องการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่เกิดขึ้นโดยการได้ข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลสามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครูได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. ด้านการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในครั้งนี้จะได้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา และของชุมชน ช่วยให้ผู้เรียนในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาเกิดกำลังใจที่จะนำความสามารถในการดำเนินการวัดและประเมินผลไปใช้ในสภาพจริงในชีวิตการทำงานของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบและจะทำให้ได้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่โรงเรียนระดับประถมศึกษาอื่น ๆ สามารถนำแนวคิดหลักการและกระบวนการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้โดยปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการดำเนินงานดังนี้

1. การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกระบวนการที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการประเมินเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาสามารถพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนโดยผู้เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมและใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนได้สอดคล้องตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนได้

สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน มีการประเมินเชิงปฏิบัติการเป็นกลไกตรวจสอบ

2. สถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ในครั้งนี้คือ โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น เป็นโรงเรียนที่ยังไม่มีระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โดยเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 – อนุบาล 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1– มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน คือ ผู้บริหาร ผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์ดังกล่าวและมีความต้องการที่จะพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนโดยผู้เกี่ยวข้องยินดีให้ความร่วมมือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. **ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544** หมายถึง กระบวนการที่เน้นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายเหมาะสมและนำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระบบโดยองค์ประกอบของระบบในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ความสัมพันธ์กัน ซึ่งประกอบด้วยระบบย่อยซึ่งดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบติดตามตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล ปรับปรุง (Reflect)

2. **การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม** หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยกับผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders) อันได้แก่ ผู้สอน ผู้ปกครองและบุคลากรในสถานศึกษา ได้ร่วมกันดำเนินการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ร่วมกับผู้วิจัย โดยระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันตามความจำเป็นเหมาะสม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 **ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน** ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินความต้องการจำเป็นในด้านการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล

2.2 **ขั้นการสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน** ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนยกร่างระบบ ดำเนินการยกร่างระบบ ตรวจสอบโครงร่าง ประเมินและปรับปรุงโครงร่างระบบ

2.3 การทดลองใช้ระบบโดยการนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนเตรียมการใช้ระบบ ดำเนินการใช้ระบบ สังเกตการปฏิบัติ และสะท้อนผลการปฏิบัติจากการนำระบบไปใช้และใช้การประเมินเชิงปฏิบัติเข้าร่วมเพื่อกลไกควบคุมในการนำระบบไปใช้

2.4 การประเมินและปรับปรุงระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินและปรับปรุงระบบหลังจากการทดลองใช้

โดยในทุกขั้นตอนจะใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Act) การตรวจสอบ (Observe) และการสะท้อนผล (Reflect) เข้าไปร่วมด้วยทุกขั้นตอน

3. การประเมินเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประเมินในขณะที่ยังมีระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปใช้ เพื่อเป็นกลไกควบคุมในการใช้ระบบ โดยเน้นการประเมินแบบมีส่วนร่วมที่ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโดยระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินแตกต่างกันตามความจำเป็นเหมาะสม โดยมีการปฏิบัติ 3 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ขั้นเริ่มต้น (Baseline Stage) ขั้นเริ่มต้นเป็นการดำเนินงานเชิงระบบเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายร่วมกัน การสร้างทีมและการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มของผู้มีส่วนร่วม โดยมีการดำเนินการประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การให้ข้อมูลป้อนกลับและการเจรจาต่อรอง

3.2 ขั้นติดตามความก้าวหน้า (Formative Stage) เป็นการดำเนินการระหว่างการปฏิบัติงานที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย เป็นระยะติดตามความก้าวหน้า ซึ่งผู้มีส่วนร่วมสำรวจจุดแข็งและจุดอ่อนเกี่ยวกับความก้าวหน้าแล้วสร้างเกณฑ์การประเมินโดยใช้เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนร่วมอาจปรับเปลี่ยนเป้าหมายและพัฒนายุทธวิธีในการเอาชนะอุปสรรคเพื่อบรรลุผล โดยมีการดำเนินการประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การให้ข้อมูลป้อนกลับ

3.3 ขั้นสรุปรวม (Summative Stage) เป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนร่วม ร่วมกันตรวจสอบว่าการดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ โดยเน้นการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าโดยรวม

4. ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้ที่มีส่วนร่วมหรือตัวแทนกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน นักเรียนผู้ปกครอง และชุมชนโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยและพัฒนาดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล
2. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบ
3. มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินเชิงปฏิบัติการ
4. แนวคิดและปรัชญาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
5. บริบท ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง
6. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล

1.1 ความหมายของการวัดและประเมินผล

1.1.1 ความหมายของการวัด (Measurement)

นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย เช่น ภัทรา นิคมานนท์ (2532: 1) ให้ความหมายว่าการวัดผลคือ การใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งที่จะค้นหาหรือการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นปริมาณหรือคุณภาพที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือแทนผลงานที่แต่ละคนแสดงออกมา เช่น การวัดความสูง ซึ่งน้ำหนักของเด็ก การให้คะแนนการตอบข้อสอบของนักเรียน เป็นต้น เช่นเดียวกับ ศิริชัย กาญจนวาสี (2534: 82) ได้ให้ความหมายของการวัดไว้ว่า คือ กระบวนการกำหนดค่าเป็นตัวเลขให้แก่สิ่งต่างๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ การวัดสิ่งใดก็ตามจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ เครื่องมือ หน่วยการวัด และมาตราเปรียบเทียบ สอดคล้องกับ เยาวดี วิบูลย์ศรี (2539: 5) ให้ความหมายว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการบ่งชี้ผลผลิตหรือคุณลักษณะที่วัดได้จากเครื่องมือวัดผลประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างมีระบบ ดัชนียามที่ว่า การวัดผล คือ การกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คล้ายกับสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541: 19-21) ให้ความหมายเกี่ยวกับการวัดว่าหมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขเพื่อแทนคุณสมบัติของสิ่งของหรือเหตุการณ์ใด ๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ ส่วนธำรง บัวศรี (2542: 256-257) กล่าวถึงการวัดผลว่าเป็นการวัดคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นการวัดในด้านปริมาณหรือคุณภาพก็ได้

การวัดด้านปริมาณได้แก่ การวัดความยาว ความกว้าง ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ความถี่ ความเร็ว ฯลฯ ส่วนในด้านคุณภาพก็ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับเชาว์ปัญญา พฤติกรรม เจตคติ ฯลฯ อำนวย เลิศขยันดี (2542: 6-7) กล่าวถึงการวัดผลว่า เป็นกระบวนการที่ได้มาตรฐานที่ต้องมีเครื่องมือของการวัดเป็นสิ่งที่กำหนดคุณลักษณะของสิ่งที่วัด (Objective) ผลที่ได้ออกมาจะเป็นปริมาณ (Quantity) ซึ่งก็คือจำนวนตัวเลข (Number) ไพศาล หวังพานิช (2545?: 36; ม.ป.ป.: 36-38) ให้ความหมายการวัดว่า คือกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ภายใต้เงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแทนจำนวนหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของวัตถุ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น น้ำหนักของวัตถุ ความสามารถของบุคคล ความน่าสนใจของเหตุการณ์ เป็นต้น การวัดสิ่งใดก็ตามเรามีได้มั่งวัดที่ตัววัตถุ บุคคลหรือเหตุการณ์โดยตรง แต่เป็นการวัดคุณลักษณะบางประการของสิ่งเหล่านั้น เช่น เรามีได้วัดตัวเหตุการณ์ที่เกิด แต่เราวัดสาเหตุการเกิดหรือผลของเหตุการณ์นั้น ๆ ดังนั้นในการวัดจำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์ในการวัดเสียก่อน ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไปในการวัดแต่ละครั้ง โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนก่อนว่าจะวัดคุณลักษณะของสิ่งใด คุณลักษณะนั้น ๆ คืออะไร จะวัดได้โดยวิธีใด จะดำเนินการวัดแบบไหน และจะกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์อย่างไร เพื่อใช้แทนปริมาณของคุณลักษณะนั้น ๆ ในการวัดสิ่งใดก็ตามเครื่องมือในการวัดถือว่าเป็นสิ่งสำคัญหลัก ไม่มีการวัดใดที่กระทำได้โดยปราศจากเครื่องมือ การวัดมักจะเกี่ยวข้องกับคำอื่น ๆ อีกหลายคำ เช่น การทดสอบ การประเมิน เครื่องมือวัด เป็นต้น ส่วนบุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2547: ข) ให้ความหมายสั้น ๆ สรุปได้ว่า การวัดหมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งที่วัดอย่างมีกฎเกณฑ์

จากความหมายของการวัดผลที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านสรุปได้ว่า การวัดผลหมายถึง กระบวนการกำหนดค่าให้แก่สิ่งต่าง ๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ การวัดสิ่งใดก็ตามจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ เครื่องมือ หน่วยการวัด และมาตราเปรียบเทียบ ผลที่ได้ออกมาจะเป็นปริมาณ (Quantity) ซึ่งก็คือจำนวนตัวเลข (Number) เพื่อแทนจำนวนหรือปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของวัตถุ บุคคลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

1.1.2 ความหมายของการประเมินผล

ในด้านการประเมินผลได้มีผู้ให้ความหมายของการประเมินผลหลายท่านดังต่อไปนี้ ศิริชัย กาญจนวาสี (2534: 82) ให้ความหมายว่า การประเมินผลคือกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน การประเมินจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “คุณค่า” ของสิ่งต่าง ๆ การประเมินสิ่งใดก็ตามจะต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูล การตีความหมาย และการตัดสินคุณค่า ส่วนสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541: 19-21) กล่าวถึงความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการใช้ดุลยพินิจ (Judgement) และ/หรือค่านิยมและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใด

สิ่งหนึ่ง โดยการเปรียบเทียบผลที่วัดได้กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เกณฑ์ที่กำหนดอาจเป็นเกณฑ์แบบสัมพัทธ์หรืออิงกลุ่มหรือเกณฑ์สัมบูรณ์ก็ได้ สอดคล้องกับ สมนึก ภทริยธนี. (2541: 3-4) ที่ให้ความหมายของการประเมินผลว่า การประเมินผล หมายถึง การตัดสินหรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผล โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ผลจากการวัดความสูงของนายแดงได้ 180 เซนติเมตร ก็อาจจะประเมินได้ว่าเป็นคนที่สูงมาก, ผลจากการชั่งน้ำหนักของวัตถุชิ้นหนึ่งได้ 2 กิโลกรัม ก็อาจจะประเมินว่าหนัก-เบาหรือมาก-น้อย, ผลการสอบของนายดำได้ 25 คะแนน ก็อาจจะประเมินว่าสอบได้ – สอบตก หรือ เก่ง – ไม่เก่ง ซึ่ง การประเมินผลมีประเด็นสำคัญ 3 ประการคือ

- 1) การประเมินผลต้องกระทำหลังจากได้วัดผลมาแล้ว
- 2) การประเมินผลต้องมีเกณฑ์เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาตัดสิน
- 3) เมื่อวัดผลแล้วจะต้องทำการประเมินผลต่อไปจึงจะช่วยให้กระบวนการวัดผลและประเมินผลเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ส่วน อ่าง บัวศรี (2542: 256-257) สรุปความหมายของการประเมินผลว่า การประเมินผลคือกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการประเมินค่าและตัดสินใจ ไพศาล หวังพานิช (2544: 13) ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการกำหนดคุณค่า (Worth or Value) ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยข้อมูล (Data) และเกณฑ์การพิจารณาตัดสิน (Criteria) ในการประเมินสิ่งใดก็ตาม กระบวนการจะประกอบด้วย

- 1) ความต้องการในการประเมิน (อยากทราบสิ่งใด)
- 2) วัตถุประสงค์การประเมิน
- 3) สิ่งชี้วัดหรือตัวบ่งชี้ (Indicators)
- 4) เกณฑ์(Criteria)
- 5) ข้อมูล (Data)
- 6) การตัดสิน (Judgement or Decision)

จากความหมายของการประเมินผลที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านสรุปได้ว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวัด กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน การประเมินจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “คุณค่า” ของสิ่งต่าง ๆ การประเมินสิ่งใดก็ตามจะต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูล การตีความหมายและการตัดสินคุณค่า กระบวนการจะประกอบด้วย ความต้องการในการประเมิน (อยากทราบสิ่งใด) วัตถุประสงค์การประเมิน สิ่งชี้วัดหรือตัวบ่งชี้ (Indicators) เกณฑ์ (Criteria) ข้อมูล (Data) การตัดสิน (Judgement or Decision)

1.1.3 ความหมายของการประเมินคุณค่า (Assessment)

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ (2540: 11) ใช้คำภาษาไทยว่า “การประเมิน” โดยหมายถึง การบรรยายสภาพที่มีอยู่ เป็นอยู่ของปรากฏการณ์ในเวลาใดเวลาหนึ่ง เป็นเพียงการบรรยายสภาพการณ์เท่านั้น ไม่มีการตัดสินคุณค่า ไม่มีการอธิบายเหตุผล รวมทั้งไม่มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปฏิบัติ แต่อย่างใด ส่วนอุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2540: 6) ใช้คำว่า “การตีค่า” ซึ่งเน้น คุณลักษณะ การบรรยายมากกว่าการกำหนดตัวเลข สงบ ลักษณะ (2547: ออนไลน์) ใช้ว่า “การวัดและประเมิน” และได้ให้ความหมายว่า คือกระบวนการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อตัดสิน (Determine) ระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ผลสำเร็จที่พึงปรารถนาหรือผลความสำเร็จตามมาตรฐานคุณภาพผลการเรียนรู้ ส่วน อ่าง บัวศรี (2542: 256-257) ได้กล่าวถึง Assessment โดยใช้คำว่า “การประเมินค่า” หมายถึงการนำเอาค่าของการวัดมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่มีอยู่เป็นสากลหรือที่กำหนดขึ้นโดยเฉพาะเพื่อพิจารณาว่า เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ผลจากการประเมินค่านี้ทำให้สามารถตกลงใจหรือตัดสินใจว่าสิ่งที่นำมาประเมินผลนั้นเป็นอย่างไร และ ศิริชัย กาญจนวาสี (2545: 19-20) ใช้คำว่า “การประเมิน” โดยให้ความหมายว่า เป็นการบรรยายอย่างลุ่มลึกเป็นอย่างมาก ซึ่งนิยามนี้ได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากแนวคิดของ Stake ซึ่งเห็นว่า ผู้ประเมินจะต้องบรรยายความสัมพันธ์และความสอดคล้องของสิ่งที่คาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริงและมาตรฐานให้ครอบคลุมสิ่งที่มุ่งประเมินทั้งในแง่เงื่อนไขก่อนเริ่มโครงการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างโครงการกับผู้ร่วมโครงการ ตลอดจนผลลัพธ์ของโครงการเพื่อสะท้อนทัศนคติและการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการประเมินอย่างกว้างขวาง โดยคำจำกัดความนี้ Stake เน้นกิจกรรมการประเมินที่ “บรรยายอย่างลุ่มลึก” เพื่อให้ได้ข้อสารสนเทศที่สนองความต้องการและความสนใจของผู้ใช้ ส่วนการตัดสินคุณค่าให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ใช้ สารสนเทศเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2547: ข) ที่อธิบายความหมายไว้ว่า การประเมินจะหมายถึง กระบวนการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ สำหรับใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้เรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อย ใช้ตัดสินประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และความเพียงพอของหลักสูตร และใช้ชี้แนะนโยบาย จะเห็นได้ว่าคำว่า “Assessment” มีผู้ใช้ภาษาไทยอยู่หลายคำ ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจตรงกันในที่นี้จะใช้คำภาษาไทยว่า “การประเมินคุณค่า”

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินคุณค่าถ้านำมาใช้ชั้นเรียนหมายถึง กระบวนการรวบรวม เรียบเรียงข้อมูลสารสนเทศตามสภาพการณ์ที่เป็นอยู่เพื่อให้ได้ข้อสารสนเทศที่สนองความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศเป็นสำคัญ การตัดสินจะใช้สารสนเทศที่รวบรวมได้ตัดสินโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการประเมินคุณค่า

ดังนั้นจากความหมายของการวัดผล การประเมินผล และการประเมินคุณค่า จะเห็นได้ว่า มีนัยของความหมายแตกต่างกัน โดยการประเมินผลเป็นการประเมินที่อาศัยข้อมูลที่ได้จากการวัดผล เป็นสำคัญ มีการตีค่าสิ่งที่ประเมินจากเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างชัดเจน ส่วนการประเมินคุณค่าเป็นการประเมินที่มุ่งใช้เทคนิคทางมนุษยวิทยา (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2545: 20) เพื่อให้ได้ข้อสารสนเทศอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ถูกประเมิน การตัดสินคุณค่าจะไม่เกิดขึ้นจากข้อสารสนเทศนั้น จนกว่าจะได้รับการพิจารณาจากผู้ให้สารสนเทศ ซึ่งการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนแนวใหม่หรือตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เน้นการประเมินโดยใช้แนวคิดที่เป็นการประเมินคุณค่า ดังจะเห็นได้จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 24-25) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการวัดและประเมินผลการเรียนระดับชั้นเรียน คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

1.2 ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษา

ภทรา นิคมานนท์ (2540: 19-20) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษาว่า การประเมินผลมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะผลจากการประเมินจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครูและนักการศึกษาในการปรับปรุงการเรียนการสอนการแนะแนว การประเมินหลักสูตร แบบเรียน การใช้สื่อการสอน ตลอดจนการจัดระบบการบริหารทั่วไปของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมนึก ภททิยธนี (2541: 9) มัณฑณี กุฎาคาร (2542: 10-12) และสมบุรณ์ ตันยะ (2545: 19) ที่เห็นว่าประโยชน์ของการวัดและประเมินผลศึกษามีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษาในด้านต่าง ๆ

ด้าน	ประโยชน์
ผู้เรียน	1. ช่วยให้นักเรียนได้ทราบว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถเด่น – ด้อยเพียงใด 2. มีความสามารถอยู่ในระดับใดและหากมีข้อบกพร่องจะได้ปรับปรุงแก้ไข 3. ช่วยให้นักเรียนเห็นความสามารถและความถนัดของตนเอง ทำให้เข้าใจตนเองยิ่งขึ้น 4. ช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนและเข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้น 5. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะการสอบแต่ละครั้งนักเรียนจะต้องเตรียมตัวสอบเพื่อให้ได้คะแนนมาก ๆ จึงมีการทบทวนเนื้อหาวิชาที่จะสอบหรือมีการซักถาม ทบทวนกันระหว่างเพื่อนฝูง

ตาราง 1 (ต่อ)

ด้าน	ประโยชน์
	6. ทำให้นักเรียนได้ทราบจุดมุ่งหมายในการเรียนเพราะก่อนประเมินผลครูจะต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์การเรียนทุกครั้ง
ครูผู้สอน	1. ช่วยให้ผู้ทราบระดับความสามารถของผู้เรียนว่าเก่งอ่อนเพียงไร เก่งอ่อนด้านใดเพื่อหาทางช่วยเหลือและสนับสนุนให้ดีขึ้น 2. ช่วยให้ผู้ทราบว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ เพียงไร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเทคนิควิธีสอนที่ครูใช้ว่าเหมาะสมเพียงไร 3. ช่วยให้ผู้ทราบถึงประสิทธิภาพในการสอนของครูว่ามีประสิทธิภาพเพียงไร จะได้พัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 4. ช่วยให้ผู้ทราบแนวทางในการปรับปรุงเทคนิคการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 5. หากมีการจัดกลุ่มเพื่อการเรียนการสอนจะช่วยให้ครูสามารถจัดกลุ่มได้เหมาะสมยิ่งขึ้น 6. ใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจเรียนยิ่งขึ้น 7. เป็นข้อมูลให้ครูได้เตรียมการสอนได้ดีขึ้น 8. ช่วยให้ผู้รู้จักนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้ละเอียดมากขึ้น ช่วยให้ครูสามารถรายงานผลการศึกษาให้นักเรียน ผู้ปกครอง อาจารย์ฝ่ายแนะแนวและสถาบันการศึกษาที่นักเรียนจะไปเรียนต่อได้ทราบ
ฝ่ายแนะแนว	1. ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา 2. ช่วยให้เข้าใจปัญหาของนักเรียนมากขึ้น 3. ช่วยให้ผู้สามารถแนะแนวทางแก้ปัญหาการเรียนและปัญหาส่วนตัวของนักเรียนได้ผลยิ่งขึ้น 4. ช่วยในการแนะแนวทางให้นักเรียนเลือกวิชาเรียนและอาชีพได้เหมาะสม 5. เพราะการวัดผลและประเมินผลจะช่วยให้เราทราบว่า ใครถนัดด้านใดอย่างไร 6. ช่วยให้ผู้ปกครองรู้จักและเข้าใจเด็กของตนยิ่งขึ้น 7. ช่วยให้ผู้ฝ่ายแนะแนวเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนต่อผู้บริหาร

ตาราง 1 (ต่อ)

ด้าน	ประโยชน์
ฝ่ายบริหาร	1. ทำให้ทราบสถานภาพต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น มาตรฐานความรู้ของนักเรียนว่าอยู่ในระดับใด ดีขึ้นหรือเลวลง อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้ 2. ช่วยในการวางแผนการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียนให้ถูกต้องยิ่งขึ้น เช่น การจัดครูเข้าชั้น การส่งเสริมการสอนเด็กเรียนช้า การจัดการสอนซ่อมเสริม เป็นต้น 3. ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ การเลื่อนชั้น การรับนักเรียนเข้าใหม่ การจัดชั้นเรียน และแนวทางการใช้หลักสูตรทำให้ทราบคุณภาพของครูในโรงเรียนว่ามีคุณภาพเพียงไร 4. ใช้เป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ประชาชนและผู้ปกครองทราบ 5. ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหาและการดำเนินการด้านต่างๆ
การวิจัย	1. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย 2. ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลวิจัย

1.3 ความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงของแนวคิด วิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 สถานศึกษาทั่วโลกเปรียบเสมือนองค์กรของสังคมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะฝึกทักษะสำหรับการทำงานในสังคมอุตสาหกรรมให้แก่สมาชิกของสังคมในระดับชั้นต่าง ๆ ในยุคนี้มีความต้องการช่างฝีมือที่จะทำงานเฉพาะทาง ข้อมูลในยุคนี้ค่อนข้างชัดเจนมีกรอบตายตัว การศึกษาเพื่อปวงชนจะมุ่งเน้นทักษะเบื้องต้นมากกว่าจะเน้นการใช้ความคิดและการพัฒนาสติปัญญา ดังนั้นการสอนจึงเน้นการสอนแบบบรรยาย ผู้เรียนเรียนแบบท่องจำ การวัดประเมินผลจึงใช้ข้อสอบแบบปรนัยซึ่งวัดได้เพียงความสามารถระดับต่ำ

เช่นเดียวกับในประเทศไทยนับแต่มีการประกาศใช้หลักสูตรพุทธศักราช 2521 จนถึงฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533 มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง หลักการ จุดหมายและจุดเน้นของเนื้อหาสาระรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงการปรับเปลี่ยนนวัตกรรมการเรียนการสอน เช่น หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จะเน้นการสอนแบบบูรณาการจนกระทั่งมีการปรับปรุงอีกครั้งใน พ.ศ.2524 ซึ่งเน้นการสอนโดยยึดจุดประสงค์ (Teaching by Objectives) เพื่อให้การวัดผลผู้เรียนมีคุณภาพเที่ยงตรง(Validity) ตามจุดประสงค์ที่สอนยิ่งขึ้น ผู้สอนทุกคนจึงถูกบังคับให้จัดทำ

แผนการสอนตามรูปแบบ ที่เน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective-Based Planning) และเริ่มมีการใช้แบบทดสอบตามจุดประสงค์คือ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective) เป็นเครื่องมือประเมินผลผู้เรียนโดยคาดหวังว่าจะสามารถวัดและประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนได้รอบด้าน แต่วิธีการวัดผลและประเมินผลดังกล่าวเป็นการวัดเชิงปริมาณจึงทำให้ผู้สอนละเลยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งต้องอาศัยการวัดผลและประเมินผลเชิงคุณภาพ และต้องมีการจัดทำระบบรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนให้สมบูรณ์มากที่สุด จากการสังเกตผู้เรียนในขณะลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนการสอนของครู (เอกรินทร์ สีมหาศาล. 2546: 20-24)

การปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ.2533 จึงมีลักษณะยืดหยุ่นทั้งในด้านเนื้อหาสาระ เทคนิควิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีการวัดประเมินผล เพื่อเปิดโอกาสให้โรงเรียนและครูผู้สอนนำไปปรับใช้การสอนได้ทุกสภาพของผู้เรียนและท้องถิ่นชุมชน การปรับหลักสูตรเน้นปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้กระบวนการวัดประเมินผลผู้เรียนสามารถรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ๆ มาใช้เป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งโดยหลักการและระเบียบปฏิบัติดูเหมือนหนึ่งจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมาย แต่ในทางปฏิบัติกลับกลายเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยตกต่ำลงเรื่อย ๆ อันมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหลายประการ ดังที่ เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546: 20-24) ระบุไว้ เช่น

1. การสร้างและการออกแบบหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการยังคงสงวนอำนาจในการจัดทำหลักสูตรไว้ที่หน่วยงานส่วนกลาง หลักสูตรออกแบบเป็นรายวิชาและกลุ่มประสบการณ์ พร้อมทั้งกำหนดจำนวนเวลาเรียนและการบริหารจัดการหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษาไว้แล้วเสร็จ จึงเป็นหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบผู้เรียนส่วนน้อยที่มีความสามารถทางการเรียนภายใต้เงื่อนไขเวลาจำกัด ส่วนผู้เรียนที่เรียนรู้ช้าและพื้นฐานความรู้ไม่ดีพอจะไม่ประสบผลสำเร็จเท่าไรนักจึงเกิดปัญหาผู้เรียนติดค้างผลการเรียนต้องขอการซ่อมเสริมจำนวนมาก

2. ปริมาณผู้เรียนมีมากเกินไปเกินความรับผิตชอบของครู เนื่องจากหลักสูตรระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อวางชนมู่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจริง ดังนั้นโรงเรียนแต่ละแห่งจึงต้องดำเนินการรับผู้เรียนเข้าศึกษาตามหลักสูตรให้มากที่สุด โดยเฉพาะผู้เรียนที่กระจายอยู่ตามท้องที่ต่าง ๆ มีอยู่เป็นจำนวนมาก ความหลากหลายของพื้นที่และปัจจัยดำเนินการจัดการศึกษาดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนแต่ละแห่งมีคุณภาพแตกต่างกันแม้จะมีการตรวจสอบคุณภาพอย่างเข้มงวดแต่โรงเรียนแต่ละแห่งมีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จึงทำให้ระบบตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จตาม

วัตถุประสงค์ภายใต้ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่อิงระบบราชการที่อำนาจผูกขาดไว้ที่ส่วนกลาง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาไม่สนองตอบนโยบายที่เน้นคุณภาพ

3. ค่านิยมมุ่งเข้าเรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิดกลไกการแข่งขันการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งเข้าสถานศึกษาชั้นนำแทนการมุ่งสู่การศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนรู้ จำแต่เนื้อหา ขาดทักษะกระบวนการที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

4. ความบกพร่องของระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน หลักการประเมินผล การเรียนของหลักสูตร พ.ศ.2533 เปิดโอกาสให้โรงเรียนใช้ดุลยพินิจในการผ่อนผันให้ผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องเล็กน้อยเลื่อนชั้นได้ ไม่ต้องเสียเวลาซ้ำชั้น สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย แม้จะมีเงื่อนไขระเบียบปฏิบัติหลายข้อ ในทางปฏิบัติอาจก่อให้เกิดความหละหลวมของการสอนซ่อมเสริมและสอบซ่อมเพราะเกิดธรรมเนียม การสอบซ่อมสองครั้งแล้วต้องผ่านการประเมินทุกคน จึงกลายเป็นปัญหาสังคมทำให้ทรัพยากรมนุษย์ ไทยไร้คุณภาพ อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ คิดไม่เป็น ฯลฯ จนกระทั่งผลการแข่งขันกับต่างประเทศ เด็กไทย คุณภาพต่ำลงพร้อมกับปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนที่ความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็นที่ห่วงวิตก ว่าไทยจะแข่งขันกับต่างประเทศไม่ได้ เราจะตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบด้านคุณภาพแรงงานและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อันสืบเนื่องจากหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนโดยเฉพาะการวัดผล และประเมินผลไม่สามารถผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพตามกระแสโลกได้ จึงเป็นที่มาของนโยบายปฏิรูป การศึกษาไทยและการปฏิรูปโรงเรียนทั้งระบบ (The Whole School Approach)

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาและมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประกอบกับทิศทางการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ เปลี่ยนไปจากเดิม ทำให้การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนไป และทำให้การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ของครูอาจารย์ปรับเปลี่ยนไปด้วย การศึกษา สาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแนวคิดการประเมินผู้เรียนในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ ผู้เกี่ยวข้องต้องเรียนรู้

1.4 แนวคิดของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ ได้ปรับเปลี่ยนความเชื่อและหลักการยึดถือไปจาก แนวคิดของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบที่เคยปฏิบัติกันมา จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การวัดและประเมินผล สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2539: 5-6; ศิริเดช สุชีวะ. 2546: 70-71; สุวิมล ว่องวานิช. 2546: 70; บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2547: 17-20) สรุปได้ดัง ตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แนวคิดการวัดและประเมินการเรียนรู้แบบเดิมและแนวใหม่

แนวคิดการวัดและประเมินการเรียนรู้แบบเดิม	แนวคิดการวัดและประเมินการเรียนรู้แนวใหม่
1. การประเมินจากผู้เรียนเป็นผู้ถูกกระทำ	1. เน้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน
2. ขอบเขตการประเมินเน้นรายวิชาเดียว ๆ	2. การประเมินเน้นการบูรณาการข้ามวิชา
3. ประเมินจากข้อสอบเขียนตอบ	3. การประเมินตามสภาพจริง
4. ความถี่ในการประเมินมักเกิดขึ้นเพียง 1 – 2 ครั้ง	4. การประเมินเกิดขึ้นหลายครั้งและต่อเนื่อง
5. ผู้ถูกประเมินเป็นผู้เรียนรายบุคคล	5. มีการประเมินผู้เรียนเป็นกลุ่มด้วย
6. การตรวจให้คะแนนใช้มือตรวจ	6. ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในการประเมินมากขึ้น
7. ประเมินเพียงมิติเดียว	7. การประเมินแบบพหุมิติ
8. ผู้เรียนมีความคล้ายคลึงกันและเรียนรู้โดยวิธีการเดียวกัน ดังนั้นการวัดประเมินสามารถใช้รูปแบบมาตรฐานเดียวกันได้	8. ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการวัดประเมินจึงต้องสอดคล้องเหมาะสมกับแต่ละบุคคลและแตกต่างกันไป
9. คะแนนจากแบบทดสอบอิงเกณฑ์หรือแบบทดสอบอิงกลุ่มสามารถใช้บ่งชี้ความรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ถูกต้องแม่นยำที่สุด	9. การวัดประเมินทางตรงด้วยเครื่องมือการวัดวัดประเมินหลากหลายจึงจะสามารถวัดประเมินได้สมบูรณ์กว่า ถูกต้องแม่นยำกว่าและได้ภาพพจน์ของความยุติธรรมมากกว่า
10. แบบทดสอบแบบปรนัยเป็นวิธีการที่ถูกต้องแม่นยำในการวัดประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน	10. การให้ผู้เรียนจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากการวัดประเมินและทดสอบที่หลากหลายไว้ในพอดโฟลิโอของผู้เรียนจะสะท้อนภาพรวมทั่วไปของผู้เรียนได้ชัดเจน
11. เครื่องมือที่ใช้สะท้อนการเรียนรู้ได้จริงและเป็นปรนัยต้องเป็นเครื่องมือการทดสอบจากภายนอกชั้นเรียนเช่น ข้อสอบมาตรฐานอื่น ๆ	11. การวัดประเมินเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของสังคม ดังนั้นการวัดประเมินผู้เรียนจึงต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ ครู พ่อ แม่ เพื่อน ๆ และตัวผู้เรียนเอง
12. ดำเนินการวัดประเมินแยกจากหลักสูตรและการเรียนการสอน หรือต้องจัดทำในเวลาสถานที่และวิธีการเฉพาะสำหรับการวัดประเมิน	12. การวัดประเมินเป็นส่วนประกอบที่กลมกลืนกับหลักสูตร ดังนั้นการวัดประเมินจึงต้องจัดทำอย่างสม่ำเสมอตลอดหลักสูตรและการเรียนการสอนประจำวัน
13. การวัดประเมินต้องนิยามความรู้ที่ชัดเจนว่าผู้เรียนต้องเกิดการรอบรู้อะไรในโรงเรียนและสามารถตอบข้อสอบถูกต้องตามเกณฑ์ระดับใด	13. การวัดประเมินสิ่งสำคัญคือการวัดประเมินผลวิธีการเรียนรู้ วิธีการคิดและวิธีการที่จะเป็นผู้มีสติปัญญาเป็นคนดีมีคุณธรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลายเท่าที่ทำได้

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวคิดการวัดและประเมินการเรียนรู้แบบเดิม	แนวคิดการวัดและประเมินการเรียนรู้แนวใหม่
14. การวัดประเมินการเรียนรู้ถือว่าสิ่งที่ไม่สามารถทดสอบได้อย่างเป็นปรนัยด้วยวิธีการมาตรฐานและรูปแบบเดียวกันสิ่งนั้นไม่มีคุณค่าในการสอนหรือเรียนรู้	14. การวัดประเมินกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญเท่าเทียมกับการวัดประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตร
15. เชื่อว่าผู้เรียนเป็นเพียงผู้รับรู้ที่เป็นเหมือนภาชนะว่างเปล่าที่รอการเติมให้เต็ม	15. เชื่อว่าผู้เรียนมีความรับผิดชอบและสามารถประเมินตนเองได้ ดังนั้นผู้เรียนจึงมีส่วนร่วมในการวางแผนและการวัดประเมินการเรียนรู้
16. การวัดประเมินการเรียนรู้หลักสูตรและ เป้าหมายของโรงเรียนจะถูกขับเคลื่อนโดยการทดสอบและคะแนนของแบบทดสอบ	16. การวัดประเมินการเรียนรู้หลักสูตรและ เป้าหมายของโรงเรียนถูกขับเคลื่อนโดย ศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน
17. การวัดประเมินผู้เรียนจะจัดเป็นประเภท ผู้ประสบความสำเร็จ ความสามารถปานกลาง และผู้สอบไม่ผ่านโดยใช้ไค์การแจกแจงคะแนนแบบรูประฆังคว่ำ	17. การวัดประเมินการเรียนรู้แสดงให้เห็นความเจริญงอกงามของความรู้และความสามารถของผู้เรียนอย่างเชื่อถือได้โดยใช้ไค์การแจกแจงคะแนนแบบรูปตัวเจ
18. การวัดประเมินการเรียนรู้ใช้โมเดลพฤติกรรมนิยมเพื่อทำความเข้าใจพัฒนาการของผู้เรียน	18. การวัดประเมินการเรียนรู้ใช้โมเดลพัฒนาการของมนุษย์เพื่อทำความเข้าใจพัฒนาการของผู้เรียน
19. การวัดประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนทุกคนควรได้รับการทดสอบในเวลาเดียวกัน ใช้เครื่องมือทดสอบชนิดเดียวกัน ใช้เกณฑ์ประเมินเดียวกัน สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน	19. การวัดประเมินการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีขั้นตอนพัฒนาการที่ต่างกัน ดังนั้นการวัดประเมินและทดสอบต้องเป็นแบบเฉพาะแต่ละคน และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการ
20. การสร้างแบบทดสอบจะเน้นประสิทธิภาพของวิธีการวัดประเมินโดยพิจารณาจากความสะดวกและง่ายในการให้คะแนน รวมคะแนนและในการดำเนินการสอบ	20. การสร้างแบบประเมินและแบบทดสอบ สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงคือ ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนสนองความต้องการผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงคุณภาพชีวิต
21. การวัดประเมินเน้นการใช้เพื่อป้องกันใครตก เพื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้เรียนและเพื่อจัดลำดับว่าผู้เรียนจะอยู่ตำแหน่งใดของ โรงเรียน	21. การวัดประเมินเน้นการใช้เพื่อเพิ่มและเสริมกำลังใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลุ่มลึก และเพื่อขยายความสามารถของผู้เรียนให้ถ่างโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริงนอกระบบโรงเรียน

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวคิดการวัดและประเมินการเรียนรู้แบบเดิม	แนวคิดการวัดและประเมินการเรียนรู้แนวใหม่
22. เน้นการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระของหลักสูตร และข้อมูลที่ต้องการ	22. เน้นที่สติปัญญาความสามารถและกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการทักษะความคิดและความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์เนื้อหาหลักสูตรกับชีวิตจริงมีลักษณะเป็นพลวัต
23. เน้นการตัดสินแข่งขัน ตัวข้อสอบวัดจึงต้องเป็นความลับ	23. เน้นการพัฒนาและปรับปรุง ดังนั้นกิจกรรมที่ใช้ประเมินจึงเปิดเผย
24. เน้นความสำเร็จและความก้าวหน้าทางวิชาการ ควรใช้เครื่องมือและเกณฑ์แบบเก่าที่กำหนดไว้ล่วงหน้าและเป็นมาตรฐาน	24. ใช้การวัดประเมินด้วยการนำการปฏิบัติจริงวิจัยและเป็นปัจจุบัน ผสมกับองค์ประกอบทางจิตวิทยาและด้านความคิดและความแตกต่างความต้องการของแต่ละบุคคล
25. ถือว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องความรอบรู้หรือความเข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศ ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ที่หลากหลาย เช่น วัน เดือน ปี กระบวนการ สูตร และภาพ เป็นต้น	25. ถือว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องของดุลยพินิจของบุคคลที่จะรับรู้เข้าใจตนเองและโลก ภายนอกซึ่งมีการปรับเปลี่ยน ขยาย สงสัย เจาะลึกและเสริมต่อ
26. ถือว่าการสอนที่ประสบผลสำเร็จคือการเตรียมผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามแบบทดสอบที่หลากหลายที่ใช้ประเมินความรู้ในวิชาการต่าง ๆ	26. ถือว่าการสอนที่ประสบผลสำเร็จคือการตระเตรียมผู้เรียนเพื่อมีชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจะเน้นการวัดประเมินเพื่อให้การเรียนการสอนมีการถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตนอกห้องเรียนเข้าสู่ชีวิตประจำวัน

1.5 แนวโน้มของการประเมิน

สุวิมล ว่องวานิช (2546: 70) ได้กล่าวถึงแนวโน้มของการประเมินผลการเรียนรู้จะอยู่บนพื้นฐานของวิธีการต่อไปนี้

1.5.1 รายวิชาเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ ควรใช้การประเมินที่ใช้ผลการปฏิบัติงานเป็นฐาน (Performance-based assessment) โดยเน้นการให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ ทักษะและบูรณาการเข้ากับการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนในสภาพที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

1.5.2 การประเมินจะอิงข้อมูลเชิงคุณภาพ หลักฐานที่ใช้มีความหลากหลายและสิ่งที่ถูกประเมินเป็นพหุมติ เช่น ความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรม จิตสำนึกต่อสังคม

1.5.3 การประเมินต้องอิงกับบริบทของท้องถิ่น

1.5.4 การประเมินต้องวัดผ่านพฤติกรรม ผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนวิชาต่าง ๆ ใน

ชีวิตประจำวัน จะเห็นว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของการประเมินผลที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

การประเมินจะใช้วิธีการใดแบบใดก็ได้แต่ต้องเชื่อว่าสิ่งที่ผู้เรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการประเมินจึงต้องยึดหลักการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลา การประเมินตามสภาพจริงเป็นประเภทหนึ่งของการประเมินที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงทักษะและสมรรถภาพ ซึ่งสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน การบูรณาการความรู้และการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งหลักในการประเมินผู้เรียนมีดังต่อไปนี้

- 1) เป็นการประเมินที่สะท้อนจุดประสงค์การเรียนรู้และบูรณาการกับการสอน
- 2) การประเมินมีความต่อเนื่องและเป็นประโยชน์
- 3) ความคาดหวังผลจากการประเมินต้องกำหนดชัดเจนตั้งแต่เริ่มทำการประเมิน

พ่อแม่ ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมรับรู้จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4) การประเมินต้องยุติธรรมและเท่าเทียมกัน
- 5) การประเมินต้องเป็นการสร้างสรรค์ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ทางบวก

ส่งเสริมการเรียนรู้และจุดเน้นที่ต้องพัฒนา

- 6) การประเมินต้องสมดุลและครอบคลุม

นอกจากนี้ ไพศาล หวังพานิช (2545 : 6-7) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบว่า ผู้สอนควรมีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เปิดเผยและตรวจสอบได้ กล่าวคือ

1) ผู้สอนควรแจ้งวิธีการประเมินผลในรายวิชาที่รับผิดชอบให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นข้อตกลงและการวางแผนการเรียนรู้ของผู้เรียน

2) ผู้สอนควรประเมินผลการเรียนโดยใช้การวัดหลายครั้งและหลากหลายวิธี เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการตัดสินผล

3) ผู้สอนควรดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ไม่ควรดำเนินการเพียงยึดความสะดวกตามใจตนเอง แต่ควรดำเนินการอย่างพิถีพิถันโดยมีการวางแผนและกำหนดกรอบงานอย่างชัดเจน ได้แก่

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลแต่ละครั้ง
- 2) กำหนดคุณลักษณะ ความสามารถ พฤติกรรม เนื้อหาที่ต้องการจะวัดในแต่ละครั้ง
- 3) กำหนดวิธีการหรือรูปแบบของเครื่องมือที่จะใช้
- 4) กำหนดเวลา เงื่อนไขต่าง ๆ ในการวัด
- 5) เตรียมการอย่างตั้งใจ เป็นขั้นตอน มิใช่เพียงขอไปทีเท่านั้น
- 4) ผู้สอนควรใช้ผลการวัดและประเมินให้คุ้มค่า มิใช่เพียงมุ่งกำหนดระดับคะแนนของ

ผู้เรียนเพียงประการเดียว แต่ควรใช้ผลเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เช่น การลำดับบทเรียน การจัดกิจกรรม การยกตัวอย่างประกอบ การใช้สื่อการสอน เป็นต้น ในการใช้ผลการวัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาผู้สอน จัดเป็นมาตรการสำคัญอย่างหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นวิธีการที่ผู้สอนจะสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

5) ผู้สอนควรดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องตามหลักการทั้งในด้านวิธีการ คุณภาพเครื่องมือ และความยุติธรรม เพื่อให้ผลการวัดและประเมินมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทุกทาง

1.6 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล

ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ผ่านมามีสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวการวัดและประเมิน ได้กำหนดบทบาทให้สถาบันการศึกษาดำเนินการวัดและประเมินผล โดยกำหนดไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 26 โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544: 29)

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาประกอบพิจารณาด้วย

1.7 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เกี่ยวข้องกับทิศทางใหม่ในการประเมินผู้เรียน

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้ ซึ่ง สุวิมล ว่องวานิช (2546: 65-66) ได้สรุปถึงดังนี้

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

ตาราง 3 สิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

วรรค	สิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้
(1)	ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม
(2)	ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่องการจัดการ การรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
(3)	ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
(4)	ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
(5)	ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช. (2546). รวมบทความการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. หน้า 66.

สำหรับแนวการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนด นโยบายการจัดการศึกษาในหมวด 4 ว่าด้วย แนวการจัดการศึกษา ซึ่งสุวิมล ว่องวานิช (2546: 65-67) ได้สรุปดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 สาระและประเด็นหลักตามแนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

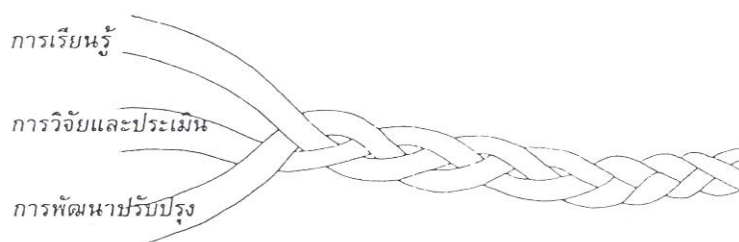
มาตรา/ วรรค	สาระ	ประเด็นหลัก
ม.24 (1)	จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	ความแตกต่างระหว่างบุคคล
(2)	ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	ทักษะจำเป็นที่ผู้เรียนต้องมี
(3)	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	การจัดกิจกรรมฝึกผู้เรียน

ตาราง 4 (ต่อ)

มาตรา/ วรรค	สาระ	ประเด็นหลัก
(4)	จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนและสมดุลกัน รวมทั้งการปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา	การบูรณาการความรู้และคุณธรรม
(5)	ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและ ผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและ แหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ	การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกัน การใช้วิจัยเป็นฐานในการเรียนรู้
(6)	จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการ ประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคล ในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ	การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ของทุกฝ่าย

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช. (2546). รวมบทความการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. หน้า 66-67.

จากนโยบายดังกล่าว การจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนต้องมีลักษณะบูรณาการทั้งคุณธรรมและ ความรู้ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาผู้เรียนด้านสมองและด้านจิตใจต้องควบคู่กันไปโดยไม่แยกส่วนและ ประเด็นหลักสำคัญอยู่ที่การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ การประเมินผู้เรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน การ พัฒนาปรับปรุงผู้เรียนเกิดขึ้นในกระบวนการเดียวกัน ดังภาพ 1

ภาพประกอบ 1 กระบวนการเรียนรู้ การวิจัยและประเมิน การพัฒนาและปรับปรุง

ที่มา: สุวิมล ว่องวานิช. (2546). รวมบทความการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่.
หน้า 68.

1.8 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 24-25) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการวัดและประเมินผลการเรียนระดับชั้นเรียน ดังนี้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียนคือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่/เพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินจึง

ต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือตัวผู้เรียน ผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้อะทอนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้าความสำเร็จของตน ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่ม สามารถให้คะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน

สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

การประเมินผลระดับสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

การประเมินคุณภาพระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายในแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดต่อไป ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

1.9 หลักการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรมวิชาการ. (2545?: 9) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบการวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปอย่างเหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้ผลการประเมิน

ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาจะต้องมีการจัดการเป็นระบบและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้ ดังนั้นเพื่อให้การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียน จึงกำหนดหลักการวัดและประเมินผลการเรียนไว้ดังนี้

- 1) สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
- 2) การวัดและประเมินผลการเรียนต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร
- 3) การประเมินผลการเรียนต้องประกอบด้วย การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน
- 4) การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชาและระดับช่วงชั้นของผู้เรียน
- 5) ให้มีการประเมินความสามารถของผู้เรียนในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความในแต่ละช่วงชั้น
- 6) ให้มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น
- 7) ให้มีการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ ในแต่ละช่วงชั้น
- 8) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนได้
- 9) ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการศึกษาต่าง ๆ

1.10 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2545?:13) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนดังนี้

- 1) การประเมินก่อนเรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องประเมินผลก่อนเรียนเพื่อหาสารสนเทศของผู้เรียนในเบื้องต้น สำหรับนำไปจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานของผู้เรียนตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่จะไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาตัดสินผลการเรียน การประเมินผลก่อนเรียนประกอบด้วย การประเมินดังนี้

(1) การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน

เป็นการตรวจสอบความรู้ ทักษะและความพร้อมต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เป็นพื้นฐานของเรื่องใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนต้องเรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมและพื้นฐานที่จะเรียนทุกคนหรือไม่ แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง ซ่อมเสริมหรือเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมและพื้นฐานพอเพียงทุกคน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี การประเมินพื้นฐานและความพร้อมของผู้เรียนก่อนเรียน จึงมีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้สอนทุกคนจะต้องดำเนินการเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนทุกครั้งจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถคาดหวังความสำเร็จได้อย่างแน่นอน

การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียนก่อนเรียนมีแนวปฏิบัติดังนี้

- 1) วิเคราะห์ความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะต้องเรียน
- 2) เลือกวิธีการและจัดทำเครื่องมือสำหรับประเมินความรู้และทักษะพื้นฐาน

อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

- 3) ดำเนินการประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียน
- 4) นำผลการประเมินไปดำเนินการปรับปรุงผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะ

พื้นฐานอย่างพอเพียงก่อนดำเนินการสอน

- 5) จัดการเรียนการสอนในเรื่องที่จัดเตรียมไว้

(2) การประเมินความรอบรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนการเรียน

เป็นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่จะทำการสอนเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะในเรื่องที่จะเรียนนั้นมากน้อยเพียงไร เพื่อนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนแต่ละคนว่าเริ่มต้นเรียนเรื่องนั้น ๆ โดยมีความรู้เดิมอยู่เท่าไรจะได้นำไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนตามแผนการเรียนรู้แล้ว ว่าเกิดพัฒนาการหรือเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงไร ซึ่งจะทำให้ทราบถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนและประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียน ซึ่งจะใช้เป็นประโยชน์ในการสนองตอบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มต่อไป แต่ประโยชน์ที่เกิดขึ้นในเบื้องต้นของการประเมินผลก่อนเรียนก็คือ ผู้สอนสามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียนว่าจะต้องจัดอย่างเข้มข้นหรือมากน้อยเพียงไร จึงจะทำให้แผนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้วยกันทุกคนได้ ในขณะที่ไม่ทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมอยู่แล้วเกิดความรู้สึกละเลินเล่อและเสียเวลาเรียนในสิ่งที่ตนรู้แล้ว การประเมินความรอบรู้ก่อนเรียนมีขั้นตอนการปฏิบัติเหมือนกับการประเมินความพร้อม ต่างกันเฉพาะความรู้ ทักษะที่จะประเมินเท่านั้น

2) การประเมินระหว่างเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่า บรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูได้วางแผนไว้หรือไม่ ทั้งนี้ สารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปสู่การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องของผู้เรียนและส่งเสริมผู้เรียนที่มี ความรู้ ความสามารถให้เกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ

การประเมินผลระหว่างเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

(1) วางแผนการเรียนรู้และการประเมินผลระหว่างเรียน ผู้สอนจัดทำแผนการเรียนรู้ และแนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งในแผนการเรียนรู้ควรระบุ ภาระงานที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

(2) เลือกวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมหลักที่กำหนดให้ ผู้เรียนปฏิบัติ ทั้งนี้วิธีการประเมินที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการประเมินระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมิน จากสิ่งที่ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่ามีความรู้ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์อันเป็นผลจากการเรียนรู้ตามที่ผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ วิธีการประเมินที่ผู้สอน สามารถเลือกใช้ในการประเมินระหว่างเรียนได้แก่

ก. ประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล ได้แก่ การถามตอบระหว่างทำกิจกรรม การเรียน การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เรียน การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน การสอบ ปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติ การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้านพร้อมให้ข้อมูลป้อนกลับ

ข. การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการ ประเมินที่ผู้สอนมอบหมายงานหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศว่าผู้เรียนเกิด การเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

การประเมินการปฏิบัติผู้สอนต้องเตรียมการในสิ่งสำคัญ 2 ประการคือ ภาระงานหรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ (Tasks) เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics)

วิธีการประเมินการปฏิบัติจะเป็นไปตามลักษณะงาน ดังนี้

- ภาระงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนทำเป็นรายบุคคล / กลุ่ม จะประเมินวิธีการทำงานตามขั้นตอนและผลงานของผู้เรียน
- ภาระงานหรือกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติเป็นปกติในชีวิตประจำวัน จะ ประเมินด้วยการสังเกต จดบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับผู้เรียน
- การสาธิต ได้แก่การให้ผู้เรียนแสดงหรือปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนด จะประเมินวิธีการและขั้นตอนในการสาธิตของผู้เรียนด้วยการสังเกต
- การทำโครงการ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กำหนดให้ผู้สอนต้องมอบหมายให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติโครงงานอย่างน้อย 1 โครงงานในทุกช่วงชั้น วิธีการประเมินควรประเมิน 3 ระยะคือ *ระยะก่อนทำโครงงาน* โดยประเมินความพร้อม การเตรียมการและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน *ระยะทำโครงงาน* โดยประเมินการปฏิบัติจริงตามแผนวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้และการปรับปรุงงานระหว่างปฏิบัติ และ*ระยะสิ้นสุดการทำโครงงาน* โดยการประเมินผลงานและวิธีการนำเสนอผลการดำเนินโครงงาน

เครื่องมือที่ผู้สอนสร้างเพื่อใช้ประกอบการประเมินการปฏิบัติ เช่น แบบวัดภาคปฏิบัติ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบตรวจสอบรายการ และเกณฑ์การให้คะแนน

ค. การประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติจะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงจึงเป็นงานที่ซับซ้อนและเป็นองค์รวมมากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป วิธีการประเมินไม่ต่างจากการประเมินจากการปฏิบัติแต่อาจจะยุ่งยากมากกว่าเนื่องจากเป็นสถานการณ์จริงหรือต้องจัดสถานการณ์ใกล้เคียงความจริง แต่จะเกิดประโยชน์กับผู้เรียนมาก เพราะจะทำให้ทราบความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ว่ามีจุดเด่นและข้อบกพร่องในเรื่องใด อันจะนำไปสู่การแก้ไขที่ตรงประเด็นที่สุด

ง. การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นวิธีการประเมินที่ส่งเสริมการประเมินตามสภาพจริง โดยสะท้อนศักยภาพผู้เรียนมากขึ้น โดยการให้ผู้เรียนได้รวบรวมผลงานจากการปฏิบัติจริงมาจัดแสดงอย่างเป็นระบบโดยมีจุดประสงค์เพื่อสะท้อนให้เห็นความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ พัฒนาการและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

(3) กำหนดสัดส่วนการประเมินระหว่างเรียนกับการประเมินผลปลายภาคเรียนหรือปลายปี

(4) จัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน ผู้สอนต้องจัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการประเมินผลระหว่างเรียนอย่างเป็นระบบชัดเจนเพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมผู้เรียน ใช้เป็นหลักฐานสำหรับการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องและใช้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้สอนซึ่งจะแสดงถึงความโปร่งใสและความยุติธรรมในการประเมินโดยให้เป็นไปตามระเบียบที่สถานศึกษากำหนด

3) การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนเมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่งหรือสิ้นสุดการเรียนรายวิชาปลายปี/ปลายภาคประกอบด้วย

(1) การประเมินหลังเรียน เป็นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่ได้เรียนจบไปแล้ว เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนแล้วผู้เรียนเกิดพัฒนาการขึ้นมากน้อยเพียงไร ทำให้สามารถประเมินได้ว่าผู้เรียนมี

ศักยภาพในการเรียนรู้เพียงไรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนเพียงไร ข้อมูลจากการประเมินภายหลังการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย ได้แก่

ก. ปรับปรุงแก้ไขข้อเสริมผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือจุดประสงค์ของการเรียน

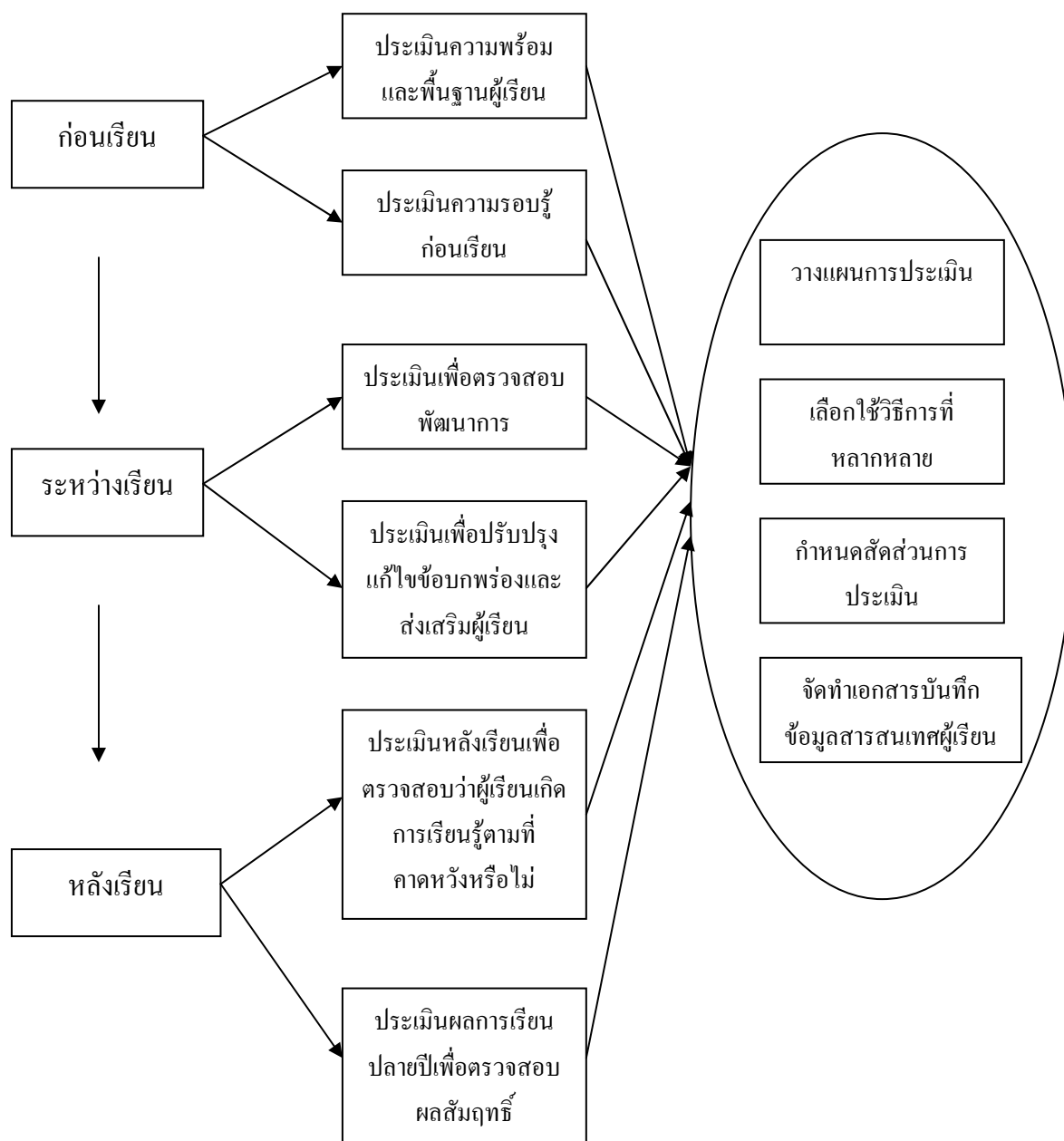
ข. ปรับปรุงแก้ไขวิธีเรียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ค. ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การประเมินหลังเรียนถ้าจะให้สอดคล้องกับการประเมินก่อนเรียน เพื่อการเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียนสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนควรใช้วิธีการและเครื่องมือชุดเดียวกัน หรือคู่ขนานกัน

(2) การประเมินผลการเรียนปลายปี/ปลายภาค เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงแก้ไข ข้อเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชาให้เกิดพัฒนาการและมีผลการเรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถใช้วิธีการและเครื่องมือได้อย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาสาระ กิจกรรมและช่วงเวลาในการประเมิน เพื่อให้การประเมินผลการเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์และสนับสนุนการเรียนการสอน จึงให้นำผลการประเมินระหว่างเรียนไปใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผลการเรียนปลายปี/ภาค โดยสัดส่วนการประเมินผลระหว่างเรียนมากกว่าการประเมินผลปลายภาคเรียนหรือปลายปี

จากแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน

1.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลหลากหลายด้วยกัน เช่น

เบญจวรรณ ศรีมารุต (2541: 135) ได้ศึกษาเรื่อง ระเบียบวิธีของเด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานและการประเมินผลแบบปกติ

ก่อนกับหลังการทดลอง มีความมีระเบียบวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานและการประเมินผลแบบปกติมีความมีระเบียบวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมหมาย โมฆรัตน์ (2542: 224) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะดังนี้

1.1 ด้านหลักการในการประเมินผลการเรียน พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับหลักการ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล ตัดสินและอนุมัติผลการเรียน

1.2 ด้านวิธีการประเมินผลการเรียน พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากมีความเข้าใจถึงวิธีการประเมินผลระหว่างเรียนและสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวัดจุดประสงค์ในป.02 ได้ถูกต้องทุกขั้นตอน

1.3 ด้านการตัดสินผลการเรียน พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากยังไม่เข้าใจวิธีการประเมินผลและตัดสินผลการเรียนที่ถูกต้อง ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวกับการให้ระดับผลการเรียน การรายงานผลการเรียนและเกณฑ์การพิจารณาให้เลื่อนชั้นของแต่ละระดับชั้นเรียน ครูส่วนมากปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้

2. ปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) พบว่า ส่วนมากเห็นว่าการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมีความยุ่งยากในระดับปานกลาง

สุริยันต์ บุญชาติพิทย์ (2542: 187-189) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีจำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือเอกสารเสริมความรู้ครู กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่อง การวัดและประเมินผล

ในชั้นเรียน จำนวน 4 เล่ม และแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนสูงขึ้น หลังจากได้ศึกษาเอกสารเสริมความรู้ของกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตู้ จงรักษ์ (2543: 90-93) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา : ศึกษากรณีโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่รู้และเข้าใจหลักการ วิธีการประเมินผลการเรียนแต่ไม่เข้าใจวิธีเลือกเครื่องมือและสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้เรียน ครูส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสอนแบบบรรยาย นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรวมทั้งการวัดและประเมินผล กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนครูส่วนใหญ่ปฏิบัติไม่สอดคล้องกับหลักการประเมินผลการเรียนและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนน้อย กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยแก้วสอดคล้องกับแนวทางประเมินตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาค่อนข้างน้อย เพราะครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินตามสภาพจริง เน้นความถูกต้องตามระเบียบทางราชการมากกว่าผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ปัญหาด้านการวัดและประเมินผลที่พบคือ ครูมีงานมากทำให้มีเวลาเตรียมการสอนและวัดประเมินผลน้อย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ฐานะยากจน ไม่มีเวลาเอาใจใส่บุตรหลานและให้ความสนใจติดตามการเรียนของบุตรหลานค่อนข้างน้อย

ประสงค์ สกุลขันธ์ (2544: 117) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจ สภาพการปฏิบัติและเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงของครูประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อศึกษาความเข้าใจ สภาพการปฏิบัติและเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงพร้อมทั้งเปรียบเทียบความเข้าใจและเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงของครูที่สอนในกลุ่มวิชาที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูในโรงเรียนประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56.78) และมีเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
2. ครูที่สอนในกลุ่มวิชาแตกต่างกัน มีความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงและเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ไม่แตกต่างกัน
3. ครูในโรงเรียนประถมศึกษามีการนำเอาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงไปใช้ในช่วงที่มีการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เครื่องมือที่ใช้มากที่สุดคือการสังเกตพฤติกรรม และการสัมภาษณ์ รองลงมาคือ การตรวจผลงานของนักเรียนและสนทนา

ซักถาม

4. ปัญหาสำคัญที่ครูประสบอยู่คือ ความคลุมเครือไม่ชัดเจนในวิธีวัดและประเมินผลตามสภาพจริง รองลงมาคือมีภาระสอนหนังสือและงานพิเศษมาก

5. แนวทางแก้ไขปัญหาที่ครูประณตศึกษาเสนอแนะคือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงอย่างชัดเจน และควรกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ ในการวัดให้ชัดเจน เป็นมาตรฐาน ง่ายต่อการนำไปใช้วัดและประเมินผล การเรียน

อรุณ โยธสิงห์ (2546: 81-82) ได้ศึกษาความเข้าใจ สภาพการปฏิบัติและปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงของครูผู้สอนในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ซึ่งพบว่า ครูในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงในระดับปานกลาง ด้านสภาพการปฏิบัติพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนกำหนดหลักเกณฑ์ให้ครูทำการวัดและประเมินผลควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลายและให้มีการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยครูทำการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้จากมาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกับครูโรงเรียนอื่น ๆ ในช่วงอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายโดยวิธีที่นิยมใช้ที่สุดคือ การสังเกตพฤติกรรมขณะทำการเรียนการสอน หลักการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ครูนำมาใช้มากที่สุดคือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน ใช้น้อยที่สุดคือการประเมินควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ด้านสภาพปัญหาพบว่า ปัญหาด้านวิธีการและการสร้างเครื่องมือที่ครูผู้สอนประสบมากที่สุดคือ มีความกังวลว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นอาจไม่ถูกต้องตามหลักการ รองลงมาคือ ครูผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือ ส่วนปัญหาที่ผู้บริหารพบคือ ครูยังไม่ใช้เครื่องมือที่หลากหลายและไม่ทำการวัดและประเมินผลอย่างจริงจัง ส่วนปัญหาด้านเอกสารค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และเวลา พบว่าครูผู้สอนประสบมากที่สุดคือ ขาดแหล่งค้นคว้า ศึกษาเอกสารแล้วไม่เข้าใจ มีภาระการสอนและงานพิเศษมาก และโรงเรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ มากเกินไป

ไพศาล คงภิมยสิน (2547: 61-63) ได้ศึกษาสภาพการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูโรงเรียนเซนต์หลุยส์ ฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนมากทำการประเมินก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบ การประเมินระหว่างเรียนใช้วิธีการประเมินแบบถามตอบระหว่างเรียน ประเมินจากสถานการณ์จริงและประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ส่วนประเมินหลังเรียนมักใช้แบบทดสอบ สภาพปัญหาในการประเมินผลพบว่า มีปัญหาในการประเมินผลในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนด้านการพัฒนาตนเองพบว่าครูมีความต้องการพัฒนาตนเองในด้าน

การสร้างเครื่องมือและการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้และต้องการความช่วยเหลือในการประเมินผลการเรียนรู้ และพบว่าข้อเสนอแนะที่ครูต้องการมากที่สุดคือ ในการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ควรมีการวางแผนที่ชัดเจน เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นแนวทางเดียวกัน ควรมีการประชุมครูเพื่อเสนอแนวทางร่วมกันในการวัดและประเมินผลของโรงเรียน

เฟื่องฟ้า เรื่องเวช (2547: 125-128) ได้ศึกษาบรรณนิทัศน์ เรื่อง การวัดและประเมินผล การศึกษา ซึ่งผลการศึกษาประเด็นสำคัญของบรรณนิทัศน์สรุปได้ว่า

1. การวัดและประเมินผลเป็นการตัดสินคุณค่า คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลโดยอาศัยข้อมูลจากการวัด เพื่อนำผลไปพัฒนาและปรับปรุงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งจะทำให้มีการพัฒนาการศึกษาและส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี

2. หลักการวัดและประเมินผลการศึกษาต้องมีการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ การเรียนให้ชัดเจน สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร ต้องดำเนินการ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสิ่งที่วัดและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล

3. กระบวนการวัดและประเมินผลการศึกษา มีการจัดกิจกรรมระหว่าง การวัดและ ประเมินผลให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เลือกวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับภาระงาน เลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพและเหมาะสม ประเมินด้วยความยุติธรรมและใช้ผลของการวัดให้คุ้มค่า

4. เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ประเมิน ผู้เรียน มีหลายรูปแบบ ผู้ทำการวัดต้องวิเคราะห์ว่าสถานการณ์ใดควรใช้เครื่องมือชนิดใด

5. วิธีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ ขั้นตอนการเรียนรู้ และพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้สอนต้องศึกษาและดัดแปลง ใช้ให้สัมพันธ์กับธรรมชาติและสภาพผู้เรียนซึ่งแตกต่างกัน

6. สภาพของการวัดและประเมินผลพบปัญหาครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวัดและ ประเมินผล ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกระบวนการ ครูมีภาระงานมากนอกเหนือจากการสอน วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ งบประมาณมีจำกัด และผู้บริหารไม่สนใจในการวัดและประเมินผล นักเรียนต้อง มีความพร้อมในเรื่องที่จะเรียนและมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึง พัฒนาการ ความก้าวหน้า ความสำเร็จ สำหรับใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอน ต่อไป

ศุภชัย สายสิงห์ (2547: 69-71) ได้ศึกษากระบวนการประเมินผลตามสภาพจริง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านขอนแก่น (นิกรราษฎร์ธำรง) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาครูแกนนำ ผลการศึกษาพบว่า ครูแกนนำทุกคนมีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าในการวัดและประเมินผลทุกครั้ง โดยเป้าหมายการประเมินผลตามสภาพจริงของครูคือ จุดเด่นและความก้าวหน้าของนักเรียน ครูแกนนำใช้การประเมินผลที่หลากหลาย ผู้บริหารมีส่วนร่วมโดยการให้การสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการผลิตสื่อและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อนครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลน้อยเพราะติดการสอนปกติ การมีส่วนร่วมของนักเรียนและเพื่อนนักเรียนพบว่า นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการประเมินผลตามสภาพจริงมากทุกชั้นตอนและเพื่อนนักเรียนก็มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการประเมินผลตามสภาพจริงในระดับมากทุกครั้ง ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองพบว่า ได้เข้าร่วมน้อยเพราะมีภารกิจด้านอื่นมากแต่ติดตามผลการเรียนของนักเรียนตลอดและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ

มีรอล อากสุ (Aksu, Meral. 1982: Online) ได้ศึกษาผลของการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียนในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์และด้านพุทธิพิสัย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 93 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลาในการดำเนินการวิจัย 14 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้เป็นหน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่มีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างผลสัมฤทธิ์และพุทธิพิสัยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซาลโย โธมัส (Thomas, Sallyo. 1994: 301) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจของครูผู้สอนในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยได้นำแบบสอบถามไปสอบถามครูผู้สอนที่นำวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ครูปฏิบัติในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า เมื่อใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงแล้ว พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไป โดยการวัดและประเมินผลมีความสำคัญที่ช่วยให้ครูได้รู้จักนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ที่ทำให้ครูรู้ว่านักเรียนสามารถทำอะไรได้บ้าง ตลอดจนนักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจในการเรียนและถือว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลที่ครบวงจร

เอ เอ เมอร์ฟี (Merphy, A.A. 1995: Online) ได้ศึกษารูปแบบการประเมินจากสภาพจริง โดยใช้แฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาพบว่า กลุ่มที่ประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานจะได้รับความรู้ การพัฒนาด้านทักษะและความต้องการเรียนรู้ อีกทั้งกระบวนการของแฟ้มสะสมงานจะสนับสนุนการสนทนาติดต่อกันและการร่วมงานกันด้วย ซึ่งแฟ้มสะสมงานจะทำให้นักเรียนมีส่วนร่วม

ด้วยตนเอง จะมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และคุณค่าของแฟ้มสะสมงานที่เห็นได้ชัดเจนคือ นักเรียนได้สะท้อนและวิเคราะห์ความก้าวหน้าและพัฒนาตนเอง

พาเมลา คามิล พีค (Peack, Pamela Kamille. 1995: 101) ได้ศึกษาเรื่องการคัดเลือกผลงานการเขียนโดยการหาค่าความเที่ยงจากการวัดตามสภาพจริงของนักเรียน 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ได้เรียนด้วยการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและกลุ่มที่ไม่ได้เรียนด้วยการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยส่งผลงานจากการเขียนมาให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผล ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เป็นตัวชี้ทำให้ได้ค่าความเที่ยงตรงสูง โดยกลุ่มที่ได้เรียนด้วยการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงมีผลงานที่ดีจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ และเมื่อนำผลการประเมินของทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันพบว่ามีความเที่ยงตรงแตกต่างกัน

พอล ชาเคิล อีเกลแลนด์ (Egeland, Paul Chacles. 1996: 195) ได้ศึกษาการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนเกรด 5 ที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในชั้นเรียน กลุ่มควบคุมใช้วิธีการวัดและประเมินผลแบบดั้งเดิม โดยก่อนทดลองได้ทดสอบก่อนเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบสังเกตของสถาบันวัดผลการศึกษาแห่งชาติ และทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและมีเจตคติที่ดีแตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

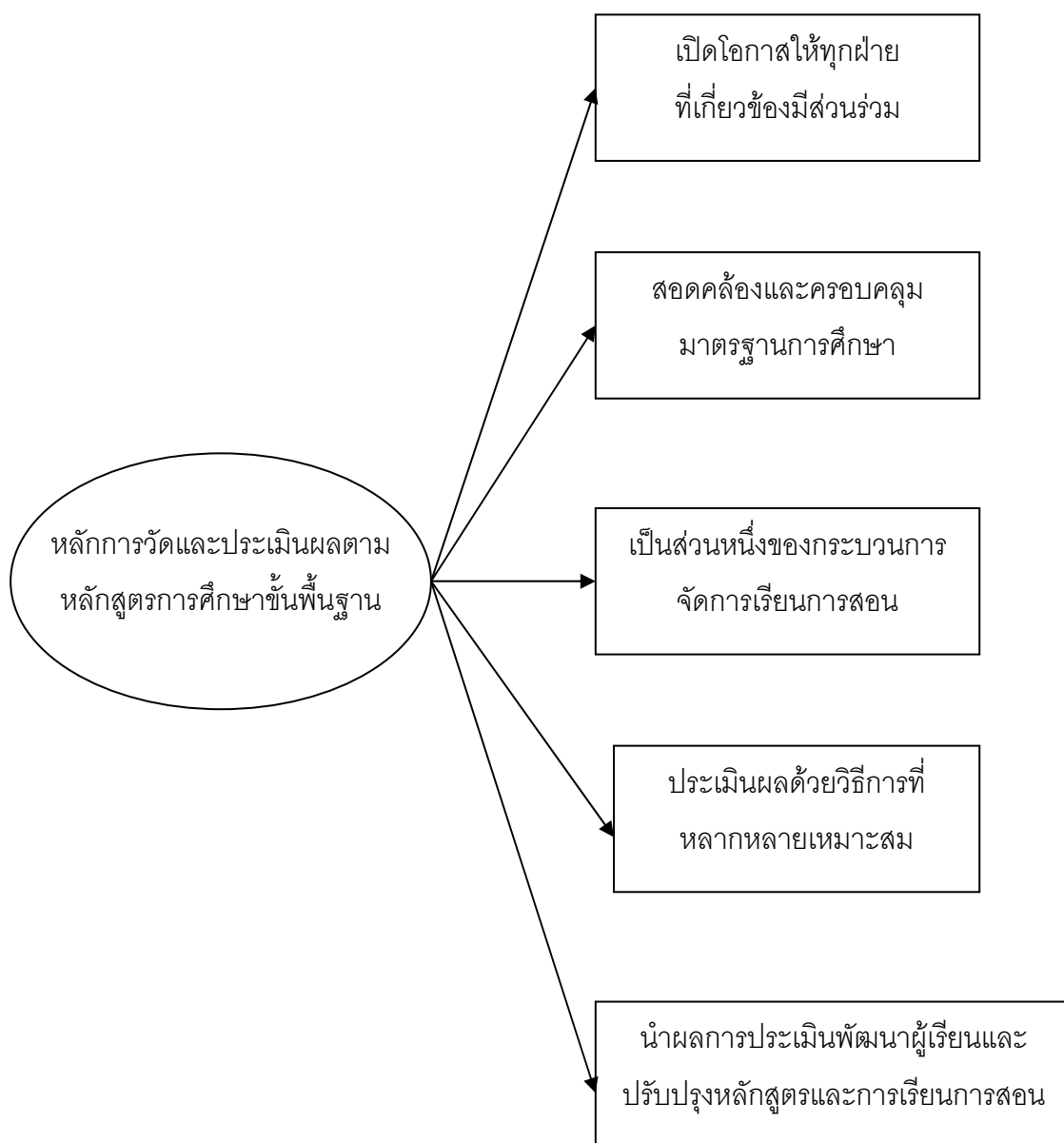
ลินน์ แมรี เคลม (Klem, Lynn Mary. 1996: 120) ได้ศึกษาเรื่อง การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้างที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยให้ผู้ประเมินคัดเลือกเนื้อหาที่มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมมาประเมินกับการเรียนในสภาพจริงของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ซึ่งหมายความว่า ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงนั้นขึ้นอยู่กับทางเลือกเนื้อหาที่มีความหมาย และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชีวิตผู้เรียนมาบูรณาการเข้าด้วยกันแล้วทำการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ในขณะที่ทำการเรียนในโรงเรียน

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เป็นรายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการเรียนรู้ครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา ภาพรวม ปีงบประมาณ 2546 (สทศ. 2546: 29, 79) พบว่า ด้านการประเมินผู้เรียนมีระดับความก้าวหน้าน้อยที่สุด เนื่องจากปัญหาอุปสรรคที่พบคือ ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผู้เรียนแนวใหม่ยังไม่ชัดเจนจากการสัมภาษณ์ครูและบุคลากรพบว่ายังขาดความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการวัดและประเมินผลผู้เรียน เช่นเดียวกับโครงการสังเคราะห์งานวิจัยและศึกษาทิศทางการวิจัยในอนาคต ซึ่ง

ดำเนินการโดย เพ็ญณี แรบทและคณะร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547: 123, 128, 168) พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาด้านหลักสูตร แผนการเรียนรู้ สื่อการสอนและการวัดและประเมินผล โดยครูภาษาอังกฤษมีความต้องการนี้เทคนิในระดับมากที่สุดโดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาพบว่า มีการดำเนินการค่อนข้างน้อยเพราะครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลตามสภาพจริง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเน้นการวัดและประเมินผลแนวใหม่ ซึ่งจะพบว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลแนวใหม่คือตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และยังขาดระบบในการวัดและประเมินผลทำให้ครูดำเนินการได้ค่อนข้างน้อย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลจะพบว่า เป้าหมายสำคัญของการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนรวมทั้งนำผลไปปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่จากงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ครูเคยชินกับการวัดและประเมินผลแบบเดิมคือ การใช้แบบทดสอบวัดความรู้ไม่ว่าจะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ เติมคำในช่องว่าง ฯลฯ วัดเฉพาะด้านพุทธิพิสัยเท่านั้น ไม่สามารถวัดครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ทุกด้าน จึงเกิดแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้แบบใหม่ซึ่งก็คือการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งใช้กระบวนการที่หลากหลายในการประเมินผลผู้เรียน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทำแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ ประเมินผู้เรียนในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของผู้เรียน ซึ่งจะประเมินผู้เรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และประเมินผลรวม ซึ่งจะสัมพันธ์บูรณาการไปกับการเรียนการสอนจะไม่แยกระหว่างการสอนกับการวัดและประเมินผล มีการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงการเรียนการสอนและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล แต่จากการศึกษาพบว่ายังไม่มีพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ดังนั้นในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนในครั้งนี้ จะเป็นการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้ครูสามารถใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ตลอดจนนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล โดยดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ โดยสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 หลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544

2. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบ

2.1 ความหมายของระบบ

ระบบมีความสำคัญในการช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย ซึ่งคำว่า “ระบบ” มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

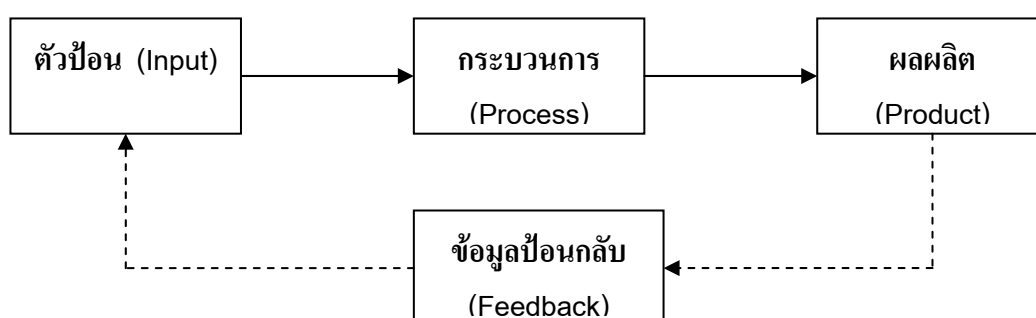
งานเยและบริกส์ (Gagne and Briggs. 1974: 19) กล่าวว่า “ระบบ” หมายถึง วิธีการใดๆ ก็ได้ที่ได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบเพื่อเป็นหลักให้สามารถทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งอาจจะเป็นเป้าหมายในวงกว้าง ได้แก่ เพื่อสังคมหรือเป้าหมายย่อย เช่น เพื่อคนส่วนหนึ่งของสังคม หรือเป้าหมายในวงแคบ เช่น เพื่อครูคนเดียวก็ได้ และ ออสเสนเบอร์กเกน (Ossenbruggen. 1994: 1) กล่าวว่า “ระบบ” คือส่วนต่าง ๆ ที่ถูกจัดรวมเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน เพื่อสนับสนุนการทำงานตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้นโดยแสดงออกมาในลักษณะของระบบและองค์ประกอบที่ต้องเกี่ยวข้องกันในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทุกองค์ประกอบของระบบจะถูกปรับประยุกต์ให้ทำงานไปในทิศทางเดียวกัน และสนับสนุนกันเพื่อทำให้การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ดำเนินไปได้อย่างสะดวกและเกิดการประสานงานกันตามลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องกับกิดานันท์ มลิทอง (2540: 63) ที่กล่าวถึง “ระบบ” ว่าหมายถึง ส่วนรวมทั้งหมดซึ่งประกอบด้วยส่วนย่อยหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น ร่างกายมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยระบบการหายใจ ระบบการย่อยอาหาร ฯลฯ โดยแต่ละระบบต่างทำงานของตนแล้วมาปฏิบัติสัมพันธ์กันเพื่อให้ร่างกายสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ หรือเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์ออกแบบและสร้างสรรค์ขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ แล้วนำสิ่งเหล่านั้นมารวมกันเพื่อให้สามารถดำเนินงานบรรลุไปได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้แล้ว เช่น ระบบเครื่องยนต์ ระบบการจราจร ฯลฯ เป็นต้น เช่นเดียวกับ รวีวัตร์ สิริภูบาล (2543: 70) ซึ่งได้สรุปความหมายของระบบว่า ระบบเป็น กระบวนการดำเนินงานที่เกิดจากการรวบรวมส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันให้ทำงานร่วมกันอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยการนำหน่วยย่อยหรือองค์ประกอบย่อยหรือระบบย่อยที่เป็นอิสระต่อกันแต่มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน มารวมกลุ่มไว้ในโครงสร้างเดียวกัน เพื่อเป้าหมายในการดำเนินงานใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งการดำเนินงานของแต่ละหน่วยย่อยหรือองค์ประกอบย่อยหรือระบบย่อยจะช่วยให้การดำเนินงานของระบบใหญ่หรือหน่วยใหญ่บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างรวดเร็วขึ้น ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประหยัดคุ่มค่าส่วนใหญ่แล้วโครงสร้างของทุกระบบจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) อันหมายถึง ข้อมูล สิ่งของ พลังงาน หรือทรัพยากรที่ถูกนำเข้ามาในระบบ 2) กระบวนการ (Process) คือกรรมวิธีที่ทำให้ปัจจัยนำเข้าเกิดการเปลี่ยนแปลงและ 3) ผลผลิตจากการทำงานของระบบเรียกว่า ผลลัพธ์ (Product หรือ Output) อันเป็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้น และไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2544: 10) ได้สรุปความหมายของ “ระบบ” ไว้ว่า “ระบบ” หมายถึงการทำงานร่วมกันของส่วนประกอบแต่ละส่วนอย่างมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ จากความหมายต่าง ๆ ของระบบที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ระบบเป็นหน่วยย่อยหรือองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ที่ถูกจัดรวมเข้าเป็นโครงสร้างเดียวกัน มีกระบวนการทำงานร่วมกันและมีความสัมพันธ์กันเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

2.2 ส่วนประกอบของระบบ

กิดานันท์ มลิทอง (2540 : 64) ได้สรุปส่วนประกอบของระบบซึ่งแบ่งองค์ประกอบและหน้าที่ได้ดังนี้

- 1) ข้อมูล เป็นการตั้งปัญหาและวิเคราะห์ปัญหา การตั้งวัตถุประสงค์หรือเป็นการป้อนวัตถุดิบตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหานั้น
- 2) กระบวนการ เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ป้อนเข้ามาเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 3) ผลลัพธ์ เป็นผลผลิตที่ได้ออกมาภายหลังจากการดำเนินงานในขั้นของกระบวนการสิ้นสุดลงรวมทั้งการประเมินด้วย

นอกจากนี้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งเป็นการนำเอาผลลัพธ์ที่ประเมินนั้นมาพิจารณาว่ามีข้อบกพร่องอะไรบ้าง เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 ส่วนประกอบของระบบ

ที่มา : กิดานันท์ มลิทอง. (2540). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. หน้า 64.

Lunenburg & Ornstein (1991) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบที่สำคัญ ๆ 5 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับ Smith (1982) Schoderbek และคณะ (1990) ดังนี้

- 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึงองค์ประกอบของระบบในด้านของวัสดุอุปกรณ์ กำลังคน ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อใช้ในการผลิต
- 2) กระบวนการส่งต่อ หรือกระบวนการ (Transformation Process/process) ซึ่งเป็น

การนำองค์ประกอบต่าง ๆ ในปัจจัยนำเข้าไปดำเนินการด้วยวิธีการขั้นตอนต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของระบบนั้น ๆ

3) ผลผลิต (Output) ซึ่งประกอบไปด้วยผลผลิตขององค์การ ซึ่งเกิดจากระบบ เช่นในทางการเรียนการสอน ผลผลิตก็คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนที่แสดงออกมา

4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นการให้ข้อมูลซึ่งเป็นผลมาจากผลผลิตที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยองค์การให้มีการปรับปรุง พัฒนาทางด้านปัจจัยนำเข้าและกระบวนการให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5) สภาพแวดล้อม (Environment) เป็นสภาพของบรรยากาศทั่วไปขององค์การนั้น ๆ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบด้วย

นอกจากนี้ทิสนา แคมมณี (2545: 196) ได้กล่าวถึงระบบว่าระบบจะต้องประกอบไปด้วยสิ่งสำคัญอย่างน้อย 3 สิ่งคือ

1. องค์ประกอบสำคัญ ๆ ของระบบ
2. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนั้น
3. เป้าหมายหรือจุดหมายของระบบนั้น

เนื่องจากระบบมีความสำคัญในการช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย จึงได้เกิดความคิดและนวัตกรรมในด้านนี้ขึ้นเรื่องหนึ่งที่เรียกกันว่า “System Approach” หรือ “วิธีการเชิงระบบ” ซึ่งได้แพร่หลายไปในวงการต่าง ๆ รวมทั้งวงการศึกษา

วิธีการเชิงระบบ เป็นแนวคิดที่ใช้ในการจัดสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบที่สำคัญของสิ่งนั้นและการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านั้นให้ส่งเสริมกันอย่างเป็นระเบียบ โดยที่มองว่า ระบบควรประกอบไปด้วยส่วนสำคัญอย่างน้อย 3 ส่วนคือ (จินดารัตน์ เบอร์ดัมพ์, 2544: 5-6 อ้างอิงจาก แอทวูด, 1971; สงัด อุทรานันท์, 2532: 24-26; ทิสนา แคมมณี, 2545: 197-198)

1) ตัวป้อน (Input) คือองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนั้นหรืออีกนัยหนึ่งก็คือสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบนั้น องค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบใดระบบหนึ่งจะมีจำนวนและความสำคัญมากน้อยเพียงใด มักขึ้นอยู่กับความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของผู้จัดระบบ

2) กระบวนการ (Process) หมายถึงการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการบรรลุเป้าหมาย ระบบใดระบบหนึ่งอาจมีองค์ประกอบเหมือนกันแต่อาจมีลักษณะของการจัดความสัมพันธ์แตกต่างกันได้ แล้วแต่ความคิดความรู้และประสบการณ์ของผู้จัดระบบ

3) ผลผลิต (Product) คือ ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงาน หากผลที่เกิดขึ้นเป็น

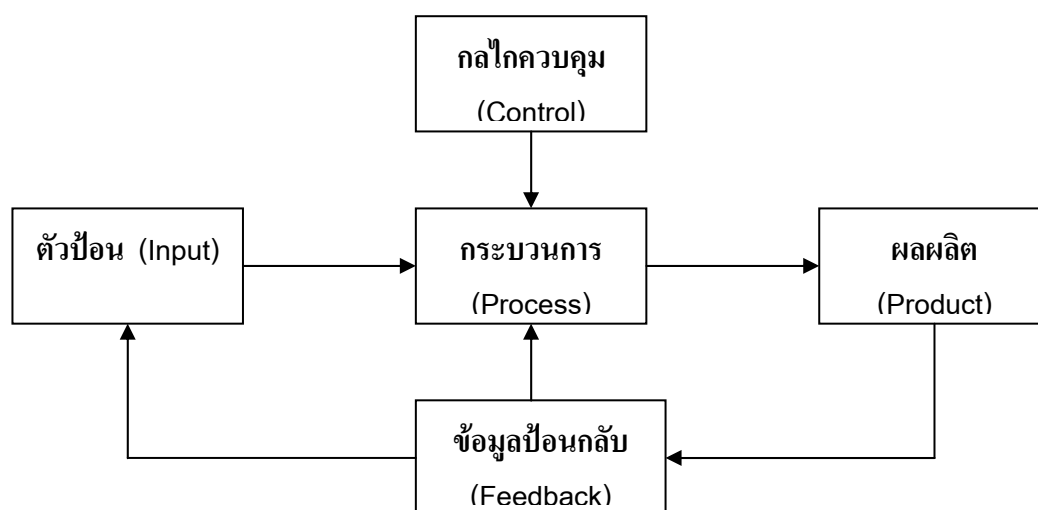
ไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แสดงว่า ระบบนั้นมีประสิทธิภาพ หากผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง แสดงว่าระบบนั้นยังมีจุดบกพร่อง ควรที่จะพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกระบวนการหรือตัวป้อนซึ่งเป็นเหตุให้เกิดผลนั้น

ส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้เป็นส่วนประกอบเบื้องต้นของระบบ ระบบที่สมบูรณ์ควรมีส่วนสำคัญเพิ่มขึ้นอีก 2 ส่วนคือ

4) กลไกควบคุม (Control) คือกลไกหรือวิธีการที่ใช้ในการควบคุมหรือตรวจสอบกระบวนการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับจุดมุ่งหมาย ซึ่งจะเป็นข้อมูลป้อนกลับไปสู่การปรับปรุงกระบวนการและตัวป้อนซึ่งสัมพันธ์กับผลผลิตและเป้าหมายนั้น

ระบบที่สมบูรณ์แบบ จึงมีลักษณะดังแสดงในภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 ระบบที่สมบูรณ์แบบ

ที่มา : ทิศนา ขัมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. หน้า.198.

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของระบบโดยทั่วไปที่เหมือนกันจะประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ส่วนองค์ประกอบที่แตกต่างคือ สภาพแวดล้อม (Environment) และกลไกควบคุม (Control) ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีเชิงระบบซึ่งประกอบด้วย ปัจจัย

นำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และ กลไกควบคุม (Control) เนื่องจากการมีกลไกควบคุมจะทำให้กระบวนการดำเนินการของระบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สัจด์ อุทรานันท์. 2532: 25) ; (ทิตินา แชมมณี. 2545: 197)

2.3 วิธีการจัดระบบหรือสร้างระบบ

ในการจัดระบบหรือสร้างระบบในการประเมินอาจเริ่มจากการวิเคราะห์ระบบที่ใช้อยู่โดยใช้แบบจำลองการจัดระบบของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2528: อ้างอิงจาก ทิตินา แชมมณี. 2545: 199) ซึ่งมี 4 ขั้นตอนดังนี้

- 1) ขั้นการวิเคราะห์ระบบ (Analysis) หมายถึง การนำระบบเดิมที่ใช้อยู่มาวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัญหาความต้องการและจุดบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งการสำรวจทรัพยากรที่มีอยู่และที่ต้องการ
- 2) ขั้นการสังเคราะห์ระบบ (Synthesis) เป็นขั้นของการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบเดิมและนำมาใช้ในการสร้างระบบใหม่
- 3) ขั้นสร้างแบบจำลองระบบ (Construct of System Model) เป็นขั้นของการนำเอาขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในขั้นสังเคราะห์ระบบมาใส่แบบจำลองเพื่อแสดงลำดับขั้นเพื่อสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบทั้ง 4 ของแบบจำลองระบบคลาสสิก คือ ตัวป้อน กระบวนการ กลไกควบคุมและผลผลิต
- 4) ขั้นการทดลองใช้ระบบในสถานการณ์จำลอง (System Simulation) เป็นขั้นของการพิสูจน์ทดสอบว่าระบบที่สร้างขึ้น สามารถใช้ได้ผลตามที่คาดหวัง

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการประเมิน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการประเมินพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2535) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการประเมินตนเองสำหรับศูนย์ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการประเมินตนเองสำหรับศูนย์ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอใช้เวลาในการดำเนินการวิจัย 6 เดือน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์เนื้อเรื่อง จัดหมวดหมู่ และแจกแจงความถี่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ระบบการประเมินตนเองสำหรับศูนย์ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบของความสำเร็จของการประเมินตนเอง การบรรยายงาน เกณฑ์ในการประเมินจำแนกตามภารกิจ การดำเนินการประเมินและนำผลการประเมินตนเองไปใช้ 2) การประเมินผลการใช้ระบบการประเมินตนเองสำหรับศูนย์การประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ พบว่า ระบบการประเมินตนเองนี้สามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริงง่ายต่อการทำความเข้าใจและเป็นประโยชน์ต่อการประเมินงานในระดับมาก ผลการประเมินตนเองเป็น

ที่ยอมรับของผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและผู้ทดลองใช้ระบบการประเมินตนเองมีความพึงพอใจระบบการประเมินตนเองในระดับมากที่สุด ผลการประเมินการเรียนรู้พบว่า ผู้ทดลองใช้ระบบการประเมินตนเองมีความรู้ด้านการประเมินตนเองเพิ่มขึ้นและผลการปฏิบัติงานตามภารกิจหลังการทดลองใช้ระบบการประเมินตนเองเพิ่มขึ้นเช่นกัน

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้ 1) เพื่อสร้างระบบการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อทดลองใช้ระบบการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) เพื่อประเมินระบบการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนคือ การสร้างระบบการประเมิน การทดลองใช้ระบบการประเมิน และการประเมินระบบการประเมิน ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ระบบการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบ 7 ประการคือ วัตถุประสงค์ของการประเมินตนเอง บทบาท/ความสำคัญของการประเมินตนเอง หลักการของการประเมินตนเอง การกำหนดงานที่มุ่งประเมิน การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน การดำเนินการประเมินตนเอง และการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนา 2) ผลการประเมินระบบการประเมินตนเองโดยภาพรวม พบว่า 2.1) ระบบการประเมินตนเองที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ดำเนินการประเมินการปฏิบัติงานได้จริง 2.2) ระบบการประเมินตนเองที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการบริหารงานหรือการปฏิบัติงาน ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการใช้งานหลักสูตรของโรงเรียน 2.3) ระบบการประเมินตนเองที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานด้านความเหมาะสม โดยมีความเหมาะสมกับระบบการบริหารหรือการปฏิบัติงานและสะดวกต่อการนำไปใช้ดำเนินการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา 2.4) ระบบการประเมินตนเองที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานด้านความครอบคลุม ซึ่งช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความเชื่อถือได้ ถูกต้องตรงกับสภาพการปฏิบัติงานจริง มีความครอบคลุม ครบถ้วนเพียงพอต่อการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการใช้งานหลักสูตรของโรงเรียน 2.5) ผู้ทดลองใช้ระบบการประเมิน มีความพึงพอใจต่อระบบการประเมินตนเอง ยอมรับผลการประเมินตนเอง และเห็นว่าการทดลองใช้ระบบการประเมินตนเองครั้งนี้ มีปัญหาน้อย และถ้าหากนำระบบการประเมินตนเองที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอื่น คาดว่าจะเกิดปัญหาน้อย 2.6) เกณฑ์ประเมินการใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นทั้ง 4 ด้านคือ เกณฑ์ด้านการบริหารหลักสูตร เกณฑ์ด้านการบริการหลักสูตร เกณฑ์ด้านการจัดการเรียนการสอนและเกณฑ์

ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสมและด้านความครอบคลุม 2.7) ผู้ทดลองใช้ระบบการประเมิน มีผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตร หลังการทดลองใช้ระบบการประเมินตนเองสูงว่าคะแนนก่อนการทดลองใช้ระบบการประเมินตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิทยา คูวิรัตน์ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติงานของ ครูโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนคาทอลิก ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอนคือ 1) การวิเคราะห์ระบบ 2) การสังเคราะห์ระบบ 3) การออกแบบระบบ 4) การตรวจสอบระบบ 5) การประเมินผลระบบ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนคาทอลิก ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ผลการวิจัยมีส่วนสำคัญในการสร้างและพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานครและสามารถนำระบบการประเมินผลที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในโรงเรียนคาทอลิก 2) วัตถุประสงค์ของระบบการประเมินผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คือ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งด้านการสนับสนุนการสอน 3) รูปแบบของระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต รวมทั้งข้อมูลป้อนกลับ โดยเน้นการประเมินผลในด้านการสอนของครูเป็นหลัก 4) ปัจจัยนำเข้า ของระบบประกอบด้วย ผู้ประเมินคือหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อนครู และครูประเมินตนเอง คณะกรรมการสรุปผลการประเมินการปฏิบัติงานของครู เพื่อสรุปผลการประเมินให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู 5) กระบวนการของระบบประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินผลการประเมินการปฏิบัติงานของครู การชี้แจงรายละเอียดของระบบการประเมิน การดำเนินการประเมินผล การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของครู การชี้แจงรายละเอียดของระบบการประเมินผล การดำเนินการประเมินผล การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของครู 6) ผลผลิตของระบบ ประกอบด้วย สรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานของครูแต่ละคน สรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานของครูแต่ละหมวดวิชาในภาพรวม สรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานของครูทั้งโรงเรียนในภาพรวม 7) ข้อมูลป้อนกลับของระบบ ประกอบด้วยทำให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ครูแต่ละบุคคลและการให้ข้อมูลป้อนกลับระดับโรงเรียน

สุวิมล ว่องวาณิช (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผล ภายในของสถานศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อของการวิจัยเป็น 4 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 ขั้นวางแผน มีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้ 1) เพื่อระบุและจัดลำดับความสำคัญของ

มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สำคัญและจำเป็นที่สถานศึกษาควรใช้ในการตรวจสอบตนเอง (Core Standards)
 2) เพื่อศึกษาสภาพการประเมินผลภายในของสถานศึกษาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน 3) เพื่อคัดเลือกสถานศึกษานำร่องสำหรับการวิจัยนี้และศึกษาลักษณะของสถานศึกษานำร่องในการวิจัยนี้

ตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนากระบวนการประเมินผลภายในและการพัฒนาบุคลากร มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 4) เพื่อพัฒนาระบบประเมินภายใน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน พัฒนาจิตสำนึกที่ดีต่อการประเมินผลภายในและสร้างแรงจูงใจในการทำการประเมินภายในแก่บุคลากรในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 4.1) เพื่อพัฒนาระบบประเมินผลภายในจากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง 4.2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมตามหลักการที่กำหนดในระบบการประเมินผลภายในและดำเนินการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลภายในแก่บุคลากรในสถานศึกษาและประเมินผลการฝึกอบรม 4.3) เพื่อจัดทำคู่มือการประเมินผลภายในสำหรับบุคลากรในสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการทำการประเมินผลภายในและตรวจสอบคุณภาพของคู่มือ 4.4) เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศและให้การนิเทศสถานศึกษาด้านการประเมินผลภายในและประเมินผลการนิเทศ

ตอนที่ 3 ขั้นติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 5) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการประเมินผลภายในที่สถานศึกษาดำเนินการตามองค์ประกอบที่กำหนดในระบบการประเมินผลภายในที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 6) เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานด้านการประเมินผลภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังเข้าโครงการนำร่อง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการทำการประเมินผลภายในของสถานศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำงานด้านการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ขั้นเสนอระบบการประเมินผลภายในและแนวทางการขยายผล มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 7) เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อนำเสนอระบบการประเมินผลภายในและรูปแบบการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 8) เพื่อศึกษาแนวทางการขยายผลโดยการระดมความคิดจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ในการประเมินภายในของสถานศึกษานำร่อง โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 8.1) เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับการนำไปขยายผล 8.2) เพื่อวิเคราะห์และเสนอเกณฑ์มาตรฐานที่ควรใช้ในการประเมินตนเองของสถานศึกษาและเป็นแนวทางในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลภายในต่อไป 8.3) เพื่อศึกษาแนวทางการขยายผลการประเมินผลภายใน ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา โดยใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง การบันทึกข้อมูลผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสำรวจมาตรฐานการศึกษาที่มีความจำเป็นและสำคัญที่สถานศึกษาควร

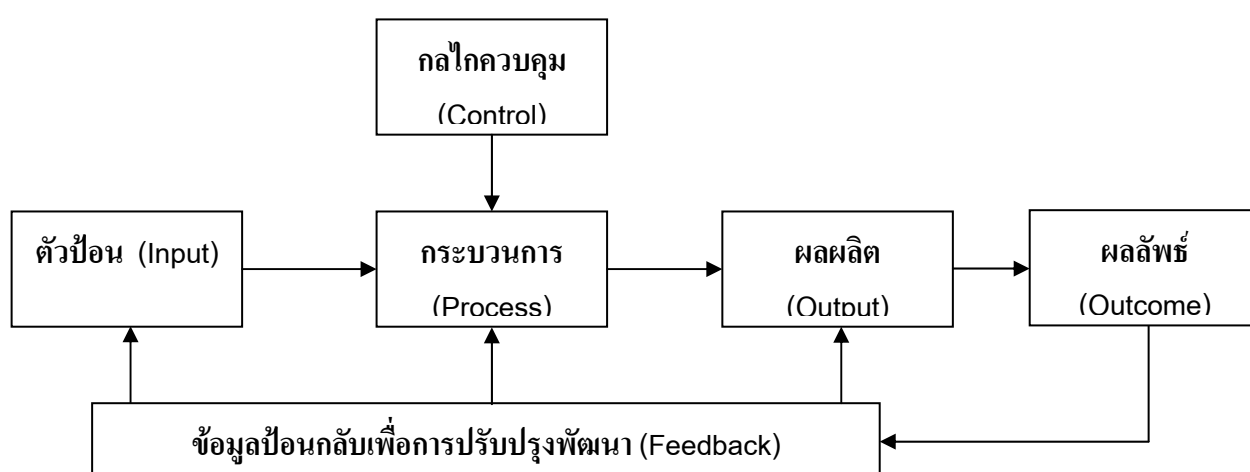
ทำการประเมินได้แก่ 1.1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน 1.2) สุขภาพกาย สุขภาพจิต
 สุขนิสัยของผู้เรียน 1.3) ทักษะการทำงานของครู 1.4) คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 1.5) ทักษะการ
 แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 1.6) การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและช่วยสังคมของผู้เรียน 1.7)
 คุณธรรมจริยธรรมของครู 1.8) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ 1.9) ความสามารถของครูในการจัดการ
 เรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ 2) สภาพและความพร้อมของสถานศึกษาในการทำการประเมินผลภายใน
 พบว่าส่วนใหญ่จะทำการประเมินตนเองอย่างไม่เป็นระบบ บุคลากรภายในไม่ได้มีส่วนร่วมในการ
 ประเมินผล และไม่ได้นำผลไปใช้ในการวางแผนการบริหารหรือพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาตาม
 หลักการที่ควรจะเป็น 3) การคัดเลือกสถานศึกษานำร่องในการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามความสมัครใจ
 ของผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา โดยได้เลือกสถานศึกษาที่มีความหลากหลายในด้านต่าง ๆ
 จำนวน 30 แห่ง 4) ผลผลิตที่ใช้ในการพัฒนาความรู้และส่งเสริมการดำเนินงานด้านการประเมินผล
 ภายในแก่สถานศึกษา ซึ่งมี 4 ประการคือ 4.1)ระบบการประเมินผลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 4.2)หลักสูตร
 ฝึกอบรมเรื่องเทคนิควิธีการประเมินผลภายในตามมาตรฐานการศึกษา 4.3) คู่มือการประเมินผล
 ภายใน และ 4.4)ระบบการนิเทศโดยคณะผู้นิเทศก์เป็นอาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น 5)
 องค์ประกอบของการทำงานในระบบการประเมินผลภายใน ซึ่งระบบการประเมินผลภายในที่
 พัฒนาขึ้นเรียกว่า ระบบ TEAM-D ประกอบด้วยระบบย่อย 5 ระบบ (DDDDD) ได้แก่ 5.1) ระบบการ
 วางแผนและปฏิบัติ (Design of Operation Plan and Evaluation Frame) 5.2) ระบบข้อมูลและ
 ประมวลผล (Database and Information Processing) 5.3) ระบบการตรวจสอบการประเมิน
 (Detection of Evaluation Standards) 5.4) ระบบการรายงานผลการประเมิน (Dissemination of
 Evaluation Results) และ 5.5) ระบบการใช้ผลการประเมิน (Development for the Achievement
 of Educational Standards) โดยระบบการประเมินผลภายในที่พัฒนาขึ้นเป็นระบบที่ผูกติดกับการ
 ทำงานตามปกติตามวงจรการทำงานแบบ PDCA (Built-in Evaluation System) และเป็นการประเมิน
 ที่อิงโรงเรียน (School-based Evaluation) เพื่อให้ระบบการประเมินผลดังกล่าวดำเนินไปได้ด้วยดี
 สถานศึกษาต้องสนับสนุนการทำงานแบบ TEAM ซึ่งมีหลักการ 4 ประการคือ มีการทำงานเป็นทีม
 (Team-work) มีการประเมินที่ต่อเนื่องยั่งยืน (Eternity) มีความตระหนักในคุณค่าของการประเมิน
 (Awareness) และมีการกำกับติดตามการทำงานอย่างเป็นระบบ (Monitoring) เพื่อบรรลุเป้าหมาย
 ตามมาตรฐานหลัก 3 ด้านคือ มาตรฐาน IPO ได้แก่ มาตรฐานด้านปัจจัย (Input) กระบวนการ
 (Process) และผลผลิต (Output) โดยองค์ประกอบของการทำงานที่สำคัญที่อยู่ในระบบการประเมินผล
 ภายใน ได้แก่ การเตรียมและพัฒนาบุคลากร การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การกำหนด
 มาตรฐานที่ต้องการประเมิน การวางแผนการประเมิน การออกแบบระบบข้อมูลและประมวลผล
 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการประเมินและคุณภาพของวิธีการประเมิน การออกแบบรูปแบบ

การรายงานผลการประเมินและวางแผนการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษานำร่องแต่ละแห่งได้พัฒนาวิธีการปฏิบัติด้วยรูปแบบที่หลากหลาย 6) ผลการประเมินจากการประเมินตนเองของสถานศึกษานำร่อง พบว่าส่วนใหญ่ดำเนินงานได้คุณภาพในระดับปานกลาง 7) ปัญหาของการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและผลกระทบของโครงการพบว่า โครงการวิจัยนี้ส่งผลกระทบทางบวกต่อกลุ่มครูอาจารย์ แรงจูงใจและความรู้ในการประเมินผลภายในสูงขึ้น ปัญหาที่พบคือระยะเวลาในการทดลองสั้น ทำให้สถานศึกษาต้องทำการประเมินอย่างเร่งรีบและมีตัวบ่งชี้ที่ต้องประเมินมาก จนดูเหมือนเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูและกระทบต่อการสอนในช่วงแรกของการดำเนินงาน ความสำเร็จของการประเมินผลภายในวัดด้วยตัวแปร 4 ตัวคือ ความรู้ ความเข้าใจในการทำการประเมินภายในของบุคลากร บุคลากรในสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีม โอกาสของการทำการประเมินผลภายในอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และการทำงานด้วยความมุ่งมั่นที่จะนำผลไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ปัจจัยที่นำมาใช้ในการอธิบายความสำเร็จของการประเมินผลภายในมี 5 ชุด ได้แก่ ระบบการประเมินผลภายใน ลักษณะการนิเทศ คุณลักษณะของครูอาจารย์ในสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหาร และลักษณะของสถานศึกษานำร่อง 8) แนวทางการขยายผลสรุปได้ดังนี้ 8.1) ควรระบุกรณีตัวอย่างสถานศึกษานำร่องที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้สถานศึกษาอื่นดูงาน 8.2) ประชาสัมพันธ์การประเมินผลภายในให้เป็นที่ยอมรับทั่วไป 8.3) จัดทำเอกสารคู่มือแจก 8.4) ควรมีวิจัยการหรือที่ปรึกษาที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการทำงานแก่สถานศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ

ทิพย์สัมพร เกษโกมล (2545) ศึกษาเรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างทดลองใช้ และตรวจสอบระบบประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง ใช้เวลาในการดำเนินการวิจัย 7 เดือน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสำรวจ การบันทึกประจำวัน การระดมความคิด การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติภาคบรรยาย การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังประกอบด้วย 4 ระบบย่อย ได้แก่ ระบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ ระบบฐานข้อมูล ระบบประเมินเชิงปฏิบัติการ และระบบการให้ข้อมูลป้อนกลับ 2) กระบวนการพัฒนาให้วิทยาลัยพยาบาลตำรวจเกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังประกอบด้วย การสร้างความตระหนักในคุณค่าของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง การสนับสนุน การกำกับ ติดตาม และการให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง 3) ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวเกี่ยวกับการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังของทุกกลุ่มมีค่าสูงขึ้นจากระดับปานกลางก่อนการใช้

ระบบเป็นระดับค่อนข้างมากหลังจากการใช้ระบบ 4) ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้ระบบที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ การขาดความเข้าใจในระบบของผู้บริหาร การขาดความตระหนักในคุณค่าและความพร้อมของผู้ใช้ระบบและความไม่ต่อเนื่องของการนำระบบไปใช้ 5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังในกลุ่มคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ปัจจัยส่งเสริมจากภายนอก ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้ประเมินและปัจจัยเงื่อนไขการทำงาน 6) กระบวนการพัฒนาให้วิทยาลัยพยาบาลเกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังและการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังที่เหมาะสม คือรูปแบบที่สนับสนุนกระบวนการกลุ่มในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ทางเลือกที่ยืดหยุ่นหลายทางเลือก การแก้ปัญหาร่วมกันและการสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยและดำเนินกิจกรรมการประเมินทั้ง 16 ขั้นตอน

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบพบว่า ในการพัฒนาระบบส่วนใหญ่จะใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) เข้ามาร่วมในการพัฒนาระบบ และงานวิจัยที่พบจะเป็นการพัฒนาาระบบประเมินระดับสถานศึกษา โดยยังไม่พบว่าม้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาในการพัฒนาระบบและประยุกต์ใช้วิธีการเชิงระบบร่วมในกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อให้เห็นภาพงานวิจัยชัดเจนยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการสังเคราะห์รูปแบบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้รูปแบบดังนี้

ภาพประกอบ 6 รูปแบบระบบที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล

3. มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินเชิงปฏิบัติการ (Action Evaluation)

การประเมินเชิงปฏิบัติการ (Action Evaluation) เป็นการใช้วิธีวิทยาของการประเมินร่วมกับขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับการช่วยส่งเสริมและประเมินความสำเร็จในกระบวนการแก้ไขความขัดแย้ง การสร้างและการเพิ่มโปรแกรมการศึกษา การประเมินเชิงปฏิบัติการแตกต่างจากการประเมินแบบดั้งเดิม คือ (ทิพย์ธัมพร เกษโกมล. 2545: 27)

- 1) เน้นที่การส่งเสริมผลลัพธ์ที่ประสบความสำเร็จ
- 2) พัฒนาโครงการและการนำโครงการไปปฏิบัติตั้งแต่ระยะเริ่มต้น
- 3) ใช้การพัฒนาเป้าหมายและมาตรฐานภายใน เพื่อนิยามและประเมินความสำเร็จ
- 4) ใช้วงจรการสะท้อนกลับ - การกระทำ - การสะท้อนกลับ - การกระทำ เพื่อปรับเปลี่ยนและปรับปรุงแผนการปฏิบัติตลอดโครงการ ดังนั้นการปฏิบัติจะสอดคล้องกับเป้าหมายมากขึ้น
- 5) รวมกระบวนการคิดใหม่เข้าสู่วัฒนธรรมองค์กร ช่วยองค์กรให้เป็นองค์กรการเรียนรู้มากขึ้น
- 6) ระบุความคิดที่อาจจะขัดแย้งและสร้างสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับการมีส่วนร่วม

3.1 ลักษณะของการประเมินเชิงปฏิบัติการ

การประเมินเชิงปฏิบัติการมีลักษณะดังต่อไปนี้ (Rothman. 2005: Online)

- 1) มีข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้มีส่วนร่วมอย่างชัดเจนและข้อตกลงเบื้องต้นได้รับการตรวจสอบด้วยการปฏิบัติ
 - 2) มีวัตถุประสงค์และความตั้งใจเพื่อสร้างทางเลือกในการแสวงหาความรู้ที่มีประโยชน์และมีความตรง บรรยายงานและให้สารสนเทศเกี่ยวกับความสามารถเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ
 - 3) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน เป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน เน้นที่การสร้างเงื่อนไขของการแสวงหาความรู้แบบร่วมมือรวมพลัง
 - 4) ต้องการตรวจสอบการปฏิบัติและการสะท้อนกลับเพื่อตรวจสอบทั้งพฤติกรรมและคุณค่าจากเป้าหมายของการเปลี่ยนคุณค่าหรือพฤติกรรม
- นอกจากนี้ยังใช้ข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อเข้าใจและเพิ่มพฤติกรรมของคนในองค์กร ได้แก่ (Ross. 2000; Fetterman. 1998; Rothman. 1998)

- 1) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน เป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน
- 2) มีการตั้งเป้าหมายและการประเมินเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเกิดซ้ำ ซึ่งสะท้อนความเกี่ยวข้องที่เกิดขึ้นในองค์กรและเปลี่ยนบริบทและสิ่งแวดล้อมที่ทำงาน
- 3) ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้นิยามความสำเร็จและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองมากเท่าใดการบรรลุผลสำเร็จก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

4) ทำให้ความขัดแย้งและความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
 ความสร้างสรรค์และการเจริญเติบโต

3.2 กระบวนการประเมินเชิงปฏิบัติการ

การประเมินเชิงปฏิบัติการมี 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น (Baseline Stage) ขั้นติดตาม
 ความก้าวหน้า (Formative Stage) และขั้นสรุปรวม (Summative Stage) (ทิพย์ฉมพร เกษโกมล.
 2545: 28-32)

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Baseline Stage)

ขั้นเริ่มต้นเป็นการดำเนินงานเชิงระบบเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายร่วมกัน การสร้างทีม
 และการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีการดำเนินงาน
 ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การให้ข้อมูลป้อนกลับและการเจรจาต่อรอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นักประเมินเชิงปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 กลุ่มต่าง ๆ และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายใน 3 ลักษณะคือ เป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะ
 และเป้าหมายที่ขัดแย้งกัน ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตอบคำถามแล้ว นักประเมินเชิงปฏิบัติการทำการจัดระบบ
 และวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกเป็นการสังเคราะห์เป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะและเป้าหมายที่
 ขัดแย้งกัน ซึ่งอาจจะสรุปรวมและแสดงรายการวิสัยทัศน์ของบุคคลแต่ละคนในเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกัน
 เป้าหมายที่ขัดแย้งกันและเป้าหมายเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วนำมาจัดพิมพ์

การให้ข้อมูลป้อนกลับ

เป็นการประชุมโดยนักประเมินเชิงปฏิบัติการเป็นผู้อำนวยความสะดวก ขั้นตอนนี้เริ่มด้วย
 คำถามว่า “ทำไม” เพราะต้องการให้ผู้มีส่วนร่วมพิจารณาถึงการจูงใจคุณค่า เมื่อเริ่มสำรวจเป้าหมาย
 ของตนเองและของกลุ่ม จากนั้นนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ “อะไร” โดยเชิญให้ตรวจสอบเป้าหมายที่มี
 ร่วมกันและช่วยกันทำให้เป้าหมายเฉพาะและขัดแย้งชัดเจนขึ้น

การเจรจาต่อรอง

เมื่อให้ข้อมูลป้อนกลับแล้วที่ประชุมจะเจรจาเพื่อหาฉันทามติเกี่ยวกับเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 ขั้นติดตามความก้าวหน้า (Formative Stage)

เป็นการดำเนินงานระหว่างขั้นตอนการนิยามเป้าหมาย การปฏิบัติงานที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย
 ผู้มีส่วนร่วมสำรวจจุดแข็งและจุดอ่อนเกี่ยวกับความก้าวหน้าแล้วสร้างเกณฑ์การประเมินโดยใช้
 เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนร่วมอาจปรับเป้าหมายและพัฒนายุทธวิธีในการเอาชนะอุปสรรคเพื่อ
 การบรรลุผล ระบุความต้องการจำเป็นที่จะทำและทำโดยใคร ทำเมื่อใด เพื่อจะบรรลุเป้าหมาย

เหล่านี้ ชั้นนี้เป็นการทำความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับเป้าหมายของโครงการและอุปสรรคที่ต้องการเอาชนะ

ชั้นติดตามความก้าวหน้าคาบเกี่ยวกับชั้นเริ่มต้นเพราะแผนการปฏิบัติ ซึ่งเป็นผลผลิตของชั้นเริ่มต้น กลายมาเป็นข้อมูลสำคัญในระยะติดตามความก้าวหน้า ผู้มีส่วนร่วมในโครงการเปรียบเทียบความตั้งใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในโครงการ การติดตามความก้าวหน้าเป็นกลไกช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตระหนักถึงการค้นพบช่องว่างและมีโอกาสปรับเปลี่ยนการออกแบบโครงการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับช่องว่างระหว่างทฤษฎีที่สร้างขึ้นกับการปฏิบัติจริง ชั้นติดตามความก้าวหน้ามีการดำเนินงานประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การให้ข้อมูลป้อนกลับและการเจรจาต่อรอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เน้นที่การประเมินกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์ วัตถุประสงค์สำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูล คือการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการที่สำคัญที่สุดและสะท้อนความคิดที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บทบาทของนักประเมินเชิงปฏิบัติการคือ การวิเคราะห์ข้อมูลและการสังเคราะห์กระบวนการเป็นภาพรวมที่ค่อนข้างลึกซึ้งและต่อเนื่อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นักประเมินเชิงปฏิบัติการจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ให้ได้ภาพของโครงการรวม 3 ภาพ ภาพแรก กรอบเวลา เป็นภาพร่างเกี่ยวกับประวัติของโครงการจากระยะสุดท้ายของชั้นเริ่มต้นจนถึงระยะสุดท้ายของชั้นติดตามความก้าวหน้า โดยให้ภาพเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน ภาพที่สอง ภาพความก้าวหน้า เป็นรายงานความก้าวหน้าว่าโครงการเกิดขึ้นอย่างไรและคาดว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นเทียบกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงจากแผนปฏิบัติในชั้นเริ่มต้นกับข้อมูลที่รวบรวมได้ในชั้นติดตามความก้าวหน้า ภาพที่สาม ภาพแผนที่ซึ่งแสดงปัญหาสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลชั้นติดตามความก้าวหน้า นักประเมินระบุแผนที่กระบวนการที่อธิบายข้อค้นพบเกี่ยวกับรายงานความก้าวหน้า แผนที่แสดงปัญหาโดยทั่วไปแสดงความเชื่อมโยงเชิงสาเหตุระหว่างปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหา ยุทธวิธีที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการใช้จัดการ ผลการใช้ยุทธวิธีเหล่านี้และผลสรุประยะยาวของกระบวนการ แผนที่แสดงปัญหาที่ช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการเข้าใจการเปลี่ยนแปลง

การให้ข้อมูลป้อนกลับ

วัตถุประสงค์ของการให้ข้อมูลป้อนกลับมี 4 ประการคือ

ประการแรก เพื่อทดสอบความตรงของการวิเคราะห์

ประการที่สอง เพื่อให้ความรู้ที่สำคัญต่อการแก้ปัญหาหรือการให้ความกระจ่างกรณีที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความไม่แน่ใจ

ประการที่สาม เพื่อสะท้อนการแสวงหาความรู้เข้าสู่โครงการและสิ่งที่เกิดขึ้น

ประการสุดท้าย เพื่อให้พื้นฐานการทบทวนแผนการปฏิบัติทั้งในเรื่องเป้าหมายของโครงการและยุทธวิธีในการปฏิบัติ

การดำเนินงานในขั้นติดตามความก้าวหน้า ไม่ใช่กระบวนการที่กระทำครั้งเดียวแต่เป็นกระบวนการเชิงทดลองที่มีการปรับ การทำซ้ำและเกิดการเรียนรู้ การดำเนินงานแต่ละขั้นตอนทำซ้ำเป็นวงจรเริ่มต้นจากการวางแผน การปฏิบัติ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการออกแบบการวางแผนการปฏิบัติใหม่ ลักษณะสำคัญของขั้นนี้คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีความเป็นมิตรมากเท่าที่เป็นไปได้ซึ่งจะค่อยๆ ทราบเป้าหมายและความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายของโครงการที่ชัดเจนทีละน้อย

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปรวม (Summative Stage)

หลังจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนิยาม กำหนดเป้าหมายและสร้างเกณฑ์การประเมินจากเป้าหมาย รวมทั้งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะตรวจสอบว่าโครงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่และถามตนเองว่าทำไมจึงบรรลุเป้าหมายหรือไม่จึงไม่บรรลุเป้าหมายและจะทำให้ผลการดำเนินงานแตกต่างจากเดิมหรือทำให้ดีขึ้นอย่างไร ขั้นสรุปรวมนี้เน้นที่การตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าโดยรวมของโครงการและศักยภาพในการนำประสบการณ์สะสมของโครงการไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายกัน

3.3 บทบาทของนักประเมินเชิงปฏิบัติการ

Rothman (อ้างอิงจาก ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล. 2545: 33) กล่าวถึงบทบาทของนักประเมินเชิงปฏิบัติการว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของการประเมินเชิงปฏิบัติการ บทบาทสำคัญมี 6 บทบาทคือ

- 1) บทบาทในฐานะผู้ให้คำปรึกษาหารือที่เน้นกระบวนการประเมินเชิงปฏิบัติการโดยไม่เป็นผู้ตัดสินใจ
- 2) บทบาทในฐานะผู้อำนวยความสะดวกในกระบวนการสนทนา การเจรจาต่อรอง การหาฉันทามติและอำนวยความสะดวกในการพัฒนาส่วนบุคคล
- 3) บทบาทในฐานะผู้พัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายจากกลุ่มต่าง ๆ และสรุปข้อมูลเป็นเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะบุคคลและเป้าหมายขัดแย้งกัน
- 4) บทบาทในฐานะผู้ที่ทบทวนสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- 5) บทบาทในฐานะผู้มีส่วนร่วมในงานประเมินโดยมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในการประเมิน
- 6) บทบาทในฐานะผู้แนะนำแนวทางตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ ให้ความรู้เกี่ยวกับการ

วางแผน การเตรียมและพัฒนาโครงการและเทคโนโลยีและให้ทิศทางและพัฒนาความไว้วางใจ กระตุ้นการสะท้อนกลับของตนเองและการคิดเกี่ยวกับบริบท เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นักประเมินเชิงปฏิบัติการจะมีบทบาทเป็นทั้งคนนอกและคนในทีม การค้นพบความสมดุลที่เหมาะสมของบทบาทของคนนอกและคนในทีมเป็นสิ่งที่ท้าทาย ซึ่งมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกระบวนการ

4. แนวคิดและปรัชญาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

4.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับภาระงานที่ปฏิบัติอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนางาน โดยนักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ ตั้งแต่การกำหนดประเด็นที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและ/หรือสร้างขึ้นมาใหม่ การวางแผนการปฏิบัติ การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติและการนำผลการตรวจสอบหรือประเมินไปปรับปรุงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไม่ใช่วิธีวิทยาของการวิจัย (Methodology) แต่เป็นแนวทางการศึกษา (Approach) หรือกลยุทธ์ (Strategy) หรือกระบวนการ (Process) โดยนำเข้าไปเชื่อมโยงอยู่ในกระบวนการวิจัยเพื่อให้บรรลุผลที่ต้องการในระยะยาว (Outcomes) และผลที่ได้เป็นรูปธรรม การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์สะท้อนให้เห็นถึงการเดินทางไปสู่การพัฒนาโดยมีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นอยู่ไปสู่สิ่งที่สามารถเป็นไปได้ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคม หัวใจของการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่กระบวนการวิจัยซึ่งใช้แนวทางความร่วมมือ (Collaborative Approach) ระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ทั้งนี้กระบวนการวิจัยต้องเป็นประชาธิปไตย ยุติธรรม มีอิสระ และส่งเสริมคุณค่าของชีวิต กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจะเข้าร่วมสังเกต ตรวจสอบสถานการณ์ต่าง ๆ สะท้อนความต้องการของตน ทรัพยากรที่มีอยู่ อุปสรรคของความจริง (ปัญหา) ที่ปรากฏอยู่ ตรวจสอบทางเลือกที่เป็นไปได้ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีจิตสำนึกไปสู่ทิศทางใหม่ (Whyte et al., 1991: 19-55; Guerrero, 1995; อ้างอิงจาก นิตยา เงินประเสริฐศรี, 2544: 61; Stringer, 1996: 10; Smith, 1997: 8)

4.2 ประวัติความเป็นมาของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นกระบวนการวิจัยที่นำแนวคิด 2 ประการมาผสมผสานกัน คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) กับการมีส่วนร่วม (Participatory) มาใช้ในกระบวนการดำเนินการวิจัย ประวัติความเป็นมาของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนั้นเชื่อมโยงกับความเข้าใจของการพัฒนาสะท้อนให้เห็นถึง

ความร่วมมือของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของตน การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้รับความนิยมมากในต่างประเทศนับตั้งแต่ปี 1970 เป็นต้นมา ในแนวทางดั้งเดิมของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้ใช้ใน 5 สาขา คือ

- 1) องค์การ
- 2) การพัฒนาชุมชน
- 3) โรงเรียน
- 4) การมีส่วนร่วมของเกษตรกรและการสร้างเทคโนโลยี
- 5) การประเมินผลการมีส่วนร่วม

สำหรับในประเทศไทยเรานับตั้งแต่ได้มีการกำหนด ความจำเป็นพื้นฐานใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมก็ถูกนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง การวิวัฒนาการของรูปแบบการวิจัยนี้มีการเลือกวิธีการตามอิทธิพลของรูปแบบการพัฒนาที่แต่ละประเทศให้ความสำคัญจึงมีความหลากหลายไปตามกระบวนการพัฒนา ซึ่งเป็นแบบของการพัฒนาที่เน้นไปที่ประชาชน เป็นแบบที่มีส่วนร่วมจากผู้ปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น มีการบูรณาการมากยิ่งขึ้นและความน่าเชื่อถือในผลกระทบที่ตามมามากยิ่งขึ้น (สุภางค์ จันทวานิช. 2533: 67-69; กมล สุดประเสริฐ. 2540 : 6-8; นิตยา เงินประเสริฐศรี. 2544: 61)

4.3 แนวคิดและปรัชญาของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือการวิจัยค้นคว้าแสวงหาความรู้ตามหลักการของการวิจัยแบบเดิม ๆ ต่างกันแต่เพียงว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนั้น มีวัตถุประสงค์มุ่งไปที่การแก้ปัญหาในการพัฒนา เป็นการวิจัยที่ดำเนินไปด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ร่วมงานทั้งในกระบวนการวิจัยและในการมีหุ้นส่วนให้ประโยชน์ของการวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเชื่อในความสามารถของมนุษย์ที่จะแก้ไขปัญหาของตนเมื่อถึงคราวที่ตนจะต้องตัดสินใจว่าจะทำอย่างไร ยังเชื่อต่อไปว่าการศึกษาคควรเป็นการศึกษาที่ให้ความมั่นใจว่าเขาสามารถทำอะไร บางอย่างให้แก่ตนเองได้ นอกจากนี้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ยังเชื่อดด้วยเหมือนกันว่า การศึกษาคควรเป็นการศึกษาที่ให้การเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อคน เป้าหมายสูงสุดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือการช่วยให้ประชาชนมีเป้าหมายและสนับสนุนเป้าหมายในการพัฒนาการของตนเอง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการวิจัยที่มีการพลิกพล่งนำเอาการปฏิบัติกับการพิจารณาไตร่ตรองเพื่อการสะท้อนกลับรวมเข้าด้วยกันไปสู่การปรับปรุงแก้ไขอย่างมีเหตุมีผล โดยวิธีการทำให้การวิจัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและเป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติและการพิจารณาไตร่ตรองเป็นผลสะท้อนต่อไป

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการของการทำงานร่วมกันอันต้องอาศัย การสืบสวนค้นคว้าหาปัญหาและข้อโต้แย้งร่วมกันเป็นกลุ่ม วิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาร่วมกันเป็น กลุ่มและเห็นสิ่งอื่นใดต้องปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นกลุ่มในการแก้ปัญหา นั้น ๆ ทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว ยิ่งไปกว่านั้น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ยังเป็นกระบวนการวิจัยที่ค่อนข้างจะ ลำเอียงไปในด้านกระบวนการประชาธิปไตย

เมื่อเราใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่าง น้อยสามประการตามมาคือ

- 1) ประชาชนได้รับการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
- 2) ประชาชนมีการกระทำมากขึ้น
- 3) ประชาชนมีการเผยแพร่พลังความรู้อีกขึ้น

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเน้นมิใช่เพียงการสืบค้นปัญหาและการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการกระตุ้นให้ประชาชนมีการกระทำต่อปัญหาเหล่านี้ การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดต่อ ปัญหา ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ผลสุดท้ายประชาชนมิได้เพียงเรียนรู้ การแก้ปัญหาแต่ได้เพิ่มพูนความรู้ให้พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาที่ยากไปกว่านี้ (กมล สุดประเสริฐ. 2540: 8-9)

4.4 องค์ประกอบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วอลตันและกาฟเนย์ (Walton and Gaffney. 1991: 122-123 อ้างอิงจาก นิตยา เงินประเสริฐศรี. 2544: 62) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วม (Participation) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยใน การวิจัย โดยตระหนักยอมรับคุณค่าของผู้เข้าร่วมปฏิบัติ (Practitioners) สมาชิกชุมชน ประชาชน ผู้ปฏิบัติงานและอาสาสมัครต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นผู้มีประสบการณ์จะสร้าง องค์ความรู้ที่มีประโยชน์จากภูมิปัญญาของตนโดยพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
- 2) การกระทำ (Action) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การวิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลง ความพยายามต่าง ๆ ของผู้มีส่วนร่วมในสถานการณ์เฉพาะ ดังนั้นจึงมีการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้น
- 3) การวิจัย (Research) ซึ่งเป็นความพยายามอย่างมีระบบที่จะสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการในสถานการณ์เฉพาะ

วงจรของการกระทำและวงจรของการวิจัยได้เชื่อมโยงเข้าด้วยกันในแนวคู่ขนาน ในแต่ละ ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยจะเป็นตัวเสริมสร้างให้ข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งให้สอดคล้องกลมกลืนกับ ลักษณะของการกระทำ (การเปลี่ยนแปลง) และในแต่ละขั้นตอนนั้น การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นซึ่งจะช่วย ทำให้การสร้างองค์ความรู้ (ได้จากกระบวนการวิจัย) และผลที่ได้ระยะยาว (มาจากการกระทำ) มี

ความถูกต้องและเป็นไปได้ ดังแสดงในภาพประกอบ 7 การเชื่อมโยงการกระทำ การวิจัยและการมีส่วนร่วม ต่อไปนี้

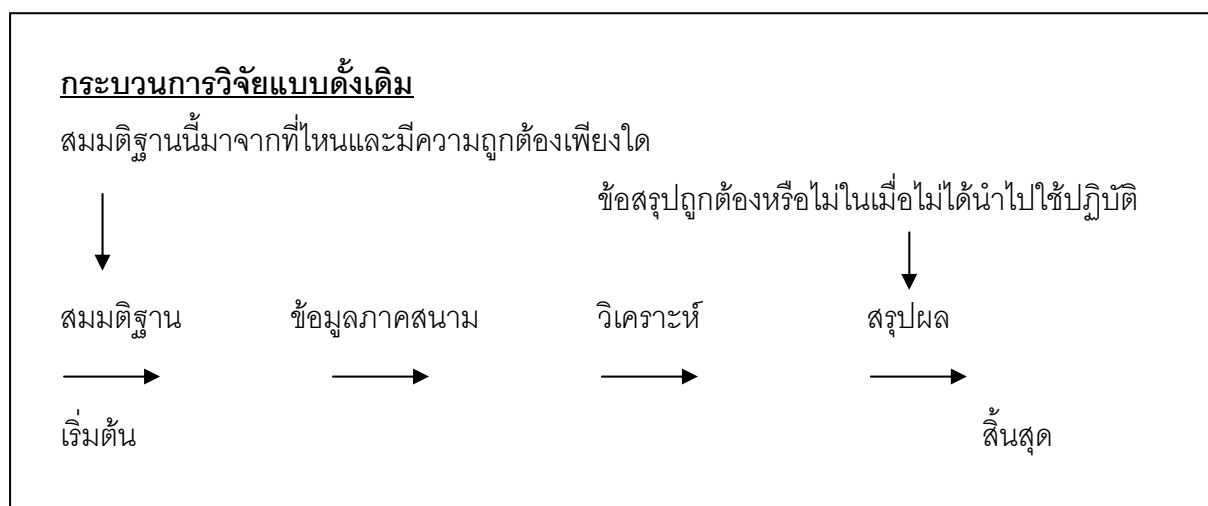
ภาพประกอบ 7 การเชื่อมโยงการกระทำ การวิจัยและการมีส่วนร่วม

ที่มา : Walton and Gaffney. (1991) อ้างอิงจาก นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544).
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 27: 63.

4.5 จุดเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ในการวิจัยแบบดั้งเดิมจะมีแบบจำลองเป็นเส้นตรง (Linear model) โดยเริ่มจากการมี

สมมติฐาน เก็บข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผล ดังแสดงในภาพประกอบ 8 แต่ไม่ได้สนใจว่าสมมติฐานดังกล่าวมาจากไหนและมีความถูกต้องตรงประเด็นเพียงใด นอกจากนี้ข้อสรุปมีความถูกต้องเพียงใดในเมื่อไม่มีการทดสอบในการปฏิบัติ

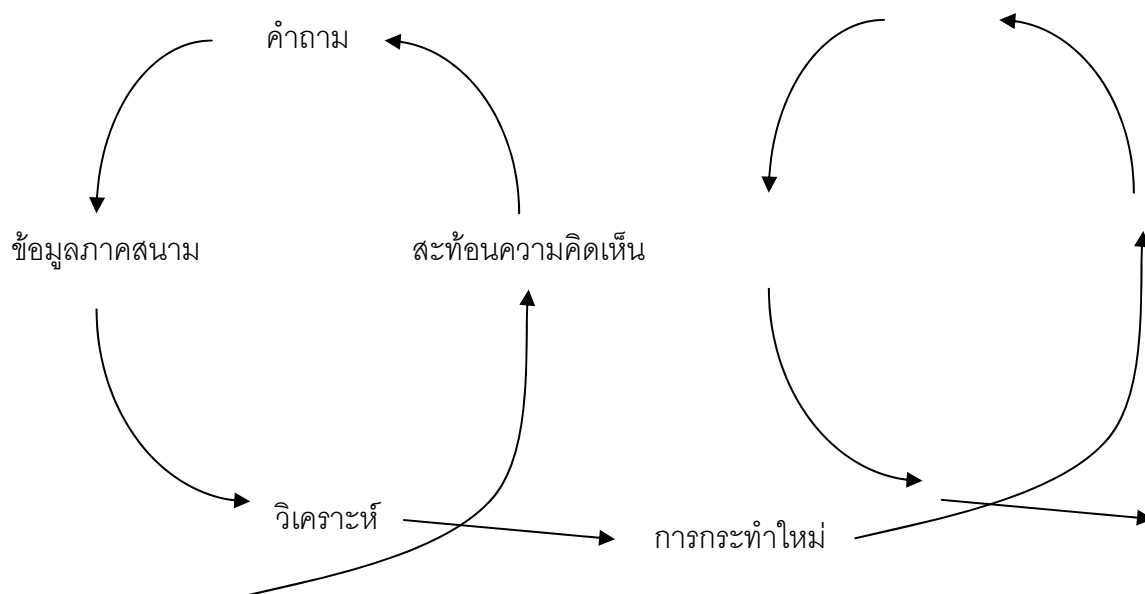

ภาพประกอบ 8 กระบวนการวิจัยแบบดั้งเดิม

ที่มา : Wadsworth. (1998) อ้างอิงจาก นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 27: 63.

ในขณะที่การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีแบบจำลองเป็นวงจร (Cyclical model) พิจารณาความสำเร็จของการแสวงหาความจริง ซึ่งสมมติฐานจะต้องมีประโยชน์และตรงประเด็น นอกจากนี้การตรวจสอบข้อค้นพบ ซึ่งต้องการการทดสอบในการปฏิบัติจึงจะได้รับการยอมรับแบบจำลองเป็นวงจรแสดงดังภาพประกอบต่อไปนี้

กระบวนการวิจัยที่เป็นวงจร

ภาพประกอบ 9 แบบจำลองกระบวนการวิจัยที่เป็นวงจร

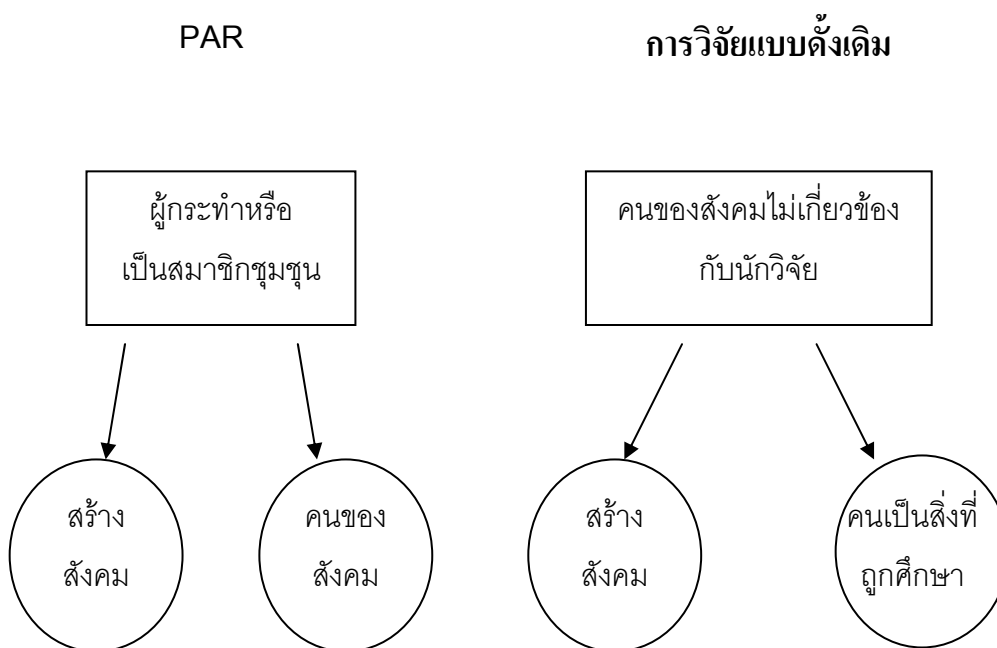
ที่มา : Wadsworth. (1998) อ้างอิงจาก นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 27: 64.

จากแบบจำลองที่แตกต่างกัน การวิจัยในแนวทางดั้งเดิม เช่น การวิจัยเชิงปริมาณ และนักวิจัยประเภทหอคอยงาช้างจะศึกษาในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ศึกษาเท่านั้น แต่การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะนำผลการศึกษาไปใช้และก่อให้เกิดผลในระยะยาวในทางที่ดีแก่คนในสังคม ชุมชนและองค์กร

เมื่อนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเข้ามาอยู่ในกระบวนการวิจัยจะก่อให้เกิดผลดีหลายประการ เช่น

- 1) ทำให้วัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อค้นพบมีความตรง (Validity) มากขึ้น เพราะเป็นการสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยอยู่บนพื้นฐานที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้
- 2) ทำให้มีโอกาสเพิ่มมากขึ้นที่จะสร้างนวัตกรรมและการใส่สิ่งสอดแทรกต่าง ๆ (Intervention) เพราะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สะท้อนคุณค่าในเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลง

3) ทำให้มีความร่วมมือเพิ่มมากขึ้นระหว่างนักวิจัยและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย ผู้มีส่วนร่วมหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจะมีบทบาทเป็นผู้กระทำการหรือเป็นสมาชิกชุมชน เพื่อสร้างสังคมและเป็นคนของสังคม ในขณะที่การวิจัยแบบดั้งเดิม คนของสังคมจะไม่เกี่ยวข้องกับนักวิจัยแต่คนจะถูกพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่ถูกศึกษา (Objects) ดังภาพเปรียบเทียบบทบาทของคนในสังคมระหว่างการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับการวิจัยแบบดั้งเดิม ดังนี้

ภาพประกอบ 10 การเปรียบเทียบบทบาทของคนในสังคมระหว่างการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับการวิจัยแบบดั้งเดิม

ที่มา : Hick. (1998-2000) อ้างอิงจาก นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 27: 65.

4.6 ระเบียบวิธีของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กมล สดประเสริฐ (2540: 12-15) ได้กล่าวถึง ระเบียบวิธีของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีกิจกรรมที่แตกต่างกันอยู่ 2 ชุด สรุปได้ดังนี้ คือ

- 1) กิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการของผู้ประสานงานหรือผู้อำนวยการวิจัย
- 2) กิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการของชุมชน

1) กิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการของผู้ประสานงานหรือผู้อำนวยการวิจัย ก็คือกิจกรรมการแสวงหาความรู้ของนักวิจัยปฏิบัติการตามโครงการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แต่ละคนในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง จุดมุ่งหมายที่สำคัญของนักวิจัยคือการสร้างรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์และสามารถที่จะเผยแพร่แก่สังคมได้ รูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลนั้นจะต้องเป็นรูปแบบที่สามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ้นเปลืองเงินทอง กำลังงานและเวลาไม่มากนัก แต่ในเวลาเดียวกันก็ได้รับผลตอบแทนสูง

2) กิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการของชุมชน คือ กิจกรรมที่เกิดจากความพยายามในการแก้ปัญหาชุมชนของนักวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับชุมชน นักวิจัยปฏิบัติการที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานหรือผู้อำนวยการวิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มแรกและค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือลงและหวังว่าเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วประชาชนจะสามารถแก้ปัญหาของตนไปตามลำพังได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมิต้องได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกอีก

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) เลือกกลุ่มเป้าหมาย

การเลือกกลุ่มเป้าหมายต้องจัดทำให้เป็นระบบ เริ่มต้นด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายที่จะพิจารณาให้เข้าร่วมในโครงการ ขั้นตอนต่อไปกำหนดเกณฑ์สำหรับการคัดเลือก แล้วทำการคัดเลือก

2) สร้างบรรยากาศการยอมรับของกลุ่มเป้าหมาย

เป็นการกระทำด้วยการมีแนวคิดให้ผู้ประสานงานวิจัยเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเป้าหมายและเป็นการสร้างบรรยากาศในการดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งจะทำให้ผู้ประสานงานวิจัยเป็นเสมือนคนในชุมชนนั้นคนหนึ่ง

3) ระบุปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่มีศักยภาพ

กลุ่มเป้าหมายจะดำเนินการวิจัยในทันทีที่กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยกลุ่มเป้าหมายได้เริ่มดำเนินงาน จุดมุ่งหมายคือการศึกษาความต้องการหรือความจำเป็นของชุมชน ระบุปัญหาของชุมชน ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาที่มีศักยภาพและหยิบยกเอาข้อจำกัดมาพิจารณาเพื่อให้เข้าใจมากขึ้น

4) วางแผนเพื่อปฏิบัติ

ขั้นตอนนี้อธิบายถึงยุทธศาสตร์และเทคนิคเพื่อช่วยเหลือให้คนเตรียมโครงการพัฒนาให้เป็น ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดจุดประสงค์ การใช้เวลาในการทำงาน ทรัพยากร กำลังคนที่จะใช้ และกิจกรรม รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานตามแผน

5) การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ

ขั้นตอนนี้เป็นอธิบายถึงวิธีช่วยให้คนสามารถดำเนินงานตามโครงการของตนได้ แผนปฏิบัติการต้องนำมาเผยแพร่ให้คนรู้และกระตุ้นให้คนดำเนินงานตามแผน การจัดการด้านการเงิน ต้องทำด้วยความรับผิดชอบอย่างชัดเจนโปร่งใส การระดมทรัพยากรและการกำหนดงานต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน

6) การประเมินผล/ผลสะท้อน/การส่งผลกลับ

กลุ่มเป้าหมายและผู้ประสานงานวิจัยต้องจัดทำบันทึกประจำวัน บันทึกการจัดการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมดไว้เป็นหลักฐานและช่วยบันทึกความจำเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ ต้องให้มีการประเมินผล การประเมินนี้จะอธิบายวิธีการที่เอื้ออำนวยต่อการประเมินความก้าวหน้าของ โครงการและผลสำเร็จ โดยคนที่ร่วมงานเอง

7) การหมุนเกลียว การวนรอบ และการทำให้เป็นระบบของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนนี้เกิดขึ้นเมื่อกลุ่มเป้าหมายเริ่มต้นลงมือแก้ปัญหาที่ยากแต่ยังใช้ขั้นตอนของการวางแผน การดำเนินงานของโครงการวิจัยอยู่ ให้หลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้แก้ปัญหา

8) ขั้นเตรียมการถอนตัวและเผยแพร่ผลงาน

เป็นขั้นตอนก่อนจะถอนตัวจากชุมชน ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้ถูกปลูกฝังเข้าไปเป็นกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายแล้ว ซึ่งจะช่วยให้อำนาจกลุ่มเป้าหมายสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อสิ้นสุดโครงการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รายงานวิจัยต้องได้รับการพิมพ์เผยแพร่และนำเสนอในการสัมมนาโดยจะเผยแพร่ได้เมื่อได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและได้รับประสิทธิผล

4.7 หลักการและคุณลักษณะพื้นฐานของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

เคมมิสและวิลคินสัน (กมลวรรณ คารมปราชญ์. 2547: 5-6 อ้างอิงจาก Kemmis & Wilkinson, 1998) ได้เสนอหลักการและคุณลักษณะพื้นฐานของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. PAR คือกระบวนการทางสังคม (PAR is a social process) เนื่องจากมีความเชื่อว่า กระบวนการพัฒนาบุคคลกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต้องเป็นไปอย่างสัมพันธ์กัน ไม่ว่าบุคคลนั้น ๆ จะได้รับประโยชน์โดยส่วนตนมากน้อยเพียงใด
2. PAR คือ การมีส่วนร่วม (PAR is participatory) ในการวิจัยอาจจะมีการเริ่มต้น

หรือถูกจุดประกายจากภายนอก แต่ในกระบวนการวิจัยจะเน้นที่การมีส่วนร่วมของทุกคนในกลุ่มหรือในชุมชน เป็นเจ้าของการวิจัยร่วมกัน ไม่ใช่เพียงในฐานะผู้ให้ข้อมูลกับนักวิจัยภายนอกหรือในฐานะเฉพาะผู้ได้รับประโยชน์ แต่ถือว่าทุกคนร่วมกันทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของตนเอง ไม่ใช่การทำวิจัยในเรื่องของผู้อื่นหรือกลุ่มอื่น ทุกคนมีส่วนร่วมในการพิจารณาหาคำถามและคุณค่าในตน มีส่วนร่วมในการจัดการใช้ความรู้ความคิดของตนเพื่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเรียนรู้ที่จะสะท้อนความคิด วิพากษ์วิจารณ์ตนเองในสิ่งที่ได้กระทำร่วมกัน ทั้งนี้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในอุดมคตินั้น สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัย ตั้งแต่การกำหนดปัญหาการวิจัย การเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การปฏิบัติตามแผน การสรุปผล การประเมินผล

3. PAR คือ การปฏิบัติ (PAR is practical) โดยเฉพาะการปฏิบัติที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคม โดยมุ่งทำความเข้าใจวิธีการและผลการปฏิบัติที่เป็นอยู่ ศึกษาวิธีการที่จะปฏิบัติให้ดีขึ้น และเรียนรู้จากกระบวนการปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น โดยที่ความรู้ที่ได้จากการวิจัยจะเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติ

4. PAR คือ การสร้างอิสรภาพ (PAR is emancipatory) กล่าวคือ เป็นการปลุกจิตสำนึกเพื่อให้คนได้คลี่คลายและเอาชนะอุปสรรคอันเนื่องมาจากการถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมที่มีโครงสร้างไม่เป็นธรรม ทำให้คนเรียนรู้ที่จะแบ่งปันและร่วมสร้างสิ่งที่เป็นธรรมและสงบสุขมากขึ้น

5. PAR คือ กระบวนการเชิงวิพากษ์ (PAR is critical) และการสะท้อนตนเอง (Self-reflection) ในขั้นตอนของการวิจัย ทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติ

6. PAR คือ เกลียของการวิจัยปฏิบัติการ (PAR is recursive) จะสะท้อนถึงวงจรของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงจะช่วยให้เรียนรู้ต่อไปอีก จึงเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกัน

4.8 ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ประยุกต์ใช้กับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

เนื่องจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนามาจากฐานคติความเชื่อที่มุ่งเน้นบูรณาการเชื่อมโยงความรู้หรือทฤษฎีเชิงปฏิบัติที่ได้จากการทำวิจัยกับการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในสนามหรือสถานที่ปฏิบัติงานผสมผสานเข้าด้วยกัน โดยอาศัยการสะท้อนความคิดใคร่ครวญไปมาในเชิงวิพากษ์ผลการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำไปตามแผนที่วางไว้ว่า สามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จหรือไม่ อย่างไรก็ตามทั้งมีปัจจัยเกื้อหนุนและขัดขวางความสำเร็จในการแก้ปัญหาอะไรบ้างและจะต้องดำเนินการอย่างไร จึงจะทำให้เข้าสู่สภาวะการณ์ที่นำความสำเร็จนั้นมา ดังนั้นกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยที่มีลักษณะเป็นเกลียวเวียนหรือวงจรต่อเนื่องกันไป (spiral of

steps) ตามแนวคิดดั้งเดิมของเคอร์ท เลวิน (Kurt Lewin) กระบวนการดำเนินงานของวิจัยเชิงปฏิบัติการในแต่ละ วงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ (องอาจ นัยพัฒน์. 2548: 341-343)

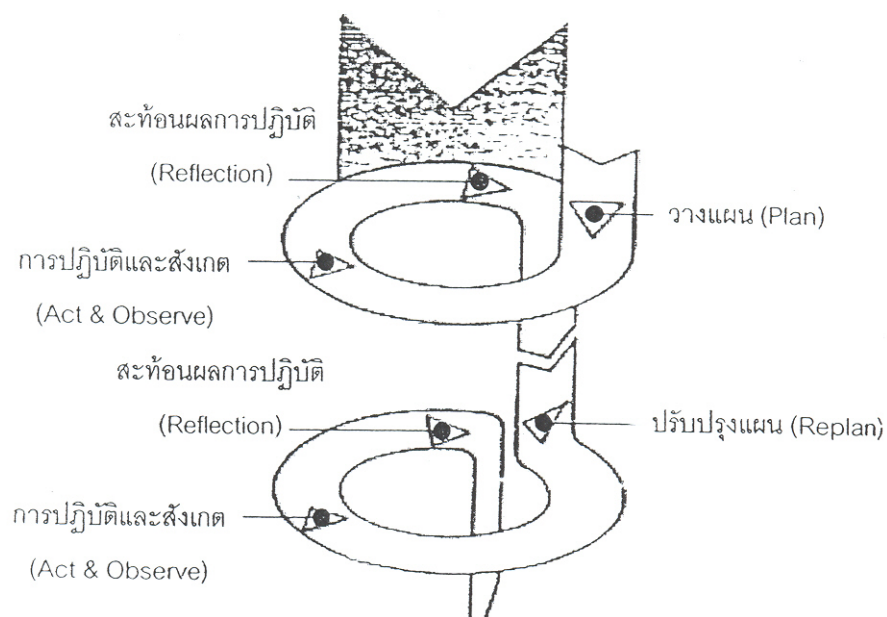
- 1) ขั้นตอนเตรียมการเบื้องต้น (pre-step) ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายโดยทั่วไป
- 2) การวางแผน (planning)
- 3) การลงมือปฏิบัติ (action)
- 4) การค้นหาข้อเท็จจริง (fact finding)

การดำเนินงานวิจัยใน 3 ขั้นตอนสุดท้ายดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ (core activities) นักวิธีวิทยาการวิจัยแต่ละบุคคลหรือคณะที่มีความสนใจเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้ทำการประยุกต์แนวความคิดของ เคอร์ท เลวิน ไปใช้ในการศึกษาวิจัยและการเรียบเรียงตำรา โดยจำแนกกิจกรรมหลักทั้ง 3 ขั้นตอนในลักษณะแตกต่างกันไปตามแนวคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ส่วนบุคคลที่มีต่อการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เช่น

เคมมิสและแมคแทกการ์ท (Kemmis & McTaggart) จำแนกกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการออกเป็น 4 ขั้นตอนหลักคือ

- 1) การวางแผนงาน (planning)
- 2) การลงมือปฏิบัติงาน (action)
- 3) การสังเกตผลการปฏิบัติงาน (observation)
- 4) การสะท้อนกลับการปฏิบัติงาน (reflection)

กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของเคมมิสและแมคแทกการ์ทเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในบรรดานักวิชาการหรือผู้สนใจการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้เป็นรูปแบบสำหรับการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยมีรากฐานมาจากแนวคิดของเคอร์ท เลวิน ขึ้นเป็นครั้งแรกในที่ประชุมทางวิชาการของสมาคมการวิจัยทางการศึกษาแห่งประเทศไทยออสเตรเลีย ณ เมืองซิดนีย์ ปีคริสต์ศักราช 1980 และนับจากนั้นเป็นต้นมา เคมมิส และเพื่อนร่วมงานของเขาที่มหาวิทยาลัยดีคิน (Deakin) ประเทศออสเตรเลียได้ทำการศึกษา ค้นคว้าและพัฒนารูปแบบกระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดดั้งเดิมของเคมมิสและแมคแทกการ์ท ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันมีลักษณะดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 11 วงจรกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของเคมมิสและแมคแทกการ์ท

ที่มา : Kemmis & McTaggart. (1998) อ้างอิงจาก องค์าจ นัยพัฒน์. (2548).

วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. หน้า 343.

จากภาพประกอบจะพบว่ากระบวนการดำเนินการงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของเคมมิสและแมคแทกการ์ท ประกอบด้วยกิจกรรมการวิจัยที่สำคัญ 4 ขั้นตอนหลักคือ (ก) วางแผนเพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (planning) (ข) ลงมือปฏิบัติการตามแผน(action) (ค) สังเกตการณ์ (observation) กระบวนการและผลของการเปลี่ยนแปลง และ(ง) สะท้อนกลับ(reflection) กระบวนการและผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน (re-planning) และดำเนินการเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการวิจัยหลักที่หมุนเคลื่อนไปเป็นวัฏจักรของกระบวนการวิจัยดังกล่าวจึงเป็นเสมือนแหล่งที่ก่อให้เกิดความรู้เชิงปฏิบัติการและกลไกการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้แก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการดำเนินการวิจัยที่ไม่แยกกิจกรรมการ

สืบค้นหาความรู้ความจริงออกจากกิจกรรมการพัฒนา ซึ่ง องค์ นัยพัฒน์ (2548: 343-344) ได้กล่าวถึง รายละเอียดกิจกรรมการวิจัยแต่ละขั้นตอนโดยย่อ ดังนี้

1) การวางแผนงาน (planning) เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติการไว้ก่อนล่วงหน้า โดยอาศัยการคาดคะเนแนวโน้มของผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ กอปรกับการระลึกถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้วางแผน ภายใต้การใคร่ครวญไตร่ตรองถึงปัจจัยสนับสนุนขัดขวางความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาต่อต้าน รวมทั้งสภาพการณ์เงื่อนไขอื่น ๆ ที่แวดล้อมปัญหาอยู่ในเวลานั้น โดยทั่วไปการวางแผนจะต้องคำนึงถึงความยืดหยุ่น ทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามเงื่อนไขหรือยากต่อการควบคุมให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนาได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการจะต้องประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่งเป็นอย่างดีและเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับบริบททางด้านสังคมวัฒนธรรม การเมืองและอื่น ๆ ที่เป็นอยู่ในสภาพการณ์นั้น

2) การปฏิบัติการ (action) เป็นการลงมือดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างระมัดระวัง และควบคุมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงการปฏิบัติการตามแผนที่กำหนดไว้มีโอกาสเกิดการพลิกผันหรือแปรเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขและข้อจำกัดในสภาพการณ์เวลานั้นได้ ด้วยเหตุนี้แผนปฏิบัติการที่ดีจะต้องมีลักษณะเป็นเพียงแผนทดลองหรือแผนชั่วคราว ซึ่งเปิดช่องทางให้ผู้ปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเงื่อนไขปัจจัยที่เป็นอยู่ในขณะนั้น การปฏิบัติการที่ดีจะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นพลวัตภายใต้การใช้ดุลยพินิจตัดสินใจ สิ่งใดควรกระทำตามแผนที่วางไว้ สิ่งใดควรปรับเปลี่ยนให้เข้ากับปัจจัยเงื่อนไขในขณะนั้น แล้วจึงดำเนินกิจกรรมอื่นต่อไป ผู้ปฏิบัติการอาจใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนได้บางส่วน แต่ประสบการณ์เหล่านั้นก็เป็นเพียงสมมติฐานชั่วคราวซึ่งไม่อาจสอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในเวลานั้นก็ได้

3) การสังเกตผลการปฏิบัติงาน (observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำลงไปรวมทั้งสังเกตการณ์ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติการตามแผนว่ามีสภาพหรือลักษณะเป็นอย่างไร การสังเกตการณ์ที่ดีจะต้องมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างคร่าว ๆ โดยจะต้องมีขอบเขตไม่แคบหรือจำกัดจนเกินไป เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับการสะท้อนกลับกระบวนการและผลการปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นตามมา นอกจากนี้จะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่มองเห็นได้ด้วยตาและสัมผัสได้ด้วยกายหรือใจ และจะต้องมีความยืดหยุ่นต่อการเก็บรายละเอียดของสรรพสิ่งต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในหลายแง่มุมและหลายรูปแบบ

ดังนั้นนักวิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องมีความพร้อมตลอดเวลาในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและไม่เกิดขึ้นตามแผนที่วางไว้

4) การสะท้อนกลับ (reflection) เป็นการทวนระลึกถึงการกระทำตามที่บันทึกข้อมูลไว้จากการสังเกตอย่างครุ่นคิดไตร่ตรองในเชิงวิพากษ์กระบวนการและผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการใคร่ครวญเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการพัฒนาร่วมทั้งประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามที่พึงประสงค์หรือไม่ กลยุทธ์ประการหนึ่งที่ช่วยให้กระบวนการสะท้อนกลับเกิดขึ้นอย่างได้ผล ได้แก่ การอภิปรายซักถามในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัยภายใต้การยึดมั่นต่อเป้าหมายของกลุ่มเป็นหลัก การสะท้อนกลับโดยอาศัยกระบวนการกลุ่มดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การรื้อถอน (deconstruction) แนวคิดความเชื่อและการปฏิบัติงานอย่างเดิมไปสู่การฟื้นฟูหรือปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานตามแนวทางดั้งเดิมเปลี่ยนไปเป็นการปฏิบัติงานตามวิธีการใหม่ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการทบทวนและปรับปรุงวางแผนปฏิบัติการในวงจรกระบวนการวิจัยในรอบหรือเกลียวต่อไป

นอกจากนี้ ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537: 65) ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของเคมมิสและแมคแทกการ์ท ในกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการกับบริบทของการศึกษา ดังต่อไปนี้

1) ขั้นวางแผน (Planning) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาที่สำคัญที่ต้องการให้มีการแก้ไข ครูและผู้เกี่ยวข้องอาจเป็นครูอื่นๆ ที่สอนร่วมกัน นักเรียน ผู้ปกครอง และ/หรือผู้บริหารวางแผนพร้อมกันสำรวจสภาพการณ์ของปัญหาว่ามีอย่างไร ปัญหาที่ต้องแก้ไขคืออะไร ปัญหานี้เกี่ยวข้องกับใครบ้าง วิธีการแก้ไขจะเป็นรูปใดบ้าง จะต้องปฏิบัติอย่างไร การปฏิบัติการแก้ไขจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างและให้การสนับสนุน เป็นต้น ในขั้นของการวางแผนจะมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง การใช้แนวคิดวิเคราะห์สิ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาในรูปแบบต่อไปนี้ จะช่วยให้มองเห็นสภาพการณ์ของปัญหาชัดเจนขึ้น

2) ขั้นปฏิบัติการ (Act) เป็นการนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมขั้นวางแผนงานมาดำเนินการเมื่อลงมือปฏิบัติ การใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ประกอบไปด้วย โดยรับฟังจากผู้ร่วมวิจัยหรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ จากการปฏิบัติจะเป็นข้อมูลย้อนกลับว่า แผนที่วางไว้อย่างสมเหตุสมผลนั้นปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด และอาจมีอุปสรรคอื่นๆ มาเกี่ยวข้องโดยไม่คาดคิด ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (เช่น ถูกต่อต้านโดยผู้บริหาร หรือโดยนักเรียน) ฉะนั้น แผนงานที่กำหนดไว้ อาจจะยืดหยุ่นได้นั้นคือ การปฏิบัติการโดยมีลักษณะเป็น fluid and dynamic โดยผู้วิจัยต้องใช้วิจารณญาณ และการตัดสินใจที่เหมาะสมและมุ่งการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ด้วย

3) **ขั้นสังเกตการณ์ (Observe)** ขณะที่ทำการวิจัยดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่วางไว้เป็นเรื่องที่แน่นอนว่าในสภาพการณ์นั้นต้องมีความราบรื่น อุปสรรค และข้อขัดข้องบางประการ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการสังเกตการณ์ควบคู่ไปด้วย ใช้การสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างระมัดระวังด้วยความใจกว้าง (นั่นคือ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง) พร้อมกับจดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง สิ่งที่ต้องทำการสังเกตคือกระบวนการของการปฏิบัติการ (The action process) ผลของการปฏิบัติการ (The effects of action) ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจ หรือไม่ตั้งใจก็ดี และสภาพการณ์แวดล้อมและข้อจำกัดของการปฏิบัติการ (The circumstances and constraints) การสังเกตนี้รวมถึงการรวบรวมผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติขึ้นโดยการเห็นด้วยตา การได้ฟัง และการใช้เครื่องมือ/แบบทดสอบวัดผล ออกมาในเชิงตัวเลขหรือใช้แบบสำรวจ/แบบสอบถามวัดสิ่งที่ต้องการทราบความเปลี่ยนแปลงด้วย

4) **ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect)** ขั้นสุดท้ายของวงจรการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการคือการประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหาหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการของผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง จะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพสังคม สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและของระบบการศึกษาที่ประกอบกันอยู่โดยผ่านการถกอภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่มจะทำให้ได้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและเป็นพื้นฐานข้อมูลที่น่าไปปรับปรุงและการวางแผนการปฏิบัติ

นอกจากนี้ เคมมิสและแมคแทกการ์ท (1988: 47-48) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับ การวิจัยเชิงปฏิบัติการว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นวัฏจักรของกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กระบวนการหนึ่งวงจรนั้นใช้ระยะเวลาในการดำเนินการไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของกิจกรรมที่ทำในแต่ละขั้นตอนในแต่ละวงจร กิจกรรมบางอย่างการดำเนินการจนครบวงจรอาจใช้ระยะเวลาเพียง 7 – 10 วันเท่านั้น เช่น การจัดการเรียนการสอน ขณะที่กิจกรรมบางอย่างอาจใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานถึง 1 ปี ซึ่ง เคมมิสและแมคแทกการ์ท เสนอว่า สำหรับนักวิจัยปฏิบัติการมือใหม่ไม่ควรใช้ระยะเวลาในแต่ละวงจรรยาวนานมากนัก เนื่องจากจะทำให้เกิดความยากลำบากในการรับผิดชอบและการมองเห็นความก้าวหน้า รอบวงจรหนึ่ง ๆ ไม่ควรมีระยะเวลานานกว่า 1 เดือน จะทำให้นักวิจัยได้รับประโยชน์จากการศึกษากระบวนการต่าง ๆ ได้ดีกว่า และสิ่งที่นักวิจัยเชิงปฏิบัติการควรเข้าใจเบื้องต้นก่อนดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการคือ

1) **ปัญหาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ** การวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติบนพื้นฐานของการพัฒนาการปฏิบัติและการเพิ่มความเข้าใจกันเกี่ยวกับการปฏิบัติในกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกัน การวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงสามารถนำประยุกต์ใช้ได้เพียงในสถานการณ์การทำงานที่ต้องการการแก้ปัญหาที่สมาชิกของกลุ่มมีความสนใจหรือในสถานการณ์ที่ต้องการการปฏิบัติบางอย่างที่จะ

นำมาซึ่งการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลง ปัญหาการวิจัยปฏิบัติการจึงไม่ใช่ปัญหาที่ต้องการคำตอบในเรื่องของความสัมพันธ์ของตัวแปร แต่เป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติที่กลุ่มเห็นว่ามีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันได้ ข้อค้นพบที่ได้จากปัญหาการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งหรือการพัฒนาการปฏิบัติงานที่ดีมากขึ้น

2) การจดบันทึกประจำวัน สมาชิกทุกคนในกลุ่มวิจัยควรจะมีการจดบันทึกประจำวัน ซึ่งอาจจะจดบันทึกที่บ้านหรือที่ทำงานเมื่อเสร็จสิ้นงานในแต่ละวัน การจดบันทึกจะมีประโยชน์ในการช่วยทบทวนว่า ในแต่ละวันเราได้ทำอะไรไปบ้างกับงานวิจัยของเรา ความก้าวหน้าของเราในการพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดที่เราสนใจร่วมกันมีอะไรบ้าง

3) การนิยามกลุ่มเป้าหมายที่จะปฏิบัติงานด้วย กลุ่มผู้วิจัยปฏิบัติการจะประกอบด้วยตัวผู้วิจัยเองและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่กำลังศึกษาหรือบุคคลอื่นที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมที่เรา กำลังจะศึกษา กลุ่มผู้วิจัยควรจะมีตัวกันด้วยเหตุผลว่า มีความสนใจในประเด็นหรือปัญหาร่วมกัน นักวิจัยปฏิบัติการที่ฉลาดควรจะเริ่มต้นการวิจัยด้วยกลุ่มผู้ร่วมงานขนาดเล็ก ๆ มากกว่าการเริ่มต้นด้วยกลุ่มขนาดใหญ่ ๆ แต่ไม่ว่ากลุ่มเล็กหรือใหญ่ สิ่งสำคัญคือต้องมีความเห็นที่ตรงกันในการทำงานร่วมกันในประเด็นหรือแนวคิดที่ต้องการศึกษา โดยทั่วไปแล้วกลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกันในการวิจัยปฏิบัติการมักแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ กลุ่มที่เป็นเพื่อนร่วมงานกันที่มีบทบาทเดียวกัน กลุ่มครู กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มที่มีบทบาทต่างกันแต่มีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในงานกิจกรรม เช่น ครูกับนักเรียน ครูกับผู้บริหาร เป็นต้น กลุ่มผู้วิจัยปฏิบัติการทางการศึกษามักจะเป็นกลุ่มประเภทแรกมากกว่าเนื่องจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยความคิดและการปฏิบัติของตนเองไปสู่ผู้อื่น อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้วิจัยที่ประกอบด้วยกลุ่มประเภทที่สองก็มีประโยชน์ในแง่ที่จะทำให้มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเข้าใจในปัญหาได้หลากหลายแง่มุม ครอบคลุมและมีความเป็นไปได้มากในทางปฏิบัติ

4.9 เงื่อนไขความสำเร็จของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปใช้ จะต้องต้องมีเงื่อนไขเบื้องต้นและทัศนคติที่จะสนับสนุนให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมประสบผลสำเร็จดังนี้

- 1) ได้รับการยอมรับจากชุมชน โดยคนในชุมชนเต็มใจและสนับสนุนเรื่องแรงกาย ใจ และเวลา ในขณะที่ผู้ร่วมงานที่เป็นคนภายนอกมีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในชุมชน
- 2) มีการถ่ายทอดความรู้จากนักปฏิบัติที่มีประสบการณ์หรือนักวิจัยไปยังคนในท้องถิ่น มีการฝึกอบรมและให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่คนในท้องถิ่น
- 3) คำนึงถึงวัฒนธรรมของชุมชนที่เข้าไปศึกษา ความพยายามในการเปลี่ยนแปลงจะต้องพิจารณาในเรื่องวัฒนธรรมด้วย

- 4) มีการติดต่อสื่อสารอย่างทั่วถึง ซึ่งจะต้องสื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

4.10 ความตรงและความเที่ยงของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ในการวิจัยแบบดั้งเดิม ความตรง (Validity) ของงานวิจัยหมายถึง ข้อค้นพบที่มีความถูกต้องตามความเป็นจริงและความเที่ยง (Reliability) หมายถึง ข้อค้นพบที่มีความคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงสำหรับแนวคิดในเรื่องของความตรงและความเที่ยงเมื่อนำมาใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะเป็นเรื่องที่แตกต่างกันแนวคิดของการวิจัยแบบดั้งเดิม เช่น เมื่อนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะได้รับการพิจารณาว่ามีความตรงและความเที่ยงเมื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ในเชิงสภาพแวดล้อมและหรือก่อให้เกิดการปรับปรุงเงื่อนไขการดำรงชีวิตของคนซึ่งจะมีความยั่งยืนโดยใช้ทรัพยากรน้อย กล่าวอีกนัยหนึ่งคนในท้องถิ่นจะเป็นผู้เข้าใจในเรื่องความตรงและความเที่ยง ทั้งนี้ผลจากการวิจัยจะก่อให้เกิดผลในเชิงบวกต่อพวกเขา การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้พยายามสร้างความตรงให้เกิดขึ้นในงานวิจัยพิจารณาได้จากการเริ่มการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะ使人ในท้องถิ่นใช้ความรู้ท้องถิ่นที่จะกำหนดปัญหา โอกาสและทางแก้ไขปัญหา นอกจากนี้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมยังใช้วิธีการสามเส้า (Triangulation) ซึ่งหมายถึง การใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่า ข้อมูลที่เก็บมาได้มีความตรง ความเที่ยง และความสมบูรณ์ วิธีการสามเส้าที่นำมาใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 2 วิธีการคือ วิธีการสามเส้าภายนอก (External Triangulation) และวิธีการสามเส้าภายใน (Internal Triangulation)

1) วิธีการสามเส้าภายนอก (External Triangulation) เป็นการตรวจสอบโดยการเปรียบเทียบข้อมูลจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้สร้างขึ้นกับข้อมูลจากแหล่งภายนอก เช่น การสำรวจสำมะโนประชากร สถิติของหน่วยงานราชการ ภาพถ่าย งานวิจัยในท้องถิ่น เป็นต้น การตรวจสอบภายนอกมักขึ้นอยู่กับตรวจสอบจากข้อมูลทุติยภูมิ

2) วิธีการสามเส้าภายใน (Internal Triangulation) เป็นการใช้เทคนิคต่าง ๆ ภายในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความตรงในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมซึ่งเทคนิคที่นำมาใช้ได้แก่

ก. การใช้ข้อมูลจากกลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลาย เพื่อเปรียบเทียบทรรศนะที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มผลประโยชน์ที่แตกต่างกันจะมีการรับรู้เกี่ยวกับความจริงที่แตกต่างกัน

ข. การใช้วิธีการและเทคนิคที่แตกต่างกันเพื่อสำรวจตรวจสอบในหัวข้อเดียวกัน เช่น ในการอธิบายแนวทางที่ชุมชนใช้เขตแดนของตนจะต้องใช้วิธีเดินสังเกต สัมภาษณ์กลุ่มและให้สมาชิกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำแผนที่แสดงเขตแดน

ค. การใช้เจ้าหน้าที่มืออาชีพที่ไม่ใช่คนในท้องถิ่น และเป็นผู้ที่มีภูมิหลังทางวิชาการที่แตกต่างกันในประเด็นเดียวกัน ถ้าใช้สหวิทยาการ (Interdisciplinary) จะทำให้มีคำถามที่หลากหลายแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น การวางแผนครอบครัวของผู้หญิงในชุมชน จะประเมินโดยนักมนุษยวิทยา (ใช้คำถามปลายเปิด) เจ้าหน้าที่พยาบาลและการอภิปรายกลุ่มร่วมกับกลุ่มผู้หญิงในชุมชน

ดังนั้นในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้ผลดีจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครองและนักเรียน ที่มีส่วนได้เสียให้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ดังนั้นการประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยและพัฒนาระบบและในระบบการวัดและประเมินผลที่พัฒนาขึ้น จึงมีความเหมาะสมเพราะจะสามารถก่อให้เกิดความร่วมมือ เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นกระบวนการในการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับภาระงานที่ปฏิบัติอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนางาน โดยนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่ต้นจนจบ ตั้งแต่การกำหนดประเด็นที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและ/หรือสร้างขึ้นใหม่ การวางแผน การปฏิบัติ (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Act) การตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติ (Observe) และการนำผลการตรวจสอบหรือประเมินไปปรับปรุง (Reflect) จะทำให้สามารถแก้ปัญหาในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของทุกฝ่าย

5. บริบท ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

5.1 ประวัติโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2482 โดยมีหลวงคนานารักษ์ นายอำเภอหนองน้ำพองในสมัยนั้นเป็นผู้จัดตั้ง มีนายทอง แสนอาจโทเป็นครูใหญ่คนแรก เปิดทำการสอน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เดิมอาศัยศาลาการเปรียญวัดลำราญนาศรีเป็นที่เรียน มีชื่อว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลสะอาด 10 (วัดลำราญนาศรี)” ในปี พ.ศ.2488 นายวัฒนา จันทร ครูใหญ่และชาวบ้านได้ก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวขึ้นในที่ดินที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบันนี้และได้ย้ายมาตั้งเป็นเอกเทศเปลี่ยนชื่อโรงเรียนตามหมู่บ้านว่า “โรงเรียนบ้านนาศรี” ใช้ชื่อนี้เรื่อยมาจนถึง ปี พ.ศ.2538 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง” มาจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง ตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 200 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 8 ไร่ 1 งาน 27 ตารางวา นอกจากนี้จะมีเนื้อที่เพื่อการเกษตรและบ่อเลี้ยงปลาอีก 6 ไร่ ทิศเหนือและ

ทิศตะวันออกจดที่ดินของชาวบ้าน ทิศใต้และทิศตะวันตก จดทางสาธารณะ ตั้งอยู่ ตำบลสะอาด อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ในปัจจุบันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จังหวัดขอนแก่น

5.2 ลักษณะภูมิประเทศ

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง มีเขตบริการอยู่ในหมู่บ้านนาศรีหมู่ที่ 3 , 10 และหมู่บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 12 ตำบลสะอาด อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ในปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีข้าราชการครู จำนวน 16 คน ครูอัตราจ้างสอนรายเดือนจำนวน 1 คน นักเรียนจำนวน 270 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน มีถนนติดต่อไปมาสะดวกทุกฤดูกาล นักเรียนไม่มีปัญหาในการไปกลับโรงเรียนหรือเสี่ยงภัยแต่อย่างใด ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ระหว่างทุ่งนาและไร่นาของชาวบ้าน

5.3 ประชากร

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ประชากรนับถือพระพุทธศาสนา ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์และค้าขายบ้างเล็กน้อย นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ผู้ปกครองต้องพึ่งแรงงานเด็ก เช่น ช่วยเหลืองานต่าง ๆ ในบ้านหรือรับจ้างนอกบ้าน มีความสนใจในการศึกษามากแต่มีฐานะยากจน เมื่อโรงเรียนได้รับการอนุมัติให้เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ผู้ปกครองให้ความสนใจส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน 100% โดยส่วนมากส่งเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน ในปัจจุบันบ้านนาศรีและบ้านดงเค็งมีประชากรรวมกันประมาณ 1,960 คน

5.4 สภาพการจัดการศึกษา

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดทำการสอนเป็น 2 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 270 คน

แยกเป็นนักเรียนชาย 133 คน

นักเรียนหญิง 137 คน

จำนวนครูรวมทั้งสิ้น 16 คน

แยกเป็นครูชาย 8 คน

ครูหญิง 8 คน

นักการภารโรง 1 คน

จำนวนนักเรียนแยกเป็นรายชั้น ดังข้อมูลในตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 จำนวนนักเรียนแยกเป็นรายชั้น

ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาลปีที่ 1	1	6	11	17	
อนุบาลปีที่ 2	1	17	15	32	
รวม	2	23	26	49	
ประถมศึกษาปีที่ 1	1	16	13	29	
ประถมศึกษาปีที่ 2	1	10	7	17	
ประถมศึกษาปีที่ 3	1	15	9	24	
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	20	22	42	
ประถมศึกษาปีที่ 5	1	14	15	29	
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	15	15	30	
รวม	9	90	81	171	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	1	6	7	13	
มัธยมศึกษาปีที่ 2	1	8	11	19	
มัธยมศึกษาปีที่ 3	1	6	12	18	
รวม	3	20	30	50	
รวมทั้งสิ้น	11	133	137	270	

ที่มา : โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง. (2548). แผนปฏิบัติราชการโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง
ประจำปีการศึกษา 2548. หน้า 2.

5.5 วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2548 โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง เป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ รักท้องถิ่นและภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี นิเวศวิทยา ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ภารกิจ

1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับช่วงชั้นตามศักยภาพ

2. ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเท่าที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน
3. อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี สิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน
4. พัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งเสริมความเป็นมืออาชีพ
5. ชุมชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมและประสานการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

เป้าหมาย

1. นักเรียนเป็นพลเมืองดี รักท้องถิ่น ภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
3. นักเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
4. นักเรียนสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาและอบรมอย่างต่อเนื่อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา
3. เป็นผู้ประหยัดอดออม นิยมไทยและมีมารยาทแบบไทย
4. มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย
5. มีคุณธรรมจริยธรรมและปฏิบัติตามหลักศาสนา

5.6 นโยบาย วัดอุปประสงค์ เป้าหมายของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

นโยบายโรงเรียน

1. เร่งรัดพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระวิชา และเน้นกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศเป็นพิเศษ
2. ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนผลิตสื่อการเรียนการสอนและนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมและห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย เช่น กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เป็นต้น

5. สนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนทุก ๆ ด้านเพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การศึกษาดูงาน การอบรมด้านวิชาการ เป็นต้น

วัตถุประสงค์

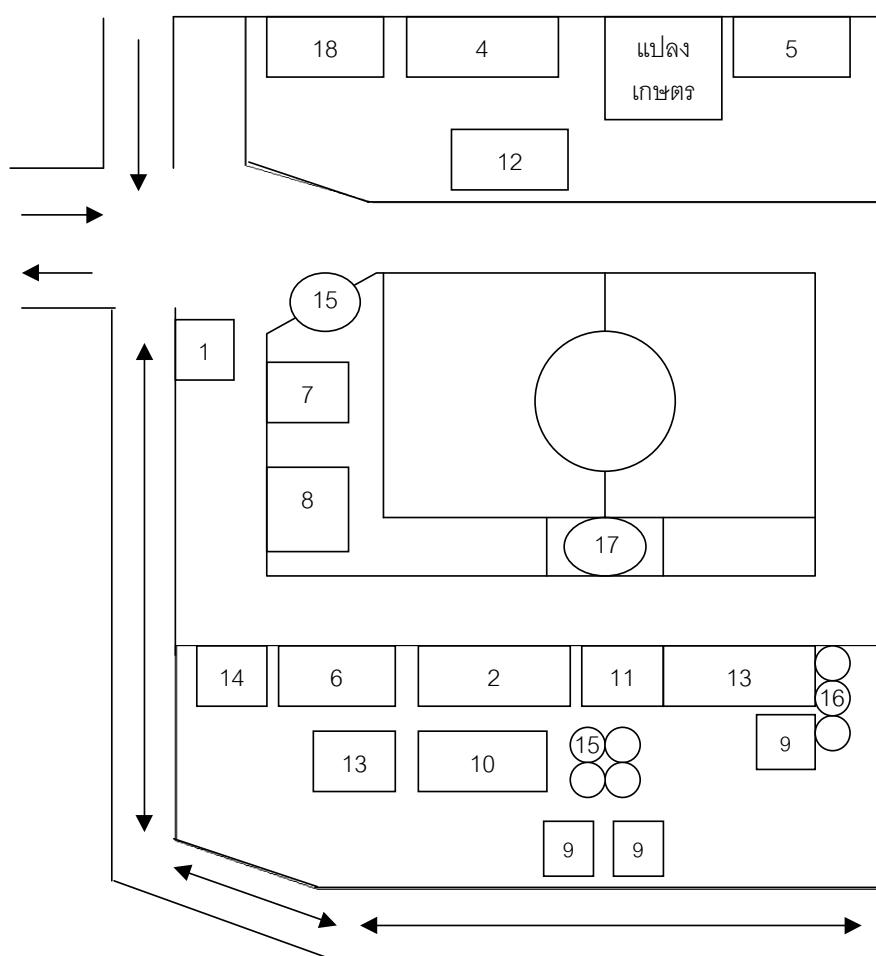
1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เพื่อให้นักเรียนทุกชั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์
3. เพื่อให้ข้าราชการครู บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียนได้มีการพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ มีระเบียบวินัย สามัคคี เสียสละและบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

เป้าหมาย

1. มีการวางแผนและประชุมทางวิชาการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
2. มีการพัฒนาบุคลากรในด้านคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
3. ครูมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนในระดับชั้นที่ได้รับผิดชอบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ชิ้น
4. กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทุก ๆ ด้าน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
5. โรงเรียน บริเวณโรงเรียน ห้องเรียน ได้รับการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อม ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
6. ครูจัดทำผลงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง

5.7 ลักษณะอาคารสถานที่ของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งมีลักษณะอาคารสถานที่ของโรงเรียนแสดงดังภาพประกอบ 12 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 12 แผนผังบริเวณโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

ที่มา : โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง. (2548). แผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง
ประจำปีการศึกษา 2548. หน้า 5.

1. หอพระพุทธรูป (พุทธสถาน)	10. โรงฝึกงาน/ ห้องโถงเ็นยว/ห้องพักครู
2. อาคารเรียน	11. ร้านกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน
3. อาคารเรียน	12. สนามเด็กเล่น
4. อาคารเรียนอนุบาล	13. บ้านพักภารโรง
5. สนามบาสเก็ตบอล	14. สวนหย่อม
6. อาคารเอนกประสงค์	15. หอนาฬิกา
7. สนามตะกร้อ	16. ถังเก็บน้ำฝน คสล.
8. สนามวอลเลย์บอล	17. เสาธงชาติ
9. ส้วม	18. อาคารเรียนศิลป์

5.7 ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านนาศรีตงเค็งในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

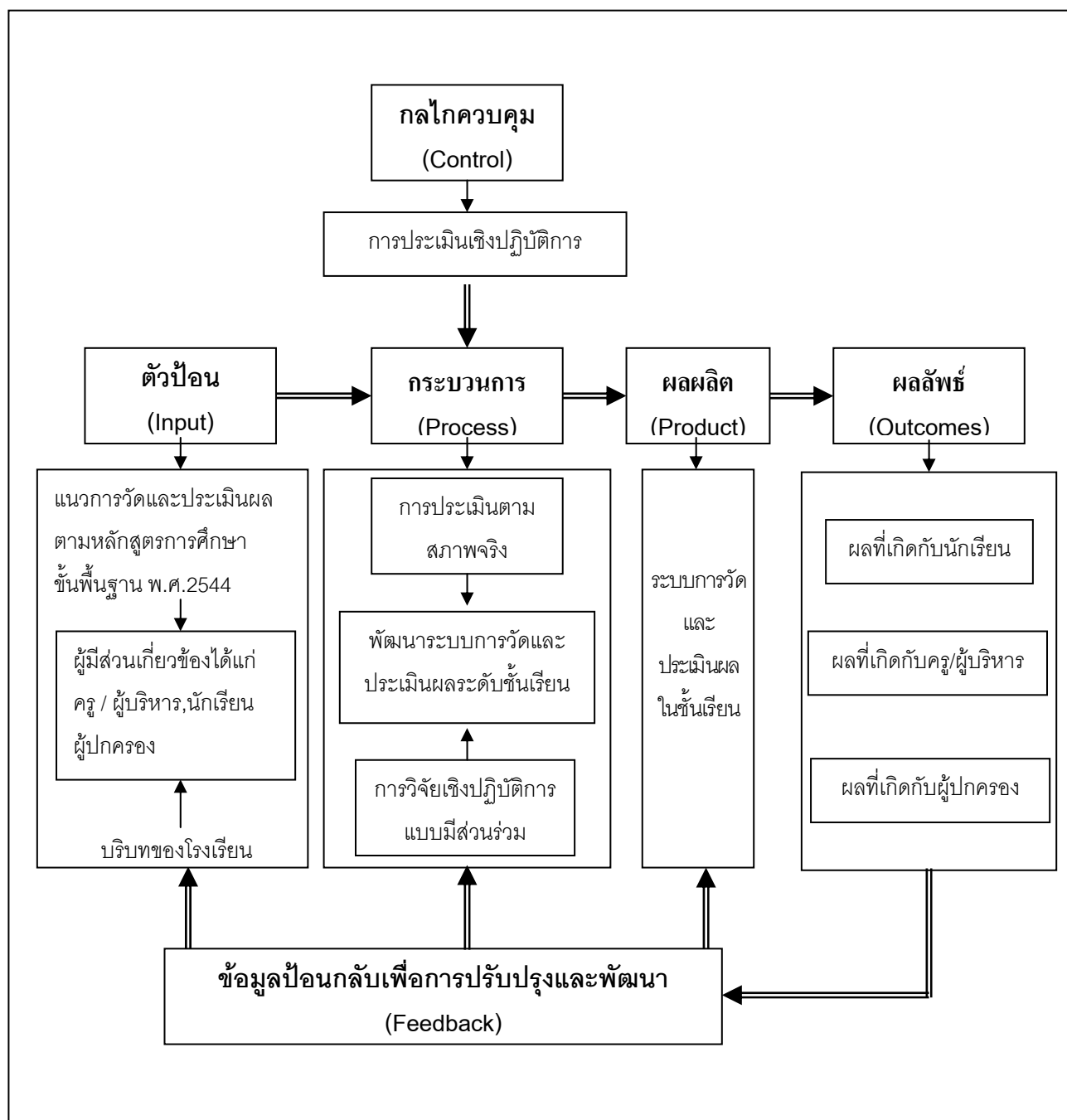
จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองพบว่าโรงเรียนบ้านนาศรีตงเค็งมีปัญหาและความต้องการในด้านการพัฒนาระบบวัดและประเมินระดับชั้นเรียนสรุปได้ดังนี้

- 1) ครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมในการวัดและประเมินการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน ในการอบรมจะมีเพียงครู 1 คนเข้าอบรมแล้วนำมาขยายผลกับเพื่อนครูตามความเข้าใจของตนเอง
- 2) คณะครูต้องการที่ปรึกษาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนเนื่องจากครูไปฝึกอบรมมาแล้วไม่แน่ใจว่าปฏิบัติและขยายผลต่อเพื่อนครูได้ถูกหรือไม่ โดยคณะครูไม่มีความมั่นใจในด้านการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) การวัดและประเมินผลยังยึดการวัดและประเมินแบบเดิมคือเน้นแบบทดสอบเป็นหลัก
- 4) ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล
- 5) ขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 6) ขาดการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและการปรับปรุงการเรียนการสอน
- 7) มาตรฐานในการประเมินแตกต่างกัน เนื่องจากขาดการวางแผน มีความเข้าใจไม่ตรงกันในเรื่องเครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมินผล
- 8) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนยังไม่มีระบบต่างคนต่างปฏิบัติตามความเข้าใจของตนเอง
- 9) คณะครูมีความต้องการที่จะพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 10) ผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญและยังไม่เข้าใจแนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 แต่ก็ยินดีให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน

6. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

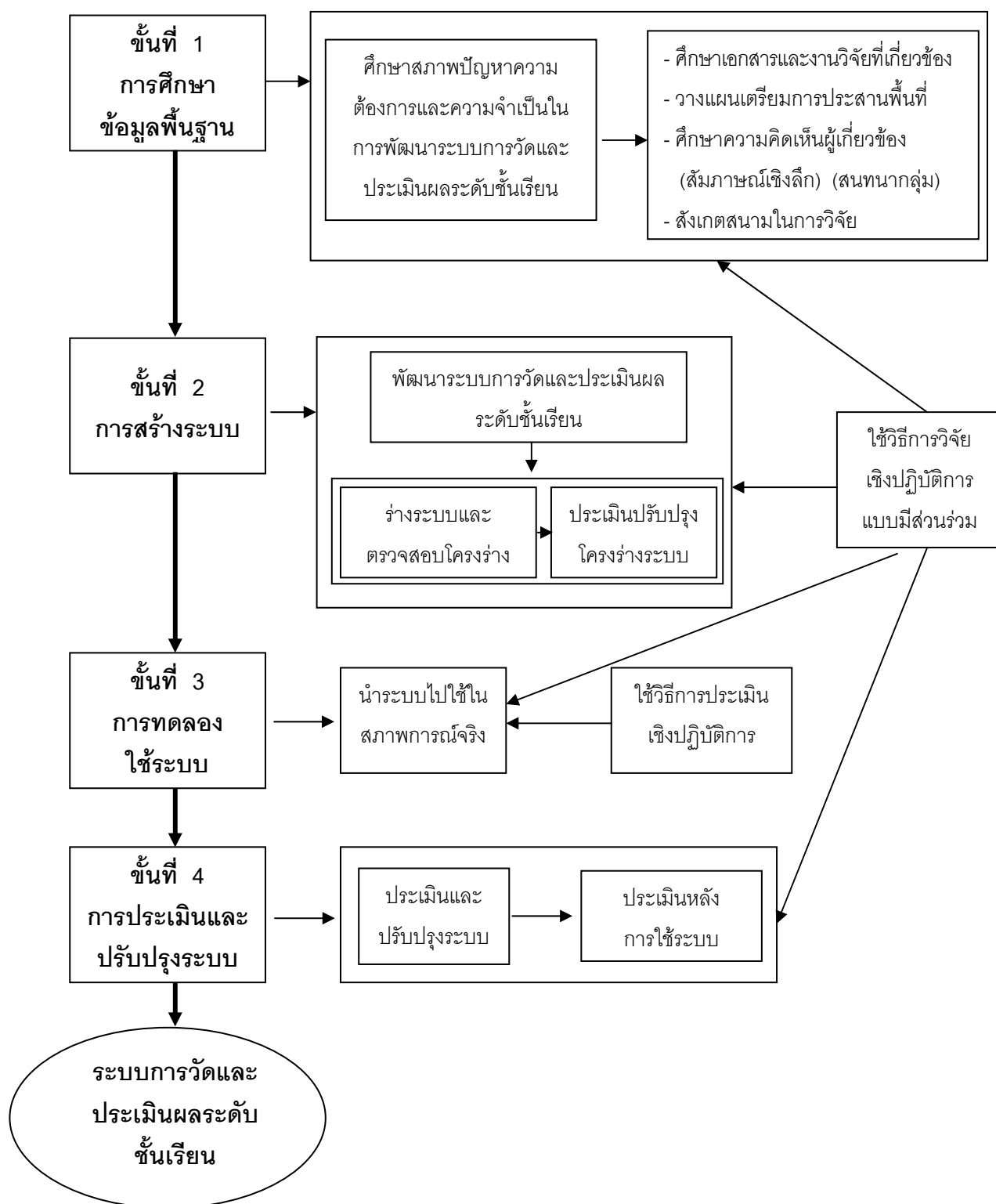
จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาโดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การพัฒนาระบบ การประเมินเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน วัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ตลอดจนนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มี

ส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล โดยดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ โดยที่โรงเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยอาศัยการจัดองค์ประกอบตามแนวคิดเชิงระบบในการมองภาพงานวิจัยให้ชัดเจนขึ้นโดยจัดในกรอบความคิดด้านตัวป้อน (Input) ซึ่งได้แก่ แนวการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ครู /ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนบริบทของสถานศึกษา ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การดำเนินการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามระบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และมีการประเมินเชิงปฏิบัติการเป็นกลไกควบคุม (Control) ผลผลิต (Output) คือ ระบบการวัดและประเมินผลที่พัฒนาขึ้น ส่วนข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) จะเป็นการตรวจสอบในแต่ละส่วนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา นอกจากนี้ยังได้ศึกษาผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาระบบด้วย ซึ่งได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้บริหาร รวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งต้องศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การพัฒนาระบบ การประเมินเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของครูและบริบทของโรงเรียนซึ่งสรุปกรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แนวคิดเชิงระบบดังภาพประกอบ 13 ดังนี้

ภาพประกอบ 13 กรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

จากกรอบแนวคิดข้างต้น แสดงเป็นแผนภาพของขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาระบบการวัด
และประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังภาพประกอบ
14 นี้

ภาพประกอบ 14 ขั้นตอนการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในครั้งนี้ ดำเนินการพัฒนาระบบในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 การสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบโดยการนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

วิธีดำเนินการ

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เกี่ยวข้อง โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล วิธีดำเนินการด้านการวัดและประเมินผล ระบบและการพัฒนาระบบ การประเมินเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และการสังเกตระบบการวัดและประเมินผลในโรงเรียนบ้านนาศรีตึงเค็ง เพื่อสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยแบ่งเป็น 7 ขั้นตอนคือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. วางแผนเก็บข้อมูลและเตรียมการประสานพื้นที่ (P)

3. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (A)
4. สังเกตระบบการวัดและประเมินผลที่มีอยู่เดิม (A)
5. สรุปสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (A)
6. ตรวจสอบข้อมูลที่ได้ (O)
7. สะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ (R)

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานทางการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1.1 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
- 1.1.2 การพัฒนาระบบ
- 1.1.3 การประเมินเชิงปฏิบัติการ
- 1.1.4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1.2 สังเคราะห์สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ขั้นตอนในการพัฒนาระบบและองค์ประกอบของระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

2. วางแผนเก็บข้อมูลและเตรียมการประสานพื้นที่ (P) เป็นการวางแผนเก็บข้อมูลเลือกสนาม และการเตรียมตัวเข้าสู่สนามโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1 วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัน เดือน ปี	รายการ	แหล่งข้อมูล/เครื่องมือที่ใช้
1-20 พฤศจิกายน 2548	ข้อมูลโรงเรียนที่มีความพร้อมและต้องการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดขอนแก่น
21-30 พฤศจิกายน 2548	สังเกต สัมภาษณ์และคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นสนามในการวิจัย	- บันทึกภาคสนาม - เกณฑ์ในการคัดเลือก

ตาราง 6 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	รายการ	แหล่งข้อมูล/เครื่องมือที่ใช้
9 มกราคม 2549	ทำหนังสือขอความร่วมมือทาง ราชการจากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	-หนังสือขอความร่วมมือทางราชการจาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
20 มกราคม 2549	เข้าสู่สนามอย่างเป็นทางการ แนะนำตนเองสร้างความคุ้นเคย และทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องใน การวิจัย	- ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียนบ้านศรีดงเค็ง - บันทึกภาคสนาม
	- คัดเลือกผู้ร่วมดำเนินการวิจัยและ ผู้เกี่ยวข้อง	- ผู้บริหาร ครู โรงเรียนบ้านศรีดงเค็ง - บันทึกภาคสนาม

2.2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยการขอข้อมูลโรงเรียน จากศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยมีทั้งหมด 4 โรงเรียนจาก 4 เขตพื้นที่การศึกษา จากนั้นได้เดินทางไปสังเกตและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้บริหาร ครูผู้สอนตลอดจนนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ทุกโรงเรียนยังไม่มีระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน บางโรงเรียนยังไม่มีความพร้อมในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลเนื่องจากภาระงานของครูมาก ขาดงบประมาณและอุปกรณ์ในการดำเนินการ บางโรงเรียนชุมชนยังไม่มีความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วม แต่โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งจากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมที่สุด เนื่องจากมีงบประมาณสนับสนุนคณะครูในการดำเนินการ มีอุปกรณ์ในการดำเนินการ มีการประชุมคณะครูในการติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิชาการเป็นประจำทุกอาทิตย์ และมีความสัมพันธ์และการประสานงานที่ดีระหว่างผู้ปกครองและชุมชน ผู้เกี่ยวข้องมีความกระตือรือร้นต้องการที่จะพัฒนาระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารให้ความสนใจและครูมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมการพัฒนาระบบ

2.3 ผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งเป็นสนามในการวิจัยครั้งนี้ ตามเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

2.3.1 เป็นโรงเรียนที่ยังไม่มีระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

2.3.2 เป็นโรงเรียนที่มีความต้องการในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

2.3.3 ผู้เกี่ยวข้องยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

2.4 ติดต่อทำหนังสือขอความร่วมมือทางราชการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและ

ได้นำส่งหนังสือไปยังโรงเรียนบ้านนาศรีตงเค็งด้วยตนเอง

2.5 เข้าสู่สนามอย่างเป็นทางการ แนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยและทำความเข้าใจกับผู้บริหารและผู้สอนในการวิจัยในวันที่คณะครูประชุมตามปกติ

2.6 ร่วมกับผู้บริหารและครูผู้สอนคัดเลือกผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอนทุกคน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ละระดับจำนวน 9 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนคือ มีความกล้าแสดงออก ให้ความร่วมมือในการดำเนินการ สามารถประสานงานนักเรียนในชั้นเรียนของตนเองได้ ตัวแทนผู้ปกครองเป็นตัวแทนระดับชั้นละ 1 คน รวม 9 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ที่มีความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ ยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินการ สามารถประสานงานผู้ปกครองในระดับชั้นที่เป็นตัวแทนได้ และตัวแทนชุมชน 1 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ ยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินการ เป็นผู้นำชุมชน ซึ่งรายชื่อผู้ร่วมดำเนินการวิจัยแสดงในภาคผนวก

2.7 วางแผนการปฏิบัติงานในการศึกษาความจำเป็นในการพัฒนาระบบ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 แผนการปฏิบัติงานในการศึกษาความจำเป็นในการพัฒนาระบบ

วัน เดือน ปี	รายการ	แหล่งข้อมูล	เวลา	เครื่องมือที่ใช้
5 กุมภาพันธ์ 2549	สนทนากลุ่มที่ห้องสมุด โรงเรียน	ผู้สอน 9 คน นักเรียน 9 คน ผู้ปกครอง 9 คน	8.00-10.00 น. 14.00-16.00น. 10.00-11.00 น.	- คู่มือการ สนทนากลุ่ม
6-9 กุมภาพันธ์ 2549	สัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ ห้องสมุดโรงเรียน	ผู้บริหาร 1 คน ผู้สอน 3 คน นักเรียน 3 คน ผู้ปกครอง 3 คน ผู้นำชุมชน 1 คน	8.00-10.00 น. 8.00-15.00น. 8.00-15.00 น. 8.00-15.00 น. 16.00-18.00 น.	- แบบสัมภาษณ์ เชิงลึก
12-16 กุมภาพันธ์ 2549	สังเกตระบบการวัดและ ประเมินผลแบบเดิมของ ครูผู้สอนระดับชั้นต่าง ๆ	ผู้สอนทุกระดับชั้น	9.00-15.00น.	- แบบสังเกต ระบบการวัดและ ประเมินผล
23 กุมภาพันธ์ 2549	-ประชุมสรุปผลที่ได้ที่ห้องสมุด โรงเรียน -ตรวจสอบและสะท้อนผล	ผู้บริหารและผู้สอน ทุกคน	15.00-17.00	- บันทึกการ ประชุม

3. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (A) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความพร้อม ความต้องการและความจำเป็น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล และกระบวนการและผลลัพธ์ ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โดยจัดกลุ่มสนทนากับผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้สอน จำนวน 9 คน กลุ่มนักเรียนจำนวน 9 คน และกลุ่มผู้ปกครองจำนวน 9 คน โดยแต่ละกลุ่มมีคุณลักษณะที่เป็นตัวแทนในแต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มผู้สอนจะเป็นตัวแทนครูที่สอนในแต่ละระดับชั้น และเป็นตัวแทนครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มนักเรียนจะเป็นนักเรียนที่เป็นตัวแทนในแต่ละระดับชั้น และกลุ่มผู้ปกครองจะตัวแทนเป็นผู้ปกครองของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น การพิจารณา คัดเลือกผู้ร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัย ผู้บริหารและครูร่วมกันพิจารณาจากความเป็นตัวแทนของคุณลักษณะแต่ละกลุ่มและตามความสมัครใจ การกำหนดประเด็นสนทนาได้แนวทางและนำมาจาก การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ดำเนินการในตอนต้นที่ 1 กำหนดเป็นประเด็นเพื่อเป็นแนวทางในการสนทนากลุ่ม

3.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่มคือ คู่มือการสนทนากลุ่ม โดยมีโครงสร้างแนวคำถามที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลัก (main questions) และคำถามขยาย (probe questions) ที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของกลุ่มและสภาพจริงในสนามที่ศึกษา ประเด็นคำถามเกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน บทบาทผู้เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของผู้เกี่ยวข้อง องค์ประกอบและขั้นตอนการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน หลังจากนั้นได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาทั้งหมดทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อคำถามในคู่มือการสนทนากลุ่ม โดยคณะกรรมการควบคุม ปรินิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณา โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญดังนี้

- มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกขึ้นไปหรือมีตำแหน่งทางวิชาการระดับ รองศาสตราจารย์ขึ้นไป
- มีประสบการณ์ในการสอนหรือเป็นวิทยากรในการอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
- มีผลงานวิจัยทางด้านการวัดและประเมินผล
- ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

โดยผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

- รองศาสตราจารย์ลัดดา ศิลาโนย รองคณบดีฝ่ายบริหารและผู้อำนวยการศูนย์พัฒนา วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- รองศาสตราจารย์ประภาพร ศรีตระกูล ประธานหลักสูตรมหาบัณฑิตสาขาการวิจัย และวัดผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ดร.นุชนา เหลืองอังกูร ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงศ์อยู่น้อย ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการสนทนากลุ่มตามข้อเสนอแนะเพื่อให้สมบูรณ์แล้วนำไปใช้จริง ตาม
แผนที่กำหนดไว้ (ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

3.1.2 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเองโดยมีผู้ช่วยในการดำเนินการสนทนากลุ่ม
จำนวน 2 คน ทำหน้าที่ในการจดบันทึกข้อมูล 1 คน และอำนวยความสะดวกในการสนทนากลุ่ม
จัดเตรียมอาหารว่างและของที่ระลึก 1 คน โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1.2.1 นัดหมายวันเวลาดังแสดงในตาราง 6 และสถานที่ในการสนทนากลุ่มคือ
ห้องสมุด โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

3.1.2.2 จัดกลุ่มสนทนามีการบันทึกเสียงไว้โดยการขออนุญาตกลุ่มสนทนา
ล่วงหน้า เพื่อนำมาถอดข้อความในการสนทนาภายหลังเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เวลาในการสนทนา
กลุ่มกลุ่มละประมาณ 2 ชั่วโมง

3.1.3 การตรวจสอบข้อมูล

ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าภายใน (Internal Triangulation) ด้านข้อมูลตาม
แหล่งบุคคลในการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากการตอบคำถามใน
ประเด็นเดียวกันของกลุ่มผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหาที่รวบรวมได้

3.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) เพื่อให้ได้รายละเอียดที่จำเป็นตรงกัน
มากที่สุด โดยสัมภาษณ์แบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ ผู้บริหารจำนวน 1 คน กลุ่มผู้สอนจำนวน 3 คน กลุ่ม
นักเรียนจำนวน 3 คน และกลุ่มผู้ปกครองจำนวน 3 คน โดยแต่ละกลุ่มมีคุณลักษณะที่เป็นตัวแทน
ในแต่ละกลุ่ม การพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัย ผู้บริหารและครูร่วมกัน
พิจารณาจากความเป็นตัวแทนของคุณลักษณะแต่ละกลุ่มและความสมัครใจ โดยผู้วิจัยได้นำข้อสรุป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในตอนที 1 และข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก คือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีโครงสร้างแนวคำถามที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลัก (main questions) และคำถามขยาย (probe questions) ที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของกลุ่มและสภาพจริงในสนามที่ศึกษา โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน บทบาทผู้เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของผู้เกี่ยวข้อง องค์ประกอบและขั้นตอนการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน หลังจากนั้นได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา รวมทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อคำถามในคู่มือการสนทนากลุ่ม โดยคณะกรรมการ ควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการสนทนากลุ่มตามข้อเสนอแนะเพื่อให้สมบูรณ์แล้วนำไปใช้จริง (ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

3.2.2 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.2.2.1 นัดหมายวันเวลาตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ 6 และสถานที่ในการสัมภาษณ์ คือ ห้องสมุดโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

3.2.2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์โดยขออนุญาตบันทึกเสียงไว้เพื่อนำมาถอดข้อความในการสนทนาภายหลังเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เวลาในการดำเนินการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 2 ชั่วโมง

3.2.3 การตรวจสอบข้อมูล

ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าภายใน (Internal Triangulation) ด้านข้อมูลตามแหล่งบุคคลในการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากการตอบคำถามในประเด็นเดียวกันของกลุ่มผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้มาหาข้อสรุปเป็นสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ปัญหาอุปสรรค การนำผลการประเมินไปใช้ หลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการวัดและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของผู้เกี่ยวข้องและองค์ประกอบ ขั้นตอนและการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

4. สังเกตระบบการวัดและประเมินผลที่มีอยู่เดิม (A)

เป็นการร่วมกันระหว่างผู้ร่วมวิจัย ในการสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและการเรียนการสอนของครู และระบบการวัดและประเมินผลที่มีอยู่เดิม เพื่อศึกษาว่าครูมีปัญหาในการวัดและประเมินในเรื่องอะไรบ้างสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1-3 หรือไม่ โดยดำเนินการดังนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้เกี่ยวข้องที่ได้คัดเลือก ได้แก่ ผู้สอนจำนวน 9 คน นักเรียนจากระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นละ 1 คนรวมเป็น 9 คน และผู้ปกครอง จำนวน 9 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ / การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเป็นข้อมูลในการสังเกตเกี่ยวกับระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่มีอยู่เดิมโดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

4.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 3 เพื่อกำหนดโครงสร้างในการสังเกต และเกณฑ์การประเมินระบบการวัดและประเมินผลที่มีอยู่เดิม

4.2.2 สร้างแบบสังเกตตามโครงสร้างที่กำหนดขึ้น

4.2.3 ตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างของเนื้อหา รวมทั้งความเหมาะสมของการใช้ภาษาโดยคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและปริญญาตรีและผู้เชี่ยวชาญ

4.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตที่สร้างขึ้นตามข้อเสนอแนะเพื่อให้สมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

(ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

4.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการสังเกตโดยใช้แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง

4.2.6 การตรวจสอบข้อมูล

ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าภายใน (Internal Triangulation) ด้านข้อมูลตามแหล่งบุคคลในการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากการประเด็นเดียวกันของกลุ่มผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง

4.2.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้มาหาข้อสรุปเป็นความจำเป็นและโครงสร้างในการพัฒนาระบบ

5. สรุปสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และโครงสร้างในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (A)

ประชุมผู้เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลจากตอนที่ 2 – 5 ร่วมกันสรุปถึงปัญหาและความต้องการ จำเป็นรวมทั้งขั้นตอนในการพัฒนาระบบเพื่อสร้างความตระหนักในปัญหาความจำเป็นในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

6. ตรวจสอบข้อมูลที่ได้ (O)

ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 – 5 ว่าสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่

7. สะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ (R)

ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันสะท้อนผลจากการตรวจสอบข้อมูลสรุป โดยใช้เวลาในการประชุมจากตอนที่ 5 – 7 เวลา 15.00 น. - 16.00 น. เป็นเวลา 2 ชั่วโมง

ขั้นที่ 2 การสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

วิธีดำเนินการ

ขั้นนี้เป็นการสร้างระบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 โดยนำข้อมูลที่ได้มากำหนดแนวทางการพัฒนาระบบ รวมทั้งแนวทางตรวจสอบประสิทธิผลของระบบ โดยยึดหลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 คือ ใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ใช้วิธีการวัดและประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ผู้เรียนตรวจสอบผลการเรียนได้ ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอนและใช้ผลการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. วางแผนในการร่างระบบ (P)
2. จัดทำร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบ รวมทั้งแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ (A)
3. การตรวจสอบโครงร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบ รวมทั้งแบบประเมินประสิทธิผล

ของระบบ (O)

4. การสะท้อนผลและปรับปรุงโครงสร้างระบบ คู่มือการใช้ระบบ และแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ (R)

1. วางแผนในการร่างระบบ (P)

จากการปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่าผู้เกี่ยวข้องต้องการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนและมีความต้องการที่จะมีการอบรมเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจตรงกัน ดังนั้นจึงได้กำหนดให้ประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลา 1 วันสำหรับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าร่วม สร้างความรู้และความเข้าใจให้ตรงกันในการดำเนินการ รวมทั้งร่วมกันกำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายตลอดจนใช้เทคนิค SWOT ในการหาจุดแข็ง (strength) จุดอ่อน (weakness) โอกาส (opportunity) และอุปสรรค (threat) สร้างความตระหนักร่วมกัน และวางแผนสร้างโครงสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน คู่มือการใช้ระบบฯ แบบประเมินประสิทธิผลของระบบและวางแผนดำเนินการเมื่อเปิดภาคการศึกษาร่วมกัน และวันที่ 2 สำหรับครูผู้สอนเพื่อให้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ในวันแรกเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยได้เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 คือ รองศาสตราจารย์ลัดดา ศิลาน้อย รองคณบดีฝ่ายบริหารและผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใช้ระยะเวลา 6 ชั่วโมง ในวันที่ 9 มีนาคม 2549 เวลา 9.00 – 16.00 น. โดยมีจุดประสงค์ในการอบรมคือ

1.1 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.2 เพื่อเสริมพลังอำนาจของผู้เกี่ยวข้องในการร่วมกันพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.3 เพื่อร่างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.4 เพื่อร่างคู่มือการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.5 เพื่อร่างแบบประเมินประสิทธิผลของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.6 เพื่อวางแผนปฏิบัติการเมื่อเปิดภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2549

ประเด็นในการประชุมเสนอในกำหนดการดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับ
ชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ณ โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง อ.น้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น วันที่ 9 มีนาคม 2549

เวลา	เรื่อง	วิทยากร
09.00- 10.00 น.	การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544	รศ.ลัดดา คีลาน้อย
10.00 –10.30 น.	ความสำคัญของการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 (สะท้อนผลการเก็บข้อมูล)	อ.อังคณา ตุงคะสมิต
10.30–11.30 น.	วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของโรงเรียนในการพัฒนาระบบ	รศ.ลัดดา/อ.อังคณา
12.00–13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	-
13.00–14.00 น.	ปฏิบัติการร่างระบบฯ	รศ.ลัดดา/อ.อังคณา
14.00–15.00 น.	ร่างคู่มือการใช้ระบบฯ	รศ.ลัดดา/อ.อังคณา
15.00–16.00 น.	ร่างแบบประเมินประสิทธิผลของระบบและนัดหมายเพื่อวางแผนปฏิบัติการเปิดภาคเรียน	รศ.ลัดดา/อ.อังคณา

วันที่สอง ผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 14 คน เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ และมีผู้สอนในระดับอนุบาลขอเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมจำนวน 2 คน โดยได้เชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ตรงในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คืออาจารย์แสงทอง ตุงคะสมิต วิทยฐานะเชี่ยวชาญ (คศ. 4) โรงเรียนบ้านหนองขุ่นเหล่าหลักวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยใช้ระยะเวลาอบรม 6 ชั่วโมง ในวันที่ 10 มีนาคม 2549 โดยมีจุดประสงค์ในการอบรมดังนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารและผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. เพื่อเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารและผู้สอนในการร่วมกันพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

โดยมีประเด็นในการอบรมดังกล่าวกำหนดการตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับ
ชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ณ โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง อ.น้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น วันที่ 10 มีนาคม 2549

เวลา	เรื่อง	วิทยากร
09.00-10.00 น.	ความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู	อ.แสงทอง ตุงคะสมิต
10.00-11.00 น.	วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	อ.อังคณา ตุงคะสมิต
11.00-12.00 น.	การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544	อ.แสงทอง ตุงคะสมิต/ อ.อังคณา ตุงคะสมิต
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	-
13.00-14.00 น.	การสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผล	อ.อังคณา ตุงคะสมิต
15.00-16.00 น.	เอกสารหลักฐานทางการศึกษา	อ.แสงทอง ตุงคะสมิต

2. จัดทำร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบ รวมทั้งแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ (A)

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 9 มีนาคม 2549 ร่างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนร่วมกัน โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามองค์ประกอบดังนี้

- 2.1 ระบบวางแผน (Plan)
- 2.2 ระบบปฏิบัติการ (Act)
- 2.3 ระบบตรวจสอบ (Observe)
- 2.4 ระบบสะท้อนผล (Reflect)

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ในแต่ละระบบข้างต้น กำหนดแนวทางประเมินประสิทธิผลของระบบในแบบประเมินประสิทธิผลของระบบประเด็นต่าง ๆ โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินที่กำหนดโดย Stufflebeam และคณะ (1981 อ้างอิงจาก ศิริชัย กาญจนวาสี. 2545 :178-180) โดยพิจารณาจากด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง ความเหมาะสม ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล และผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู/ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง ในด้านความพึงพอใจ ด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้แก่ ใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ใช้วิธีการวัดและประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ผู้เรียนตรวจสอบผลการเรียนได้ ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอน และใช้ผลการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนแล้วร่วมกันกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์เพื่อใช้ตรวจสอบประสิทธิผลของระบบที่สร้างขึ้น

3. การตรวจสอบโครงสร้างระบบและคู่มือการใช้ระบบรวมทั้งแบบประเมินประสิทธิผล ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินระบบ (O)

ตรวจสอบโครงสร้างระบบ คู่มือการใช้ระบบ แบบประเมินประสิทธิผลของระบบ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินระบบในการประชุมเชิงปฏิบัติการวันที่ 9 มีนาคม 2549 เป็นการประเมินก่อนนำไปทดลองใช้โดยผู้เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความสอดคล้องของระบบและศึกษาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข ปรับปรุงแก้ไขร่วมกันแล้วตรวจสอบอีกครั้งโดยคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรแล้วประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ได้แก่

3.1.1 แบบประเมินความเหมาะสมและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงสร้างระบบ เป็นการพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบของโครงสร้างระบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ และสิ่งควรปรับปรุงแก้ไขในแต่ละองค์ประกอบ

3.1.2 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างระบบ เป็นการพิจารณาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบมีความสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด โดยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ที่ใช้ดัชนีความสอดคล้องคือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง

แบบประเมินทั้ง 2 ชุดมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

- 1) กำหนดประเด็นจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยแล้วเขียนข้อคำถามร่วมกัน
- 2) ตรวจสอบโดยคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 3) ประเมินความสอดคล้องโครงสร้างระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 4) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินที่ได้รับ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา หาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย ประเมินความสอดคล้องโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้
- 5) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเหมาะสมและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ

ต่าง ๆ ของโครงร่างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาหาค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

มีความเห็นว่า เหมาะสมให้ 1 คะแนน

มีความเห็นว่า ไม่เหมาะสมให้ 0 คะแนน

จากนั้นคำนวณค่าร้อยละจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คะแนนความเหมาะสม คือ ถ้าค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าร้อยละตั้งแต่ 60 ขึ้นไป ถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าโครงร่างระบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม

จากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าโครงร่างระบบมีความเหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 100 และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนมีความสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแสดงรายละเอียดในบทที่ 4

(ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

6) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความสอดคล้องของโครงร่างระบบ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาหาค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

มีความเห็นว่า สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น +1

มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ กำหนดคะแนนเป็น 0

มีความเห็นว่า ไม่สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น -1

จากนั้นนำมาแทนค่าโดยประยุกต์ใช้สูตรการหาดัชนีความสอดคล้อง (Item – Objective Congruence = IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2529: 95)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง คะแนนความคิดเห็น

n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าโครงร่างระบบมีความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ต้องปรับปรุง

จากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าโครงร่างระบบมีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนมีความสมบูรณ์แล้วนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแสดงรายละเอียดในบทที่ 4 (ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคู่มือการใช้ระบบ ได้แก่

แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมและสิ่งที่ควรปรับปรุง โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1) กำหนดประเด็นจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยแล้วเขียนข้อคำถามร่วมกัน

2) ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบแบบประเมินที่กำหนด ปรับปรุงแก้ไข

3) ตรวจสอบโดยคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5) วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยค่าร้อยละ โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาหาค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

มีความเห็นว่า เหมาะสมให้ 1 คะแนน

มีความเห็นว่า ไม่เหมาะสมให้ 0 คะแนน

จากนั้นคำนวณค่าร้อยละจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คะแนนความเหมาะสม คือ ถ้าค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าร้อยละตั้งแต่ 60 ขึ้นไป ถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าคู่มือการใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม

จากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าคู่มือการใช้ระบบมีความเหมาะสม ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนมีความสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแสดงรายละเอียดในบทที่ 4 (ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของระบบ ได้แก่

แบบประเมินประสิทธิผลของระบบ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.3.1 ผู้เกี่ยวข้องและผู้วิจัยร่วมกันกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิผลของระบบ โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินที่กำหนดโดย Stufflebeam และคณะ (1981; อ้างอิงจาก ศิริชัย กาญจนวาสี. 2545:178-180) โดยพิจารณาจากด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง ความเหมาะสม ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลและผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู/ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง ในด้านความพึงพอใจ ด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ได้แก่ ใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ใช้วิธีการวัดและประเมินที่

สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ผู้เรียนตรวจสอบผล การเรียนได้ ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอนและใช้ ผลการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน

3.3.2 ตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้และเกณฑ์ ในแบบประเมินประสิทธิผล โดยคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3.3 ประเมินความสอดคล้องของตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในแบบประเมินประสิทธิผล โดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการพิจารณาว่า แบบประเมินประสิทธิผลของระบบมีความสอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด โดยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ที่ใช้ดัชนีความสอดคล้องคือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง

แบบประเมินประสิทธิผลของระบบมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

- 1) กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินระบบจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยแล้วเขียนข้อคำถามร่วมกัน
- 2) นำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรพิจารณา พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ประเมินประสิทธิผล ของระบบในขั้นตอนการวิจัยขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบ

จากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าแบบประเมินประสิทธิผลมีความเหมาะสมตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนมีความสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้จริง และด้านความสอดคล้องของตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในแบบประเมิน ประสิทธิภาพ พบว่ามีความสอดคล้อง 1.00 ทุกประเด็น และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญจนมีความสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแสดงรายละเอียด ในบทที่ 4 (ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

4. การสะท้อนผลและปรับปรุงโครงสร้างระบบ คู่มือการใช้ระบบ และแบบประเมินประสิทธิผล ของระบบ (R)

นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงสร้างระบบ คู่มือการใช้ระบบ และแบบประเมินประสิทธิผลของ ระบบจากผู้เขี่ยวชาญนำมาเป็นเกณฑ์ในการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างระบบ คู่มือการใช้ระบบและแบบประเมิน ประสิทธิภาพของระบบ เมื่อเทียบกับเกณฑ์พบว่ามีความเหมาะสมร้อยละ 80 ขึ้นไปและมีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จึงคงไว้

4.2 ส่วนข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในโครงร่างระบบ คู่มือการใช้ระบบและแบบประเมิน ประสิทธิภาพของระบบที่พัฒนาขึ้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาประสิทธิผลและความเหมาะสมของการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

วิธีดำเนินการ

การดำเนินงานในขั้นนี้เป็นการศึกษาประสิทธิผลของระบบด้วยการนำไปปฏิบัติจริง หลังจากที่ได้พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการประเมินเชิงปฏิบัติการเป็นกลไกควบคุมในระหว่างการทดลองใช้ระบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันวางแผนเตรียมใช้ระบบในขั้นเริ่มต้นโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ให้ข้อมูลป้อนกลับ และเจาะต่อรองเพื่อหาฉันทามติ (P)
2. ดำเนินการใช้ระบบในขั้นการติดตามความก้าวหน้าโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลป้อนกลับ (A) และ ร่วมกันสังเกตการปฏิบัติการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตลอดจนประเมินประสิทธิผลของระบบ (O) โดยเน้นการบูรณาการการวัดและประเมินผลกับการเรียนการสอน การวัดที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา การใช้วิธีการวัดและประเมินที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และปรับปรุงการสอนของผู้สอน
3. นำผลที่ได้มาสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน (R) ในขั้นสรุปรวม (ใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเชิงปฏิบัติการ)

ในการนำระบบการวัดและประเมินผลที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยนำเสนอแผนปฏิบัติการต่อที่ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ตรงกับและรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้สมบูรณ์ก่อนนำไปดำเนินการโดยดำเนินการ 2 วงรอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 10 แผนปฏิบัติการการใช้การประเมินเชิงปฏิบัติการร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

วงรอบ	ขั้นการประเมินเชิงปฏิบัติการ	ระยะเวลา	การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1 (8 มีนาคม – 28 กรกฎาคม 2549)	ขั้นเริ่มต้น	8 มีนาคม – 10 พฤษภาคม 2549	1) เก็บรวบรวมข้อมูล 2) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ 3) การให้ข้อมูล ป้อนกลับ 4) การเจรจาต่อรอง	ผู้วิจัยและ ผู้เกี่ยวข้อง
	ขั้นติดตาม ความก้าวหน้า	8-28 กรกฎาคม 2549	ติดตามความ ก้าวหน้าใน ดำเนินการตาม ระบบวางแผน ระบบปฏิบัติการ ระบบตรวจสอบ ระบบสะท้อนผล	ผู้วิจัยและ ผู้เกี่ยวข้อง
	ขั้นสรุปรวม	28 กรกฎาคม 2549	สรุปผลจากการปฏิบัติ ตามระบบที่พัฒนาขึ้น	ผู้วิจัยและ ผู้เกี่ยวข้อง
2 (4 สิงหาคม – 6 ตุลาคม 2549)	ขั้นเริ่มต้น	4 สิงหาคม 2549	1) เก็บรวบรวมข้อมูล 2) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ 3) การให้ข้อมูล ป้อนกลับ 4) การเจรจาต่อรอง	ผู้วิจัยและ ผู้เกี่ยวข้อง
	ขั้นติดตาม ความก้าวหน้า	4 สิงหาคม - 6 ตุลาคม 2549	ดำเนินการตาม ระบบวางแผน ระบบปฏิบัติการ ระบบตรวจสอบ ระบบสะท้อนผล	ผู้วิจัยและ ผู้เกี่ยวข้อง
	ขั้นสรุปรวม	6 ตุลาคม 2549	สรุปผลจากการปฏิบัติ ตามระบบที่พัฒนาขึ้น	ผู้วิจัยและ ผู้เกี่ยวข้อง

โดยมีรายละเอียดการดำเนินการในวงรอบที่ 1 ดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันวางแผนเตรียมใช้ระบบในขั้นเริ่มต้นโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ให้ข้อมูลป้อนกลับ และเจรจาต่อรองเพื่อหาฉันทามติ (P)

ขั้นเริ่มต้น

ในขั้นตอนนี้ผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยคือ ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครองและนักเรียน ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นประชุมเชิงปฏิบัติการในการตั้งเป้าหมาย สร้างทีมงานและตัดสินใจวางแผนในการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะและเป้าหมายที่ชัดเจน การสร้างทีมงานคือผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยและการวางแผนในการดำเนินงานด้วยการทำแผนปฏิบัติการ

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 การให้ข้อมูลป้อนกลับ ร่วมกันตรวจสอบข้อมูลที่สังเคราะห์

1.4 การเจรจาต่อรอง เพื่อหาฉันทามติในการดำเนินการ

2. ดำเนินการใช้ระบบในขั้นการติดตามความก้าวหน้าโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และให้ข้อมูลป้อนกลับ (A) และร่วมกันสังเกตการปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตลอดจนประเมินประสิทธิผลของระบบ (O)

ขั้นติดตามความก้าวหน้า

ครูผู้สอนดำเนินการใช้ระบบการวัดและประเมินผล โดยบูรณาการกับการเรียนการสอน วัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ใช้การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยผู้เกี่ยวข้องร่วมกันนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครูและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันสำรวจจุดอ่อนจุดแข็งเกี่ยวกับความก้าวหน้าและประเมินระบบที่ทดลองใช้ โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยอาจปรับและพัฒนายุทธวิธีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย

2.1.1 ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นและคู่มือในการดำเนินการ

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลระบบที่ทดลองใช้ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์

ของครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องและแบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนที่ร่วมกันสร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญา นิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแล้วแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์เมื่อนำไปใช้จริง

2.2 ดำเนินการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เน้นกระบวนการในการดำเนินการใช้ระบบ โดยดำเนินการ

ดังนี้

2.3.1 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและสรุปผล

การดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องและแบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนที่สร้างขึ้น

2.3.2 ตรวจผลจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและสรุปผล
การดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องและแบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนโดยใช้วิธีการ
ทางสถิติและ การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างข้อสรุป

2.4 วิเคราะห์ข้อมูล จัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ให้เห็นภาพรวมของการทำงาน

2.5 การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เกี่ยวข้องแล้วร่วมกันตรวจสอบข้อมูล

3. นำผลที่ได้มาสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน (R)

ขั้นสรุปรวม

หลังจากสังเกตและประเมินระบบการวัดและประเมินผลในตอนต้นที่ 2 แล้วร่วมกันนำข้อมูล
จากตอนที่ 1 – 2 สังเคราะห์สรุปและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันพิจารณาว่า ระบบที่พัฒนาขึ้น
บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วร่วมกันประเมินประสิทธิผลของระบบโดยใช้แบบประเมินประสิทธิผล
ของระบบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของ Likert ที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 3 แล้ว
ร่วมกันสรุปประสิทธิผลของระบบในด้านต่าง ๆ โดยพิจารณาจากด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไป
ได้ในการปฏิบัติงานจริง ความเหมาะสม ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลและผลที่เกิด
ขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู/ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง ในด้านความพึงพอใจ ด้าน
การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ได้แก่ ใช้การวัดและประเมินผล
เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ใช้วิธีการวัดและประเมินที่
สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ผู้เรียนตรวจสอบผลการเรียนได้
ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอน และ
ใช้ผลการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 4)

หลังจากดำเนินการสะท้อนผลในรอบที่ 1 แล้วผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาจุดบกพร่องและ
ปรับปรุงแก้ไขในรอบที่ 2 ต่อไป

ในรอบที่ 2 ดำเนินการตามแนวทางที่ได้รับการปรับปรุงจากการสะท้อนผลในรอบที่ 1 และ
ในรอบนี้ มีการเปลี่ยนแปลงผู้เกี่ยวข้องและวิชาที่สอนเนื่องจากอาจารย์สาคร จันทิได้รับการอนุมัติให้
ย้ายโรงเรียน อาจารย์สันทัต อัดโดดดร จึงเปลี่ยนจากการสอนวิชาคอมพิวเตอร์มาสอนวิชาสังคมศึกษา
แทน อาจารย์มาใหม่แทนอาจารย์สาคร คือ อาจารย์ธนพร ปรีดาพันธุ์ สอนช่วงชั้นที่ 2,3 วิชา
ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ และอาจารย์เผด็จ เมืองผุยป่วยต้องรับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล
ดังนั้นอาจารย์ศรัญญา สีนุ้ยจึงได้ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แทน นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มเติม
ผู้เกี่ยวข้องคือผู้สอนอีก 2 คนที่สอนในระดับชั้นอนุบาล จึงมีคณะกรรมการทั้งหมด 35 คน

ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการขั้นนี้เป็นการประเมินผลหลังจากนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
ไปทดลองใช้เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับนำไปใช้ปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบใน
ส่วนที่ยังพบข้อบกพร่อง โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้เกี่ยวข้องวางแผนการดำเนินการและเตรียมเครื่องมือในการประเมิน (P)
2. ดำเนินการประเมินระบบหลังจากทดลองใช้ (A)
3. ตรวจสอบแนวทางและการดำเนินการในการประเมินระบบ (O)
4. ดำเนินการปรับปรุงระบบ (R)

1. ผู้เกี่ยวข้องวางแผนดำเนินการและเตรียมเครื่องมือในการประเมิน (A)

ในการเตรียมเครื่องมือผู้เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 วางแผนเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แนวทางในการประเมิน และระยะเวลา
ที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งประเมินโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ตัวแทนชุมชน 1
คนและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เลือกโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากตัวแทนช่วงชั้นละ 1 คน เป็น
นักเรียน 3 คน ผู้สอน 3 คน ผู้ปกครอง 3 คนช่วงชั้นละ 1 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคือ
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยดำเนินการดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 11 การดำเนินการประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผล

วัน เดือน ปี	รายการ	เครื่องมือที่ใช้	สถานที่
6 ตุลาคม 2549	ประชุมวางแผนเตรียมและ สร้างเครื่องมือ	แผนดำเนินการ	ห้องประชุมโรงเรียน บ้านนาศรีดงเค็ง
6 พฤศจิกายน 2549 เวลา 9.00-11.00 น.	สัมภาษณ์ผู้บริหาร	แบบสัมภาษณ์	ห้องผู้บริหาร
6 พฤศจิกายน 2549 เวลา 16.00-18.00 น.	สัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน	แบบสัมภาษณ์	บ้านตัวแทนชุมชน

ตาราง 11 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	รายการ	เครื่องมือที่ใช้	สถานที่
7 พฤศจิกายน 2549 เวลา 15.00-19.00 น.	สัมภาษณ์นักเรียนช่วงชั้นที่ 1,3	แบบสัมภาษณ์	ห้องเรียนและบ้านนักเรียน
8 พฤศจิกายน 2549 เวลา 15.00-17.00 น.	สัมภาษณ์นักเรียนช่วงชั้นที่ 2		ห้องเรียน
7 พฤศจิกายน 2549 เวลา 8.00-12.00 น.	สัมภาษณ์ผู้สอนช่วงชั้นที่ 1,2	แบบสัมภาษณ์	ห้องประชุมโรงเรียน
8 พฤศจิกายน 2549 เวลา 8.00-10.00 น.	สัมภาษณ์ผู้สอนช่วงชั้นที่ 3		
9 พฤศจิกายน 2549 เวลา 13.00 - 19.00 น.	สัมภาษณ์ผู้ปกครองช่วงชั้นที่ 1 – 3	แบบสัมภาษณ์	บ้านผู้ปกครอง
20 พฤศจิกายน 2549 เวลา 14.00 – 16.30 น.	ประชุมเชิงปฏิบัติการ ตรวจสอบสะท้อนผลการ ประเมิน ปรับปรุงแก้ไขระบบ ประเมิน	บันทึกการประชุม	ห้องประชุมโรงเรียน

1.2 ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสร้างเครื่องมือที่ใช้ประเมินหลังการทดลองใช้ระบบซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.2.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์และประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินการใช้ระบบ ผลของการนำระบบการวัดและประเมินผลไปใช้ ปัญหาและอุปสรรคและสิ่งที่ควรปรับปรุง

1.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์จากประเด็นที่กำหนดขึ้น

1.2.3 นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

1.2.4 นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อใช้ในตอนที่ 2 (ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

2. ดำเนินการประเมินระบบหลังจากทดลองใช้ (A)

การประเมินผลระบบโดยผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย ได้ดำเนินการประเมินดังนี้

2.1 ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

2.2 ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ 12 แล้วนำผลมาวิเคราะห์โดยการอธิบายเชิงพรรณนา (Description)

3. ตรวจสอบแนวทางและการดำเนินการในการประเมินระบบ (O)

ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบการประเมินระบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ผลเป็นอย่างไรโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549

4. ดำเนินการปรับปรุงระบบ (R)

การประเมินผลและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหลังจากร่วมกันตรวจสอบแล้ว โดยพิจารณาจาก

- 4.1 ผลจากการประเมินเชิงปฏิบัติการ
- 4.2 ผลจากการประเมินประสิทธิผลของระบบ
- 4.3 ผลจากการประเมินหลังการใช้ระบบ
- 4.4 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินระบบ
- 4.5 ข้อคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยที่มีต่อการพัฒนาระบบ

ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลระบบทั้งหมดจะนำไปปรับปรุงระบบโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) วิเคราะห์ผลการประเมินจากการประเมินเชิงปฏิบัติการ การประเมินประสิทธิผลของระบบการประเมินหลังการใช้ระบบเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนา
- 2) นำข้อสรุปที่ได้ไปปรับปรุงระบบให้เหมาะสม
- 3) นำระบบที่ปรับปรุงแล้วให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์พิจารณาแล้วทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

การจัดการข้อมูลจากการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้นข้อมูลที่รวบรวมได้จึงมีจำนวนมากและมีความหลากหลายโดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการจัดการข้อมูลจากการวิจัยดังนี้

1. จำแนกหมวดหมู่ข้อมูลที่รวบรวมได้ตามประเภทข้อมูลที่มีลักษณะเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ระยะคือ

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ผลทันทีที่รวบรวมข้อมูลภาคสนามเสร็จ เพื่อพิจารณาความเพียงพอและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมได้

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแล้วเพื่อทบทวนความสอดคล้องและความตรงของข้อมูล เพื่อนำไปสะท้อนผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง

2.3 การวิเคราะห์เพื่อสรุปภาพรวม หลังจากสะท้อนผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้องและเมื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัยครบแล้วเพื่อสรุปภาพรวมของการวิจัยร่วมกับผู้เกี่ยวข้องและนำผลการวิเคราะห์สรุปเป็นรายงานการวิจัย

3. การตรวจสอบข้อมูลและการยืนยันข้อสรุป ใช้วิธีการดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้

3.1.1 ใช้ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต แบบสอบถามต่างๆ กับสภาพจริงในโรงเรียนที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำผลการวิเคราะห์นั้นมาสะท้อนผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาร่วมกันว่าสอดคล้องกับความเป็นจริงและมีความน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน

3.1.2 ใช้การตรวจสอบจากผู้รวบรวมข้อมูลหลายคนและหลายกลุ่มเพื่อยืนยันความสอดคล้องกันในแต่ละกลุ่ม แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปสะท้อนผลร่วมกัน หากข้อมูลที่ได้ไม่สอดคล้องกันก็就会有การอภิปรายและหาข้อสรุปร่วมกัน

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

3.2.1 ใช้การตรวจสอบวิธีการสามเส้า (Triangulation) โดยใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่งและใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่า ข้อมูลที่เก็บมาได้มีความตรง ความเที่ยงและความสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสามเส้า 2 วิธีการได้แก่

3.2.1.1 วิธีการสามเส้าภายนอก(External Triangulation) ผู้วิจัยตรวจสอบโดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการวิจัยกับข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ภายนอก ได้แก่ ข้อมูลอื่น ๆ ของโรงเรียน ภาพถ่าย ข้อมูลจากผู้ปกครองและนักเรียนที่ไม่ได้เป็นผู้ร่วมวิจัย เป็นต้น

3.2.1.2 วิธีการสามเส้าภายใน (Internal Triangulation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ภายในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความตรงในการวิจัยซึ่งเทคนิคที่นำมาใช้ได้แก่

- การใช้ข้อมูลจากกลุ่มที่หลากหลาย เพื่อเปรียบเทียบทฤษฎีที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ต่างกันย่อมมีการรับรู้ความจริงที่ต่างกัน คือ ผู้บริหาร กลุ่มผู้สอน กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน

- การใช้วิธีการและเทคนิคที่ต่างกันเพื่อสำรวจตรวจสอบในหัวข้อเดียวกัน เช่น ใช้การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

- การใช้การตรวจสอบโดยบุคคลในกลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน หากตรวจสอบแล้วเห็นขัดแย้งกันก็就会有การหาฉันทามติ และตรวจสอบบุคคลภายนอกกลุ่มคือผู้เชี่ยวชาญและ

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการวัดและประเมินผลจะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2.2 การตรวจสอบร่องรอยหลักฐาน ในการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปร่วมในกระบวนการผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลกับเอกสารต่าง ๆ ของทางโรงเรียนที่เก็บรวบรวมมา เช่น บันทึกการประชุม บันทึกการสอนของผู้สอน เครื่องมือต่าง ๆ ที่ให้ผู้เกี่ยวข้องบันทึก เป็นต้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในบทนี้ผู้วิจัยจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย และนำเสนอเป็น 4 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นผลของการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างระบบให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 2 ผลการสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน เป็นผลการสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้ โดยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้มา กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบ และกำหนดองค์ประกอบของระบบ

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้ระบบ โดยการนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ไปสู่การปฏิบัติ เป็นผลการดำเนินงานนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปปฏิบัติในสภาพการณ์จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงระบบ เป็นผลการดำเนินการประเมินผลหลังจากนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปทดลองใช้เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับนำไปใช้ปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบในส่วนที่ยังพบข้อบกพร่อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีรายละเอียดในแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในขั้นตอนนี้คือ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบ การประเมินเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง โดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่งได้แก่

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การพัฒนาระบบ การประเมินเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปเป็นกรอบแนวคิดและขั้นตอนในการวิจัย ดังรายละเอียดในบทที่ 2

2. ศึกษาความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องด้วยการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้คู่มือการสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น แล้วสรุปในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เกี่ยวข้อง

ด้านผู้บริหาร กำลังศึกษาระดับปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษา อายุราชการ 24 ปี ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน 17 ปี เป็นผู้บริหารโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง 5 ปี ที่พักอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนโดยอยู่อีกหมู่บ้านห่างไปประมาณ 3 กิโลเมตร ซึ่งกำลังพัฒนาโรงเรียนในด้านสิ่งแวดล้อม ระบบงานของโรงเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ด้านผู้สอน ครูทุกคนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการศึกษ จบปริญญาโทด้านการศึกษา 1 คน กำลังศึกษาระดับปริญญาโทด้านการศึกษา 2 คน ส่วนใหญ่มีวิทยฐานะชำนาญการ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ 2 คน เป็นพนักงานราชการ 1 คน ทุกคนมีอายุราชการ 10 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีบ้านพักในหมู่บ้านและทำงานที่โรงเรียนนี้ 10 ปีขึ้นไป เคยได้รับเกียรติบัตรด้านการสอน ด้านนักเรียน ทุกคนบ้านใกล้โรงเรียน ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนใหญ่เคยได้รับรางวัลทางการเรียน ด้านผู้ปกครอง ทุกคนประกอบอาชีพเกษตรกรรม บ้านใกล้โรงเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนเป็นประจำ ด้านผู้นำชุมชน ขณะนี้บุตรหลานกำลังศึกษาในโรงเรียน มีบ้านใกล้โรงเรียน มักเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนเป็นประจำ

2.2 สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งผู้ทำหน้าที่หลักในการประเมินคือ ผู้สอน บุคคลอื่น ๆ ยังไม่มีส่วนร่วมในการประเมิน ผู้สอนดำเนินการวัดและประเมินผลในรายวิชาที่รับผิดชอบโดยต่างคนต่างวัดผล ส่วนใหญ่ประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความจำและนำผลการประเมินไปตัดสินผลการเรียน ยังไม่มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและการปรับปรุงการเรียนการสอน

“ตอนนี้ที่ใช้กันโดยทั่วไป ส่วนมากคือใช้แบบทดสอบ ส่วนการสังเกตก็ยังไม่เป็นรูปแบบ ส่วนมากทำตามหน้าที่ตามแบบต่าง ๆ ที่เค้าให้ทำ พวก ปพ.ต่าง ๆ การประเมินทักษะนักเรียนยังไม่เป็นทางการเท่าไร ถ้าประเมินคุณลักษณะก็จะมีตารางเป็นรูป...”

(ครูผู้สอน : สนทนากลุ่ม)

2.3 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเฉพาะผู้เรียนและผู้ปกครอง ต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมเนื่องจากยังไม่ชัดเจนแต่ก็ยินดีให้ความร่วมมือกับโรงเรียนทุกด้าน ปัญหาอุปสรรคคือการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 เป็นเรื่องใหม่ ยังไม่เคยได้รับการอบรม ยังไม่มีคู่มือและระบบในการดำเนินการ ครูมีการประเมินผลที่หลากหลายแต่ต้องพัฒนาเครื่องมือเองตามความเข้าใจโดยต่างคนต่างทำเครื่องมือที่ใช้จึงไม่แน่ใจว่ามีมาตรฐานหรือไม่ ผู้ที่เคยไปอบรมมาก็ไม่มีความมั่นใจในการขยายผลให้เพื่อนครูจึงต้องการที่ปรึกษาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คณะครูยังไม่มั่นใจเรื่องความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

“ก็มีเพื่อนครูสลับกันไปอบรมเรื่องต่าง ๆ แล้วก็มาขยายผลให้เพื่อนฟัง โดยเราจะประชุมทุกอาทิตย์ แต่ฟังเพื่อนแล้วก็ไปทำ ก็ไม่แน่ใจว่าทำถูกมั๊ย ... แต่ก็วัดผลเด็กหลายอย่างนะแต่ว่าไม่รู้ว่าจะทำถูกต้องได้มาตรฐานมั๊ย...”

(ผู้สอน : สัมภาษณ์เชิงลึก)

“ครูวัดและประเมินผลเพื่อทราบเกี่ยวกับสถานภาพการเรียนรู้ของเรา...ส่วนใหญ่ครูให้ทำแบบฝึกหัด บางวิชาก็ทำโครงงาน ทำรายงาน มีการทำแฟ้มสะสมงานและมีการทำข้อสอบ...บางวิชาก็ให้ทำหลายอย่าง บางวิชาก็มีแค่แบบฝึกหัดกับข้อสอบ....”

(นักเรียน : สันทนากลุ่ม)

“...ไม่ทราบเรื่องวัดผลเลย ยังไม่เคยเจอหน้าครูประจำชั้นเลย ไม่ค่อยได้มาโรงเรียน ถ้ามาก็จะมาช่วยทำธุระแล้วจะรีบกลับเลย ลูกก็ไม่เคยเล่าให้ฟัง ก็แล้วแต่ทางโรงเรียน...”

(ผู้ปกครอง : สัมภาษณ์เชิงลึก)

2.4 บทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ผู้ที่มีบทบาทในการวัดและประเมินผลในปัจจุบันคือผู้สอน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต้องการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน

“ก็จะดูผลการเรียนของลูกจากที่เขาจะรายงานเป็นตัวเลขว่าวิชานี้ได้เท่าไร ๆ ...ไม่รู้ว่าครูวัดประเมินผลอย่างไรเพราะไม่เคยมาดูการเรียนการสอนเลยคะ เคยดูแต่การบ้าน...”

(ผู้ปกครอง : สัมภาษณ์เชิงลึก)

“ถ้าให้มาร่วมก็คิดว่าดี ทุกคนจะได้ช่วยกันดูแลนักเรียน...คิดว่าจะเป็นไปได้เพราะทุกคนอยากให้ลูกได้ดีทั้งนั้นใช่มั๊ย...ยินดีเลยขอให้ทางโรงเรียนบอก...”

(ผู้ปกครอง : สันทนากลุ่ม)

“ส่วนมากไม่ได้มาร่วมอะไรกับเรา มีแต่มาบอกว่า อยากให้ลูกมีการบ้าน อยากให้ลูกทำแบบฝึกหัด ทำข้อสอบยาก ๆ หน่อย”

(สัมภาษณ์เชิงลึก : ผู้สอน)

“ถ้าทุกฝ่ายมีส่วนร่วมก็ดีค่ะ จะได้รู้ว่าจะพัฒนานักเรียนอย่างไร...ถ้านักเรียนมีส่วนร่วมก็ดีค่ะ จะได้รู้ว่าจะต้องปรับปรุงตนเองตรงไหนค่ะ..”

(สัมภาษณ์เชิงลึก : นักเรียน)

“เห็นด้วยอย่างยิ่งเลยกับการมีส่วนร่วม นักเรียนยิ่งควรมีส่วนร่วม ถ้าเป็นไปได้ต้องมีผู้ปกครอง ชุมชนที่เป็นผู้นำชุมชนนะ เพราะจะได้ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนได้รอบด้าน...”

(สัมภาษณ์เชิงลึก : ผู้บริหาร)

2.5 องค์ประกอบและการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีขั้นตอนหลัก ๆ คือ วางแผนดำเนินการวัดและประเมินผล ดำเนินการวัดและประเมินผล ตรวจสอบการวัดและประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินการวัดและประเมินผล

“น่าจะต้องมีการวางแผนก่อน เหมือนระบบการประกันคุณภาพ PDCA วัดและประเมินผล แล้วก็ตรวจสอบว่าวัดแล้วผลเป็นอย่างไร แล้วปรับปรุงแก้ไข...”

(สัมภาษณ์เชิงลึก : ผู้บริหาร)

“ควรมีการวางแผนวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน สร้างเครื่องมือวัดผลแล้ววัดผลนักเรียน และดูผลที่เกิดขึ้น และดำเนินการแก้ไขการสอนเราและการเรียนผู้เรียน...”

(สัมภาษณ์เชิงลึก : ผู้สอน)

3. การสังเกตระบบการวัดและประเมินผลที่มีอยู่เดิม โดยการใช้การสังเกตด้วยแบบสังเกตแบบมีโครงสร้างและสังเกตอย่างไม่เป็นทางการด้วยการบันทึกข้อมูลภาคสนามของผู้วิจัยวิเคราะห์และลงสรุปข้อมูลเพื่อดูความสอดคล้องจากผลการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ขอได้ไปสังเกตระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนอย่างไม่เป็นทางการในวันที่ 12 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 โดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้า พบว่าสภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง มีลักษณะดังต่อไปนี้ ด้านที่ตั้งอยู่ในตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ระยะทางห่างจากตัวอำเภอประมาณ 12 กิโลเมตร ถนนเป็นถนนลาดยาง 2 เลน โรงเรียนอยู่ห่างจากถนนทำหมื่นบ้านประมาณ 100 เมตร ถนนลูกรัง สองข้างทางเป็นป่า ทุ่งนาและบ้านเรือนประชาชน รอบ ๆ โรงเรียนเป็นทุ่งนา และถนนด้านหน้าทางเข้าโรงเรียนมีบ้านสลับกับสวน ลักษณะชุมชน คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคือค้าขาย เป็นโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดกลางมีนักเรียน 270 คน โรงเรียนมีพื้นที่กว้างขวางประมาณ 10 ไร่ มีอาคารเรียน 3 อาคาร มีอาคารอเนกประสงค์ 1 อาคาร มีห้องเรียนครบทุกชั้น มีสนามกีฬา และสนามเด็กเล่น กำลังดำเนินการก่อสร้างอีก 1 อาคารมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษา สภาพภายในโรงเรียนสะอาด สวยงามและร่มรื่น นักเรียนส่วนใหญ่มีกิจกรรมายาทยเรียบร้อยเมื่อพบผู้วิจัยก็ยกมือไหว้ พูดจาไพเราะและเมื่อนำใจให้ความช่วยเหลือในการถืออุปกรณ์ต่าง ๆ บ่งบอกถึงความเอาใจใส่ของบุคลากรในโรงเรียน ครูส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้งานคอมพิวเตอร์ โดยมีเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ในการปฏิบัติงานธุรการส่วนกลาง ครูผู้สอนทุกคนมีแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบที่พิมพ์โดยใช้คอมพิวเตอร์ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเน้นแบบทดสอบเป็นหลัก จากการสังเกตและสอบถามพบว่าครูและผู้บริหารมีความตื่นตัวกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน และมีความพร้อมในการพัฒนาและรับสิ่งใหม่ ๆ โดยสังเกตจากมีการประชุมวิชาการทุกอาทิตย์ วันที่ผู้วิจัยเดินทางไปที่โรงเรียนครูและผู้บริหารกำลังประชุมวิชาการ ผู้วิจัยได้พูดคุยเรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน คณะครูให้ความสนใจและยินดีให้ความร่วมมือเพราะโรงเรียนยังไม่มีระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน และจากการสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง พบข้อมูลที่สอดคล้องกันคือ ครูและผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาทางด้านวิชาการ แต่ในด้านการวัดและประเมินผลพบว่า นักเรียนและผู้ปกครองยังไม่ทราบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ยังไม่มีส่วนร่วมโดยโรงเรียนยังไม่มีระบบวัดและประเมินผล โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ดังนั้นโรงเรียนจึงมีคุณลักษณะตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดจึงได้คัดเลือกเป็นกรณีศึกษา การเข้าสู่สนามผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์ แนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยและทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยโดยใช้เทคนิค Snowball โดยเข้าถึงบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในโรงเรียนก่อนเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key information person) คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งยินดีและให้ความร่วมมือในการวิจัยในครั้งนี้ อันดับต่อมาก็ขอให้ผู้บริหารโรงเรียนแนะนำผู้ที่เป็นแกนนำและประสานในการดำเนินการวิจัย โดยได้แนะนำรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและผู้ช่วยในระดับต่างๆ 3 ท่าน ซึ่งก็ได้รับความร่วมมืออย่างมากจากทุกคน แล้วทั้งผู้บริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและผู้วิจัย ร่วมกันคัดเลือกผู้ร่วมดำเนินการวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย ได้แก่ คณะครู ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 ตัวแทนนักเรียนชั้นเรียนละ 1 คน ทั้ง 3 ช่วงชั้น จำนวน 9

คน ตัวแทนผู้ปกครองชั้นเรียนละ 1 คน ทั้ง 3 ช่วงชั้น จำนวน 9 คน ตัวแทนชุมชน 1 คน รวมเป็น 33 คน โดยผู้บริหารออกคำสั่งแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ขอข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนจากทางโรงเรียนดังรายละเอียดในบทที่ 2 ตลอดจนหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน

นอกจากการสังเกตแบบไม่เป็นทางการของผู้วิจัยแล้ว ทางโรงเรียนได้นัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้วิจัยได้แนะนำตัว ชี้แจงจุดประสงค์ สร้างความคุ้นเคยและกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการวัดและประเมิน การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และอธิบายการศึกษาสภาพทั่วไปของการวัดและประเมินผลและวิธีการบันทึกโดยใช้แบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นการร่วมกันสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและการเรียนการสอนของครูและระบบการวัดและประเมินผลที่มีอยู่เดิม เพื่อศึกษาว่าครูมีปัญหาในการวัดและประเมินในเรื่องอะไรบ้างสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1-3 หรือไม่ โดยผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ปกครองจำนวน 9 คน และครูผู้สอนจำนวน 9 คน และเลือกนักเรียนแบบเจาะจงจากระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นละ 1 คนรวมเป็น 9 คน ดำเนินการโดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้างโดยเป็นข้อมูลในการสังเกตเกี่ยวกับระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่มีอยู่เดิมเป็นเวลา 1 อาทิตย์ ระหว่างวันที่ 12 – 16 กุมภาพันธ์ 2549 การนำเสนอผลการสังเกตแยกเป็น 2 ตอนคือ ผลการสังเกตระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตอนที่ 1 ในด้านวิธีการ ช่วงเวลาและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนโดยผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอในตารางที่ 12 และผลการสังเกตระบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนตอนที่ 2 ด้านเอกสารและการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียนโดยผู้เกี่ยวข้อง นำเสนอในตารางที่ 13 ดังนี้

ตาราง 12 ผลการสังเกตระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตอนที่ 1 ด้านวิธีการ ช่วงเวลา และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนโดยผู้เกี่ยวข้อง

วิธีการที่สังเกตพบ	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง		ช่วงเวลา ที่พบ	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง		เครื่องมือ ที่ใช้	ครู		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การถามตอบ	9	100	9	100	8	89	ก่อนเรียน	3	33	2	22	1	11	แบบสังเกต	8	89	6	67
							ระหว่างเรียน	7	78	8	89	6	67	แบบสัมภาษณ์	5	56	5	56
							หลังเรียน	5	56	3	33	1	11	แบบทดสอบ	9	100	9	100
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	แฟ้มสะสมงาน	4	44	6	67
การสนทนา พบปะ พูดคุยกับ นักเรียน	9	100	8	89	9	100	ก่อนเรียน	8	89	5	55	0	0	โครงการ	3	33	3	33
							ระหว่างเรียน	9	100	0	0	5	56	บันทึกของผู้เรียน	3	33	4	44
							หลังเรียน	8	89	7	78	4	44	แบบฝึกหัด	9	100	9	100
							อื่นๆ	0	0	1	11	0	0	การบ้าน	9	100	9	100
การสนทนา พบปะ พูดคุยกับ ผู้เกี่ยวข้อง กับนักเรียน	7	78	7	78	7	78	ก่อนเรียน	5	56	4	44	2	22	แบบสอบถาม	5	56	6	67
							ระหว่างเรียน	0	0	0	0	0	0	ระเบียบสะสม	9	100	8	89
							หลังเรียน	4	44	7	78	5	56	อื่นๆ	0	0	0	0
							อื่นๆ(เวลาว่าง)	3	33	1	11	0	0					
การสอบปาก เปล่าเพื่อ ประเมิน ความรู้ความ เข้าใจและ ทัศนคติ	7	78	9	100	7	78	ก่อนเรียน	2	22	0	0	1	11					
							ระหว่างเรียน	4	44	2	22	3	33					
							หลังเรียน	7	78	7	78	4	44					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
การอ่าน บันทึก เหตุการณ์ ต่างๆของ ผู้เรียน	5	56	5	56	6	67	ก่อนเรียน	0	0	0	0	0	0					
							ระหว่างเรียน	0	0	1	11	3	33					
							หลังเรียน	5	56	4	44	3	33					
							อื่นๆ (เวลากว่าง)	2	22	0	0	0	0					

ตาราง 12 (ต่อ)

วิธีการที่ สังเกตพบ	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง		ช่วงเวลา ที่พบ	ครู		นักเรียน		ผู้ ปกครอง		เครื่องมือที่ใช้	ครู		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การตรวจ แบบฝึกหัด และกาบบ้าน พร้อมทั้งให้ ข้อมูล ป้อนกลับ	9	100	9	100	9	100	ก่อนเรียน	2	22	0	0	0	0					
							ระหว่าง เรียน	0	0	0	0	0	0					
							หลังเรียน	9	100	9	100	9	100					
							อื่นๆ (ผลกว้าง)	1	11	0	0	0	0					
กำหนด ภาระงาน รายบุคคล หรือราย กลุ่ม	7	78	8	89	6	67	ก่อนเรียน	0	0	1	11	0	0					
							ระหว่าง เรียน	4	44	6	67	6	67					
							หลังเรียน	7	78	0	0	0	0					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
การให้ นักเรียน สาธิต	7	78	7	78	6	67	ก่อนเรียน	0	0	0	0	0	0					
							ระหว่าง เรียน	7	78	7	78	6	67					
							หลังเรียน	1	11	0	0	0	0					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
การให้ ผู้เขียนทำ โครงการ	3	33	3	33	4	44	ก่อนเรียน	0	0	0	0	0	0					
							ระหว่าง เรียน	2	22	3	33	4	44					
							หลังเรียน	3	33	1	11	0	0					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
การสังเกต ผู้เขียน	9	100	9	100	9	100	ก่อนเรียน	7	78	0	0	0	0					
							ระหว่าง เรียน	9	100	9	100	7	78					
							หลังเรียน	6	67	4	44	5	56					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
การ สัมภาษณ์ ผู้เขียน	8	89	7	78	9	100	ก่อนเรียน	6	67	2	22	0	0					
							ระหว่าง เรียน	8	89	1	11	4	44					
							หลังเรียน	2	22	5	56	5	56					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					

ตาราง 12 (ต่อ)

วิธีการที่ สังเกตพบ	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง		ช่วงเวลา ที่พบ	ครู		นักเรียน		ผู้ ปกครอง		เครื่องมือที่ใช้	ครู		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การตรวจ ผลงาน ผู้เขียน	9	100	9	100	9	100	ก่อนเขียน	0	0	0	0	0	0					
							ระหว่าง เขียน	0	0	2	22	5	56					
							หลังเขียน	9	9	8	89	8	89					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
การให้ ผู้เขียน รายงาน ตนเอง	7	78	5	56	7	78	ก่อนเขียน	5	56	0	0	0	0					
							ระหว่าง เขียน	6	67	3	33	5	56					
							หลังเขียน	5	56	3	33	2	22					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
การทดสอบ ภาคปฏิบัติ	9	100	9	100	7	78	ก่อนเขียน	0	0	0	0	0	0					
							ระหว่าง เขียน	7	78	5	56	6	67					
							หลังเขียน	8	89	5	56	5	56					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
การสอบถาม	8	89	7	78	7	78	ก่อนเขียน	8	89	4	44	0	0					
							ระหว่าง เขียน	7	78	5	56	5	56					
							หลังเขียน	8	89	6	67	4	44					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
การเยี่ยม บ้าน	9	100	9	100	7	78	ก่อนเขียน	0	0	0	0	0	0					
							ระหว่าง เขียน	0	0	0	0	0	0					
							หลังเขียน	9	100	9	100	7	78					
							อื่นๆ(เวลา ว่าง)	8	89	0	0	0	0					
การใช้ ะเบียน สะสม	9	100	8	89	7	78	ก่อนเขียน	8	89	5	56	4	44					
							ระหว่าง เขียน	7	78	2	22	5	55					
							หลังเขียน	7	78	3	33	3	33					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					

ตาราง 12 (ต่อ)

วิธีการที่ สังเกตพบ	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง		ช่วงเวลา ที่พบ	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง		เครื่องมือที่ใช้	ครู		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การทำแฟ้ม สะสมผลงาน	7	78	6	67	7	78	ก่อนเรียน	0	0	0	0	0	0					
							ระหว่างเรียน	7	78	6	67	3	33					
							หลังเรียน	5	56	2	22	4	44					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
ใช้ แบบทดสอบ วัดความรู้	9	100	9	100	9	100	ก่อนเรียน	5	56	6	67	2	22					
							ระหว่างเรียน	7	78	2	22	1	11					
							หลังเรียน	9	100	9	100	9	100					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
ใช้ แบบทดสอบ วัดเจตคติ	5	56	4	44	0	0	ก่อนเรียน	2	22	2	22	0	0					
							ระหว่างเรียน	3	33	0	0	0	0					
							หลังเรียน	4	44	3	33	0	0					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					
วิธีการอื่นๆ ไม่ระบุ -ระบบดูแล นักเรียน	3	33	0	0	0	0	ก่อนเรียน	0	0	0	0	0	0					
							ระหว่างเรียน	3	33	0	0	0	0					
							หลังเรียน	3	33	0	0	0	0					
							อื่นๆ	0	0	0	0	0	0					

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองเห็นว่า วิธีการวัดและประเมินผลที่ครูผู้สอนใช้มากที่สุดคือการตรวจแบบฝึกหัดและการบ้านพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ การสังเกตผู้เรียน การใช้แบบทดสอบ การตรวจผลงานผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 100 และวิธีการที่น้อยที่สุดคือวิธีการอื่น ๆ ได้แก่ระบบดูแลนักเรียน รองลงมาคือโครงงาน และการใช้แบบทดสอบวัดเจตคติตามลำดับ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ที่สังเกตพบมากที่สุดคือ แบบทดสอบ แบบฝึกหัด และการบ้าน คิดเป็นร้อยละ 100 และที่น้อยที่สุดคือ โครงงานและแบบบันทึกของผู้เรียน

ซึ่งผลจากการสังเกตดังกล่าวไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ว่า ครูเน้นเฉพาะการทดสอบเป็นหลักแต่จากการสังเกตแบบมีโครงสร้าง พบว่า ครูใช้การประเมินที่หลากหลาย แสดงให้เห็นว่าครูยังไม่เข้าใจและยังไม่มั่นใจว่าตนเองได้ใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนผลการสังเกตระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตอนที่ 2 ด้านเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศและการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียนโดยผู้เกี่ยวข้อง แสดงในตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 ผลการสังเกตระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตอนที่ 2 ด้านเอกสารและการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียนโดยผู้เกี่ยวข้อง

รายการ	ผู้สอน		นักเรียน		ผู้ปกครอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่สังเกตพบ						
- ระเบียบแสดงผลการเรียน (Transcript) (ปพ.1)	8	89	5	56	5	56
- หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ใบประกาศนียบัตร) (ปพ.2)	6	67	3	33	7	78
- แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)	6	67	2	22	8	89
- แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)	6	67	5	56	1	11
- เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)	9	100	1	11	4	44
- เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)	9	100	2	22	5	56
- ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)	6	67	1	11	6	67
- เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)	9	100	1	11	4	44
- เอกสารบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9)	1	11	0	0	0	0
2. การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน						
- มีการวางแผนการประเมินผู้เรียน	7	78	8	89	6	67
- เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	5	55	1	11	3	33
- สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา	5	55	6	67	4	44
- เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน	9	100	5	56	6	67
- ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม	7	78	7	78	6	67
- นำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียน	7	78	6	67	7	78
- นำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนการสอน	7	78	6	67	7	78
- การดำเนินการอื่น ๆ โปรดระบุ.....	0	0	0	0	0	0

จากตาราง 13 พบว่าผลการสังเกตระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนด้านเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนโดยครูผู้สอน พบว่าเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่สังเกตพบมากที่สุดคือ เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน(ปพ.5) เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6) เอกสารระเบียบวินัย (ปพ.8) คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนด้านนักเรียนเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่สังเกตพบมากที่สุดคือ ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (Transcript) (ปพ.1) แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4) คิดเป็นร้อยละ 56 ส่วนด้านผู้ปกครองเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่สังเกตพบมากที่สุดคือ แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3) คิดเป็นร้อยละ 89 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนยังไม่มี การสร้างความรู้ความเข้าใจในเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน เพราะแม้แต่ผู้สอนก็ยังไม่เคยเห็นบางเอกสาร

ในด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน ผู้สอนดำเนินการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 คือดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ผู้เรียนเห็นว่าผู้สอนมีการวางแผนประเมินผู้เรียนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80 ผู้ปกครองเห็นว่าผู้สอนมีการนำผลมาพัฒนาและตัดสินผลการเรียนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 70 ส่วนที่สอดคล้องกันคือ การดำเนินที่น้อยที่สุดคือ การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ผู้สอนคิดเป็นร้อยละ 55 ผู้เรียนคิดเป็นร้อยละ 11 ส่วนผู้ปกครองคิดเป็นร้อยละ 33

สรุปปัญหาด้านการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ด้านครูผู้สอน

ครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการวัดและประเมินที่ถูกต้องและทำได้ไม่ครอบคลุมและขาดการตรวจสอบแบบประเมินและทำได้ไม่ต่อเนื่อง ต้องการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลเนื่องจากยังทำได้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ส่วนมากแบบทดสอบไม่ได้สร้างเองจะนำมาจากหนังสือเรียน ขาดประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผล ขาดรูปแบบการประเมินผลที่แท้จริง ขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดประเมินผลกลุ่มสาระต่าง ๆ

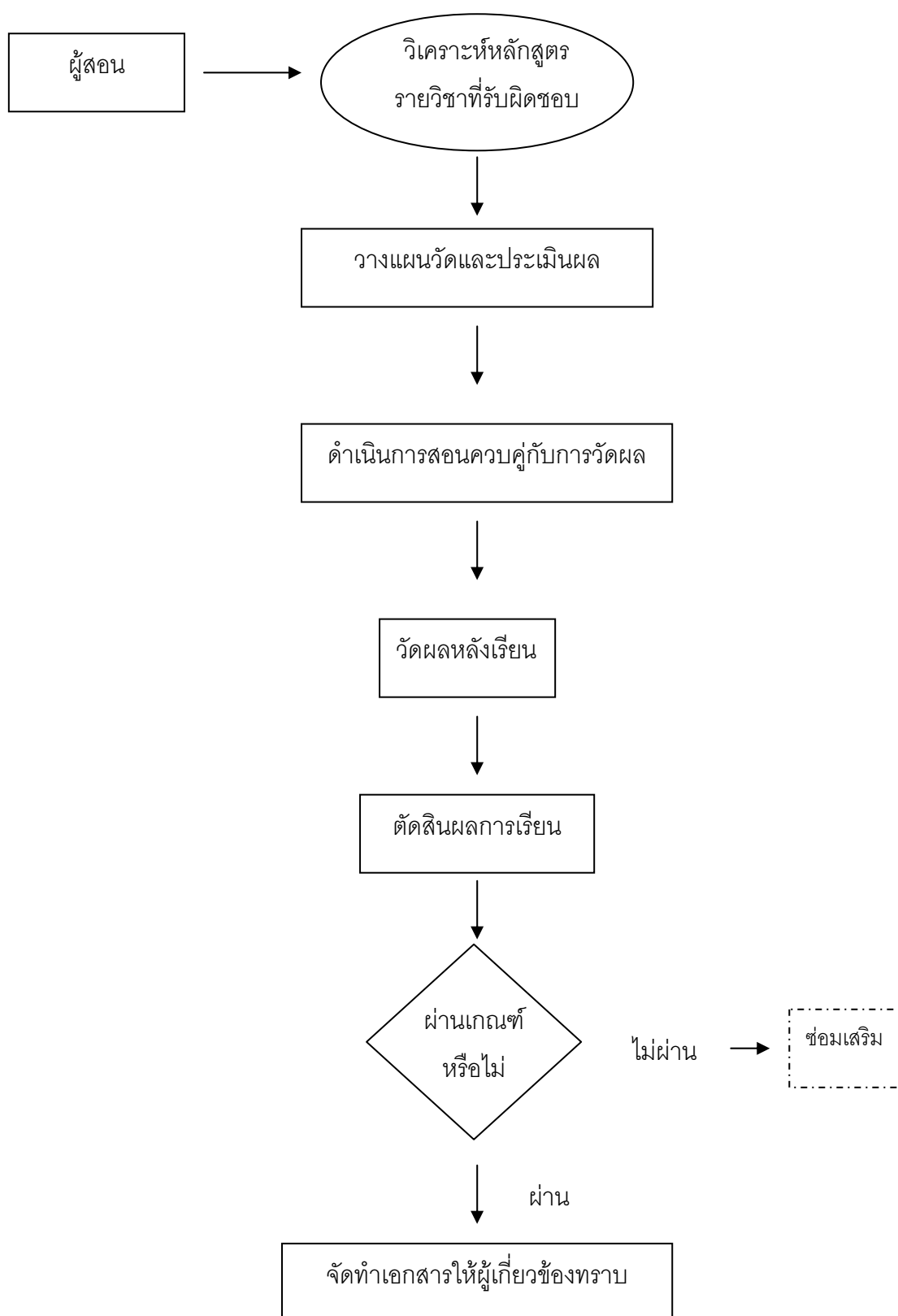
ด้านนักเรียน

ไม่รู้เรื่องการวัดและประเมินผล นักเรียนบางคนมีความประพฤติที่ไม่ดี เช่น ไม่เข้าห้องเรียน เวลาครูไม่อยู่ แอบสูบบุหรี่ เป็นต้น

ด้านผู้ปกครอง

อยากให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม อยากให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันดูแลผลการเรียนของเด็ก ไม่เข้าใจเรื่องการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล อยากให้นักเรียนได้เรียนมากกว่านี้

จากข้อมูลทั้งหมดสรุปได้ว่า ครูโรงเรียนบ้านนาศรีตังเค็งมีลักษณะการวัดและประเมินผลดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 15 ขั้นตอนระบบการวัดและประเมินผลปัจจุบันของโรงเรียนบ้านนาศรีดังเค็ง

ตอนที่ 2 ผลการสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ขั้นตอนนี้เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 มากำหนดแนวทางการพัฒนาระบบ และการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของระบบ โดยยึดหลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานคือ ให้มีการวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนใช้วิธีการวัดและประเมินที่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ตลอดจนการนำผลการประเมินไป ใช้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอน โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. วางแผนในการร่างระบบ (P)

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยประชุมเชิงปฏิบัติการวางแผนสร้างโครงสร้างระบบการวัด และประเมินผลระดับชั้นเรียนร่วมกัน โดยสร้างความรู้และความเข้าใจให้ตรงกันในการดำเนินการ รวมทั้งร่วมกันกำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายตลอดจนใช้เทคนิค SWOT ในการวิเคราะห์หาจุดแข็ง (strength) จุดอ่อน (weakness) โอกาส (opportunity) และอุปสรรค (threat) เพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการ ดำเนินการโดยหลักการการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แล้วร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้สอน ตลอดจนวิเคราะห์หลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT

การดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และ อุปสรรค (Threat) ของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง เพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญ ความ เป็นไปได้ในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้แบ่งการดำเนินการวิเคราะห์เป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน โดยทุกกลุ่มมีผู้สอน ผู้เรียน และ ผู้ปกครอง ได้ร่วมกันวิเคราะห์ โดยผลการวิเคราะห์ทั้ง 4 กลุ่มสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 14 สรุปผลการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT ทั้ง 4 กลุ่ม

ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
จุดแข็ง (Strength) - ครูและผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารและจัดการ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบวัดและประเมินผล - คณะครูให้ความร่วมมือในการทำเรื่องการวัดและ ประเมินผล - คณะครูมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผล	โอกาส (Opportunity) - มีส่วนร่วมในการประชุมทางด้านวิชาการ - มีชุมชนเข้ามาช่วยในการจัดการการบริหาร - มีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนที่ หลากหลาย - ได้ขออัตรากำลังครูเพิ่มในวิชาที่ขาด

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
- การได้รับความร่วมมือจากชุมชน - ครูมีประสบการณ์ในการสอนหลายปี - นักเรียนมีความสามารถในด้านวิชาการ - บุคลากรมีความสามัคคีกัน - ครูให้ความเอาใจใส่ต่อเด็กอย่างทั่วถึง - ครูส่วนมากเป็นคนในพื้นที่จึงรู้พื้นฐานของเด็กและสามารถแก้ปัญหาของเด็กได้ - เด็กในโรงเรียนได้รับการส่งเสริมให้รู้จักช่วยเหลือสังคม - สถานศึกษาอยู่ใกล้ชุมชนสะดวกในการเดินทาง - สภาพแวดล้อมของโรงเรียนดี - บุคลากรมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกคน - ชุมชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ - ชุมชนให้ความสนใจในการศึกษาของบุตรหลาน - มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาก - สถานศึกษาจัดแหล่งศึกษาค้นคว้าให้อย่างเพียงพอ - สถานศึกษาได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชนเป็นอย่างดี - นักเรียนมีความรัก ผูกพันและภูมิใจในสถานศึกษา - บุคลากรในโรงเรียนมีประสบการณ์ในการสอนหลายปี - ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้มาก	- มีการอบรมสัมมนาเพิ่มความรู้ในเรื่องการวัดและประเมินผล - ได้งบประมาณเพิ่มเพื่อสนับสนุนเรื่องการศึกษาหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น - นักเรียน ผู้ปกครอง ครูให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน - มีบุคลากรที่มากด้วยความสามารถที่จะจัดทำและให้ความรู้ - ได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้บริหารอย่างเต็มที่ - มีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ที่สามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลา - มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่พร้อมในการสนับสนุน - ความสะดวกในการให้ความร่วมมือจากชุมชนทั้งแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น - บุคลากรได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานอื่นและต้นสังกัด - บุคลากรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน - มีการร่วมกิจกรรมทางวิชาการใน หลาย ๆ ระดับ
จุดอ่อน (Weakness) - นักเรียนไม่สนใจ ขาดความกระตือรือร้นในการวัดและประเมินผล - ผู้ปกครองไม่เข้าใจในการวัดผล ประเมินผล - ครูมีมาตรฐานการวัดผลและการประเมินผลยังไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ยังไม่เป็นระบบ - ขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย - ครูไม่ได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ - ห้องน้ำห้องอาหารควรมีมาตรฐานกว่านี้	อุปสรรค (Threat) - ระบบการบริหารและการจัดการ - ขาดงบประมาณในการดำเนินการ - ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี - ชุมชนมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผลน้อย - ผู้ปกครองบางส่วนไม่มีเวลา - ความเจริญด้านวัตถุทำให้เด็กขาดวินัยและวัฒนธรรมที่ดี - บุคลากรไม่มีความรู้ในการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง

ตาราง 14 (ต่อ)

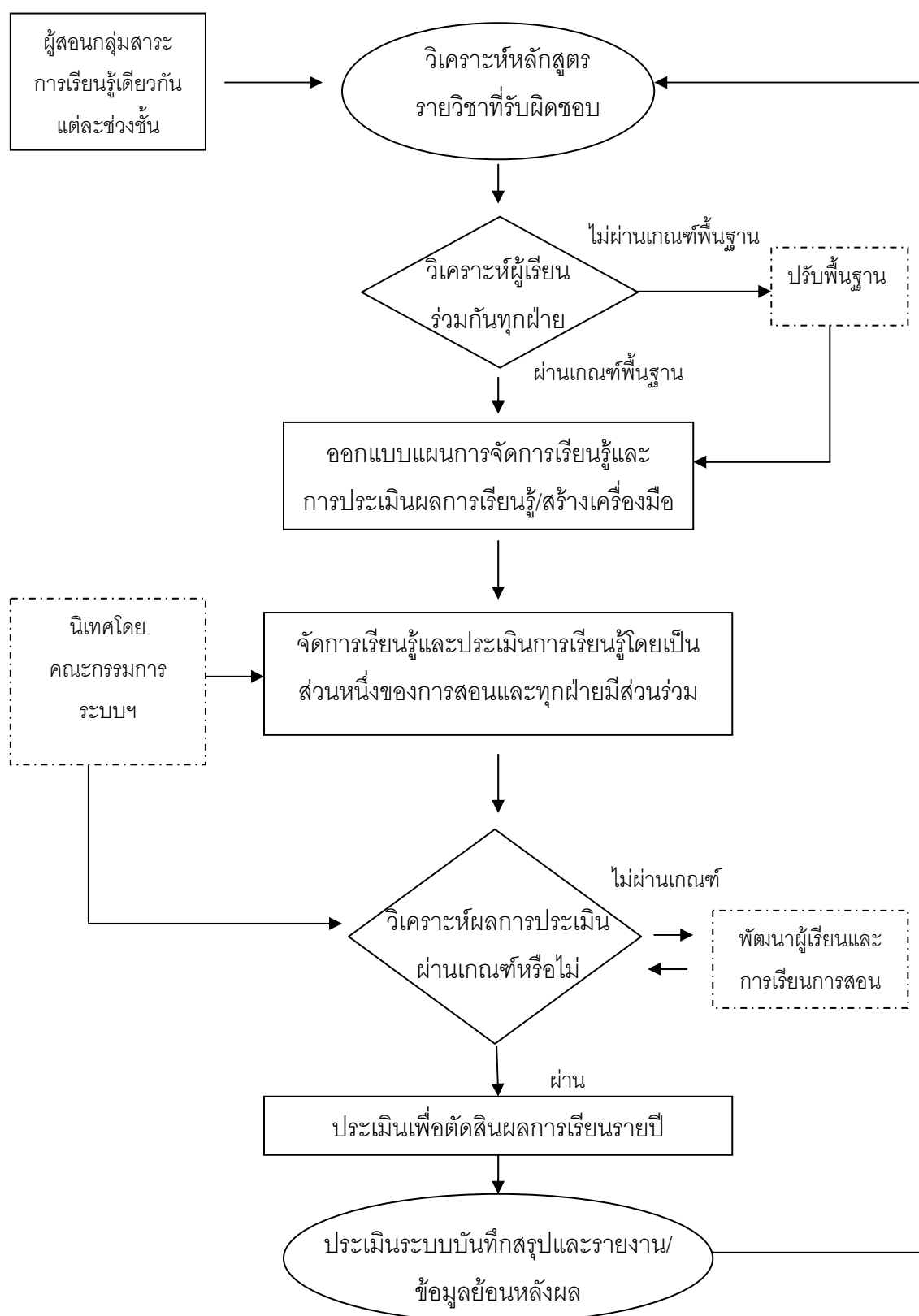
ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
- อาจารย์บางคนไม่ถนัดในวิชาที่สอนเพราะครูในโรงเรียนไม่เพียงพอขาดแคลนครูในบางสาระ - บุคลากรบางท่านไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดผล - ขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาสื่อการสอน เช่น ด้าน กีฬา วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ - เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเองไม่กล้าแสดงออกเท่าที่ควร - เด็กขาดวินัยในตนเอง - ผู้ปกครองบางส่วนไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ต่อบุตรหลาน - ยังไม่ได้นำแหล่งเรียนรู้มาใช้เท่าที่ควร - สถานศึกษามีบริเวณและอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ - สถานศึกษายังขาดสื่ออุปกรณ์ที่สำคัญหลายอย่าง	- เครื่องมือในการวัดและประเมินผลไม่ทันสมัย - ผู้ปกครองบางส่วนยังขาดความเข้าใจในการจัดการเรียน การสอนของสถานศึกษา - นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการวัดและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของผู้สอนในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการได้มีการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของผู้สอนในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนโดยประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ประเมินผลการเรียนรู้โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ประเมินเพื่อพัฒนาและให้ความช่วยเหลือผู้เรียนและประเมินโดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลัก
2. ประเมินผลผู้เรียนโดยเน้นประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียนการสอน ประเมินครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ทุกด้าน ประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนเมื่อจบปีการศึกษา
3. ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล การประเมินผลจากการปฏิบัติ การประเมินตามสภาพจริง และการประเมินโดยแฟ้มสะสมงาน
4. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียนประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน ชุมชนร่วมประเมิน และผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ร่วมประเมิน

โดยผู้สอนดำเนินการวัดและประเมินผลตามกระบวนการดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 16 ขั้นตอนระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

**ผลจากการวิเคราะห์หลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544**

จากการวิเคราะห์หลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ.2544 สรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 17 หลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544

2. ผลการจัดทำร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบ รวมทั้งแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ

(A)

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยประชุมเชิงปฏิบัติการร่างระบบการวัดและประเมินผลระดับ
ชั้นเรียนร่วมกัน โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามองค์ประกอบซึ่งได้จากการสังเคราะห์
เอกสารและจากการสัมภาษณ์ สันทนา กลุ่มผู้เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 ระบบวางแผน (Plan)

2.2 ระบบปฏิบัติการ (Act)

2.3 ระบบตรวจสอบ (Observe)

2.4 ระบบสะท้อนผล (Reflect)

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ในแต่ละระบบข้างต้น กำหนดแนวทางประเมินประสิทธิผลของระบบในแบบประเมินประสิทธิผลของระบบประเด็นต่าง ๆ โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินที่กำหนดโดย Stufflebeam และคณะ (1981 อ้างอิงจาก ศิริชัย กาญจนวาสี. 2545:178-180) ดังนี้

- 1) ความเป็นประโยชน์
- 2) ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง
- 3) ความเหมาะสม
- 4) ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

5) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู/ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง ในด้านความพึงพอใจ ด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ได้แก่ ใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ใช้วิธีการวัดและประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอน

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์เพื่อใช้ตรวจสอบประสิทธิผลของระบบที่สร้างขึ้น โดยแสดงผลการจัดทำร่างระบบ คู่มือการใช้ระบบ แบบประเมินประสิทธิผลของระบบที่ร่วมกันพัฒนาตามลำดับต่อไปนี้

ก. ผลการจัดทำร่างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มีรายละเอียดต่อไปนี้

ระบบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ประกอบด้วยระบบย่อยซึ่งดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่

1. ระบบวางแผน (Plan) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

- 1.1 ขั้นวางแผน (Plan)

- 1.1.1 ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง

- 1.1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ และร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันระหว่างการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน การวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษาและการวัดและประเมินผลระดับชาติ

1.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act)

1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบัน ปัญหาของทางโรงเรียนร่วมกัน

1.2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบ และการสะท้อนผลการวัดและประเมินผล โดยยึดหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 โดยให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการวัดและประเมินผลในระดับต่างๆ

1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลการวัดและประเมินผล

1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล

1.2.5 สรุปเป็นแผนการปฏิบัติการ

1.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe)

- ตรวจสอบแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

1.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect)

- นำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนขึ้นสามารถนำไปปฏิบัติได้

2. ระบบปฏิบัติการ (Act) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

2.1 ขั้นวางแผน (Plan)

2.1.1 ครูผู้สอนประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและนักเรียนในการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตร เขียนแผนการสอน วางแผนวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นในขั้นวางแผน

2.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act)

- ปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

2.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe)

- ครูผู้สอนตรวจสอบการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นหรือไม่ โดยครูผู้สอน เพื่อนครู นักเรียนและผู้ปกครอง

2.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect)

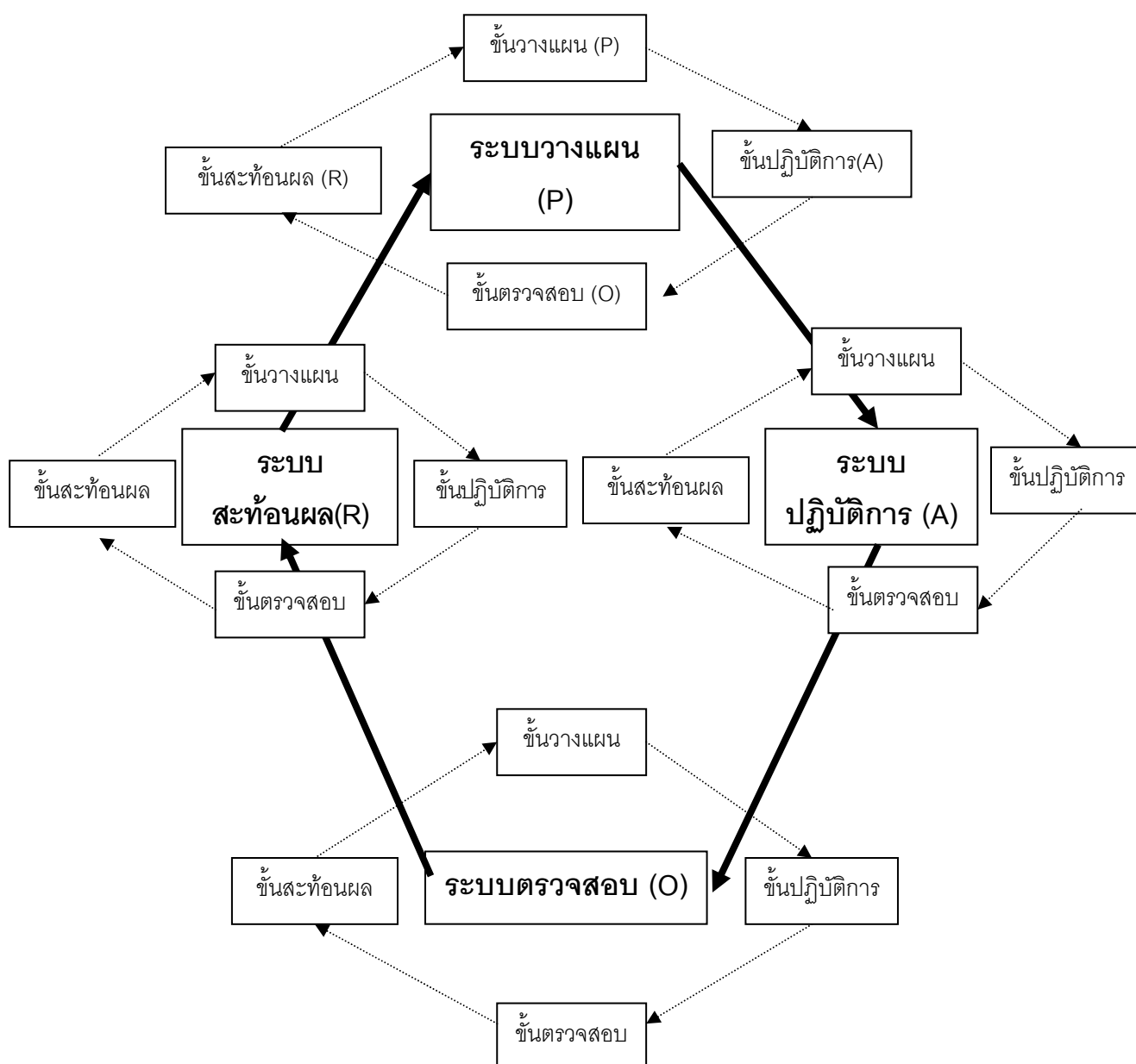
- ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการวัดและประเมินของครูผู้สอน

3. ระบบติดตามตรวจสอบ (Observe) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

3.1 ขั้นวางแผน (Plan)

- 3.1.1 ประชุมคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
- 3.2 ^{ขั้น}ปฏิบัติการ (Act)
 - ตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในระบบปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น
- 3.3 ^{ขั้น}ตรวจสอบ (Observe)
 - ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในชั้นดำเนินการ
- 3.4 ^{ขั้น}สะท้อนผล (Reflect)
 - นำผลในขั้นตรวจสอบฯ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ
4. ระบบสะท้อนผลปรับปรุง (Reflect) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้
 - 4.1 ^{ขั้น}วางแผน (Plan)
 - 4.1.1 ประชุมคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข
 - 4.2 ^{ขั้น}ปฏิบัติการ (Act)
 - 4.2.1 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้
 - 4.2.2 จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
 - 4.3 ^{ขั้น}ตรวจสอบ (Observe)
 - ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง
 - 4.4 ^{ขั้น}สะท้อนผล (Reflect)
 - ทบทวนปรับปรุงตามผลจากการตรวจสอบ

จากรายละเอียดโครงร่างระบบข้างต้น สรุปโครงร่างของระบบได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 18 ระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

ข. ผลการสร้างคู่มือการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยประชุมเชิงปฏิบัติการร่างคู่มือการใช้ระบบการวัดและ
ประเมินผลระดับชั้นเรียนร่วมกัน โดยมีองค์ประกอบในคู่มือดังนี้

1. แนวคิดระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

- 1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง
 - 1.3 ประโยชน์ของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 2. สภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง
 - 2.1 ประวัติโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง
 - 2.2 ลักษณะภูมิประเทศ
 - 2.3 ประชากร
 - 2.4 สภาพการจัดการศึกษา
 - 2.5 วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียน
 - 2.6 นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง
 - 2.7 ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 3. ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544
 - 3.1 ความหมายของระบบ
 - 3.2 หลักการของระบบ
 - 3.3 ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 1. ระบบวางแผน
 2. ระบบปฏิบัติการ
 3. ระบบตรวจสอบ
 4. ระบบสะท้อนผล
 4. แนวปฏิบัติของโรงเรียน
 - 4.1 แผนดำเนินงาน
 - 4.2 คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 - 4.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 5. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการระบบ
- ภาคผนวก
- แนวการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
(รายละเอียดคู่มืออยู่ในภาคผนวก)

3. ผลการตรวจสอบโครงสร้างระบบและคู่มือการใช้ระบบรวมทั้งแบบประเมินประสิทธิผลตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินระบบ (O)

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยร่วมกันตรวจสอบโครงสร้างระบบ คู่มือการใช้ระบบ แบบประเมินประสิทธิผลของระบบเป็นการประเมินก่อนนำไปทดลองใช้ เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบของระบบและศึกษาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัณฑิตตรวจสอบอีกครั้งเพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างระบบ คู่มือการใช้และแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ

3.1 ผลการตรวจสอบโครงสร้างระบบโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างระบบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 15 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างระบบ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (ร้อยละ)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
1. ระบบการวางแผน (P)			
1.1 ชั้นวางแผน (P)			
1.1.1 ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง	100	-	-
1.1.2 ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันศึกษาคู่มือการใช้ระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	100	-	-
1.1.3 เสนอโครงการดำเนินการตามระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	100	-	-
1.1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	100	-	-
1.1.5 ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	100	-	-
1.2 ชั้นปฏิบัติ (A)			
1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนร่วมกัน	100	-	-
1.2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบการสะท้อนผลโดยยึดหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544	100	-	-

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (ร้อยละ)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล	100	-	-
1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล	100	-	-
1.2.5 สรุปเป็นแผนปฏิบัติการ	100	-	-
1.3 ชั้นตรวจสอบ (O)			
- ตรวจสอบแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการประเมินตามความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	100	-	-
1.4 ชั้นสะท้อนผล (R)			
- นำผลที่ได้จากชั้นตรวจสอบมาสะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้	100	-	-
2. ระบบปฏิบัติการ (A)			
2.1 ชั้นวางแผน (P)			
2.1.1 ครูผู้สอนประชุมชี้แจงทำความเข้าใจผู้ปกครองและนักเรียน	100	-	-
2.1.2 ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน	100	-	-
2.1.3 ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตร เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วางแผนวัดและประเมินระดับชั้นเรียน สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดในชั้นวางแผน	100		
2.2 ชั้นปฏิบัติ (A)			
- ครูผู้สอนปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	100	-	1.ข้อนี้สำคัญมาก ระบบควรให้แนวทาง ที่ละเอียดและชัดเจน 2. ควรมีรายละเอียด ตัวอย่าง

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (ร้อยละ)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
2.3 ^{ขั้น} ตรวจสอบ (O)			
- ครูผู้สอนตรวจสอบการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดหรือไม่ โดยตรวจสอบการปฏิบัติของตนและสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง	100	-	-ในคู่มือควรแสดงให้เห็นว่าจะทำอย่างไร
2.4 ^{ขั้น} สะท้อนผล (R)			
- ครูผู้สอนสะท้อนผลที่ได้ในขั้นตรวจสอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบแล้วทบทวนและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการวัดและประเมินผลของตน	100	-	-เพิ่มเติมว่าครูจะทำได้ อย่างไร
3. ระบบตรวจสอบ (O)			
3.1 ^{ขั้น} วางแผน (P)			
3.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อกำหนดแนวทางและระยะเวลาในการประเมิน	100	-	-
3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	100	-	1.เขียนตัวชี้วัดและ ออกแบบเครื่องมือตาม ตัวชี้วัดให้ได้ 2. ใครเป็นผู้เตรียม เตรียมอย่างไร เตรียม เมื่อใด
3.2 ^{ขั้น} ปฏิบัติ (A)			
- ตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในระบบปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น	100	-	- ระบุผู้ตรวจสอบ
3.3 ^{ขั้น} ตรวจสอบ (O)			
- ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในชั้นดำเนินการ	100	-	- ระบุผู้ตรวจสอบ

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (ร้อยละ)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
3.4 ขั้นสะท้อนผล (R)			
- นำผลในขั้นตรวจสอบสะท้อนผลให้คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับ ชั้นเรียน ทราบ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ	100	-	-
4. ระบบสะท้อนผล (R)			
4.1 ขั้นวางแผน (P)			
4.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อสะท้อนผลที่เกิดขึ้น	100	-	-
4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมารวบรวมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข	100	-	-
4.2 ขั้นปฏิบัติ (A)			
4.2.1 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้	100	-	- เพิ่มรายละเอียด
4.2.2 จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	100	-	- ควรเขียนให้ชัดเจน
4.3 ขั้นตรวจสอบ (O)			
- ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง	100	-	-
4.4 ขั้นสะท้อนผล (R)			
- ทบทวนปรับปรุงตามผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบ	100	-	-

จากตาราง 15 พบว่าผู้เชี่ยวชาญทุกคนเห็นว่า โครงร่างระบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมทุกประเด็นโดยคิดเป็นร้อยละ 100 และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

- รายการประเมินเขียนตามรูปแบบ PAOR แต่ในแต่ละรายการควรมีรายละเอียดให้เห็นภาพชัดเจนกว่านี้ การมีเพียงหัวข้อทำให้เห็นแนวทางในการนำไปใช้ไม่ชัดเจน

ส่วนการประเมินโครงร่างระบบด้านความสอดคล้องขององค์ประกอบภายในระบบแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 16 ผลการประเมินความสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบของโครงสร้างระบบ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
	1	2	3	4	5	
ระบบวางแผน (P)						
1. การกำหนดขั้นตอนของระบบวางแผน (P) ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นตรวจสอบและขั้นสะท้อนผล	1	1	1	1	1	1
2. กระบวนการดำเนินการของขั้นวางแผน	1	1	1	1	1	1
3. กระบวนการดำเนินการของขั้นปฏิบัติ	1	1	1	1	1	1
4. กระบวนการดำเนินการของขั้นตรวจสอบ	1	1	1	1	1	1
5. กระบวนการดำเนินการของขั้นสะท้อนผล	1	1	1	1	1	1
6. การกำหนดเครื่องมือของระบบวางแผน	1	1	1	1	1	1
7. การกำหนดระยะเวลาของระบบวางแผน	1	1	1	1	1	1
ระบบปฏิบัติการ (A)						
1. การกำหนดขั้นตอนของระบบปฏิบัติการ (A) ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นตรวจสอบและขั้นสะท้อนผล	1	1	1	1	1	1
2. กระบวนการดำเนินการของขั้นวางแผน	1	1	1	1	1	1
3. กระบวนการดำเนินการของขั้นปฏิบัติ	1	1	1	1	1	1
4. กระบวนการดำเนินการของขั้นตรวจสอบ	1	1	1	1	-1	0.6
5. กระบวนการดำเนินการของขั้นสะท้อนผล	1	1	1	1	-1	0.6
6. การกำหนดเครื่องมือของระบบปฏิบัติการ	1	1	1	1	-1	0.6
7. การกำหนดระยะเวลาของระบบปฏิบัติการ	1	1	1	1	1	1
ระบบตรวจสอบ (O)						
1. การกำหนดขั้นตอนของระบบตรวจสอบ (O) ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นตรวจสอบและขั้นสะท้อนผล	1	1	1	1	1	1
2. กระบวนการดำเนินการของขั้นวางแผน	1	1	1	1	1	1
3. กระบวนการดำเนินการของขั้นปฏิบัติ	1	1	1	1	1	1
4. กระบวนการดำเนินการของขั้นตรวจสอบ	1	1	1	1	-1	0.6
5. กระบวนการดำเนินการของขั้นสะท้อนผล	1	1	1	1	-1	0.6
6. การกำหนดเครื่องมือของระบบตรวจสอบ	1	1	1	1	-1	0.6
7. การกำหนดระยะเวลาของระบบตรวจสอบ	1	1	1	1	1	1

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
	1	2	3	4	5	
ระบบสะท้อนผล (R)						
1. การกำหนดขั้นตอนของระบบสะท้อนผล (R) ได้แก่ ชั้นวางแผน ชั้นปฏิบัติ ชั้นตรวจสอบและชั้นสะท้อนผล	1	1	1	1	1	1
2. กระบวนการดำเนินการของชั้นวางแผน	1	1	1	1	1	1
3. กระบวนการดำเนินการของชั้นปฏิบัติ	1	1	1	1	1	1
4. กระบวนการดำเนินการของชั้นตรวจสอบ	1	1	1	1	-1	0.6
5. กระบวนการดำเนินการของชั้นสะท้อนผล	1	1	1	1	-1	0.6
6. การกำหนดเครื่องมือของระบบสะท้อนผล	1	1	1	1	-1	0.6
7. การกำหนดระยะเวลาของระบบสะท้อนผล	1	1	1	1	1	1

จากตาราง 16 พบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นว่า โครงร่างระบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบ โดยมีค่าความสอดคล้อง 0.60 ขึ้นไป นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

1) ควรปรับปรุงความสอดคล้องระหว่างเครื่องมือกับวิธีการทำงาน
 2) ควรเขียนตัวชี้วัดย่อย (ตัวชี้วัดในกระบวนการทำงานตามระบบ)
 3) แผนการดำเนินงานในตารางที่ 2 ควรปรับปรุงได้แก่ พัฒนาความเหมาะสมของระยะเวลาสำหรับแต่ละระบบใหม่ว่าเหมาะสมในทางปฏิบัติหรือไม่ เริ่มดำเนินการในเดือนพฤษภาคมอาจเข้าไปกำหนดเป็นเดือนไม่ละเอียดพอ เครื่องมือที่ใช้ควรเขียนให้ตรงกับช่องที่ดำเนินงานในแต่ละย่อยเพื่อให้เข้าใจว่าย่อยใดควรใช้เครื่องมือใด

4) เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการระบบ ในแบบสังเกต บก 3 ควรมีคำชี้แจงในการใช้ที่ชัดเจนว่าได้สังเกตใคร สังเกตอย่างไร จำนวนครั้งที่สังเกต ช่วงเวลาที่สังเกต บบ 3 แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติของครู ปฏิบัติอะไร บันทึกเมื่อใด บันทึกอะไร การมีแต่หัวข้อทำให้ได้ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ บบส 3 ใช้เมื่อใด ควรมีคำชี้แจงให้ชัดเจนเกี่ยวข้องกับ บบ3 อย่างไร บส 3.3 บส 3.4 แบบสัมภาษณ์สำหรับแต่ละกลุ่ม คำถามไม่น่าเหมือนกัน

3.2 ผลการประเมินคู่มือการใช้ระบบ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดโดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 17 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (ร้อยละ)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
ตอนที่ 1 แนวคิดระบบการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน			
1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการวัด และประเมินผลระดับชั้นเรียน	80	20	- ควรเพิ่มที่มาที่ไปของ คู่มือ
1.2 วัตถุประสงค์ของระบบการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน	80	20	- ควรมีรายละเอียดที่ แสดงถึงระบบการวัด และประเมินผล ระดับชั้นเรียน
1.3 ประโยชน์ของระบบการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน	100		- ในหน้า 8 หลังจากข้อ 2.7 ควรสรุปให้เห็น ความจำเป็นของการ สร้างและพัฒนาระบบ การวัดและประเมินผล
ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของโรงเรียน บ้านนาศรีดงเค็ง	80	20	-เพิ่มรายละเอียดข้อมูล ครู นักเรียน
ตอนที่ 3 ระบบการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน			
ความหมาย	80	20	-เพิ่มประเด็น ความหมายระดับ ชั้นเรียน
หลักการของระบบ	80	20	-
ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	80	20	-เพิ่มรายละเอียดให้ ชัดเจน
ตอนที่ 4 แนวปฏิบัติของโรงเรียน			
4.1 แผนดำเนินงาน	80	20	- การเรียกชื่อ ตารางที่ 2 ไม่รับกับหน้า 10 และผู้รับผิดชอบน่าจะ มีคนอื่น ๆ ด้วยเพราะ คณะกรรมการเพิ่ง แต่งตั้ง

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (ร้อยละ)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
4.2 คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	80	20	1. ควรมีรายละเอียดเช่นกรณีที่มีหลายห้องจะได้ครูทุกคน ตัวแทนผู้ปกครองได้มาอย่างไร กลุ่มละกี่คน 2. ไม่มีตัวแทนนักเรียน เพราะหน้า 19 มี
4.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	100	-	-
ตอนที่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ			
บันทึกการประชุม (บท 1)	100	-	-
แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง (บท 3)	100	-	-
แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติของครู (บท 3)	100	-	-
แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บท 3)	100	-	-
แบบประเมินประสิทธิผลของระบบ (บท 2.1)	80	20	-
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (บท 3.1-บท 3.5)	80	20	-

จากตาราง 17 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) มีความเห็นว่า คู่มือการใช้ระบบมีความเหมาะสม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

- ควรเพิ่มเติมให้เห็นกระบวนการในการพัฒนาระบบให้ชัดเจนและปรับให้สอดคล้องกับผู้ใช้

3.3 ผลการตรวจสอบแบบประเมินประสิทธิผลของระบบโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินประสิทธิผลของระบบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 18 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (ร้อยละ)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
1. ด้านความเป็นประโยชน์	100	0	-
2. ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง	80	20	-
3. ด้านความเหมาะสม	80	20	-
4. ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ	80	20	-
5. ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	100	0	-
5.1 ความพึงพอใจ	80	20	-
5.2 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน	80	20	-

จากตาราง 18 พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่(ร้อยละ 80) เห็นว่าแบบประเมินประสิทธิผลมีความเหมาะสม

ด้านความสอดคล้องของแบบประเมินประสิทธิผลของระบบแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 19 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
	1	2	3	4	5	
1. ด้านความเป็นประโยชน์	1	1	1	1	1	1
2. ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง	1	1	1	1	1	1
3. ด้านความเหมาะสม	1	1	1	1	1	1
4. ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ	1	1	1	1	1	1
5. ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง						
5.1 ความพึงพอใจ	1	1	1	1	1	1
5.2 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	1	1	1	1	1

จากตาราง 19 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแบบประเมินประสิทธิผลมีความสอดคล้องกัน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

4. การสะท้อนผลและปรับปรุงโครงร่างระบบ คู่มือการใช้ระบบ และแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ (R)

คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของโรงเรียนได้ร่วมกันนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงร่างระบบ คู่มือการใช้ระบบ และแบบประเมินประสิทธิผลของระบบจากผู้เชี่ยวชาญนำมาเป็นเกณฑ์ในการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงร่างระบบ คู่มือการใช้ระบบและแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ทุกประเด็นผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

4.2 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องเพิ่มเติมไว้ในโครงร่างระบบ คู่มือการใช้ระบบและแบบประเมินประสิทธิผลของระบบที่พัฒนาขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้ระบบ

การดำเนินงานในขั้นนี้เป็นการศึกษาประสิทธิผลของระบบด้วยการนำไปปฏิบัติจริง หลังจากที่ได้พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และใช้การประเมินเชิงปฏิบัติการเป็นกลไกควบคุมในระหว่างการทดลองใช้ระบบ โดยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันวางแผนเตรียมใช้ระบบในขั้นเริ่มต้นโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลป้อนกลับ และหาฉันทามติ (P)
2. ดำเนินการใช้ระบบในขั้นการติดตามความก้าวหน้าโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลป้อนกลับ (A) และ ร่วมกันสังเกตการปฏิบัติการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตลอดจน ประเมินประสิทธิผลของระบบ(O) โดยเน้นการบูรณาการการวัดและประเมินผลกับการเรียนการสอน การวัดที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา การใช้วิธีการวัดและประเมินที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และปรับปรุงการสอนของผู้สอน
3. นำผลที่ได้มาสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน (R) ในขั้นสรุปรวม

รอบที่ 1

1. ผลการวางแผนเตรียมใช้ระบบในขั้นเริ่มต้นโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลป้อนกลับ (P)

ขั้นเริ่มต้น

ในขั้นตอนนี้ผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยคือ ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครองและนักเรียน ที่มี

ส่วนร่วมในการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นประชุมเชิงปฏิบัติการในการ ตั้งเป้าหมาย สร้างทีมงานและตัดสินใจวางแผนในการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีรายละเอียดในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) กำหนดการประชุมเพื่อดำเนินการร่วมกัน จากนั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล บันทึกข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะและเป้าหมายที่ขัดแย้ง การสร้างทีมงานและการวางแผนในการดำเนินงาน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 20 กำหนดการประชุมเพื่อดำเนินการแต่ละรอบการวิจัย

รอบที่	วันเดือนปี	รายการ	ผู้เข้าร่วม
1	4 พ.ค. 49	ขั้นเริ่มต้น	คณะกรรมการระบบฯ
	4 พ.ค.-28 ก.ค.49	ขั้นติดตามความก้าวหน้า	คณะกรรมการระบบฯ
	28 ก.ค. 49	ขั้นสรุปรวม	คณะกรรมการระบบฯ
2	4 ส.ค. 49	ขั้นเริ่มต้น	คณะกรรมการระบบฯ
	4 พ.ค.-6 ต.ค.49	ขั้นติดตามความก้าวหน้า	คณะกรรมการระบบฯ
	6 ต.ค. 49	ขั้นสรุปรวม	คณะกรรมการระบบฯ

2) ผลการดำเนินการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะและเป้าหมายที่ขัดแย้ง ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 21 ผลการดำเนินการกำหนดเป้าหมาย

เป้าหมายร่วมกัน	เป้าหมายเฉพาะ	เป้าหมายที่ขัดแย้ง
พัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	- โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลมากขึ้น - ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและใช้วิธีการที่หลากหลาย - การประเมินผลต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้	- บทบาทของผู้ปกครองในการวัดและประเมินผล โดยครูต้องการให้ผู้ปกครองมีบทบาทดูแลบุตรหลานในการเรียนที่บ้าน ผู้ปกครองต้องการรู้ว่าครูวัดและประเมินผลอย่างไรที่โรงเรียน - ผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ครูช่วงชั้นที่ 1 – 3 หรือทุกคนในโรงเรียน

ตาราง 21 (ต่อ)

เป้าหมายร่วมกัน	เป้าหมายเฉพาะ	เป้าหมายที่ชัดเจน
	- การประเมินผลควรประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน - ผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลการประเมินการเรียนของตนเองได้ - มีการเทียบโอนผลการเรียน - สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษารอบ	- นักเรียนและผู้ปกครอง ควรกำหนดตัวแทนหรือทุกคนโรงเรียน - ช่วงเวลาในการปฏิบัติการของผู้ปกครอง ผู้ปกครองต้องการช่วงเช้า ครู นักเรียนสะดวกช่วงบ่าย - ดำเนินการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่พร้อมอย่างน้อย 1 กลุ่ม

จากนั้นสะท้อนผลแล้วร่วมกันหาฉันทามติจากเป้าหมายที่ชัดเจน คือ ร่วมกันกำหนดบทบาทผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจน กำหนดช่วงเวลาดำเนินการเพื่อให้สะดวกกับทุกฝ่ายคือ ช่วงเช้า 8.00-10.00 น. โดยโรงเรียน ผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ครูช่วงชั้นที่ 1 – 3 ทุกคน ตัวแทนนักเรียนและผู้ปกครองชั้นละ 1 คน และครูผู้สอนดำเนินการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่พร้อมอย่างน้อย 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้

3) การสร้างทีมงานและการวางแผนในการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้คือ

การสร้างทีมงาน

แต่งตั้งคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีดังต่อไปนี้

1) ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
2) ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 - 3	กรรมการ
3) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 –ป.6	กรรมการ
4) ตัวแทนผู้นำชุมชน	กรรมการ
5) ตัวแทนนักเรียนชั้น ป.1 –ป.6	กรรมการ
6) ครูวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ

ที่ปรึกษาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีดังนี้

- 1) อาจารย์อังคณา ตุงคะสมิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2) รองศาสตราจารย์ลักดา ศิลาโนย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การร่วมกันกำหนดบทบาทของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีหน้าที่ดำเนินการตามระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น โดยมีบทบาทในแต่ละระบบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 22 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ระบบ	ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
วางแผน	ผู้บริหาร	- เชิญผู้เกี่ยวข้องประชุมชี้แจงระบบการวัดและประเมินผลที่พัฒนาขึ้น - ให้ข้อเสนอแนะและความเห็นชอบระบบวางแผน - อนุมัติโครงการดำเนินการตามระบบวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียน - แต่งตั้งคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ครูผู้สอน	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบ - เป็นคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ตัวแทนนักเรียน	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบ - เป็นคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบ - เป็นคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ตัวแทนผู้นำชุมชน	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบ - เป็นคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล
	ครูวิชาการ	- ชี้แจงระบบการวัดและประเมินผลที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น - ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - จัดทำโครงการดำเนินการตามระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเสนอที่ประชุม - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล บันทึกผลการร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน - สรุปแผนปฏิบัติการ
ปฏิบัติการ	ครูผู้สอน	- ปฏิบัติการตามระบบปฏิบัติการ - บันทึกสรุปผลการปฏิบัติ

ตาราง 22 (ต่อ)

ระบบ	ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
ตรวจสอบ	ผู้บริหาร	- เชิญคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนประชุม - ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ
	ครูผู้สอน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ
	ตัวแทนนักเรียน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ
	ตัวแทนผู้นำชุมชน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ
	ครูวิชาการ	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ - เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในระบบตรวจสอบ - สะท้อนผลการดำเนินการให้คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนทราบ - สรุปและบันทึกผลการดำเนินการ
สะท้อนผล	ผู้บริหาร	- เชิญคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนประชุม
	ครูผู้สอน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล
	ตัวแทนนักเรียน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล
	ตัวแทนผู้นำชุมชน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล
	ครูวิชาการ	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล - สะท้อนผลการปฏิบัติให้คณะกรรมการทราบ - สรุปและบันทึกผลการดำเนินการ - จัดทำเอกสารรายงานผล

ผลการกำหนดแผนปฏิบัติการ รอบที่ 1 แสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 23 แผนปฏิบัติงานตามระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง
รอบปี 1

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/ เกณฑ์
1. ระบบ วางแผน (Plan)					
1.1 วางแผน	1.1.1 ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1-3 ตัวแทนนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-3 ตัวแทนผู้ปกครอง ช่วงชั้น ที่ 1-3 ตัวแทนผู้นำชุมชน 1.1.2 ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันศึกษาคู่มือ การใช้ระบบ 1.1.3 เสนอโครงการดำเนินการตาม ระบบวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียน 1.1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการระบบวัด และประเมินผลระดับชั้นเรียน 1.1.5 ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน	8 มี.ค. 49 4 พ.ค. 49	- หนังสือเชิญ ประชุม - บันทึก การประชุม - คู่มือการใช้ ระบบ - โครงการ ดำเนินการ ตามระบบฯ - คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการ ระบบฯ - บันทึก การประชุม	ผู้อำนวยการ เลขานุการฯ เลขานุการฯ ผู้อำนวยการ และ ครูวิชาการ	- ร้อยละ 80 ของ ผู้เข้าร่วม ประชุมที่ ระบุใน หนังสือ เชิญ ประชุม - โครงการ ถูกบรรจุ ไว้ในงาน วิชาการ ของ โรงเรียน
1.2 ปฏิบัติ	1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบัน และปัญหา ด้านการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ของทางโรงเรียนร่วมกัน 1.2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบ และการสะท้อนผลการวัด และประเมินผลระดับชั้นเรียน โดยยึด หลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 โดยให้ สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการวัดและ ประเมินผลในระดับต่าง ๆ 1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลการวัดและ ประเมินผล	4 พ.ค. 49	- บันทึกการ ประชุม (บท 1) - แบบบันทึก และสรุปผล การดำเนินงาน (บท 3) - แผนปฏิบัติการ	เลขานุการ คณะกรรมการ ระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของ ผู้เข้าร่วม ประชุมที่ ระบุใน หนังสือ เชิญ ประชุม - สรุปผล เป็นแผน ปฏิบัติการ

ตาราง 23 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/ เกณฑ์
	1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล 1.2.5 สรุปเป็นแผนปฏิบัติการ	4 พ.ค. 49			
1.3 ตรวจสอบ	- ตรวจสอบแผนปฏิบัติการที่ร่วมกันสร้าง ขึ้น โดยการ ประเมินความเหมาะสม ความ เป็นไปได้ในการปฏิบัติ	10 พ.ค. 49	- แผนปฏิบัติการ - แบบบันทึก และสรุปผล การดำเนินงาน (บบส 3)	คณะกรรมการ ระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะ กรรมการให้ ความเห็นชอบ แผนปฏิบัติการ
1.4สะท้อนผล	- นำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมา สะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและ ร่วมกันปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจน	10 พ.ค. 49	- แผนปฏิบัติการ - แบบบันทึก และสรุปผล การดำเนินงาน (บบส 3)	เลขานุการ คณะกรรมการ ระบบฯ	- แผน ปฏิบัติการ บรรจุในงาน วิชาการของ โรงเรียน
ระบบ ปฏิบัติการ 2.1 วางแผน	2.1.1 ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตร วาง แผนการจัดการเรียนรู้ วางแผนวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียน สร้างเครื่องมือ วัดและประเมินผลตาม แนวทางที่ ร่วมกันกำหนดขึ้นในชั้นวางแผน 2.1.2 ครูผู้สอนประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ กับผู้ปกครอง และนักเรียนในการวัดและ ประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 2.1.3 ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียน ร่วมกันกำหนดแนวทางวัดและประเมิน ระดับชั้นเรียนและนำผลการประเมินไป ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน	9 มี.ค.49 - 15 พ.ค.49 14 พ.ค.49	- แผนการ จัดการเรียนรู้ - เครื่องมือวัด และประเมินผล - แบบบันทึก และสรุปผล การดำเนินงาน (บบส 3)	ครูผู้สอน	- ร้อยละ 80 ของครู วางแผน จัดการ เรียนรู้และ การวัดและ ประเมินผล - ร้อยละ 80 ของผู้ปกครอง เข้าร่วมการ ประชุม

ตาราง 23 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
2.2 ปฏิบัติ	- ครูผู้สอน ปฏิบัติการวัดและ ประเมินผลระดับ ชั้นเรียน	16 พ.ค. – 28 ก.ค.49	- แผนการจัดการ เรียนรู้ - เครื่องมือที่ใช้ใน การวัดและ ประเมินผล - แบบบันทึกข้อมูล ในการปฏิบัติการวัด และประเมินผลของ ครูผู้สอน(บบ 3)	ครูผู้สอน	- ร้อยละ 80 ของ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการวัด และประเมินผลระดับ ชั้นเรียนตามแผนการ จัดการเรียนรู้
2.3 ตรวจสอบ	- ครูผู้สอน ตรวจสอบตนเองใน เรื่อง การวัดและ ประเมินผลที่ปฏิบัติ ว่าเป็นไปตาม แนวทางที่ร่วมกัน กำหนดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบการ ปฏิบัติของตน และ สอบถามนักเรียน และผู้ปกครอง	ทุกพฤษภาคม 25 พ.ค.49 1,8,15,22, 29 มิ.ย.49 6,13,20,27 ก.ค.49	- แผนการจัดการ เรียนรู้ (บันทึกผลหลังการ สอน) - แบบบันทึกข้อมูล ปฏิบัติ การวัดและ ประเมินผลของ ครูผู้สอน (บบ 3)	ครูผู้สอน	- ร้อยละ 80 ของ แผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระและ มาตรฐานการเรียนรู้ - ร้อยละ 80 ของครูที่ ใช้การวัดประเมินผล ด้วยวิธีการหลากหลาย - ร้อยละ 80 ของครูที่ใช้การ วัดและประเมินผลเป็นส่วน หนึ่งของการเรียนการสอน - ร้อยละ 80 ของ นักเรียนที่ได้รับ การพัฒนา - ร้อยละ 80 ของครูนำ ผลการประเมินปรับปรุง การเรียนการสอน - ร้อยละ 80 ของครู ประเมินผลแบบมี ส่วนร่วม

ตาราง 23 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
2.4 สะท้อน ผล	- ครูผู้สอนสะท้อนผลที่ได้ในชั้น ตรวจสอบให้ที่ประชุมคณะครู ทราบแล้วทบทวนและปรับปรุง กระบวนการปฏิบัติการวัด และประเมินของตน	(ทุกวันศุกร์) 26 พ.ค.49 2,9,16,23, 30 มิ.ย.49 7,14,21,28 ก.ค.49	- บันทึกการ ประชุม(บท1) - แบบบันทึก และสรุปผล การดำเนินงาน (บบส 3)	ครูผู้สอน เลขานุการ ระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของ ครูผู้สอนที่เข้าร่วม การสะท้อนผล
ระบบ ตรวจสอบ 3.1 วางแผน	3.1.1 ประชุมคณะกรรมการ ระบบวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียนเพื่อกำหนด แนวทางและระยะเวลา ในการประเมิน 3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ใน การประเมิน	4 พ.ค.49	- หนังสือเชิญ ประชุม - บันทึก การประชุม (บท 1)	ประธานฯ เลขานุการฯ	- ร้อยละ 80 ของ คณะกรรมการ การ ระบบฯร่วม ประชุม
3.2 ปฏิบัติ	- ตรวจสอบการปฏิบัติตาม แนวทางการวัดและประเมิน ของครูผู้สอนในระบบ ปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมิน ที่สร้างขึ้น ได้แก่ แผนการจัด การเรียนรู้ บันทึกผลหลัง การสอน แบบบันทึกข้อมูลใน การปฏิบัติการวัดและ ประเมินผลของครูผู้สอน ในการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน	26 พ.ค.49 23 มิ.ย.49 21 ก.ค. 49	- แบบบันทึก และสรุปผล การดำเนินงาน (บบส 3) - แบบสังเกต (บก 3)	คณะกรรมการ ราระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของ ครูผู้สอน มีการ บันทึกผลหลัง การสอน - ร้อยละ 80 ของ ครูผู้สอนมีการ บันทึกข้อมูลที่ได้ ปฏิบัติในการวัด และประเมินผล - ร้อยละ 80 ของ ครูผู้สอนมีการวัด และประเมินผล ตามหลักสูตร การศึกษาขั้น พื้นฐานพ.ศ.2544

ตาราง 23 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
3.3 ตรวจสอบ	- ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการ ตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในชั้นดำเนินการ	26 พ.ค. 49 23 มิ.ย. 49 21 ก.ค. 49	- แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส 3)	คณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการที่เข้าร่วมการตรวจสอบมีความเห็นว่าเหมาะสม
3.4 สะท้อนผล	- นำผลในชั้นตรวจสอบการดำเนินการสะท้อนผลให้คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนทราบ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ ตรวจสอบการปฏิบัติ	26 พ.ค. 49 23 มิ.ย. 49 21 ก.ค. 49	- หนังสือเชิญประชุม - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส 3)	ประธานและเลขานุการคณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการร่วมสะท้อนผล
4.1 วางแผน	4.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบฯ 4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมารวบรวมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข	21 ก.ค. 49	- หนังสือเชิญประชุม - บันทึกการประชุม (บท 1) - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส 3)	ประธานฯ เลขานุการฯ กรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการเข้าร่วมการประชุมวางแผน
4.2 ปฏิบัติ	4.2.1 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้ 4.2.2 ประเมินประสิทธิผลของระบบ 4.2.3 จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	21 – 28 ก.ค. 49	- บันทึกการประชุม (บท 1) - แบบประเมินประสิทธิผลฯ - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส 3)	เลขานุการฯ	- เอกสารรายงานผลได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากข้อมูลที่ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
4.3ตรวจสอบ	-ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมครบถ้วนใน กระบวนการปรับปรุง	21- 28 ก.ค.49	- แบบบันทึก และสรุปผล การดำเนินงาน (บบส3)	คณะกรรมการ ระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของ คณะกรรมการ ระบบฯเข้าร่วม กระบวนการตรวจสอบ
4.4สะท้อนผล	4.4.1 ทบทวนปรับปรุง ตามผลจากการตรวจสอบ 4.4.2 วางแผนการ ดำเนินงานในรอบ ต่อไป	28 ก.ค.49	- แบบบันทึก และสรุปผล การดำเนินงาน (บบส3)	คณะกรรมการ ระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของ คณะกรรมการ ระบบฯเข้าร่วม กระบวนการสะท้อนผล

สรุป 1. ครูผู้สอนประชุมสะท้อนผลการวัดและประเมินผลทุกปลายวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์ ใน วันที่ 26 พ.ค., 2 มิ.ย., 9 มิ.ย., 16 มิ.ย., 23 มิ.ย., 30 มิ.ย., 7 ก.ค., 14 ก.ค., 21 ก.ค., 28 ก.ค.49 ;

2. คณะกรรมการระบบฯประชุมร่วมกันเพื่อตรวจสอบและสะท้อนผลช่วงปลายในวันที่ 26 พ.ค., 23 มิ.ย., 21 ก.ค., 28 ก.ค. 49

2) การให้ข้อมูลป้อนกลับ

เลขานุการคณะกรรมการระบบฯ ให้ข้อมูลป้อนกลับจากการวางแผนร่วมกันโดยให้ทุกฝ่ายร่วมกันตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน เพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติได้ตรงกัน

2. ผลการดำเนินการใช้ระบบในชั้นการติดตามความก้าวหน้าโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลป้อนกลับ (A)และร่วมกันสังเกตการปฏิบัติการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน ตลอดจนประเมินประสิทธิผลของระบบ (O)

ชั้นติดตามความก้าวหน้า

ครูผู้สอนดำเนินการใช้ระบบการวัดและประเมินผล โดยบูรณาการกับการเรียน การสอน วัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ใช้การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยผู้เกี่ยวข้องร่วมกันนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสำรวจจุดอ่อนจุดแข็งเกี่ยวกับความก้าวหน้าและประเมินระบบที่ทดลองใช้ โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยปรับและพัฒนายุทธวิธีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ดำเนินการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล เน้นกระบวนการในการดำเนินการใช้ระบบ โดยดำเนินการดังนี้

2.1 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องและแบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนที่สร้างขึ้น

2.2 ตรวจผลจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องและแบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนโดยใช้วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างข้อสรุป

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 24 ผลการปฏิบัติการตามตัวชี้วัดแผนการปฏิบัติการ

ระบบ	ขั้นตอนที่	ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินการ
1. วางแผน (Plan)	1.1 ขั้นวางแผน	- ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมประชุมที่ระบุในหนังสือเชิญประชุม - โครงการได้รับการบรรจุไว้ในงานวิชาการของโรงเรียน	- มีผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ 100 - โครงการได้รับการบรรจุในแผนงานวิชาการของโรงเรียน
	1.2 ขั้นปฏิบัติ	- ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมประชุมที่ระบุในหนังสือเชิญประชุม - บรรจุเป็นแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	- มีผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ 93.93 - แผนปฏิบัติการได้รับการบรรจุเป็นแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
	1.3 ขั้นตรวจสอบ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ	- คณะกรรมการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการร้อยละ 100
	1.4 ขั้นสะท้อนผล	- แผนปฏิบัติการถูกบรรจุไว้ในงานวิชาการของโรงเรียน	- แผนปฏิบัติการถูกบรรจุในงานวิชาการของโรงเรียน
2. ปฏิบัติการ (Act)	2.1 ขั้นวางแผน	ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนที่วางแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล ร้อยละ 80 ของผู้ปกครองที่เข้าร่วมการประชุม	- ครูวางแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล ร้อยละ 100 - ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุม ร้อยละ 100
	2.2 ขั้นปฏิบัติ	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนที่ปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้	- ครูผู้สอนปฏิบัติการวัดและประเมินผลตามแผนร้อยละ 100
	2.3 ขั้นตรวจสอบ	- ร้อยละ 80 ของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาในแต่ละรายวิชา	- นักเรียนได้รับการพัฒนา ร้อยละ 76.92

ตาราง 24 (ต่อ)

ระบบ	ขั้นตอนที่	ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินการ
3. ตรวจสอบ (Observe)		- ร้อยละ 80 ของครูนำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและการสอนของตน - ร้อยละ 80 ของการประเมินผลให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วม	- ครูนำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนและตนเอง ร้อยละ 76.92 - ครูให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ร้อยละ 76.92
	2.4 ขั้นตอนผล	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนที่เข้าร่วมการสะท้อนผล	- ครูผู้สอนเข้าร่วมการสะท้อนผลร้อยละ 100
	3.1 ขั้นวางแผน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบฯ เข้าร่วมประชุม	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบฯ เข้าร่วมประชุม
	3.2 ขั้นปฏิบัติ	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอน มีการบันทึกผลหลังการสอน - ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนมีการบันทึกข้อมูลที่ได้ปฏิบัติในการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน - ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนมีการวัดและประเมินผลตามหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544	- ครูผู้สอนมีบันทึกหลังสอนร้อยละ 100 - ครูผู้สอนมีบันทึกข้อมูลร้อยละ 100 - ครูมีการวัดและประเมินผลตามหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรฯ ร้อยละ 77
	3.3 ขั้นตรวจสอบ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการที่เข้าร่วมการตรวจสอบมีความเห็นเหมาะสม	- คณะกรรมการที่เข้าร่วมตรวจสอบมีความเห็นเหมาะสม ร้อยละ 100
	3.4 ขั้นสะท้อนผล	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการร่วมสะท้อนผล	- คณะกรรมการร่วมการสะท้อนผล ร้อยละ 93.93
4. สะท้อนผล (Reflect)	4.1 ขั้นวางแผน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการเข้าร่วมการประชุมวางแผน	- คณะกรรมการร่วมประชุมวางแผน ร้อยละ 90.90
	4.2 ขั้นปฏิบัติ	- เอกสารรายงานผลได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากข้อมูลที่ได้	- ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเอกสารรายงานผล
	4.3 ขั้นตรวจสอบ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบฯ เข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบ	- คณะกรรมการร่วมตรวจสอบ ร้อยละ 90.90
	4.4 ขั้นสะท้อนผล	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบฯ เข้าร่วมกระบวนการสะท้อนผล	- คณะกรรมการร่วมสะท้อนผล ร้อยละ 90.90

จากตาราง 24 พบว่าการดำเนินการของคณะกรรมการส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในตัวบ่งชี้ คือร้อยละ 80 ขึ้นไป มีตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านคือ นักเรียนได้รับการพัฒนา ครูนำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนและตนเอง ครูให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ครูให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 76.92 และครูมีการวัดและประเมินผลตามหลักการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คิดเป็นร้อยละ 77 ตามลำดับ ผลจากที่ได้ตรงนี้นำไปวิเคราะห์ร่วมกับผลที่จากประเด็นอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงในการวิจัยรอบที่ 2 ต่อไป

ผลจากแบบสังเกต

ช่วงเวลาที่สังเกต ระหว่างวันที่ 16-28 ก.ค.2549 โดยคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อให้ทราบว่าครูมีวิธีการวัดและประเมินระดับชั้นเรียนแต่ละวิธีมีระดับการปฏิบัติและมีความเหมาะสมเพียงใด จากความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครอง ผลจากการสังเกตและความคิดเห็นจากการสังเกตแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 25 ผลจากการสังเกตวิธีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

วิธีการวัดและประเมินผล	ความคิดเห็น					
	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง	
	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ปฏิบัติ	ไม่ปรากฏ
1. การถามตอบระหว่างทำกิจกรรมการเรียน	1.80	100	2.00	100	100	0
2. การสนทนาพบปะพูดคุยกับนักเรียน	1.80	100	2.00	100	100	0
3. การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน	1.50	100	1.67	89	90	10
4. การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติ	1.69	100	1.77	78	90	10
5. การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน	1.31	84	1.55	100	80	20
6. การตรวจแบบฝึกหัดพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ	2.00	100	2.00	100	90	10
7. การตรวจการบ้านพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ	2.00	100	2.00	100	90	10
8. กำหนดภาระงานรายบุคคล	1.46	100	2.00	100	90	10
9. กำหนดภาระงานรายกลุ่ม	1.80	100	2.00	100	90	10
10. การให้นักเรียนสาธิต	1.00	77	1.40	100	80	20

ตาราง 25 (ต่อ)

วิธีการวัดและประเมินผล	ความคิดเห็น					
	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง	
	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ปฏิบัติ	ไม่ปรากฏ
11. การทำโครงงาน	0.76	62	0.77	67	70	30
12. การสังเกตผู้เรียน	1.80	100	2.00	78	100	0
13. การสัมภาษณ์ผู้เรียน	1.80	92	2.00	78	100	0
14. การตรวจผลงานผู้เรียน	2.00	100	2.00	100	100	0
15. การให้ผู้เรียนรายงานตนเอง	1.46	92	1.44	100	80	0
16. การสอบถาม	1.80	100	2.00	100	100	0
17. การเยี่ยมบ้าน	1.00	77	1.00	100	80	20
18. การใช้ระเบียบสะสม	1.80	100	1.33	100	80	20
19. การทำแฟ้มสะสมงาน	0.76	69	1.33	78	80	20
20. การทดสอบภาคปฏิบัติ	1.80	100	2.00	100	80	20
21. การทำแบบทดสอบวัดความรู้	2.00	100	2.00	100	100	0
22. การทำแบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม	0.92	62	1.00	100	60	40
23. วิธีการอื่น ๆ ที่สังเกตพบ โปรดระบุ	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 25 พบว่าวิธีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนโดยครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองเห็นสอดคล้องกันว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติทุกครั้งและที่ปฏิบัติน้อยได้แก่ การให้นักเรียนสาธิต การทำโครงงาน การให้ผู้เรียนรายงานตนเอง การเยี่ยมบ้าน การทำแฟ้มสะสมงาน การทำแบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยมและ ด้านความเหมาะสมพบว่า ทุกวิธีมีความเหมาะสม

ผลจากการสังเกตเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 26 ผลจากการสังเกตเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

วิธีการวัดและประเมินผล	ความคิดเห็น					
	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง/ชุมชน	
	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ปฏิบัติ	ไม่ปรากฏ
1. แบบสังเกต	2.00	100	2.00	100	80	20
2. แบบสัมภาษณ์	1.54	100	2.00	100	80	20
3. แบบทดสอบวัดความรู้	2.00	100	2.00	100	100	0
4. แบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม	0.92	76.92	1.00	77.78	50	50
5. บันทึกหลังการสอนของครู	2.00	100	2.00	100	100	100
6. แฟ้มสะสมงาน	0.76	69.23	1.33	88.89	80	20
7. โครงการงาน	0.76	61.53	0.77	77.78	60	40
8. บันทึกของผู้เรียน	1.31	84.62	1.55	88.89	100	0
9. แบบฝึกหัด	2.00	100	2.00	100	100	0
10. การบ้าน	2.00	100	2.00	100	100	0
11. แบบสอบถาม	1.54	92.30	2.00	100	90	10
12. ภาระงาน	2.00	100	2.00	100	80	20
13. ระเบียบสะสม	1.80	84.62	1.33	88.89	60	40
14. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 26 พบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครอง เห็นสอดคล้องกันว่า ครูใช้เครื่องมือแบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม แฟ้มสะสมงาน โครงการงาน น้อยแต่ทุกเครื่องมือมีความเหมาะสม

ผลจากการสังเกตด้านเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่สังเกตพบแสดงดังตารางต่อไป

ตาราง 27 เอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศที่สังเกตพบโดยครูและนักเรียน

รายการ	การสังเกตของ	
	ครู	นักเรียน
1. ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (Transcript) (ปพ.1)	76.92	77.78
2. หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ใบประกาศนียบัตร) (ปพ.2)	69.23	66.67

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	การสังเกตของ	
	ครู	นักเรียน
3. แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)	69.23	66.67
4. แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)	100	77.78
5. เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)	100	100
6. เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)	100	88.89
7. ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)	61.54	55.56
8. เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)	100	77.78
9. สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ. 9)	7.69	-
10. เอกสารอื่นๆ โปรดระบุ.....	-	-

จากตาราง 27 พบว่า ครูรู้จักแบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4) เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6) เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละร้อย ส่วนน้อยที่สุดคือ ปพ.9 ร้อยละ 7.69 ด้านนักเรียนพบว่า รู้จักเอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนน้อยที่สุดคือ ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7) คิดเป็นร้อยละ 55.56

ผลจากความคิดเห็นของผู้สังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 28 ความคิดเห็นของผู้สังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

การดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น	
	ครู	นักเรียน
1. มีการวางแผนการประเมินผู้เรียน	1.53	1.55
2. เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	1.15	1.33
3. สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา	1.38	1.55
4. เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน	1.61	1.78
5. ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม	1.15	1.55
6. นำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียน	1.46	1.78

ตาราง 28 (ต่อ)

การดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น	
	ครู	นักเรียน
7. นำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนการสอน	1.46	1.78
8. การดำเนินการอื่น ๆ โปรดระบุ.....	-	-

จากตาราง 28 พบว่า ครูเห็นว่าการดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ด้านมีการวางแผนการประเมินผู้เรียนมากที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.53 และน้อยที่สุดคือเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายเหมาะสมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.15 ส่วนนักเรียนเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน นำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียนและนำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนการสอนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1.78 ส่วนน้อยที่สุดคือการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม โดยมีค่าเฉลี่ย 1.33

ผลจากแบบสอบถามผู้ปกครองการปฏิบัติของผู้ปกครองร่วมกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 29 การปฏิบัติของผู้ปกครองร่วมกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

การดำเนินการ	การปฏิบัติ	
	ไม่ได้ปฏิบัติ	ปฏิบัติ
1. ท่านได้มีการวางแผนการประเมินผู้เรียนกับผู้สอน	55.56	44.44
2. ครูได้มีการชี้แจงเรื่องการวัดและประเมินผลกับผู้ปกครอง	22.22	77.78
3. ครูได้ประเมินผลด้วยวิธีการที่แจ้งกับผู้ปกครอง	66.67	33.33
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ถ้าได้ปฏิบัติโปรดระบุที่ท่านได้ทำอะไร - ร่วมประชุม	55.56	44.44
5. ครูประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	88.89	11.11
6. ท่านได้ทราบผลการเรียนผู้เรียนจากครูระหว่างเรียน	66.67	33.33
7. ท่านได้นำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนของบุตรหลาน	88.89	11.11
8. การดำเนินการอื่น ๆ โปรดระบุ.....	-	-

จากตาราง 29 พบว่า ผู้ปกครองร่วมกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผล ผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มากที่สุดคือ ครูได้มีการชี้แจงเรื่องการวัดและประเมินผลกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 77.78 และน้อยที่สุดคือ ครูประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ ท่านได้นำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนของบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ผลจากแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ แสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 30 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ผู้ประเมิน	วุฒิการศึกษา						
	ประถม ต้น	ประถม ปลาย	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ ปริญญา	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท
ผู้บริหารโรงเรียน	-	-	-	-	-	1	-
ครูผู้สอน	-	-	-	-	-	12	1
นักเรียน	3	3	3	-	-	-	-
ผู้แทนชุมชน	-	-	-	1	-	-	-
ผู้ปกครอง	-	3	4	1	1	-	-

จากตาราง 30 พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในการประเมินประสิทธิภาพของระบบ แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 31 ผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในการประเมินประสิทธิภาพของระบบ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (เฉลี่ย)				
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง/ ชุมชน	สิ่งที่ควรปรับปรุง
1. ด้านความเป็นประโยชน์					
- มีความชัดเจนในทุกขั้นตอน	1	0.69	1	0.80	- อยากให้เน้นให้นักเรียนมากกว่าผู้ปกครอง - ควรมีตัวอย่างแบบประเมินที่ดีให้ครู - อยากให้ครูมีบันทึกการสอน

ตาราง 31 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (เฉลี่ย)				
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง/ ชุมชน	สิ่งที่ควรปรับปรุง
- ตอบสนองต่อความต้องการในการใช้ระบบการวัดและประเมินผลของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	0.69	1	0.80	-ผู้ปกครองบางท่านยังไม่เข้าใจในบทบาทของตนเอง
- ทำให้เกิดการพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	-
- ทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน	1	1	1	1	-
- ผลการประเมินเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	0.88	1	0.92	
เฉลี่ยรวม	0.95				
2. ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง					
- สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	1	1	1	1	-
- เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผล	1	1	1	1	-
- คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลสามารถปฏิบัติได้	1	1	1	1	-
- เป็นที่ยอมรับของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	1	1	1	1	-
- ผลที่ได้จากระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีความคุ้มค่า	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	1	1	1	
เฉลี่ยรวม	1.00				

ตาราง 31 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (เฉลี่ย)				
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง/ ชุมชน	สิ่งที่ควรปรับปรุง
3. ด้านความเหมาะสม					
- มีการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วม ของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	1	0.77	1	0.70	-ผู้ปกครองและนักเรียน ต้องมีส่วนร่วมมากกว่านี้ -อยากให้ผู้ปกครองเข้า มามีส่วนร่วมรับรู้การ เรียนของนักเรียนการ สอนของครูให้ชัดเจนขึ้น
- ความเป็นธรรมและโปร่งใสใน การปฏิบัติ	1	1	1	0.90	- ควรลงโทษนักเรียนที่ ทำผิดตามจริง
- ให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของ ทุกฝ่าย	1	0.92	1	1	-ควรให้ครูอนุบาลเข้า มามีส่วนร่วมด้วย
- คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็น หลัก	1	1	1	1	-
- ดำเนินการด้วยความรับผิดชอบ และมีจรรยาบรรณ	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	0.93	1	0.92	
เฉลี่ยรวม	0.96				
4. ด้านความถูกต้องและความ น่าเชื่อถือ					
- สอดคล้องกับความสำคัญและความ จำเป็นในการวัดและประเมินผลระดับชั้น เรียน	1	1	1	1	-
- วัดคุณสมบัติของระบบการวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียนสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน	1	1	1	1	-
- มีการบรรยายกระบวนการ ดำเนินการของระบบการวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียนชัดเจน	1	0.69	1	0.90	-ยังไม่ค่อยชัดเจน

ตาราง 31 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (เฉลี่ย)				
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง ชุมชน	สิ่งที่ควรปรับปรุง
- สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของ สถานศึกษา	1	1	1	1	-
- มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียนชัดเจน	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	0.94	1	0.98	
เฉลี่ยรวม	0.98				
5. ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง					
5.1 ความพึงพอใจ					
ระบบการวัดและประเมินผลระดับ ชั้นเรียนก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อท่าน ในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	-
เฉลี่ยรวม	1.00				
5.2 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544					
- ครูผู้สอนใช้การวัดและประเมินผลเป็น ส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน	1	1	1	1	-
- ครูผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	1	0.76	1	1	-ครูมีงานมากทำให้ เก็บข้อมูลไม่ เพียงพอ
- ครูผู้สอนการใช้วิธีการประเมินที่ หลากหลาย	1	0.76	1	0.80	-ครูมีงานมากทำให้ ใช้วิธีการไม่ หลากหลาย
- การนำผลการประเมินไปใช้ของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน	1	0.61	1	0.80	- ผู้ปกครองบางคน ไม่มีเวลา
- การนำผลการประเมินไปใช้ของผู้สอน ในการพัฒนาการเรียนการสอน	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	0.83	1	0.92	
เฉลี่ยรวม	0.94				

จากตาราง 31 พบว่าตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในการประเมินประสิทธิผลของระบบมีความเหมาะสม โดยได้ค่าเฉลี่ย 0.61 ขึ้นไป

3) การวิเคราะห์ข้อมูล จัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ให้ได้ภาพรวมของการทำงานว่ามีความก้าวหน้าอย่างไร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าในด้านบทบาทการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ยังเข้าใจไม่ตรงกัน และการวัดและประเมินบางด้านยังต้องปรับปรุง เช่น การประเมินโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ระยะเวลาในการประชุม ตัวแทนที่สามารถเป็นเครือข่ายของกลุ่มต่าง ๆ ได้ และควรกำหนดตัวแทนประสานงานของกลุ่มต่าง ๆ

4) การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เกี่ยวข้องแล้วร่วมกันตรวจสอบข้อมูลที่จัดระบบและวิเคราะห์

ทุกฝ่ายร่วมกันตรวจสอบผลการดำเนินงานที่ได้จากเอกสารการสรุป

3. นำผลที่ได้มาสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน (R) ในชั้นสรุปรวม

ด้านความเป็นประโยชน์ พบว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมีประโยชน์

ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง พบว่า มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง

ด้านความเหมาะสม พบว่าระบบมีความเหมาะสมแต่ยังต้องปรับปรุงในบางส่วน

ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล พบว่า มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ เพราะร่วมกันตรวจสอบหลายด้าน

ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู/ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครองในด้านความพึงพอใจพบว่า ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ ด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ได้แก่ ใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ใช้วิธีการวัดและประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอน พบว่ามีบางประเด็นที่ครูต้องพัฒนาเพิ่มเติมได้แก่ ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย การนำผลการประเมินไปใช้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอน

จากข้อมูลที่ได้สรุปผลสะท้อนในการดำเนินการรอบที่ 1 เพื่อนำไปปรับปรุงรอบที่ 2 ดังนี้

ตาราง 32 ผลการสรุปผลสะท้อนในการดำเนินการรอบที่ 1 เพื่อนำไปปรับปรุงรอบที่ 2

สิ่งที่ควรคงอยู่หรือพัฒนายิ่งขึ้น	สิ่งที่ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแก้ไข
- ระบบการวัดและประเมินผลตามขั้นตอนที่กำหนด - การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง - การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง - ทุกฝ่ายได้สะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกันซึ่งทำได้ ช่วยกันแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้รอบด้าน - ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	- เพิ่มเติมในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน - เพิ่มคณะกรรมการโดยเป็นครูทุกคนในโรงเรียน - ระยะเวลาการประชุมไม่ควรถี่เกินไปควรเป็นเดือนละครั้ง - เครื่องมือต่าง ๆ มากเกินไป ควรสะท้อนผลโดยการพูดคุยกันมากกว่า - ควรให้ผู้เรียนและผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นมากกว่านี้ - ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ไม่ได้ร่วมประชุมเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญและเวลากับบุตรหลาน - ควรแต่งตั้งทีมประสานงานของแต่ละฝ่าย - ตัวแทนควรเป็นเครือข่ายประชาสัมพันธ์และรับข้อเสนอแนะจากกลุ่มของตนมาร่วมดำเนินการ - ควรให้มีครูวิชาการประสานงานแต่ละช่วงชั้น - เพิ่มเติมรายละเอียดการปฏิบัติการของครู

รอบที่ 2

คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ได้ปรับปรุงแก้ไขระบบจากการสะท้อนผลในรอบที่ 1 โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ 4 สิงหาคม 2549 - 6 ตุลาคม 2549

1. ผลการวางแผนเตรียมใช้ระบบในชั้นเริ่มต้นโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลป้อนกลับ (P)

ขั้นเริ่มต้น

ในขั้นตอนนี้ผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยคือ ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนการตั้งเป้าหมาย สร้างทีมงานและตัดสินใจวางแผนในการดำเนินงานร่วมกัน จากกรอบที่ 1 โดยมีรายละเอียดในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) กำหนดการประชุมเพื่อดำเนินการร่วมกัน จากนั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล บันทึกข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะและเป้าหมายที่ชัดเจน การสร้างทีมงานและการวางแผนในการดำเนินงาน

2) ผลการดำเนินการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะและเป้าหมายที่ชัดเจน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 33 ผลการดำเนินการกำหนดเป้าหมาย

เป้าหมายร่วมกัน	เป้าหมายเฉพาะ	เป้าหมายที่ชัดเจน
พัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน	- ประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น - โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลมากขึ้น - ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและใช้วิธีการที่หลากหลาย - การประเมินผลต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ - การประเมินผลควรประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน - การจัดการเรียนการสอนและประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน - ผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลการประเมินการเรียนของตนเองได้ - มีการเทียบโอนผลการเรียน - สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาครบ	- ระยะเวลาที่ใช้ไม่ควรถี่จนเกินไป - ลดเครื่องมือที่ใช้ - คณะกรรมการควรเป็นครูทุกคนในโรงเรียน - ควรมีตัวแทนนักเรียนและผู้ปกครองในชั้นอนุบาลหรือไม่

จากนั้นสะท้อนผลแล้วร่วมกันหาฉันทามติจากเป้าหมายที่ชัดเจน คือ กำหนดช่วงเวลาในการประชุมร่วมกันไม่เกินเดือนละ 1 ครั้ง ลดเครื่องมือที่ใช้ลง ผู้เกี่ยวข้องคือครูทุกคนในโรงเรียน โดยการเพิ่มทีมงานและแต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติม

3) การสร้างทีมงานและการวางแผนในการดำเนินงานในขั้นตอนนี้คือ

ผลการสร้างทีมงาน

แต่งตั้งคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีดังต่อไปนี้

1) ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
2) ครูผู้สอนทุกคน	กรรมการ
3) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 –ป.6	กรรมการ
4) ตัวแทนชุมชนที่เป็นผู้นำชุมชน	กรรมการ

ตาราง 34 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/ เกณฑ์
	- ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนโดยดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนขณะอยู่นอกโรงเรียนและแจ้งพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้โรงเรียนทราบ - นักเรียนให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนในการพัฒนาตนเองขณะอยู่โรงเรียนและที่บ้านและแจ้งผู้สอนในกรณีพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนนักเรียน		- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล - แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน (บป 3) - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บปส 3)		ประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแผนการจัดการจัดการเรียนรู้และมีบันทึกหลังสอน - ร้อยละ 80 มีการบันทึกผลการปฏิบัติงาน
ระบบตรวจสอบ 3.2 ปฏิบัติ	- ผู้สอนตรวจสอบตนเองในการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในระบบปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ บันทึกผลหลังการสอน แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน แบบบันทึกการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน - คณะกรรมการระบบที่เป็นตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันตรวจสอบการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน 2 ครั้งโดยแจ้งล่วงหน้า 1 ครั้งและไม่แจ้งล่วงหน้า 1 ครั้ง - ครูวิชาการนิเทศเดือนละ 1 ครั้งโดยแจ้งล่วงหน้า - ผู้บริหารนิเทศเดือนละ 1 ครั้งโดยแจ้งล่วงหน้า	4 ส.ค.-6 ต.ค.49	- แผนการจัดการเรียนรู้ - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บปส 3) - แบบสังเกต (บก 3) - บันทึกการเยี่ยมห้องเรียน - บันทึกการนิเทศ	คณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอน - ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนมีการบันทึกข้อมูลที่ได้ปฏิบัติในการวัดและประเมินผล - ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนมีบันทึกการนิเทศ

สรุป - ครูผู้สอนสะท้อนผลตนเองทุกวันพฤหัสบดีและประชุมสะท้อนผลการวัดและประเมินผล
ทุกบ่ายวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์

- ผู้ปกครองเยี่ยมชั้นเรียนภาคเรียนละ 2 ครั้ง, ผู้บริหารนิเทศครูภาคเรียนละ 1 ครั้ง, ครู
ฝ่ายวิชาการนิเทศครูเดือนละ 1 ครั้ง

- คณะกรรมการระบบประชุมร่วมกันเพื่อตรวจสอบและสะท้อนผลช่วงเช้าในวันที่ 22
ก.ย.49, 6 ต.ค.49

นอกจากนี้ยังได้ร่วมกันกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลระดับ
ชั้นเรียน ตัวชี้วัดและเครื่องมือที่ใช้ในระบบการวัดและประเมินผลที่ดำเนินการในชั้นปฏิบัติการโดย
ผู้สอนเพิ่มเติมเพื่อให้ครูได้ปฏิบัติชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 35 การปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544

การปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เครื่องมือที่ใช้
1. วิเคราะห์หลักสูตร ผู้สอนร่วมกันทบทวนวิเคราะห์หลักสูตรในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ตามช่วงชั้นของต้นร่วมกันดังนี้ 1.1 ศึกษาคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นในแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอัน พึงประสงค์เพื่อวางแผนพัฒนาผู้เรียนให้ต่อเนื่อง สัมพันธ์กัน 1.2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่าง ๆ สู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระ การเรียนรู้รายปีและระบุนกิจกรรมสำคัญสำหรับออกแบบ การจัดการเรียนรู้ 1.3 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา กำหนดหน่วยการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อนำไปสู่การจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้โดยพิจารณาให้สอดคล้องผล การเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนด	- ร้อยละของครูที่ วิเคราะห์หลักสูตรตาม การปฏิบัติงานที่กำหนด	- ตารางการวิเคราะห์ หลักสูตร
2. วิเคราะห์ผู้เรียน ผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้วิเคราะห์ผู้เรียน ร่วมกันดังนี้	- ร้อยละของครูที่ วิเคราะห์ผู้เรียน	- แบบบันทึกผล การวิเคราะห์ผู้เรียน

ตาราง 35 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เครื่องมือที่ใช้
2.1 ศึกษาข้อมูลจากผู้สอนในภาคเรียน/ปีการศึกษาที่ผ่านมา 2.2 ศึกษาข้อมูลผลการเรียนรู้จากเอกสารในภาคเรียน/ปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปพ.4,5,6,8) 2.3 ศึกษาข้อมูลจากการสอบถามผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อนนักเรียน 2.4 ทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดพื้นฐานผู้เรียน		
3. จัดกลุ่มผู้เรียน จัดกลุ่มผู้เรียนจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน แล้วดำเนินการก่อนดำเนินการสอนดังนี้ 3.1 ปรับพื้นฐานนักเรียนอ่อน 3.2 นักเรียนปกติเรียนตามปกติ 3.3 เก็บข้อมูลนักเรียนเก่งเพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษ	ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนา	- แบบบันทึกการดำเนินการ
4. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้โดยให้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการสอน สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ในข้อ 1 โดยดำเนินการดังนี้ 4.1 ออกแบบการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตรในข้อ 1 4.2 กำหนดสัดส่วนการประเมินผลเกณฑ์ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน 4.3 จัดทำแผนการเรียนรู้รายชั่วโมง 4.4 สร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผล	- ร้อยละของครูที่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด	- ตารางออกแบบการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล - แผนการจัดการเรียนรู้ - เครื่องมือในการวัดและประเมินผล
5. จัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่กัน ดำเนินการวัดและประเมินผลโดยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ใช้วิธีการที่หลากหลายโดยดำเนินการดังนี้ 5.1 บันทึกผลการวัดและประเมินที่ดำเนินการในเครื่องมือหรือบันทึกหลังสอน 5.2 ให้ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมประเมินผลผู้เรียน	- ร้อยละของครูที่ดำเนินการตามการปฏิบัติงานที่กำหนด ร้อยละของการนิเทศที่ครูใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล - บันทึกผลการวัดและประเมินผู้เรียน

ตาราง 35 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เครื่องมือที่ใช้
5.3 ตรวจผลงาน ภาระงาน ชิ้นงานที่นักเรียนปฏิบัติ 5.4 บันทึกผลการจัดกิจกรรม ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆที่พบในบันทึกหลังสอน 5.5 ให้ผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ ได้นิเทศเพื่อแลกเปลี่ยน ปรับปรุง การเรียนการสอน		
6. วิเคราะห์ผลการประเมิน นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 4 มาวิเคราะห์แล้ว ดำเนินการดังต่อไปนี้ 6.1 จัดกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว วิเคราะห์สาเหตุร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องปรับปรุงแก้ไขการ เรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 6.2 ผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ตามปกติจัดกิจกรรมส่งเสริม ความถนัดและความสนใจ 6.3 จัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษแล้วจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษ	- ร้อยละของผู้เรียนที่ ได้รับการพัฒนา	- แบบบันทึกผลการ ดำเนินการพัฒนาผู้เรียน
7. ประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรายปี เมื่อดำเนินการต่าง ๆ จนสิ้นภาคเรียน/ปีการศึกษา แล้ว ดำเนินการดังนี้ 7.1 ตัดสินผลการเรียนจากคะแนนที่กำหนดไว้เป็น สัดส่วนตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 4 7.2 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่ตัดสินในภาพรวมว่า สอดคล้องกับเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือไม่	- ร้อยละของผู้เรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ที่โรงเรียน กำหนด	- รายงานสรุปผลการวัด และประเมินผลแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ในแต่ละ ระดับชั้น
8. บันทึกสรุปและรายงานผล โดยดำเนินการดังนี้ 8.1 จัดทำบันทึกข้อมูลในเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ได้แก่ ปพ.4,5,6,8 8.2 รายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ ผู้บริหาร นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง 8.3 จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อทบทวนประเมินสะท้อน ผลปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานร่วมกัน	- ร้อยละของครูที่ ดำเนินการตามขั้นตอนที่ กำหนด	- เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ได้แก่ ปพ. 4,5,6,8 - รายงานผลการประเมิน - บันทึกการประชุม

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลแล้ว เลขาธิการคณะกรรมการระบบฯ ให้ข้อมูลป้อนกลับจากการวางแผนร่วมกันโดยให้ทุกฝ่ายร่วมกันตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วปรับปรุงแก้ไขร่วมกันเพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติได้ตรงกัน

2. ผลการดำเนินการใช้ระบบในขั้นการติดตามความก้าวหน้าโดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลป้อนกลับ (A)และร่วมกันสังเกตการปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตลอดจนประเมินประสิทธิผลของระบบ (O)

ขั้นติดตามความก้าวหน้า

ครูผู้สอนดำเนินการใช้ระบบการวัดและประเมินผล โดยบูรณาการกับการเรียนการสอน วัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ใช้การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยผู้เกี่ยวข้องร่วมกันนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสำรวจจุดอ่อนจุดแข็งเกี่ยวกับความก้าวหน้าและประเมินระบบที่ทดลองใช้ โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยปรับและพัฒนายุทธวิธีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ดำเนินการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล เน้นกระบวนการในการดำเนินการใช้ระบบ โดยดำเนินการดังนี้

2.1 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องและแบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนที่สร้างขึ้น

2.2 ตรวจสอบผลจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องและแบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนโดยใช้วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างข้อสรุป

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 36 ผลการปฏิบัติการตามตัวชี้วัดแผนการปฏิบัติการ

ระบบ	ขั้นตอนที่	ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินการ
1. วางแผน (Plan)	1.1 ขั้นวางแผน	- ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมประชุมที่ระบุในหนังสือเชิญประชุม	- มีผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ 94.28
	1.2 ขั้นปฏิบัติ	- ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมประชุมที่ระบุในหนังสือเชิญประชุม	- มีผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ 94.28

ตาราง 36 (ต่อ)

ระบบ	ขั้นตอนที่	ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินการ
	1.3 ขั้นตรวจสอบ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ	- คณะกรรมการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการร้อยละ 94.28
	1.4 ขั้นสะท้อนผล	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการร่วมกันปรับแผนปฏิบัติการ	- ร้อยละ 94.28 ของคณะกรรมการร่วมกันปรับแผนปฏิบัติการ
2. ปฏิบัติการ (Act)	2.1 ขั้นวางแผน	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนที่วางแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล - ร้อยละ 80 ของครูที่ดำเนินการ - ร้อยละ 80 ของครูที่ดำเนินการร่วมกับผู้ปกครองและนักเรียน	- ครูวางแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลร้อยละ 100 - ครูร่วมดำเนินการร้อยละ 100 - ครูร้อยละ 100 ร่วมดำเนินการกับผู้ปกครองและนักเรียน
	2.2 ขั้นปฏิบัติ	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนที่ปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้และมีการบันทึกผลหลังสอน	- ครูผู้สอนปฏิบัติการวัดและประเมินผลตามแผนร้อยละ 92
	2.3 ขั้นตรวจสอบ	- ร้อยละ 80 ของแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ - ร้อยละ 80 ของครูที่ใช้การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย - ร้อยละ 80 ของครูที่ใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน - ร้อยละ 80 ของครูที่พัฒนาผู้เรียนในแต่ละรายวิชา - ร้อยละ 80 ของครูนำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและการสอนของตน	- แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ร้อยละ 85 - ครูที่ใช้การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายร้อยละ 100 - ครูที่ใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนร้อยละ 92 - ครูนำผลการประเมินพัฒนาในแต่ละรายวิชาร้อยละ 92 - ครูนำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและการสอนของตนร้อยละ 92

ตาราง 36 (ต่อ)

ระบบ	ขั้นตอนที่	ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินการ
3. ตรวจสอบ (Observe)	2.3 ขั้นตรวจสอบ	- ร้อยละ 80 ประเมินผลให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วม	- การประเมินผลให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมร้อยละ 85
	2.4 ขั้นสะท้อนผล	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนที่เข้าร่วมการสะท้อนผล	- ครูผู้สอนเข้าร่วมการสะท้อนผลร้อยละ 100
	3.1 ขั้นวางแผน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบฯเข้าร่วมประชุม	- ของคณะกรรมการระบบฯเข้าร่วมประชุมร้อยละ 94.28
	3.2 ขั้นปฏิบัติ	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอน มีการบันทึกผลหลังการสอน - ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนมีการบันทึกข้อมูลที่ได้ปฏิบัติในการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน	- ครูผู้สอนมีบันทึกหลังสอนร้อยละ 92 - ครูผู้สอนมีบันทึกข้อมูลร้อยละ 92
4. สะท้อนผล (Reflect)	3.3 ขั้นตรวจสอบ	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอน มีบันทึกการเยี่ยมห้องเรียนและบันทึกการนิเทศ	- ครูผู้สอนมีบันทึกการเยี่ยมห้องเรียนและบันทึกการนิเทศร้อยละ 100
	3.4 ขั้นสะท้อนผล	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการร่วมสะท้อนผล	- คณะกรรมการร่วมการสะท้อนผล ร้อยละ 94.28
	4.1 ขั้นวางแผน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการเข้าร่วมประชุม	- คณะกรรมการร่วมประชุมวางแผนร้อยละ 90.90
	4.2 ขั้นปฏิบัติ	- เอกสารรายงานผลได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากข้อมูลที่ได้	- ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเอกสารรายงานผล
	4.3 ขั้นตรวจสอบ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบฯเข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบ	- คณะกรรมการร่วมตรวจสอบร้อยละ 94.28
	4.4 ขั้นสะท้อนผล	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบฯเข้าร่วมการสะท้อนผล	- คณะกรรมการร่วมสะท้อนผลร้อยละ 94.28

จากตาราง 36 พบว่าการดำเนินการของคณะกรรมการส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในตัวบ่งชี้ คือร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผลจากแบบสังเกต

ผลจากการสังเกตโดยคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 37 การสังเกตวิธีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

วิธีการวัดและประเมินผล	ความคิดเห็น					
	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง	
	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ปฏิบัติ	ไม่ปรากฏ
1. การถามตอบระหว่างทำกิจกรรมการเรียน	2.00	100.00	2.00	100	100	0
2. การสนทนาพบปะพูดคุยกับนักเรียน	2.00	100.00	2.00	100	100	0
3. การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน	2.00	100.00	2.00	100	100	0
4. การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติ	1.69	100.00	1.77	77.78	90	100
5. การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน	1.31	84.62	1.77	100.00	90	10
6. การตรวจแบบฝึกหัดพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ	2.00	100.00	2.00	100.00	90	10
7. การตรวจการบ้านพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ	2.00	100.00	2.00	100.00	100	0
8. กำหนดภาระงานรายบุคคล	1.46	100.00	2.00	100.00	100	0
9. กำหนดภาระงานรายกลุ่ม	1.80	100.00	2.00	100.00	90	10
10. การให้นักเรียนสาธิต	1.46	76.92	1.77	100.00	90	10
11. การทำโครงงาน	1.46	61.54	1.40	66.67	80	20
12. การสังเกตผู้เรียน	2.00	100.00	2.00	77.77	100	0
13. การสัมภาษณ์ผู้เรียน	2.00	92.31	2.00	77.77	100	0
14. การตรวจผลงานผู้เรียน	2.00	100.00	2.00	100.00	100	0
15. การให้ผู้เรียนรายงานตนเอง	1.80	92.31	1.44	100.00	90	10
16. การสอบถาม	1.80	100.00	2.00	100.00	100	0
17. การเยี่ยมบ้าน	1.00	76.92	1.00	100.00	80	20
18. การใช้ระเบียบสะสม	1.80	100	1.44	100	80	20
19. การทำแฟ้มสะสมงาน	1.46	69.23	1.44	77.78	80	20
20. การทดสอบภาคปฏิบัติ	1.80	100	2.00	100	90	10
21. การทำแบบทดสอบวัดความรู้	2.00	100	2.00	100	100	0
22. การทำแบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม	1.46	76.92	1.00	100	70	30
23. วิธีการอื่น ๆ ที่สังเกตพบ โปรดระบุ	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 37 พบว่าวิธีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่สังเกตโดยครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองเห็นสอดคล้องกันว่า ในแต่ละวิธีส่วนใหญ่ปฏิบัติทุกครั้ง และที่ปฏิบัติน้อยได้แก่ การให้นักเรียนสาธิต การทำโครงงาน การให้ผู้เรียนรายงานตนเอง การเยี่ยมบ้าน การทำแฟ้มสะสมงาน การทำแบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยมและทุกวิธีมีความเหมาะสม

ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 38 ผลการสังเกตเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	ความคิดเห็น					
	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง/ชุมชน	
	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ระดับปฏิบัติ	ความเหมาะสม	ปฏิบัติ	ไม่ปรากฏ
1. แบบสังเกต	2.00	100	2.00	100	100	20
2. แบบสัมภาษณ์	1.54	100	2.00	100	90	10
3. แบบทดสอบวัดความรู้	2.00	100	2.00	100	100	0
4. แบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม	1.31	76.92	1.33	88.89	70	30
5. บันทึกหลังการสอนของครู	2.00	100	2.00	100	100	100
6. แฟ้มสะสมงาน	1.31	76.92	1.33	88.89	80	20
7. โครงงาน	1.31	76.91	1.55	88.89	70	30
8. บันทึกของผู้เรียน	1.54	84.62	1.55	88.89	100	0
9. แบบฝึกหัด	2.00	100	2.00	100	100	0
10. การบ้าน	2.00	100	2.00	100	100	0
11. แบบสอบถาม	2.00	100	2.00	100	90	10
12. ภาระงาน	2.00	100	2.00	100	100	0
13. ระเบียบสะสม	1.80	84.62	1.33	88.89	80	20
14. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 38 พบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครอง เห็นสอดคล้องกันว่า ครูใช้เครื่องมือแบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม แฟ้มสะสมงาน โครงงาน น้อยกว่าเครื่องมืออื่น ๆ แต่ทุกฝ่ายมีความเห็นว่าทุกเครื่องมือที่ครูผู้สอนใช้มีความเหมาะสม

ด้านเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่สังเกตพบ แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 39 เอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่ครูและนักเรียนสังเกตพบ

รายการ	การสังเกตของ	
	ครู	นักเรียน
1. ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (Transcript) (ปพ.1)	100	100
2. หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ใบประกาศนียบัตร) (ปพ.2)	100	100
3. แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)	100	100
4. แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)	100	100
5. เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)	100	100
6. เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)	100	100
7. ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)	100	100
8. เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)	100	100
9. สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9)	100	100
9. เอกสารอื่น ๆ โปรดระบุ.....	-	-

จากตาราง 39 พบว่านักเรียนและครูสังเกตพบเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนโดยคิดเป็นร้อยละ 100 สูงขึ้นกว่ารอบที่ 1

ตาราง 40 ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

การดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น	
	ครู	นักเรียน
1. มีการวางแผนการประเมินผู้เรียน	2.00	2.00
2. เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	1.46	1.78
3. สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา	1.38	1.55
4. เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน	1.61	2.00
5. ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม	2.00	2.00
6. นำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียน	1.86	1.78
7. นำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนการสอน	1.86	1.78
8. การดำเนินการอื่น ๆ โปรดระบุ.....	-	-

จากตาราง 40 พบว่า ครูเห็นว่าการดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ด้านมีการวางแผนการประเมินผู้เรียนและประเมินด้วยวิธีที่หลากหลาย

เหมาะสมโดยมีระดับความคิดเห็นสูงสุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.00 และน้อยที่สุดคือสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.61 ส่วนนักเรียนเห็นว่าการวางแผนการประเมินผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมมีระดับความคิดเห็นสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ย 2.00 ส่วนน้อยที่สุดคือสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาโดยมีค่าเฉลี่ย 1.55

ผลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 41 ผลการปฏิบัติของผู้ปกครองด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

การดำเนินการ	การปฏิบัติ	
	ไม่ได้ปฏิบัติ	ปฏิบัติ
1. ท่านได้มีการวางแผนการประเมินผู้เรียนกับผู้สอน	55.56	44.44
2. ครูได้มีการชี้แจงเรื่องการวัดและประเมินผลกับผู้ปกครอง	22.22	77.78
3. ครูได้ประเมินผลด้วยวิธีการที่แจ้งกับผู้ปกครอง	22.22	77.78
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ถ้าได้ปฏิบัติโปรดระบุที่ท่านได้ทำอะไร - ร่วมประชุม ร่วมประเมินผล	22.22	77.78
5. ครูประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	0	100.00
6. ท่านได้ทราบผลการเรียนผู้เรียนจากครูระหว่างเรียน	22.22	77.78
7. ท่านได้นำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนของบุตรหลาน	44.44	56.56
8. การดำเนินการอื่นๆ โปรดระบุ.....	-	-

จากตาราง 41 พบว่า ผู้ปกครองได้ร่วมดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 โดยได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ ครูประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 100 และได้ปฏิบัติน้อยที่สุดคือการวางแผนการประเมินผู้เรียนกับผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 44.44

ผลจากแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 42 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ผู้ประเมิน	วุฒิการศึกษา						
	ประถม ต้น	ประถม ปลาย	มัธยมต้น	มัธยม ปลาย	อนุ ปริญญา	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท
ผู้บริหารโรงเรียน	-	-	-	-	-	1	-
ครูผู้สอน	-	-	-	-	-	13	1
นักเรียน	3	3	3	-	-	-	-
ผู้แทนชุมชน	-	-	-	1	-	-	-
ผู้ปกครอง	-	3	4	1	1	-	-

จากตาราง 42 พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 43 ผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในการประเมินประสิทธิผลของระบบ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (เฉลี่ย)				
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง/ ชุมชน	สิ่งที่ควร ปรับปรุง
1. ด้านความเป็นประโยชน์					
- มีความชัดเจนในทุกขั้นตอน	1	1	1	1	-
- ตอบสนองต่อความต้องการในการใช้ระบบการวัดและประเมินผลของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	1	1	1	1	-
- ทำให้เกิดการพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	-
- ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการเรียนการสอน	1	1	1	1	-
- ผลการประเมินเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	1	1	1	
เฉลี่ยรวม	1.00				

ตาราง 43 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (เฉลี่ย)				
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง/ ชุมชน	สิ่งที่ควร ปรับปรุง
2. ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง					
- สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	1	1	1	1	-
- เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผล	1	1	1	1	-
- คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลสามารถปฏิบัติได้	1	1	1	1	-
- เป็นที่ยอมรับของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	1	1	1	1	-
- ผลที่ได้จากระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีความคุ้มค่า	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	1	1	1	
เฉลี่ยรวม	1.00				
3. ด้านความเหมาะสม					
- มีการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	1	1	1	1	- อยากให้ ผู้ปกครองคน อื่นๆ มีบทบาท มากขึ้น
- มีความเป็นธรรมและโปร่งใสในการปฏิบัติ	1	1	1	1	-
- ให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	1	1	1	1	-
- คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก	1	1	1	1	-
- ดำเนินการด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	1	1	1	
เฉลี่ยรวม	1.00				

ตาราง 43 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (เฉลี่ย)				
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง/ ชุมชน	สิ่งที่ควร ปรับปรุง
4. ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ					
- สอดคล้องกับความสำคัญและความจำเป็นในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	1	1	1	1	-
- วัตถุประสงค์ของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	1	1	1	1	-
- มีการบรรยายกระบวนการดำเนินการของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนชัดเจน	1	1	1	1	-
- สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา	1	1	1	1	-
- มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนชัดเจน	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	1	1	1	
เฉลี่ยรวม	1.00				
5. ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง					
5.1 ความพึงพอใจ					
ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อท่านในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	-
เฉลี่ยรวม	1.00				
5.2 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544					
- ครูผู้สอนใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน	1	1	1	1	-

ตาราง 43 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (เฉลี่ย)				
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง/ชุมชน	สิ่งที่ควรปรับปรุง
- ครูผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	1	0.76	1	1	-ครูมีงานมาก ทำให้เก็บข้อมูลไม่เพียงพอ
- ครูผู้สอนการใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย	1	0.76	1	1	-ครูมีงานมาก ทำให้ใช้วิธีการไม่หลากหลาย
- การนำผลการประเมินไปใช้ของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	-
- การนำผลการประเมินไปใช้ของผู้สอนในการพัฒนาการเรียนการสอน	1	1	1	1	-
เฉลี่ย	1	0.90	1	1	
เฉลี่ยรวม	0.97				

จากตาราง 43 พบว่าตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในการประเมินประสิทธิผลของระบบมีความเหมาะสม โดยได้ค่าเฉลี่ย 0.76 ขึ้นไป

3) การวิเคราะห์ข้อมูล จัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ให้ได้ภาพรวมของการทำงานว่ามีความก้าวหน้าอย่างไร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าในด้านบทบาทการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ยังเข้าใจไม่ตรงกัน และการวัดและประเมินบางด้านยังต้องปรับปรุง เช่น การประเมินโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ระยะเวลาในการประชุม ตัวแทนที่สามารถเป็นเครือข่ายของกลุ่มต่าง ๆ ได้ และควรกำหนด ตัวแทนประสานงานของกลุ่มต่าง ๆ

4) การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เกี่ยวข้องแล้วร่วมกันตรวจสอบข้อมูลที่จัดระบบและวิเคราะห์

ทุกฝ่ายร่วมกันตรวจสอบผลการดำเนินงานที่ได้จากเอกสารการสรุป

3. นำผลที่ได้มาสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน (R) ในชั้นสรุปรวม

การสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกันในด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ ระบบที่พัฒนาขึ้นมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง พบว่า มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

งานจริง ด้านความเหมาะสม พบว่าระบบมีความเหมาะสมแต่ยังต้องปรับปรุงในเรื่องเครื่องมือที่ใช้ รายละเอียดการดำเนินการและระยะเวลาในการดำเนินการ ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล พบว่า มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ เพราะร่วมกันตรวจสอบหลายด้าน ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู/ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง ในด้านความพึงพอใจพบว่า ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ ด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ได้แก่ ใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ใช้วิธีการวัดและประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอน พบว่ามีบางประเด็นที่ครูต้องพัฒนาเพิ่มเติมได้แก่ ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย การนำผลการประเมินไปใช้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอน

จากข้อมูลที่ได้สรุปผลสะท้อนในการดำเนินการรอบที่ 2 เพื่อนำไปพัฒนาต่อ ดังนี้

ตาราง 44 ผลการสรุปผลสะท้อนในการดำเนินการรอบที่ 2 เพื่อนำไปพัฒนาต่อ

สิ่งที่ควรคงอยู่หรือพัฒนายิ่งขึ้น	สิ่งที่ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแก้ไข
- ระบบการวัดและประเมินผลตามขั้นตอนที่กำหนด - การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง - การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง - ทุกฝ่ายได้สะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกันซึ่งทำได้ ช่วยกันแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้รอบด้าน - ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง - ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนร่วม - นักเรียนมีการพัฒนาทุกด้าน	- เน้นในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน - ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ไม่ได้ร่วมประชุมเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญและเวลากับบุตรหลาน - ตัวแทนควรเป็นเครือข่ายประชาสัมพันธ์และรับข้อเสนอแนะจากกลุ่มของตนมาร่วมดำเนินการ - ควรเพิ่มตัวอย่างแบบประเมินในลักษณะต่างๆ ที่เป็นแนวทางประเมินใหม่ ๆ เช่นการประเมินการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

จากการผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ พบว่า การดำเนินการในรอบที่ 2 มีการพัฒนามากขึ้นจากรอบที่ 1 ในทุกด้าน โดยเฉพาะในการประเมินประสิทธิผลของระบบพบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น แสดงว่า ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้นจากการดำเนินการในรอบที่ 1

ตอนที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงระบบ

การดำเนินการขั้นนี้เป็นผลการประเมินผลหลังจากนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปทดลองใช้เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับนำไปใช้ปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบในส่วนที่ยังพบข้อบกพร่อง โดยดำเนินการดังนี้

1. ผลจากแบบสอบถามการประเมินและปรับปรุงระบบ

ด้านความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ซึ่งผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันกำหนดเครื่องมือคือ แบบสอบถามการประเมินและปรับปรุงระบบเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1) ด้านการเปลี่ยนแปลง

นักเรียนส่วนใหญ่ได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอยู่ตลอดเวลา การเรียนของนักเรียนดีขึ้นมาก นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น กระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นมาก แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ต้องพัฒนาต่อไป ส่วนครูมีการสอนดีขึ้น ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนได้กระตุ้นการทำงานของครู ทำให้ครูกระตือรือร้นในการสอน ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ครูเปลี่ยนวิธีวัดผลแบบเดิมเป็นประเมินตามสภาพจริงโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายทำให้วัดผู้เรียนได้ครบทุกด้าน ผู้บริหารให้ความสำคัญสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนรอบด้าน ด้านผู้ปกครองได้รับรู้ข้อมูลร่วมกับทางโรงเรียน เห็นความสำคัญในบทบาทของตนเองและความสำคัญของการร่วมมือกันในระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ได้ระดมความคิดร่วมกัน ได้ร่วมมือกันดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนนอกเวลาเรียน และได้รับรู้ผลการประเมินและได้ร่วมกับทางโรงเรียนพัฒนานักเรียนโดยเฉพาะเมื่ออยู่ที่บ้าน ด้านชุมชนได้รับรู้และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ได้รับทราบและร่วมสนับสนุนในสิ่งที่โรงเรียนดำเนินการ ได้ประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนได้ทราบ เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนและร่วมกันดูแลผู้เรียนในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีมากขึ้นยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนมากขึ้น

2) ด้านประโยชน์ของระบบ

ครูและผู้ปกครองได้รู้จักผู้เรียนมากขึ้น ทราบจุดบกพร่องของครูและนักเรียนทำให้แก้ไขได้

ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียนทำให้พัฒนาผู้เรียนได้รอบด้าน ชุมชนให้การสนับสนุน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและนักเรียนได้รู้ปัญหาของตนเองและเพื่อน สามารถพัฒนาตนเอง และเพื่อน นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริงทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ รู้จัก ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สนใจตั้งใจเรียนมากขึ้น มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น นิสัยดีขึ้น นักเรียน ได้ปรับปรุงตนเอง นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทุกฝ่ายสามารถแก้ปัญหของ ผู้เรียนได้หลายด้าน ทุกฝ่ายได้ร่วมมือกันแก้ปัญหในการเรียนการสอนของนักเรียนและครู

3) ด้านประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง

ทุกฝ่ายเข้าใจและเห็นความสำคัญของระบบการวัดและประเมินผล ทุกฝ่ายเข้าใจการเรียน การสอนของครูและนักเรียนอย่างแท้จริง ทำให้นักเรียนทราบปัญหาของนักเรียนและแก้ปัญหได้ตรงจุด บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลการเรียนรู้และความประพฤติของนักเรียนดีขึ้นโดยทุกฝ่ายนำผลการ ประเมินไปร่วมกันแก้ไข ทุกฝ่ายได้ร่วมสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครูเพื่อนำ จุดบกพร่องไปปรับปรุง ผู้ปกครองและชุมชนมีศักยภาพมากขึ้น กล้าแสดงออก ให้ความร่วมมือและ แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนปัญหากับทางโรงเรียน ทราบผลการเรียนของลูก และมีความรู้เรื่อง การวัดผลมากขึ้น

4) ด้านความพึงพอใจ

ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจมากเพราะทำให้การวัดและประเมินผลตรงตามผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังรายปีของทุกระดับชั้นเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมและผลการเรียนดีขึ้น โรงเรียนพัฒนาเป็น อย่างมาก นักเรียนสามารถช่วยแก้ปัญหาเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ ทุกฝ่ายได้เข้าใจตรงกันในเรื่อง การเรียนการสอนและการวัดการประเมินผล ทุกฝ่ายได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เห็นการเปลี่ยนแปลง รู้บทบาทของตนเอง รู้จุดดีจุดด้อยของนักเรียนเพื่อนำไปพัฒนาต่อ ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ได้ร่วมกันแก้ปัญห ผู้ปกครองได้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลเพิ่มเติม กระบวนการวัดและ ประเมินผลเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 เมื่อก่อนวัดและประเมินผลครูต่างคน ต่างทำแต่ปัจจุบันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทุกฝ่ายมีความภูมิใจที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงจุด

5) ด้านสิ่งที่ควรปรับปรุง

ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ควรฝึกอบรมครูเพิ่มเติมในด้านการวัดและประเมินผลเฉพาะด้าน และวิธีใหม่ ๆ เช่น ทักษะการคิด ฯลฯ นักเรียนบางคนยังมีปัญหาเรื่องการเรียนและพฤติกรรมอยู่ซึ่ง ต้องพัฒนาต่อไปและอยากให้เพิ่มตัวแทนนักเรียนและผู้ปกครองชั้นอีกชั้นละ 1 คน เพื่อที่จะได้มีทีม ช่วยกันดำเนินการในระดับชั้นที่ตนรับผิดชอบ

6) ด้านการนำระบบไปใช้ดำเนินการต่อ

ทุกฝ่ายเห็นว่า ควรดำเนินการต่อเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบ

ข้อบกพร่องทุกด้าน ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนได้รับการพัฒนา มีประโยชน์ต่อการสอนของครู ครู กระตือรือร้นมากขึ้น และเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้เรียน

2. ผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนหลังสิ้นสุดการดำเนินการในรอบที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการใช้ระบบในด้านต่าง ๆ ซึ่งผลการใช้ระบบวัดและประเมินผลวิเคราะห์เป็นรายด้านดังต่อไปนี้

1) ด้านความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ผู้บริหารมีความเห็นว่า ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนใช้ได้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เป็นไปตามหลักสูตร มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการเรียนการสอนของสถานศึกษาใช้ได้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เป็นไปตามหลักสูตร มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการเรียนการสอนของสถานศึกษา เช่นเดียวกับครูผู้สอนที่เห็นว่า เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของโรงเรียน เนื่องจากครูยังยึดติดการสอนและการประเมินแบบเดิมเมื่อมีระบบทำให้ครูวัดประเมินได้สอดคล้องตามหลักสูตรและกระตือรือร้นในการเรียนการสอนมากขึ้นเพราะมีระบบตรวจสอบจากฝ่ายต่าง ๆ ด้านนักเรียนเห็นว่าเหมาะสมและจำเป็นต่อโรงเรียนเพราะได้เข้าใจการวัดผลของครูมากขึ้น และทุกฝ่ายได้ร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับผู้ปกครองที่เห็นว่า เหมาะสมและจำเป็นต่อนักเรียน ใช้เวลาไม่มาก ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจโรงเรียน ครู นักเรียน และได้ร่วมกันพัฒนานักเรียน ครูกระตือรือร้นมากขึ้น ผู้ปกครองเอาใจใส่บุตรหลานมากขึ้น นักเรียนได้รู้ตัวเองว่าควรปรับปรุงอะไร และตัวแทนชุมชนเห็นว่า ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน เข้าใจบทบาทของตนเองในการร่วมกันพัฒนาผู้เรียน และทุกฝ่ายมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2) ด้านการดำเนินการตามระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ผู้บริหารได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในฐานะประธานกรรมการ ทำความเข้าใจทุกฝ่าย อำนวยความสะดวกแก่ทุกฝ่าย ออกหนังสือต่าง ๆ และดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด ติดตามและให้คำปรึกษา ผลที่เกิดขึ้นทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจกันมากขึ้นทั้งเรื่องการวัดและประเมินผลและการสอน รู้ปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันได้ ด้านผู้สอนได้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับและตามแผนปฏิบัติการทุกคน ผลที่เกิดขึ้นทำให้ครูได้พัฒนาตนเองเข้าใจเรื่องการวัดประเมินผลมากขึ้น สามารถวัดประเมินผลผู้เรียนได้ทุกด้านและผู้เรียนได้รับการพัฒนาทุกด้าน สามารถนำผลการประเมินปรับปรุงการสอนและพัฒนาผู้เรียน โดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ผู้ปกครอง

และครูเข้าใจกันมากขึ้น นักเรียนกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองมากขึ้น ด้านนักเรียนได้มีส่วนร่วมในขั้นตอน ได้เห็นผลที่เกิดขึ้น ได้ประเมินตนเอง ได้ช่วยกันดูแลเพื่อนนักเรียน ได้ร่วมกับทุกฝ่ายแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น กระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ผลการเรียนรู้ดีขึ้น เห็นว่าครูสอนดีขึ้น และผู้ปกครองสนใจในการเรียนการสอน เอาใจใส่นักเรียนเวลาอยู่บ้านมากขึ้น ด้านผู้ปกครองได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดคิดว่ามีเหมาะสมแล้วเพราะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของครู ได้เข้าใจการวัดและประเมินผล ทำให้เข้าใจกัน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และด้านตัวแทนชุมชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของระบบ ทำให้ทราบบทบาทของชุมชนในการร่วมพัฒนาผู้เรียน เข้าใจโรงเรียน และสามารถสนับสนุนโรงเรียนได้ตรงตามความต้องการ

3) ด้านแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า แบบประเมินประสิทธิภาพได้รับการพัฒนาร่วมกันและได้ใช้แล้วจึงทำให้ไม่มีปัญหาในการใช้ ทำให้รู้ข้อมูลในการพัฒนามากขึ้น เข้าใจง่ายใช้ประเมินได้

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ผู้บริหารมีความเห็นว่า บทบาทที่ได้รับเหมาะสม บทบาทของคณะกรรมการอื่นๆเหมาะสมเพราะทุกฝ่ายได้ร่วมมือกัน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้นสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สอดคล้องกับผู้สอนที่เห็นว่า บทบาทของครูผู้สอนและทุกฝ่ายเหมาะสม ทุกฝ่ายได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ได้เข้าใจในการศึกษาปัจจุบัน รับรู้ปัญหาร่วมกัน นักเรียนมีความภูมิใจที่มีส่วนร่วม ได้ประเมินตนเอง ผู้สอนได้ทำงานอย่างเต็มที่ ผู้ปกครองได้รับบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ร่วมประเมินผู้เรียนและร่วมแก้ปัญหาผู้เรียน ด้านนักเรียนเห็นว่า บทบาทที่ได้รับเหมาะสมมากและทุกฝ่ายเหมาะสม ทำให้ได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของครู ได้พัฒนาตนเองและเพื่อน ๆ ได้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้นของโรงเรียน ได้ร่วมกันแก้ปัญหา ด้านผู้ปกครองและชุมชนเห็นสอดคล้องกันว่าบทบาทที่ได้รับเหมาะสมมาก เพราะทุกฝ่ายเข้าใจกันและร่วมกันพัฒนานักเรียน

5) ด้านความพึงพอใจที่มีต่อระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ผู้บริหารมีความพึงพอใจมากเนื่องจากมีระบบการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ปฏิบัติได้และเป็นทางการ ภูมิใจที่มีส่วนร่วม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่เห็นได้ชัดคือ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการวัดและประเมินผล นักเรียนพัฒนาขึ้นทุกด้าน ครูผู้สอนกระตือรือร้น เข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผลมากขึ้น ครูผู้สอนรู้สึกดีใจที่ได้มีการพัฒนาระบบ ทำให้การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครู นักเรียน ผู้ปกครองกระตือรือร้น ร่วมกันมากขึ้น ด้านนักเรียนรู้สึกดีใจและภูมิใจที่มีระบบ ทำให้เข้าใจเรื่องการเรียนการสอนมากขึ้น ได้พัฒนาตนเองและเพื่อน ๆ ผลการเรียนรู้

และความประพฤติดีขึ้น ผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีความเห็นสอดคล้องกันคือ ดีใจและภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียน

6) ด้านข้อเสนอแนะต่อระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ผู้บริหารมีความเห็นว่า ควรดำเนินการต่อไป เพราะถ้ามีความเข้าใจปฏิบัติตามระบบที่พัฒนาขึ้น นักเรียน ครู ชุมชนก็จะพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้น ครูผู้สอนก็มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ควรดำเนินการต่อไปโดยมีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น นักเรียนได้เสนอแนะว่า ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากทุกฝ่ายเพราะทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกันดี เห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียนมีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน แต่อยากให้เพิ่มคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนนักเรียนระดับชั้นละ 1 คน เพื่อจะได้มีทีมงานร่วมกันทำงาน ส่วนผู้ปกครองมีความเห็นว่า ยังมีผู้เรียนที่ยังไม่ได้พัฒนาบางส่วนเนื่องจากพ่อแม่ไม่มีเวลาอยากให้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในบทบาทของตนเองมากขึ้น และควรดำเนินการต่อไปเนื่องจากเป็นระบบที่ดีทำให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน นักเรียน ถ้าทุกคนเข้าใจระบบก็ไม่มีปัญหาในการทำงาน อยากให้ผู้ปกครองที่มีเวลาและสามารถเป็นเครือข่ายได้มาร่วมเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น และตัวแทนชุมชนมีความเห็นว่า ควรดำเนินการต่อไปโดยตัวแทนชุมชนจะช่วยในการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น

หลังจากการดำเนินการศึกษาผลจากการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนด้วยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนได้ร่วมกันปรับปรุงและสะท้อนผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และเลขานุการคณะกรรมการระบบฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ผู้วิจัยถอนตัวออกจากสนามการวิจัยเนื่องจากระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นสามารถดำเนินการต่อไปได้โดยคณะกรรมการของระบบ ซึ่งคณะกรรมการระบบได้ดำเนินการต่อโดยวางแผนการปฏิบัติการในภาคเรียนต่อไป

ผลที่เกิดขึ้นหลังผู้วิจัยถอนตัวจากสนาม

หลังจากผู้วิจัยถอนตัวจากสนามการวิจัย ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อ และได้พบผู้สอนที่มาเรียนระดับปริญญาโทที่คณะศึกษาศาสตร์ จึงได้มีการพูดคุยสอบถามอยู่เสมอ และได้มีการเยี่ยมโรงเรียนอย่างไม่เป็นทางการหลังการถอนตัวจากสนามแล้วและได้สนทนาพูดคุยกับผู้บริหาร ครูผู้สอนที่โรงเรียน นักเรียนที่บ้าน และได้ไปรับประทานอาหารตามคำเชิญของผู้ปกครองที่บ้าน จากการสนทนาซักถามพบว่า ครูมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล มีการเตรียมการสอนเอาใจใส่ผู้เรียน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองนักเรียนมากขึ้น ผู้ปกครองก็รู้จักครูที่โรงเรียนเข้าใจการเรียนการสอน การประเมินผลของโรงเรียนดีขึ้น ถึงแม้ช่วงหลังจากที่ผู้วิจัยถอนตัวออกมาทง

โรงเรียนได้ส่งครูไปอบรมเพื่อให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะต่าง ๆ มากมายทำให้ครูต้องไปอบรมต่างจังหวัดหลาย ๆ วัน แต่ก็เป็น好事เพราะทำให้ครูเข้าใจกระบวนการออกแบบการเรียนรู้การสอนและการวัดประเมินผลมากขึ้นและยังเป็นการเสริมแรงผู้สอนให้เห็นความสำคัญของระบบการวัดและประเมินผลอีกทางว่าหากดำเนินการตามระบบที่พัฒนาขึ้น ก็ยังมีโอกาสได้เลื่อนวิทยฐานะเพราะระบบที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับกระบวนการปฏิบัติงานของครูและสอดคล้องกับการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ แต่กระนั้นทางคณะกรรมการก็ได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดโดยผู้บริหารและรองผู้บริหารฝ่ายวิชาการเป็นผู้นำในการดำเนินการ และช่วงปิดเทอมก็ได้มีการวางแผนเตรียมการดำเนินการโดยครูออกแบบการสอนและการวัดประเมินผลให้ครบทุกรายวิชา ภายในภาคเรียนต่อไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าผู้วิจัยถอนตัวออกจากสนามแล้วแต่ก็ยังมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมีประโยชน์และส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครูมากตลอดจนความสัมพันธ์ อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนมากยิ่งขึ้นในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการและอภิปรายผลการวิจัยโดยสรุปดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง โดยวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. เพื่อสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
4. เพื่อประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อนำมาสร้างระบบให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 การสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ขั้นนี้เป็นการสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้มากำหนดแนวทางการพัฒนาระบบ และกำหนดองค์ประกอบของระบบโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและตัวแทนชุมชน โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบโดยการนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติ การดำเนินงานในขั้นนี้เป็นการนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปปฏิบัติในสภาพการณ์จริงกับกลุ่มเป้าหมายที่โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน การดำเนินการขั้นนี้เป็นการประเมินผลหลังจากนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปทดลองใช้ในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับนำไปใช้ปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆ ของระบบในส่วนที่ยังพบข้อบกพร่อง

สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สรุปผลได้ดังนี้

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาโดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การพัฒนาระบบ การประเมินเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพบว่า การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน วัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ใช้วิธีการที่หลากหลาย มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ดำเนินการได้อย่างเป็นระบบในโรงเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาศัยการจัดองค์ประกอบตามแนวคิดเชิงระบบในการมองภาพงานวิจัยให้ชัดเจนขึ้นโดยจัดในกรอบความคิดด้านตัวป้อน (Input) ซึ่งได้แก่ แนวการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนบริบทของสถานศึกษา ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การดำเนินการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามระบบที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และมีการประเมินเชิงปฏิบัติการเป็นกลไกควบคุม (Control) ผลผลิต (Output) คือ ระบบการวัดและประเมินผลที่พัฒนาขึ้น ส่วนข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) จะเป็นการตรวจสอบในแต่ละส่วนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา นอกจากนี้ยังได้ศึกษาผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาระบบด้วย ซึ่งได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้บริหาร รวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งต้องศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การพัฒนาระบบ การประเมินเชิงปฏิบัติการ

และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของครูและบริบทของโรงเรียน

2. ผลการสร้างระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน สรุปผลได้ดังนี้

ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในโรงเรียน เครือข่ายนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครองและ เครือข่ายชุมชน ซึ่งองค์ประกอบของระบบมีดังต่อไปนี้

ระบบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ประกอบด้วยระบบย่อยซึ่งดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบติดตามตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล (Reflect) โดยในแต่ละระบบจะมีระบบย่อยใน 4 ขั้นตอนเช่นเดียวกันดังนี้

1) ระบบวางแผน มีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย ขั้นวางแผน โดยการจัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันระหว่างการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนการวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา และการวัดและประเมินผลระดับชาติ ขั้นปฏิบัติการ ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันศึกษาปัญหาของโรงเรียนกำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบ และการสะท้อนผลการวัดและประเมินผล โดยยึดหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 โดยให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการวัดและประเมินผลในระดับต่าง ๆ กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลการวัดและประเมินผล กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล และสรุปเป็นแผนปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบ ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบแผนปฏิบัติที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ขั้นสะท้อนผล ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันนำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติได้

2) ระบบปฏิบัติการ มีขั้นตอนในการดำเนินงานประกอบด้วย ขั้นวางแผน ดำเนินการโดยครูผู้สอนประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและนักเรียนในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตร เขียนแผนการสอน วางแผนวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ขั้นปฏิบัติการ ผู้สอนปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ผู้เรียนดูแลแก้ไขพัฒนาตนเองและเพื่อนนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนดูแลนักเรียนเมื่ออยู่ที่บ้านและในชุมชน ขั้นตรวจสอบ ครูผู้สอนตรวจสอบการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นหรือไม่ โดยครูผู้สอน เพื่อนครู นักเรียนและผู้ปกครอง ขั้นสะท้อนผล ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันทบทวนและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการวัดและประเมินของครูผู้สอน

3) ระบบติดตามตรวจสอบ มีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผนดำเนินการ โดยจัดประชุมคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ขั้นตอนปฏิบัติการ ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในระบบปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น ขั้นตอนตรวจสอบ ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในขั้นตอนการ ขั้นสะท้อนผล ผู้เกี่ยวข้องนำผลในขั้นตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ

4) ระบบสะท้อนผลปรับปรุง มีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผน โดยการจัดประชุมคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนปฏิบัติการ ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้แล้วจัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ขั้นตรวจสอบ คณะกรรมการร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุงและขั้นสะท้อนผล ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันทบทวนปรับปรุงตามผลจากการตรวจสอบ

3. ผลการใช้ระบบโดยการนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติสรุปผลได้ดังนี้

1) ด้านการใช้ประโยชน์ของระบบ มีความชัดเจนในทุกขั้นตอน ทุกฝ่ายเข้าใจและเห็นความสำคัญของการประเมิน ตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่าย และทำให้เกิดการพัฒนาการสอนและการเรียนของผู้เรียน ผลการประเมินเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายในการร่วมมือแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

2) ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา คณะกรรมการสามารถปฏิบัติได้ เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ผลที่ได้คุ้มค่าในการดำเนินการ

3) ด้านความเหมาะสม มีการพัฒนาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เป็นธรรมโปร่งใสในการปฏิบัติ ให้ความสำคัญกับทุกฝ่าย คำนึงถึงประโยชน์ผู้เรียนเป็นหลัก ดำเนินการด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ

4) ด้านความถูกต้องน่าเชื่อถือ มีความสอดคล้องกับความสำคัญและความจำเป็นในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน วัดคู่ประสงค์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบรรยายกระบวนการดำเนินการชัดเจน สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน

5) ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง

6.1 ด้านความพึงพอใจ ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจต่อระบบเพราะสอดคล้องกับ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ประเมินผู้เรียนในทิศทางเดียวกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งด้านนักเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน

6.2 ด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สอดคล้องกับแนวการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ครูได้ใช้การวัด การประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการโดยเป็นส่วนหนึ่งของการสอน ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม และทุกฝ่ายได้นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. กระบวนการที่ใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กระบวนการที่จะทำให้การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนประสบความสำเร็จคือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายคือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและตัวแทน ชุมชน ซึ่งจะเป็นก้าวแรกในการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นการตอบสนองการปฏิรูปการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ และตอบสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เน้นการมีส่วนร่วม ของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันสังคม ฯลฯ ใน กระบวนการจัดการศึกษา การดำเนินการตามวงจรในรอบที่ 1 มีปัญหามากเนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ ต้อง อาศัยความร่วมมือกัน และเมื่อมีการสะท้อนและปรับปรุงจึงทำให้การดำเนินการในรอบที่ 2 ราบรื่นขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเกิดจากกระบวนการวิจัยซึ่งใช้แนวทางความร่วมมือ (Collaborative Approach) ระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) การสะท้อนผลเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การประยุกต์ใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเข้ามาอยู่ในกระบวนการวิจัย จะก่อให้เกิดผลดีหลายประการ เช่น

1) ทำให้วัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อค้นพบมีความตรง (Validity) มากขึ้น เพราะ เป็นการสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยอยู่บนพื้นฐานที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้

2) ทำให้มีสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในบริบทต่าง ๆ ได้ เพราะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ

3) ทำให้เกิดความร่วมมือเพิ่มมากขึ้นระหว่างนักวิจัยและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย ผู้มีส่วนร่วมหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจะมีบทบาทเป็นผู้กระทำ ดำเนินการหรือมีบทบาทในชุมชน สมาชิกร่วมกับนักวิจัยแทนที่จะเป็นสิ่งที่ถูกศึกษา (Objects) (Whyte et al., 1991 : 19-55) ; (Guerrero. 1995 ; อ้างอิงจาก นิตยา เงินประเสริฐศรี. 2544 : 61; Stringer. 1996: 10; Smith. 1997: 8) นักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ ตั้งแต่การกำหนดประเด็นที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและ/หรือสร้างขึ้นมาใหม่ การวางแผนการปฏิบัติ (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Act) การตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติ (Observe) และการนำผลการตรวจสอบหรือประเมินไปปรับปรุง (Reflect) จะทำให้สามารถแก้ปัญหาในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของทุกฝ่าย การจูงใจให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันก็เป็นสิ่งสำคัญต้องอาศัยปัจจัยจูงใจทำให้เกิดความพอใจในการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ

4) การเน้นให้ผู้มีส่วนร่วมเห็นสิ่งจูงใจในทางบวกซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจและความพึงพอใจที่จะทำให้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ การรับรู้ผลงานและการมีส่วนร่วม ซึ่งทฤษฎีสององค์ประกอบของ Herzberg และคณะ (1959) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่จูงใจให้คนรักงานเป็นการสร้างความพึงพอใจให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5 ประการ ได้แก่

1) ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล (Achievement) ผู้วิจัยได้นำนามให้ผู้มีส่วนร่วมเห็นความสำคัญของการทำงาน มองภาพความสำเร็จในอนาคตและสะท้อนผลความสำเร็จในการปฏิบัติงานทุกครั้ง ซึ่งการที่บุคคลสามารถทำงานประสบผลสำเร็จ แก้ปัญหาและป้องกันปัญหาได้ จะรู้สึกพอใจ ปลอดภัยในความสำเร็สนั้น ๆ เป็นอย่างยิ่ง

2) การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) ผู้วิจัยได้สร้างบรรยากาศให้เกิดการยอมรับนับถือกันในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน ซึ่งการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ การยอมรับนับถือซึ่งกันและกันของทีมงานมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดพลังและความร่วมมือในการทำงาน

3) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The work itself) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในระบบซึ่งเป็นงานที่ชัดเจน ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติได้ และเป็นงานที่น่าสนใจต้องอาศัยการระดมความคิดจากทุกฝ่าย เพราะมีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือพัฒนาผู้เรียน ทำให้ผู้ร่วมวิจัยรู้สึกมีแรงจูงใจที่ต้องทำงานให้สำเร็จ

4) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ โดยมีอำนาจรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในระบบก็ได้กำหนดบทบาทหน้าที่

ให้ทุกฝ่ายได้รับผิตชอบอย่างชัดเจน ทำให้ทุกฝ่ายรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญในการปฏิบัติงาน

5) ความก้าวหน้า (Advancement) ได้มีการรายงานความก้าวหน้าของแต่ละฝ่าย ร่วมกันเสมอตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ทำให้ทุกฝ่ายเห็นความก้าวหน้าในการทำงาน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เน้นให้ผู้บริหารและครูได้วิเคราะห์ และเห็นความสำคัญของความก้าวหน้าทั้งในด้านนักเรียน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ผลงานที่เกิดขึ้นยังเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหารอีกด้วย ส่วนในด้านผู้ปกครองและนักเรียนนั้นได้เน้นให้เห็นถึงความก้าวหน้า ในอนาคตทางการศึกษาของบุตรหลานของผู้ปกครอง ซึ่งการได้เห็นความก้าวหน้าจะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งในการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย

จากการดำเนินงานของผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบว่า ผู้เกี่ยวข้องจะได้รับประโยชน์อะไรบ้าง เป็นการเสริมแรงให้ผู้เกี่ยวข้องมีกำลังใจ เห็นความสำคัญในการดำเนินงาน

2. ปัจจัยที่สนับสนุนในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่พัฒนาขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนาการวัดและประเมินผล ประสบผลสำเร็จคือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง นั่นก็คือผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญ ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโรงเรียน และเนื่องจากระยะแรกของการดำเนินการ จะพบว่า ผู้เกี่ยวข้องที่เป็นนักเรียน ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชนไม่กล้าแสดงออก จึงต้องมีการเสริมแรงในการแสดงความคิดเห็น ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยถอนตัวจากสนามวิจัยแล้วผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินการต่อคือ หัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียนที่จะเป็นตัวกลางนำการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งควรมีบทบาทดังนี้

- 1) บทบาทในฐานะผู้ให้คำปรึกษาหรือที่เน้นกระบวนการประเมินเชิงปฏิบัติการโดยไม่เป็นผู้ตัดสินใจ
- 2) บทบาทในฐานะผู้อำนวยความสะดวกในกระบวนการสนทนา การเจรจาต่อรอง การหาฉันทามติและอำนวยความสะดวกในการพัฒนาส่วนบุคคล
- 3) บทบาทในฐานะผู้พัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายจากกลุ่มต่าง ๆ และสรุปข้อมูลเป็นเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะบุคคลและเป้าหมายขัดแย้งกัน
- 4) บทบาทในฐานะผู้ที่ทบทวนสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- 5) บทบาทในฐานะผู้มีส่วนร่วมในงานประเมินโดยมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในการประเมิน
- 6) บทบาทในฐานะผู้แนะนำแนวทางตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ ให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน การเตรียมและพัฒนาโครงการและเทคโนโลยีและให้ทิศทางและพัฒนาความไว้วางใจ กระตุ้นการสะท้อนกลับของตนเองและการคิดเกี่ยวกับบริบท เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

3. ผลของระบบการวัดและประเมินผลที่พัฒนาขึ้น

เดิมครูมีแนวทางการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบแล้วแต่ยังไม่เป็นระบบที่อาศัยทุกฝ่ายร่วมกัน แต่เมื่อได้มาร่วมกันพัฒนาระบบ จึงทำให้ได้พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ได้ตรวจสอบการทำงานของตน ได้รู้ความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เห็นความสำคัญของการวัดและประเมินผล มีความกระตือรือร้นตื่นตัวในการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลมากขึ้น ผลของการใช้ระบบวัดและประเมินผลที่พัฒนาขึ้นส่งผลดีให้เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เกิดวัฒนธรรมในองค์กรแบบใหม่คือ การใช้พลังความสามารถของผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการซึ่งสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยดังกล่าวมาแล้วสามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการดำเนินการพัฒนาระบบควรดำเนินการเป็นวงจรการปฏิบัติการเพื่อที่จะได้ทราบจุดบกพร่องและจุดที่ควรพัฒนาในการดำเนินการรอบต่อไป
2. ในการนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ไปใช้นั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเห็นความสำคัญ และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนก่อน โดยอาจมีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียน ส่วนครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้สามารถดำเนินการวัดและประเมินผลได้ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
3. การนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ไปใช้นั้น ต้องทำความเข้าใจและอาศัยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจะประสบผลสำเร็จ ดังนั้นในการคัดเลือกคณะกรรมการระบบฯ จึงต้องคัดเลือกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง สัมผัสจริง ยินดีให้ความร่วมมือและเป็นตัวแทนกลุ่มได้เป็นอย่างดี
4. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้นผู้บริหารควรเห็นความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการนำระบบไปใช้เพื่อที่จะขับเคลื่อนให้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ควรเป็นบุคคลที่มีความสามารถประสานการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการตามระบบวัดและประเมินผลจากผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ

6. ในระหว่างการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรมีการสะท้อนผลในแต่ละขั้นตอนและควรมีการประชาสัมพันธ์ รายงานผลเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องตื่นตัวและทราบผลของการพัฒนาเพื่อที่จะได้นำไปพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอนของครูร่วมกันต่อไป

7. ในการใช้ระบบฯ ควรดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องจะทำให้สามารถแก้ปัญหาได้จากการใช้วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

8. ในการนำระบบฯ ไปใช้ควรมีคู่มือในการดำเนินการระบบให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยกำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ระบบให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ที่พัฒนาขึ้น สามารถประยุกต์ใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ ได้ แต่เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นกรณีศึกษากับโรงเรียนขนาดกลาง จึงควรมีการศึกษาวิจัย กับโรงเรียนทุกขนาด

2. ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 หากต้องการให้โรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินการอย่างชัดเจน ควรมีการศึกษาและพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อเป็นการประเมินการดำเนินการและคุณภาพในแต่ละระบบ

3. จากประโยชน์ของการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ควรมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาระบบฯ ขยายไปสู่ระดับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2540). **การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน**.
กรุงเทพฯ: สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กมลวรรณ คารมปราชญ์. (2547). **การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)**. (เอกสารประกอบการสัมมนา). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2539). **การประเมินผลจากสภาพจริง**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2543). **การประเมินผลจากสภาพจริง**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545?). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.
- กลุ่มงานวิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา. (2542). **แนวทางการประเมินผล
ตามสภาพจริง**. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2544). **มาตรฐานคุณภาพและการประเมินแท้. ครูแท้ (Authentic Teacher)**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- จินดามาศ โกศลชื่นจิตร. (2546). **ระบบการประเมินหลักสูตร**. (เอกสารประกอบการสัมมนา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินดารัตน์ เบอร์พันธุ์. (2544). **การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภรณ์ ศิริทวี. (2546, กุมภาพันธ์). รายงานการวิจัย ผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้าน
การปฏิรูปการเรียนรู้ รอบปีที่ 2 (กุมภาพันธ์ 2545 – กุมภาพันธ์ 2546).
วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 18(2) : 59-71.
- ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. (2541, กันยายน – ธันวาคม). การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน
(Portfolio Assessment). **วารสารวัดผลการศึกษา**. 20(59) : 61.

- ตู้ จงรักษ์. (2543). **กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา :**
ศึกษากรณีโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
หนองคาย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา).
 ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล. (2545). **การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ของ**
นักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง. วิทยานิพนธ์
 ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตินา แหมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี**
ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถาวร บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา.** กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย; สุวิมล ว่องวาณิช; และอวยพร เรืองตระกูล. (2547). (ร่าง) **รายงานการวิจัย**
ฉบับสรุป เรื่อง การประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ.
- นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544, กรกฎาคม – ธันวาคม). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.
วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 27 : 61-73.
- นิพนธ์ รัตนพันธ์. (2543, สิงหาคม). การวัดผลง่าย ๆ สไตล์สภาพจริง. **วารสารวิชาการ.**
 3 (8) : 30-31.
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2545). **การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิด**
และวิธีการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- _____. (2547). **การวัดประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่).** (เอกสารประกอบ
 การเรียนนิสิตวัดผล 401). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2540. **รวมบทความการวิจัย การวัดและประเมินผล.** กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2546?). **การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนา**
หลักสูตรท้องถิ่น. ใน 60 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : ประมวลบทความทาง
วิชาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บุญเลี้ยง ทูมทอง. (2547, มกราคม-มีนาคม). มิติการประเมินผลตามสภาพจริง : ประเมิน
พัฒนาการผู้เรียน. **วารสารวิชาการ**. 1 (1) : 50-54.
- เบญจวรรณ ศรีมารุต. (2541). **ระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดย
แฟ้มสะสมงาน**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การปฐมวัย). พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ประเวศ วะสี. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน-
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- ประสงค์ สกุลซัง. (2544). **ความเข้าใจ สภาพการปฏิบัติ และเจตคติต่อการวัดและ
ประเมินผลตามสภาพจริงของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดกาฬสินธุ์**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปลิดา กำคำ. (2545). **จะเลือกใช้วิธีใดในการจัดการฝึกอบรมดี. จัดหางานปริทัศน์.**
7(5) : 32-38.
- ปโยธร ติณธรรม. (พฤษภาคม 2543). **ครุมืออาชีพ ตามมาตรา 24. ครูเชียงราย**. 36(215) :
8-10.
- ผอบ พวงน้อย พิงทิพย์ จารุวัฒน์. (2537). **การเตรียมการฝึกอบรม : ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของงาน
พัฒนาบุคลากร. เทคโนโลยีอุตสาหกรรม**. 1(5): 28 –33.
- พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. (2541). **การพัฒนาครูประจำการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานและมุ่งผลให้เกิด
การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง. วารสารราชภัฏกรุงเทพฯ**. 4(8) : 72-75.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ:
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2538). **การพัฒนาระบบการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตรสำหรับ
โรงเรียนมัธยมศึกษา**. ปรินญาณิพนธ์ดุขบัณฑิต (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญณี แนนท; และคนอื่นๆ. (2547). **บทสรุปสำหรับผู้บริหารโครงการสังเคราะห์งานวิจัยและ
ศึกษาทิศทางการวิจัยในอนาคต**. (เอกสารประกอบการสัมมนา). กรุงเทพฯ: สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา.

- ไพศาล คงภิมยชัย. (2547). **การศึกษาสภาพการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูโรงเรียนเซนต์หลุยส์ ฉะเชิงเทรา.** ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2544). **การพัฒนาการใช้และการประเมินหลักสูตร. วารสารวัดผล การศึกษา. 22(64):13.**
- ไพศาล หวังพานิช. (ม.ป.ป.). การวัด. ใน **การวัดผลและประเมินผลการศึกษา สารานุกรม ศึกษาศาสตร์ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง อันดับที่ 3.** กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545). **การวัดผลและประเมินผลการเรียน.** กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เฟื่องฟ้า เรืองเวช. (2547). **บรรณนิทัศน์เรื่องการวัดและประเมินผลการศึกษา. สารนิพนธ์ ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).** กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2532). **การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. พิมพ์ครั้งที่ 5.** กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- _____. (2540). **การประเมินผลการเรียน (Learning Evaluation).** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- มณฑณี ภูวาคาร. (2542). **เอกสารคำสอนวิชา วผ 401 การวัดผลการศึกษา.** กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2539). **การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง. (2548). **แผนปฏิบัติการ โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง ประจำปีการศึกษา 2548.** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ถ่ายเอกสาร.
- วันชัย ธรรมสังการ. (2543, พฤษภาคม – สิงหาคม). **การเสริมสร้างพลังทางจิตวิทยากับ การทำงานในองค์กร. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์. 6(2) : 186-196.**
- วิชัย ดิสสระ. (2535). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). **การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: บริษัทเซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2537). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2543). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ในการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิทยา คูวิรัตน์ (2539). **การพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2535, มกราคม-เมษายน). ปัญหาการวัดและประเมินผล : ครูผู้สอน. **วารสารวัดผลทางการศึกษา**. 13 (39): 5-11.
- _____. (2539). **การวัดและประเมินผลทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุภชัย สายสิงห์. (2547). **กระบวนการประเมินผลตามสภาพจริง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านขอนแก่น (นิกรราษฎร์ศรัทธาจารย์) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2534). **เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการวัดและประเมินผลการศึกษา**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2543). **การประเมินการเรียนรู้ : ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา.
- _____. (2545). **ทฤษฎีการประเมิน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริเดช สุชีวะ. (2546). “หลักการประเมินการเรียนรู้” ใน **รวมบทความ การประเมินผล การเรียนรู้แนวใหม่**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงบ ลักษณะ. (2547). **การวัดและประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)**. <http://www.moe.go.th/main2/article/article-sagob/assess.htm>

- สงัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2532). **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย (2535). **การพัฒนาระบบการประเมินตนเองสำหรับศูนย์ประสานงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย บุญศิริภัสส์. (2545). **การศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8**. ปรัญญูการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหาร การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมนึก นนธิจันทร์. (2544). **การเรียนรู้การสอนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของ ผู้เรียนโดยใช้ Portfolio**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2541). **การวัดผลการศึกษา**. มหาสารคาม: ประสานการพิมพ์.
- สมบุรณ์ ดันยะ. (2545). **การประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมโภชน์ นพคุณ. (2541, พฤษภาคม-สิงหาคม). บนเส้นทางสู่ความเป็นเลิศของการพัฒนาและ ฝึกอบรม. **จุลสารดอกบัว**. 5(21) : 13-24.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์.(2541). **วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). **สาระสำคัญของนโยบายการผลิตและพัฒนาครู**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2544). **วิธีวิทยาการประเมิน:ศาสตร์แห่งคุณค่า**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ สีนุชเวชญ์. (2545). **สร้างความเข้าใจสู่การปฏิบัติจริง การวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพ จริง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ THE KNOELEDGE CENTER.

- สมหมาย โมฆรัตน์. (2542). **การศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษา** มหาบัณฑิต.(การวัดผลการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สวัสดิษฐ์ ศรีพนมธนากร. (2535). **การศึกษาพฤติกรรมการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาดีเด่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผล การศึกษา).** พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544ก). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (2544ข). **พัฒนาการของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาและแนวทางการประเมิน.** กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- _____. (2545). **รายงานผลการดำเนินโครงการนำร่องระดับชาติ เรื่อง กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้: การประเมินและการประกัน.** กรุงเทพฯ: โครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สกศ..
- _____. (2545?). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟฟิค.
- _____. (2546). **รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ภาพรวม ปีงบประมาณ 2546.** กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.(2537). **รายงานการประชุมสัมมนาเรื่อง แนวทางการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู.** กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2545). **แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544ก). **ปฏิรูปการศึกษาไทย...ในมุมมองประชาชน**. กรุงเทพฯ :
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

_____. (2544ข). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2544ค). **รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูป
การศึกษา.

สำเริง บุญเรืองรัตน์. (2529). **ทฤษฎีการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สยามศึกษา.

สุภาวงศ์ จันทวานิช. (2533). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุริยันต์ บุญธาทิตย์. (2542). **การพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในด้าน
การวัดและประเมินผลในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผล
การศึกษา)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุวิมล ว่องวานิช. (2543). **รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบประเมินผลภายใน
ของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2546). **รวมบทความการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่**. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

องอาจ นัยพัฒน์. (2548). **วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์
และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สามลดา.

อนันต์ ศรีโสภณ. (2525). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อรพินท์ ชูชม; วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี; และอัจฉรา สุขารมณ์. (2546, กันยายน). **รูปแบบการพัฒนา
ตนเพื่อเพิ่มพลังใจในการทำงาน : กรณีครูประถมศึกษา. วารสารพฤติกรรมศาสตร์
ฉบับปริทัศน์. 9(1) : 8-13.**

อรุณ โยธสิงห์. (2546). **ความเข้าใจ สภาพการปฏิบัติและปัญหาในการวัดและประเมินผล
การเรียนตามสภาพจริงของครูผู้สอนในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสกลนคร. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา)**. มหาสารคาม:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- อัจริยา วัชรวิวัฒน์.(2544). **การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางการวิจัย
สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์**. ปรินญาการศึกษาดุชะฎิบัณฑิต
(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารมณั ทิมจำลอง. (2542). **ความต้องการพัฒนาวิชาการของครูธุรกิจในวิทยาเขตสาข
ช่างก่อสร้าง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เขตกรุงเทพมหานคร**.
ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำนวย เลิศขยันดี.(2542). **การประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศิลปสนองการพิมพ์
เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2546). **แนวปฏิบัติ : กระบวนการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2540). **การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อ
การปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : พันนี้พับบลิชชิง.
- Aksu, Meral. (1982). **Effect of Formative Evaluation on School Achievement**. Thesis
(Ph.D).Turkey : Hacettepe University.
- Busher, Hugh; Harris, Alma; and Wise,Christine. (2000). **Subject Leadership and School
Improvement**. London : Paul Chapman Publishing.
- Conrad, Lashley. (1994). **Empowering Service Excellence Beyond The Quick Fix**.
California: Corwin Press. United State of America.
- Dunn, Rita; and Dunn, Kenneth. (1998). **Practical Approach to Individualizing Staff
Development for Adults**. Wesport : Praeger Publishers.
- Egeland, Paul Chacles.(1996) “The Effect of Authentic Assessment on Fifth-Grade
Student Science Achievement and Attitude towards Authentic Assessment”
Dissertation Abstracts International. 57(01):195 ; July.
- Fred, C.Lunenbunrg; and Al C. Ornstein. (1996). **Educational administration : concepts and
practices**. Belmont, Calif.: Wadsworth Pub.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. 3 rd.ed. New York: Mc Graw-Hill
Companies.

- Jones, Garry Luther. (1998). **An Investigation of Teachers' Attitudes Towards Portfolio Assessment : Whether Attitudes Are Affected by Portfolio Assessment Training, Experience or Age.** (Online). Available: <http://thailis.uni.net.th/eric/detail.nsp.html>. Retrived. September 5, 2003.
- Kemmis, Stephen and Mc Taggart, Robin. (1988). **The Action Research Planner.** 3 rd ed. Victoria: Deakin University.
- Klem, Lynn Mary. (1996, November). Examining s Special Case of Construct Validity : Toward Deriving Implication for School Authentic Assessment. **Dissertation Abstracts International .** 57 (5) : 120.
- Merphy, A.A.(1995). **A Model for Authentic Assessment Utilizing Portfolio.** Northern Illinois University.
- Peak, Pamela Kamille. (1995 , April.). "Investingating The Seleced Validity of Authentic Assessment in Written Language for Students with and without Learning Disabilities" **Dissertation Abstracts International .** 55 (10) : 101.
- Rothman, Jay. (2000). **Action Evaluation in Theory and Practice.** : (Online). Available: http://www.beyondintractability.org/m/action_evaluation.jsp.html. Retrived. April 4, 2005.
- Saylor, J. Galen; Alexander, William M.; and Lewis, Authur J. (1974). **Planning Curriculum for schools.** New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Schoderbek, Peter P.; Schoderbek, Charles ; Kefalas, Asterios G. (1990). **Management Systems Conceptual Considerations.** Boston: Richard .
- Sivula, Martin. (1999). **Authentic Assessment Knowledge and Practice of Selected Second-Year Massachusetts High School Teachers (Second Year Teachers, Assessment).** (Online). Available: <http://thailis.uni.net.th/eric/detail.nsp.html>. Retrived. September 5, 2003.
- Smith August w. (1982). **Management System : Analyses and Application.** New York : The Dryden Press.
- Smith, S.E. (1997). Participatory Action Research within The Global Context. In **Nurtured by Knowledge : Learning to Do Participatory Action – Research.** S.E. Smith, D.G. William and N.A. Johnson (editor). pp.8. New York : The Apex Press.

- Stringer, E. (1996). **Action Research : A Handbook for Practitioners**. Thousand Oaks : Sage Publications.
- Taba, Hilda.(1962). **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York : Harcourt, Brace and World.
- Takakura, S. (1990). Research and Development : The Present State of the Art. In **Research and Development in the Next Decade Asian Perspective**. pp. 3-14. Bangkok: V.J.Press.
- Thomas, Sallyo. (1994, November). Knowing Learners-Knowing Ourselves : Teacher' s Perception of Change in Theory and Practice Resulting form Inquiry into Authentic Assessment. **Dissertation Abstracts International**. 55 (5) : 301.
- Urata, Toshiyuki. (2001). **The Development and Evaluation of Training in Electronic Presentation Skills for Pre- and in – Service Teachers**. (Online). Available: [http://thailis.uni.net.th/eric/detail.nsp. html](http://thailis.uni.net.th/eric/detail.nsp.html).Retrived. September 5, 2003.
- Wang, Ping Yu. (1998). **Open Education in Elementary Schools in Taiwan: Teacher Empowerment and Training Needs**. (Online). Available: [http://thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp. html](http://thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp.html).Retrived. September 16, 2003.
- Whyte, William Foote, et al.. (1991). Participatory Action Research Through Practice to Science in Social Research. in **Participatory Action Research**. William Foote Whyte(editor). pp.19-55. California :Sage Publications.
- Yonemura, Margaret. (1986). **Reflections on Teacher Empowerment and Teacher Education**. (Online). Available: [http://thailis.uni.net.th/eric/detail.nsp. html](http://thailis.uni.net.th/eric/detail.nsp.html).Retrived. September 16, 2003.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ลักดา ศิลาน้อย
รองคณบดีฝ่ายบริหาร
และผู้อำนวยการศูนย์พัฒนา
วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์ประภาพร ศรีตระกูล
ประธานหลักสูตรมหาบัณฑิตสาขา
สาขาการวิจัยและวัดผลทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. อาจารย์ ดร.นุชนา เหลืองอังกูร
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สมสร วงศ์อยู่น้อย
ผู้อำนวยการสำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รองศาสตราจารย์ฐศิรี วงศ์รัตนะ
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**

ที่	บทบาท	ระดับชั้น	ชื่อ – สกุล	วิชาที่รับผิดชอบ
1	ผู้บริหารสถานศึกษา	-	นายชัยวิพล ผั่นสว่าง	-
2	ผู้สอน (พนักงานฯ)	ป.1	นางประนอม ตั้งควนิช	ทุกวิชา
3	ผู้สอน (คศ.2)	ป.2	นายประมุข โคตรชุม	ทุกวิชา
4	ผู้สอน (คศ.2)	ป.3	นายเผด็จ เมืองผุย	ทุกวิชา
5	ผู้สอน (คศ.2)	ช่วงชั้นที่ 2	นางสุวรรณี เมืองผุย	ภาษาไทย
6	ผู้สอน (คศ.2)	ช่วงชั้นที่ 3	นางสาวรัชนิกร ชาหมู่	ภาษาไทย
7	ผู้สอน (คศ.2)	ช่วงชั้นที่ 2,3	นายประสิทธิ์ชัย อาจใจ	สุขศึกษาและพลศึกษา, การงานอาชีพ
8	ผู้สอน (คศ.2)	ช่วงชั้นที่ 2,3	นายสาคร จันโท	สังคมศึกษาฯ
9	ผู้สอน (คศ.2)	ช่วงชั้นที่ 2,3	นายสุทิน ดวงอุปมา	ศิลปะฯ
10	ผู้สอน (คศ.2)	ช่วงชั้นที่ 2,3	นางดาหวัน ยิ้มสรวะ	ภาษาอังกฤษ
11	ผู้สอน (คศ.2)	ช่วงชั้นที่ 2,3	นายสันศักดิ์ อัดโดดดร	คอมพิวเตอร์
12	ผู้สอน (คศ.2)	ช่วงชั้นที่ 2,3	นางศรัญญา สีน้อย	คณิตศาสตร์
13	ผู้สอน (คศ.3)	ช่วงชั้นที่ 2,3	นางอุบล อัดโดดดร	วิทยาศาสตร์
14	ผู้สอน (คศ.3)	ช่วงชั้นที่ 2,3	นางยุพา ตาดี	คณิตศาสตร์
15	นักเรียน	ป.1	ด.ญ.เนตรนภา พรหมพร	-
16	นักเรียน	ป.2	ด.ญ.สิรินันท์ พรสวัสดิ์	-
17	นักเรียน	ป.3	ด.ญ.เจนจิรา หล้ามณี	-
18	นักเรียน	ป.4	ด.ญ.มลธิดา มีบุญรอด	-
19	นักเรียน	ป.5	ด.ญ.พัชรี ศิริจรรยา	-
20	นักเรียน	ป.6	ด.ช.อภิสิทธิ์ นาสมใจ	-
21	นักเรียน	ม.1	ด.ญ.สิริยากรณ์ แก้วมาตร	-
22	นักเรียน	ม.2	ด.ญ.แววตา นาใจคง	-
23	นักเรียน	ม.3	ด.ญ.พรพิมล ศรีชา	-
24	ผู้ปกครอง	ป.1	นางสวิง โคตรนวล	-
25	ผู้ปกครอง	ป.2	นางวรรณิ ชมพูน้อย	-

**รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**

ที่	บทบาท	ระดับชั้น	ชื่อ – สกุล	วิชาที่รับผิดชอบ
26	ผู้ปกครอง	ป.3	นางสมมาตร อัดโดดดร	-
27	ผู้ปกครอง	ป.4	นางประภาพร นาใจคง	-
28	ผู้ปกครอง	ป.5	นายตะวัน มูลฉวี	-
29	ผู้ปกครอง	ป.6	นายเปรม ชะนอบรัมย์	-
30	ผู้ปกครอง	ม.1	นางหนูไกร สิทธิการ	-
31	ผู้ปกครอง	ม.2	นายสมศักดิ์ แก้วกัลยา	-
32	ผู้ปกครอง	ม.3	นางอนงค์ ศรีชา	-
33	ผู้นำชุมชน	-	นายแสง นาใจคง	-

ภาคผนวก ข

คู่มือการใช้ระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

คู่มือการใช้ระบบ

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

โรงเรียนบ้านนาศรีตงเค็ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4
อำเภอโนนน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

คำนำ

การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบการวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปอย่างเหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้ผลการประเมินถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ในขณะเดียวกันการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาจะต้องมีการจัดการเป็นระบบและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ สามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้

ดังนั้นเพื่อให้การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียน โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งจึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ขึ้น โดยผู้เกี่ยวข้องได้ ร่วมกันจัดทำคู่มือการใช้การใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนขึ้น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะ เป็นแนวทางในการดำเนินงานของทุกฝ่ายตามระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและการเรียนการสอนให้มากที่สุด

คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
ตอนที่ 1 แนวคิดระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	1
1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	1
1.2 วัตถุประสงค์ของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง	2
1.3 ประโยชน์ของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	2
ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง	4
2.1 ประวัติโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง	4
2.2 ลักษณะภูมิประเทศ	4
2.3 ประชากร	4
2.4 สภาพการจัดการศึกษา	5
2.5 วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียน	6
2.6 นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง	7
2.7 ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	8
ตอนที่ 3 ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	10
3.1 ความหมาย	10
3.2 หลักการของระบบ	11
3.3 ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	11
1) ระบบวางแผน	11
2) ระบบปฏิบัติการ	12
3) ระบบตรวจสอบ	13
4) ระบบสะท้อนผล	13

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 แนวปฏิบัติของโรงเรียน	15
4.1 แผนดำเนินงาน	15
4.2 คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	27
4.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	27
4.4 แนวทางการปฏิบัติของครูผู้สอนในการปฏิบัติงานด้านการวัดและ ประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	30
ตอนที่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการระบบ	34
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก	57
แนวการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544	58

คู่มือการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต4

ตอนที่ 1

แนวคิดระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 24-25) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการวัดและประเมินผลการเรียนระดับชั้นเรียน ดังนี้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลทั้งในระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียนคือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่/เพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงงานหรือแฟ้มสะสมงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือตัวผู้เรียนเอง ผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้อะไรเห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้าความสำเร็จ

ของตน ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มและสามารถให้คะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน

ดังนั้นเพื่อให้การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นไปตามแนวทางหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ร่วมกันพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนโดยระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 นี้จะเป็นกระบวนการที่เน้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล สามารถวัดและประเมินผลได้สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา และกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมีวิธีการประเมินผลหลากหลายเหมาะสมและสามารถนำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียนมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน วิธีการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนนี้ประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระบบซึ่งมีองค์ประกอบของระบบในขั้นตอนต่างๆ ประกอบด้วยระบบย่อยดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบติดตามตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล ปรับปรุง (Reflect) การดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนระดับชั้นเรียนของสถานศึกษาที่เป็นระบบและมีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพจะสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้

1.2 วัตถุประสงค์ของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 เพื่อให้การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
- 1.2.2 เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมโดยผู้เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการในระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
- 1.2.3 เพื่อให้เกิดการนำผลการประเมินระดับชั้นเรียนพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครู

1.3 ประโยชน์ของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

การใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถร่วมกันในการดำเนินการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบและทำให้การวัดและประเมินผล

ระดับชั้นเรียนเป็นไปตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และเกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนดังนี้

- 1.3.1 ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาการเรียนการสอนของครู
- 1.3.2 โรงเรียนมีระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่มีคุณภาพ สามารถรองรับการประเมินภายในและภายนอกตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2

สภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

2.1 ประวัติโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2482 โดยมีหลวงคนานุรักษ์ นายอำเภอ น้ำพองในสมัยนั้นเป็นผู้จัดตั้ง มีนายกอง แสนอาจโท เป็นครูใหญ่ เปิดทำการสอนตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เดิมอาศัยศาลาการเปรียญวัดสำราญนาศรีเป็นที่เรียน มีชื่อว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลสะอาด 10 (วัดสำราญนาศรี)” ในปี พ.ศ.2488 นายวัฒนา จันทร ครูใหญ่และชาวบ้านได้ก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวขึ้น ในที่ดินที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน ในปัจจุบันนี้และได้ย้ายมาตั้งเป็นเอกเทศเปลี่ยนชื่อโรงเรียนตามหมู่บ้านว่า “โรงเรียนบ้านนาศรี” ใช้ชื่อนี้เรื่อยมาจนถึง ปี พ.ศ.2538 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง” มาจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง ตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 200 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 8 ไร่ 1 งาน 27 ตารางวา นอกจากนี้จะมีเนื้อที่เพื่อการเกษตรและปล่อยเลี้ยงปลาอีก 6 ไร่ ทิศเหนือและทิศตะวันออกจดที่ดินของชาวบ้าน ทิศใต้และทิศตะวันตกจดทางสาธารณะ ตั้งอยู่ตำบลสะอาด อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ในปัจจุบันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จังหวัดขอนแก่น

2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง มีเขตบริการอยู่ในหมู่บ้านนาศรีหมู่ที่ 3 , 12 และหมู่บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 10 ตำบลสะอาด อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ในปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีข้าราชการครู จำนวน 16 คน พนักงานราชการ จำนวน 1 คน นักเรียน จำนวน 270 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน มีถนนติดต่อไปมาสะดวกทุกฤดูกาล นักเรียนไม่มีปัญหาในการไปกลับโรงเรียนหรือเสี่ยงภัยแต่อย่างใด ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ระหว่างทุ่งนาและไร่นาของชาวบ้าน

2.3 ประชากร

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ประชากรนับถือพระพุทธศาสนา ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์และค้าขายบ้างเล็กน้อย นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ผู้ปกครองต้องพึ่งแรงงานเด็ก เช่น ช่วยเหลืองานต่าง ๆ ในบ้านหรือรับจ้างนอกบ้าน มีความสนใจในการศึกษา แต่มีฐานะยากจน เมื่อโรงเรียนได้รับการอนุมัติให้เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ผู้ปกครองให้ความสนใจส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน 100% โดยส่วนมากส่งเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน ในปัจจุบันบ้านนาศรีและบ้านดงเค็งมีประชากรรวมกันประมาณ 1,960 คน

2.4 สภาพการจัดการศึกษา

โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและปฏิบัติการศึกษา เปิดทำการสอนเป็น 3 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น

จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น	270	คน
แยกเป็นนักเรียนชาย	135	คน
นักเรียนหญิง	137	คน
จำนวนครูรวมทั้งสิ้น	16	คน
แยกเป็นครูชาย	8	คน
ครูหญิง	8	คน
นักการภารโรง	1	คน

จำนวนนักเรียนแยกเป็นรายชั้น ดังข้อมูลในตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนแยกเป็นรายชั้น

ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาลปีที่ 1	1	6	11	17	
อนุบาลปีที่ 2	1	17	15	32	
รวม	2	23	26	49	
ประถมศึกษาปีที่ 1	1	16	13	29	
ประถมศึกษาปีที่ 2	1	10	7	17	
ประถมศึกษาปีที่ 3	1	15	9	24	
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	20	22	42	
ประถมศึกษาปีที่ 5	1	14	15	29	
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	15	15	30	
รวม	6	90	81	171	

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	1	6	7	13	
มัธยมศึกษาปีที่ 2	1	8	11	19	
มัธยมศึกษาปีที่ 3	1	6	12	18	
รวม	3	20	30	50	
รวมช่วงชั้นที่ 1 - 3	9	110	111	221	
รวมทั้งสิ้น	11	133	137	270	

2.5 วิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2548 โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง เป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ รักท้องถิ่นและภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี นิเวศวิทยา ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ภารกิจ

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับช่วงชั้นตามศักยภาพ
- 2) ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเท่าที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน

การเรียนการสอน

- 3) อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี สิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาทำให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน
- 4) พัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งเสริมความเป็นมืออาชีพ
- 5) ชุมชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมและประสานการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

เป้าหมาย

- 1) นักเรียนเป็นพลเมืองดี รักท้องถิ่น ภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 2) นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
- 3) นักเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความรู้และทักษะพื้นฐานเพื่อการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
- 4) นักเรียนสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5) ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาและอบรมอย่างต่อเนื่อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

- 1) เป็นผู้มั่งคั่งสำนึกในการรักษาความสะอาดและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 2) ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา
- 3) เป็นผู้ประหยัดอดออม นิยมไทยและมีมารยาทแบบไทย
- 4) มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย
- 5) มีคุณธรรมจริยธรรมและปฏิบัติตามหลักศาสนา

2.6 นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

นโยบายโรงเรียน

- 1) เร่งรัดพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระวิชา และเน้นกลุ่มสาระภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- 2) ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนผลิตสื่อการเรียนการสอนและนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมและห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย เช่น กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เป็นต้น
- 5) สนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนทุก ๆ ด้านเพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การศึกษาดูงาน การอบรมด้านวิชาการ เป็นต้น

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 2) เพื่อให้ นักเรียนทุกชั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- 3) เพื่อให้ นักเรียนในโรงเรียนได้มีการพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ มีระเบียบวินัย สามัคคี เสียสละและบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

เป้าหมาย

- 1) มีการวางแผนและประชุมทางวิชาการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
- 2) มีการพัฒนาบุคลากรในด้านคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มพูนความรู้ ประสพการณ์ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 3) ครูมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนในระดับชั้นที่ได้รับผิดชอบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ชิ้น
- 4) กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทุก ๆ ด้าน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 5) โรงเรียน บริเวณโรงเรียน ห้องเรียน ได้รับการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 6) ครูจัดทำผลงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง

2.7 ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็งในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง พบว่าโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง มีปัญหาและความต้องการในด้านการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนสรุปได้ดังนี้

- 1) ครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมในการวัดและประเมินการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน ในการอบรมจะมีเพียงครู 1 คนเข้าอบรมแล้วนำมาขยายผลกับเพื่อนครูตามความเข้าใจของตนเอง
- 2) คณะครูต้องการที่ปรึกษาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนเนื่องจากครูไปฝึกอบรมมาแล้วไม่แน่ใจว่าปฏิบัติและขยายผลต่อเพื่อนครูได้ถูกหรือไม่ โดยคณะครูไม่มีความมั่นใจในด้านการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) การวัดและประเมินผลยังยึดการวัดและประเมินแบบเดิมคือเน้นแบบทดสอบเป็นหลัก
- 4) ยังไม่มีการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล
- 5) คณะครูยังไม่มั่นใจเรื่องความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 6) ขาดการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและการปรับปรุงการเรียนการสอน
- 7) มาตรฐานในการประเมินแตกต่างกัน เนื่องจากขาดการวางแผน มีความเข้าใจไม่ตรงกันในเรื่องเครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมินผล

8) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนยังไม่มีระบบต่างคนต่างปฏิบัติตามความเข้าใจของตนเอง

9) คณะครูมีความต้องการที่จะพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

10) ผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญและยังไม่เข้าใจแนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 แต่ก็ยินดีให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน

ดังนั้นทางโรงเรียนบ้านนาศรีคงเค็งจึงได้ร่วมกันพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลได้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด โดยครูผู้สอนใช้การวัดและประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจาก โครงงานหรือแฟ้มสะสมงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือตัวผู้เรียนเอง ผู้สอน และพ่อแม่ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้สะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้าความสำเร็จของตน ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มและสามารถให้คะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ และพ่อแม่ ผู้ปกครองจะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียนและวิธีการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนนี้ประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระบบ ซึ่งมีองค์ประกอบของระบบในขั้นตอนต่าง ๆ ประกอบด้วยระบบย่อยดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบติดตามตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล ปรับปรุง (Reflect) การดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนระดับชั้นเรียนของสถานศึกษาที่เป็นระบบและมีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ จะสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนได้ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู

ตอนที่ 3

ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

3.1 ความหมาย

ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2544 หมายถึง กระบวนการที่เน้นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายเหมาะสมและนำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระบบ โดยองค์ประกอบของระบบในชั้นตอนต่าง ๆ ที่ความสัมพันธ์กัน ซึ่งประกอบด้วยระบบย่อย ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบติดตามตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล (Reflect)

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

หมายถึง การวัดและประเมินผลที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่/เพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรม การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงงานหรือแฟ้มสะสมงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือตัวผู้เรียนเอง ผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้สะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้า ความสำเร็จของตน ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มและสามารถให้คะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองจะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน

ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้ที่มีส่วนร่วมหรือตัวแทนกลุ่มที่ได้รับผลกระทบทางบวกหรือทางลบจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน

การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในระบบต่าง ๆ โดยระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินอาจแตกต่างกันตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3.2 หลักการของระบบ

ระบบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ยึดหลักการดังต่อไปนี้

1. ยึดหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 เป็นแนวทางในการปฏิบัติ
2. เป็นกระบวนการที่เน้นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตั้งแต่การสร้างระบบ การดำเนินการใช้ระบบ ตลอดจนการประเมินและปรับปรุงระบบ
3. ใช้ข้อมูลพื้นฐานและแนวทางดำเนินงานตามระบบวางแผน ระบบปฏิบัติการ ระบบติดตามตรวจสอบและระบบสะท้อนผลที่ผ่านการตรวจสอบว่ามีความเหมาะสมแล้ว

3.3 ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ระบบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ประกอบด้วยระบบย่อยซึ่งดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่

1. **ระบบวางแผน (Plan)** เป็นกระบวนการในการเตรียมการในการปฏิบัติ ทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1.1 **ขั้นวางแผน (Plan)** ดำเนินการดังนี้

- 1.1.1 ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง
- 1.1.2 ร่วมกันศึกษาคู่มือการใช้ระบบ
- 1.1.3 เสนอโครงการดำเนินการตามระบบฯ
- 1.1.4 ร่วมกันเสนอข้อคณะกรรมการระบบฯ
- 1.1.5 แต่งตั้งคณะกรรมการระบบฯ
- 1.1.6 ร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบฯ

1.2 **ขั้นปฏิบัติการ (Act)** ดำเนินการดังนี้

- 1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของทางโรงเรียนร่วมกัน

1.2.2 ร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบ และการสะท้อนผล การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โดยยึดหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 โดยให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการวัดและประเมินผลในระดับต่าง ๆ

1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลการ วัดและประเมินผล

1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล

1.2.5 สรุปเป็นแผนการปฏิบัติการ

1.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้

- ตรวจสอบแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

1.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้

- นำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมาสะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและร่วมกัน ปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติได้

2. ระบบปฏิบัติการ (Act) เป็นกระบวนการในการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ใน ระบบวางแผน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

2.1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียน สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นในขั้นวางแผน

2.1.2 ครูผู้สอนประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและนักเรียนใน การวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

2.1.3 ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางวัดและ ประเมินระดับชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน

2.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้

- ครูผู้สอนปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

2.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้

- ครูผู้สอนตรวจสอบการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติว่าเป็นไปตามแนวทาง ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบการปฏิบัติของตนและสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง

2.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้

- ครูผู้สอนสะท้อนผลที่ได้ในขั้นตรวจสอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบแล้วทบทวน และปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการวัดและประเมินของตน

3. ระบบตรวจสอบ (Observe) เป็นกระบวนการในการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติในระบบปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

3.1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการดังนี้

3.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อกำหนดแนวทางและระยะเวลาในการประเมิน

3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

3.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้

- ตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในระบบปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น

3.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้

- ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในขั้นดำเนินการ

3.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้

- นำผลในขั้นตรวจสอบการดำเนินการสะท้อนผลให้คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนทราบ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ

4. ระบบสะท้อนผล (Reflect) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตรวจสอบ มาสะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อทบทวนปรับปรุงแก้ไข โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

4.1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการดังนี้

4.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อสะท้อนผลที่เกิดขึ้น

4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข

4.2 ขั้นปฏิบัติ (Act) ดำเนินการดังนี้

4.2.1 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้

4.2.2 จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

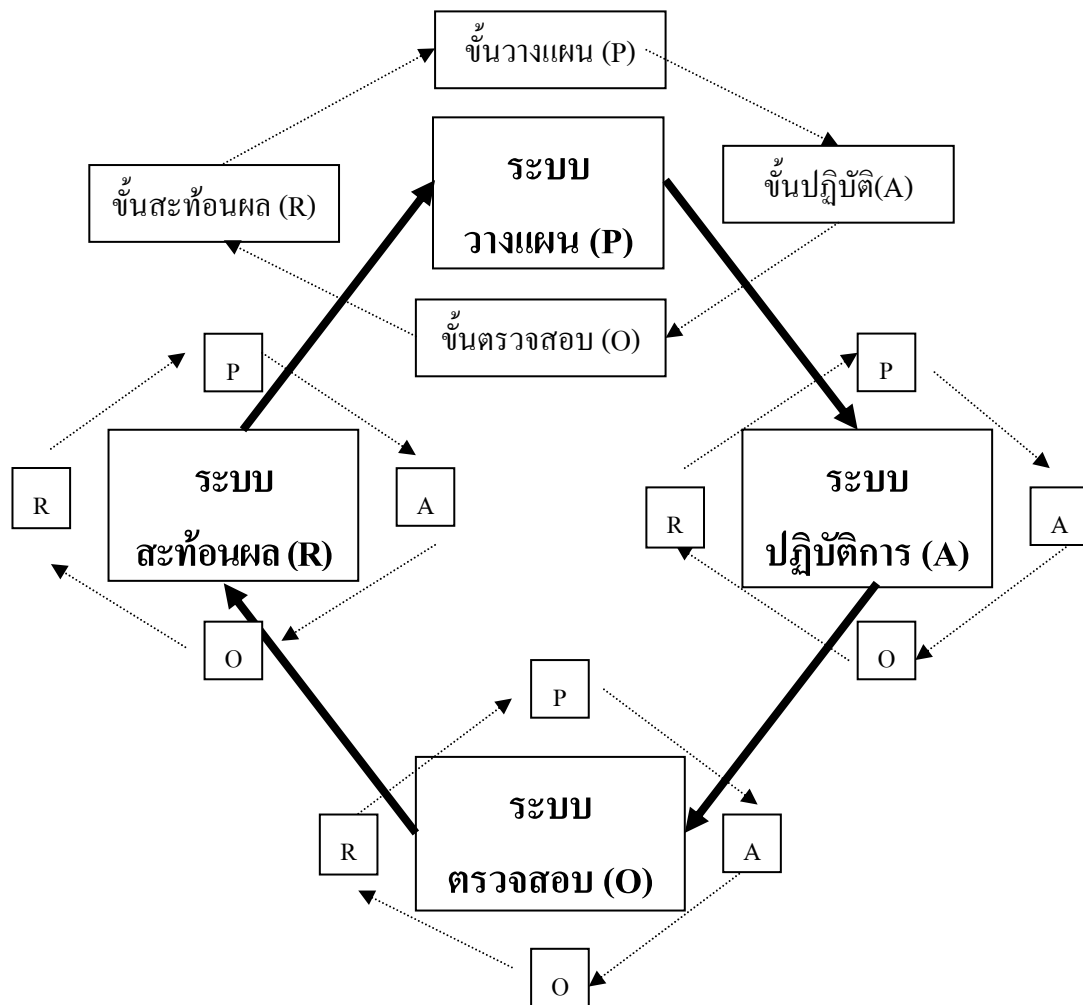
4.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้

- ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง

4.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้

- ทบทวนปรับปรุงตามผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบ

จากรายละเอียดโครงสร้างระบบข้างต้น สรุปโครงสร้างของระบบได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

ตอนที่ 4

แนวปฏิบัติของโรงเรียน

4.1 แผนดำเนินงาน

การนำระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนไปใช้ในโรงเรียนนั้นมีแผนการดำเนินงานที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังมีรายละเอียดดำเนินการดังต่อไปนี้

**ตาราง 2 แผนการดำเนินงานตามระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของโรงเรียน
บ้านนาศรีตังเค็ง**

วิธีดำเนินงาน	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1. ระบบวางแผน (Plan) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ 1.1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการดังนี้ 1.1.1 ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง 1.1.2 ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันศึกษาคู่่มือการใช้ระบบ 1.1.3 เสนอโครงการดำเนินการตามระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน 1.1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน 1.1.5 ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน 1.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้ 1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของทางโรงเรียนร่วมกัน 1.2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบ และการสะท้อนผลการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน โดยยึดหลักการวัด	- หนังสือเชิญประชุม - บันทึกการประชุม - โครงการ / แผนการดำเนินงาน - คู่มือการใช้ระบบ	มีนาคม - พฤษภาคม	คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ตาราง 2 (ต่อ)

วิธีดำเนินงาน	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
และประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 โดยให้สอดคล้องและ เชื่อมโยงกับการวัดและประเมินผลในระดับ ต่าง ๆ 1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการ ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล การวัดและ ประเมินผล 1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการ ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล 1.2.5 สรุปเป็นแผนการปฏิบัติการ 1.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการ ดังนี้ - ตรวจสอบแผนการปฏิบัติที่ร่วมกัน สร้างขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ 1.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการ ดังนี้ - นำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมา สะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและร่วมกัน ปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน 2. ระบบปฏิบัติการ (Act) มีขั้นตอนในการ ดำเนินงานดังนี้ 2.1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการดังนี้ 2.1.1 ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตร เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วางแผนวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียน สร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนด ขึ้นในขั้นวางแผน	- บันทึกการ ประชุม - หลักสูตร สถานศึกษา - แผนการ จัดการเรียนรู้	มีนาคม ถึง กรกฎาคม	ครูผู้สอน

ตาราง 2 (ต่อ)

วิธีดำเนินงาน	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
2.1.2 ครูผู้สอนประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและนักเรียนในการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 2.1.3 ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางวัดและประเมินระดับชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน 2.2 ขั้นปฏิบัติ (Act) ดำเนินการดังนี้ - ครูผู้สอนปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน 2.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้ - ครูผู้สอนตรวจสอบการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบการปฏิบัติของตนและสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง 2.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้ - ครูผู้สอนสะท้อนผลที่ได้ในขั้นตรวจสอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วทบทวนและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการวัดและประเมินของตน	- เครื่องมือวัดและประเมินผล - แบบสังเกต - แบบบันทึก ข้อมูลในการปฏิบัติของครู - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน		

ตาราง 2 (ต่อ)

วิธีดำเนินงาน	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
3. ระบบตรวจสอบ (Observe) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ 3.1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการดังนี้ 3.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อกำหนดแนวทางและระยะเวลาในการประเมิน 3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 3.2 ขั้นปฏิบัติ (Act) ดำเนินการดังนี้ - ตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในระบบปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น 3.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้ - ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในชั้นดำเนินการ 3.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้ - นำผลในขั้นตรวจสอบการดำเนินการสะท้อนผลให้คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนทราบ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ	- บันทึกการประชุม - แบบประเมินประสิทธิผลของระบบ - แบบสังเกต - แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติของครู - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน - แบบสัมภาษณ์	พฤษภาคม-กรกฎาคม	คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ตาราง 2 (ต่อ)

วิธีดำเนินงาน	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
4. ระบบสะท้อนผล (Reflect) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ 4.1 ขั้นวางแผน(Plan) ดำเนินการดังนี้ - ประชุมคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข 4.2 ขั้นปฏิบัติ (Act) ดำเนินการดังนี้ - ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้ - จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ 4.3 ขั้นตรวจสอบ(Observe)ดำเนินการดังนี้ - ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง 4.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้ - ทบทวนปรับปรุงตามผลจากการตรวจสอบ	- แบบสังเกต - แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติของครู - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน - แบบสัมภาษณ์ - เอกสารรายงานผล	กรกฎาคม	คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
นำข้อมูลที่ได้ปรับปรุงแล้วเริ่มระบบใหม่เป็นวงจรที่ 2		สิงหาคม – ตุลาคม	

จากแผนการดำเนินงานข้างต้นสรุปเป็นแผนปฏิบัติการโดยละเอียดดังนี้

แผนปฏิบัติการตามระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง

1. ระบบวางแผน (Plan)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
1.1 ขั้นวางแผน	1.1.1 ประชุมชี้แจงคณะกรรมการระบบฯ ได้แก่ ครูผู้สอนทุกระดับตัวแทนนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 – 3 ตัวแทนผู้ปกครอง ช่วงชั้นที่ 1 – 3 และตัวแทนชุมชน 1.1.2 คณะกรรมการระบบร่วมกันศึกษาร่างแผนปฏิบัติการตามระบบการวัดและประเมินผลฯ 1.1.3 ทบทวนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน	ครึ่งวัน	-หนังสือเชิญประชุม -บันทึกการประชุม -ร่างแผนปฏิบัติการตามระบบฯ	-ผู้อำนวยการ -เลขานุการ -คณะกรรมการระบบฯ -คณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมประชุมที่ระบุในหนังสือเชิญประชุม
1.2 ขั้นปฏิบัติ	1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของทางโรงเรียนร่วมกัน 1.2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบ และการสะท้อนผลการวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียน โดยยึดหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544	ครึ่งวัน	- บันทึกการประชุม (บท 1)	- เลขานุการ -คณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมประชุมที่ระบุในหนังสือเชิญประชุม

1. ระบบวางแผน (Plan) (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/ เกณฑ์
	1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ ตรวจสอบ และสะท้อนผลการวัดและประเมินผล 1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ ตรวจสอบและ สะท้อนผล 1.2.5 สรุปเป็นแผนปฏิบัติการ		- แผนปฏิบัติการ		
14 พ.ย. 49	- ตรวจสอบแผนปฏิบัติการที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการ ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	ครึ่งวัน	- แผนปฏิบัติการ - แบบบันทึกและสรุปผล การดำเนินงาน (บบส 3)	- คณะกรรมการ ระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของ คณะกรรมการ ให้ความ เห็นชอบ แผนปฏิบัติการ
1.4 ขั้นสะท้อนผล	- นำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมาสะท้อนผลให้ ผู้เกี่ยวข้องทราบและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขให้มีความ สมบูรณ์ชัดเจน	ครึ่งวัน	- แผนปฏิบัติการ - แบบบันทึกและสรุปผล การดำเนินงาน (บบส 3)	- เลขานุการ คณะกรรมการ ระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะ กรรมการ ร่วมกันปรับ แผนปฏิบัติการ

2. ระบบปฏิบัติการ (Act)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
2.1 ขั้นวางแผน	2.1.1 ครูผู้สอนวางแผนการจัดการเรียนรู้ วางแผนวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน สร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลตาม แนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นในระบบวางแผน 2.1.2 ครูผู้สอนประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและนักเรียนในเรื่องการวัดและประเมินผลตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2.1.3 ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางวัดและประเมินระดับชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน	2 เดือน	- แผนการจัดการเรียนรู้ - เครื่องมือวัดและประเมินผล - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บปส 3) - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บปส 3)	- ครูผู้สอน - ครูผู้สอน - ครูผู้สอน	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนที่วางแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล - ร้อยละ 80 ของครูที่ดำเนินการ - ร้อยละ 80 ของครูที่ดำเนินการร่วมกับผู้ปกครองและนักเรียน
2.2 ขั้นปฏิบัติ	- ครูผู้สอนปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ผู้ปกครองและผู้แทนชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนโดยดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนขณะอยู่นอกโรงเรียนและแจ้งพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้โรงเรียนทราบ - นักเรียนให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนในการพัฒนาตนเองขณะอยู่ในโรงเรียนและที่บ้านและแจ้งผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนนักเรียน	5 เดือน	- แผนการจัดการเรียนรู้ (บันทึกผลหลังสอน) - เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล	- ครูผู้สอน	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนที่ปฏิบัติการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้และมีการบันทึกผลหลังสอน

2. ระบบปฏิบัติการ (Act) (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
2.3 ขั้นตรวจสอบ	- ครูผู้สอนตรวจสอบตนเองในเรื่องการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบการปฏิบัติของตนและสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง	ทุกพหุสั	- แผนการจัดการเรียนรู้ (บันทึกผลหลังการสอน) - แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน (บบ 3)	- ครูผู้สอน	- ร้อยละ 80 ของแผนการจัด การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ - ร้อยละ 80 ของครูที่ใช้การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย - ร้อยละ 80 ของครูที่ใช้การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน - ร้อยละ 80 ของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาในแต่ละรายวิชา - ร้อยละ 80 ของครูนำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและการสอนของตน - ร้อยละ 80 ของการประเมินผลให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วม

2. ระบบปฏิบัติการ (Act) (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
2.4 ขั้นสะท้อนผล	- ครูผู้สอนสะท้อนผลที่ได้ในชั้นตรวจสอบให้ที่ประชุม คณะครูทราบ แล้วทบทวนและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการวัดและประเมินของตน	(ทุกวันศุกร์)	- บันทึกการประชุม(บท1) - แบบบันทึกแลสรุปผล การดำเนินงาน (บปส 3)	- ครูผู้สอน - เลขานุการ ระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของ ครูผู้สอนที่เข้าร่วม การสะท้อนผล

3. ระบบตรวจสอบ (Observe)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
3.1 ขั้นวางแผน	3.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียนเพื่อกำหนด แนวทางและ ระยะเวลา ในการตรวจสอบ 3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ	1 วัน	- หนังสือเชิญประชุม - บันทึกการประชุม (บท 1)	- ประธานฯ - เลขานุการฯ	- ร้อยละ 80 ของ คณะกรรมการระบบ เข้าร่วมประชุม
3.2 ขั้นปฏิบัติ	3.2.1 ผู้สอนตรวจสอบตนเองในการปฏิบัติตาม แนวทางการวัดและประเมินในระบบปฏิบัติการโดย ใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น ดังนี้ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ บันทึกผลหลัง การสอน 2. แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติการวัดและ ประเมินผลของครูผู้สอน 3. การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน	6 เดือน	- แผนการจัดการเรียนรู้ - แบบบันทึกข้อมูล(บบ 3) - แบบสังเกต (บก 3)	-คณะกรรมการ ระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของ ครูผู้สอนมีการบันทึก ผลหลังการสอน - ร้อยละ 80 ของ ครูผู้สอนมีการบันทึก ข้อมูลที่ได้ปฏิบัติใน การวัดและประเมินผล ของครูผู้สอน

3. ระบบตรวจสอบ (Observe) (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
	3.2.2 คณะกรรมการระบบที่เป็นตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน ร่วมกันตรวจสอบการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน 2 ครั้งโดยแจ้งล่วงหน้า 1 ครั้งและไม่แจ้งล่วงหน้า 1 ครั้ง - ครูวิชาการนิเทศ เดือนละ 1 ครั้ง โดยแจ้งล่วงหน้า - ผู้บริหารนิเทศภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยแจ้งล่วงหน้า	5 เดือน	- บันทึกการเยี่ยมห้องเรียน - บันทึกการนิเทศ - บันทึกการนิเทศ	- ตัวแทนชุมชนและผู้ปกครอง - ครูวิชาการ - ผู้บริหาร	- ร้อยละ 80 ของครูผู้สอน มีบันทึกการเยี่ยมห้องเรียนและบันทึกการนิเทศ
3.3 ขั้นตรวจสอบ	- ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียนในชั้นดำเนินการ	เดือนละครั้ง	- หนังสือเชิญประชุม - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส 3)	- ประธานและเลขานุการคณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการที่เข้าร่วมการตรวจสอบมีความเห็นว่าเหมาะสม
3.4 ขั้นสะท้อนผล	- นำผลในขั้นตรวจสอบการดำเนินการสะท้อนผลให้คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนทราบ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ	เดือนละครั้ง	- หนังสือเชิญประชุม - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส 3)	- ประธานและเลขานุการคณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการร่วมสะท้อนผล

4. ระบบสะท้อนผล (Reflect)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
4.1 ขั้นวางแผน	4.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบฯ 4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมาร่วมกัน วางแผนปรับปรุงแก้ไข	1 วัน	- หนังสือเชิญประชุม - บันทึกการประชุม(บท 1) - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส 3)	- ประธานฯ เลขานุการฯ คณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการเข้าร่วมการประชุมวางแผน
4.2 ขั้นปฏิบัติ	4.2.1 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้ 4.2.2 ประเมินประสิทธิผลของระบบ 4.2.3 จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	1 วัน	- บันทึกการประชุม(บท 1) - แบบประเมินประสิทธิผลฯ - แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส3)	- เลขานุการฯ	- เอกสารรายงานผลได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากข้อมูลที่ได้
4.3 ขั้นตรวจสอบ	- ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง	1 วัน	- แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส3)	-คณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบฯเข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบ
4.4 ขั้นสะท้อนผล	- ทบทวนปรับปรุงตามผลจากการตรวจสอบ	1 วัน	- แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส3)	-คณะกรรมการระบบฯ	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบฯเข้าร่วมกระบวนการสะท้อนผล

- สรุป**
- ครูผู้สอนสะท้อนผลตนเองทุกวันพฤหัสบดีและเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการวัดและประเมินผลทุกปลายวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์
 - ผู้ปกครองเยี่ยมชั้นเรียนภาคเรียนละ 2 ครั้ง, ผู้บริหารนิเทศครูภาคเรียนละ 1 ครั้ง, ครูฝ่ายวิชาการนิเทศครูเดือนละ 1 ครั้ง
 - คณะกรรมการระบบฯประชุมร่วมกันเพื่อตรวจสอบและสะท้อนผลช่วงปลายเดือนละ 1 ครั้ง

4.2 คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีดังต่อไปนี้

1) ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
2) ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 - 3	กรรมการ
3) ครูผู้สอนชั้นอนุบาล	กรรมการ
3) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 –ป.6	กรรมการ
4) ตัวแทนจากชุมชน	กรรมการ
5) ตัวแทนนักเรียนชั้น ป.1 –ป.6	กรรมการ
6) ครูวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ

ที่ปรึกษาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีดังนี้

- 1) อาจารย์อังคณา ตุงคะสมิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2) รองศาสตราจารย์ลักดา ศิลาโนย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีหน้าที่ดำเนินการตามระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น โดยมีบทบาทในแต่ละระบบดังนี้

ตาราง 4 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ระบบ	ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
วางแผน	ผู้บริหาร	- เชิญผู้เกี่ยวข้องประชุมชี้แจงระบบการวัดและประเมินผลที่พัฒนาขึ้น - ให้อำนาจเสนอแนะและความเห็นชอบระบบวางแผน - อนุมัติโครงการดำเนินการตามระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - แต่งตั้งคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน

ตาราง 4 (ต่อ)

ระบบ	ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
วางแผน	ครูผู้สอน	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบ - เป็นคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ตัวแทนนักเรียน	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบ - เป็นคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบ - เป็นคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ตัวแทนชุมชน	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบ - เป็นคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน

ตาราง 4 (ต่อ)

ระบบ	ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
	ครูวิชาการ	- ชี้แจงระบบการวัดและประเมินผลที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น - ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน - จัดทำโครงการดำเนินการตามระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเสนอที่ประชุม - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน - บันทึกผลการร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน - สรุปแผนปฏิบัติการ
ปฏิบัติการ	ผู้บริหาร	- สนับสนุนผู้สอนในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
	ครูผู้สอน	- ปฏิบัติการตามระบบปฏิบัติการ - บันทึกสรุปผลการปฏิบัติ
	ตัวแทนนักเรียน	- ให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนในการพัฒนาตนเองขณะอยู่ในโรงเรียนและที่บ้านและแจ้งผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเพื่อนนักเรียน
	ผู้ปกครอง	- ผู้ปกครองและผู้แทนชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนโดยดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนขณะอยู่นอกโรงเรียนและแจ้งพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้โรงเรียนทราบ
	ตัวแทนชุมชน	- ผู้ปกครองและผู้แทนชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนโดยดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนขณะอยู่นอกโรงเรียนและแจ้งพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้โรงเรียนทราบ
	ครูวิชาการ	- ให้การสนับสนุนและเป็นที่ปรึกษาผู้สอนในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
ตรวจสอบ	ผู้บริหาร	- เชิญคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนประชุม - ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ - นิเทศผู้สอน

ตาราง 4 (ต่อ)

ระบบ	ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
	ครูผู้สอน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ
	ตัวแทนนักเรียน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ - เยี่ยมชั้นเรียน
	ตัวแทนชุมชน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ - เยี่ยมชั้นเรียน
	ครูวิชาการ	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบตรวจสอบ - เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในระบบตรวจสอบ - สะท้อนผลการดำเนินการให้คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนทราบ - สรุปและบันทึกผลการดำเนินการ
สะท้อนผล	ผู้บริหาร	- เชิญคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนประชุม
	ครูผู้สอน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล
	ตัวแทนนักเรียน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล
	ตัวแทนชุมชน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล
	ครูวิชาการ	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบสะท้อนผล - สะท้อนผลการปฏิบัติให้คณะกรรมการทราบ - สรุปและบันทึกผลการดำเนินการ - จัดทำเอกสารรายงานผล

4.4 แนวทางการปฏิบัติของครูผู้สอนในการการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลของผู้สอนชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้สอนสามารถปฏิบัติตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 การปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เครื่องมือที่ใช้
1. วิเคราะห์หลักสูตร ผู้สอนร่วมกันทบทวนวิเคราะห์หลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามช่วงชั้นของตนร่วมกันดังนี้ 1.1 ศึกษาคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อกำหนดพัฒนาผู้เรียนให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน 1.2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ สู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีและระบุนักกิจกรรมสำคัญสำหรับออกแบบการจัดการเรียนรู้ 1.3 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา กำหนดหน่วยการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยพิจารณาให้สอดคล้องผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนด	- ร้อยละของครูที่วิเคราะห์หลักสูตรตามการปฏิบัติงานที่กำหนด	- ตารางการวิเคราะห์หลักสูตร
2. วิเคราะห์ผู้เรียน ผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้วิเคราะห์ผู้เรียนร่วมกันดังนี้ 2.1 ศึกษาข้อมูลจากผู้สอนในภาคเรียน/ปีการศึกษาที่ผ่านมา 2.2 ศึกษาข้อมูลผลการเรียนรู้จากเอกสารในภาคเรียน/ปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปพ.4,5,6,8) 2.3 ศึกษาข้อมูลจากการสอบถามผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อนนักเรียน 2.4 ทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดพื้นฐานผู้เรียน	- ร้อยละของครูที่วิเคราะห์ผู้เรียน	- แบบบันทึกผลการวิเคราะห์ผู้เรียน
3. จัดกลุ่มผู้เรียน จัดกลุ่มผู้เรียนจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน แล้วดำเนินการก่อนดำเนินการสอนดังนี้ 3.1 ปรับพื้นฐานนักเรียนอ่อน 3.2 นักเรียนปกติเรียนตามปกติ 3.3 เก็บข้อมูลนักเรียนเก่งเพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษ	- ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนา	- แบบบันทึกการดำเนินการ

ตาราง 5 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เครื่องมือที่ใช้
4. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้โดยให้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการสอนสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่วิเคราะห์ในข้อ 1 โดยดำเนินการดังนี้ 4.1 ออกแบบการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตรในข้อ 1 4.2 กำหนดสัดส่วนการประเมินผลเกณฑ์ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน 4.3 จัดทำแผนการเรียนรู้รายชั่วโมง 4.4 สร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผล	- ร้อยละของครูที่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด	- ตารางออกแบบการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล - แผนการจัดการเรียนรู้ - เครื่องมือในการวัดและประเมินผล
5. จัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่กัน ดำเนินการวัดและประเมินผลโดยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ใช้วิธีการที่หลากหลายโดยดำเนินการดังนี้ 5.1 บันทึกผลการวัดและประเมินที่ดำเนินการในเครื่องมือหรือบันทึกหลังสอน 5.2 ให้ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมประเมินผลผู้เรียน 5.3 ตรวจผลงาน ภาระงาน ชิ้นงานที่นักเรียนปฏิบัติ 5.4 บันทึกผลการจัดกิจกรรม ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆที่พบในบันทึกหลังสอน 5.5 ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้นิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนปรับปรุงการเรียนการสอน	- ร้อยละของครูที่ดำเนินการตามการปฏิบัติงานที่กำหนด ร้อยละของการนิเทศที่ครูใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล - บันทึกผลการวัดและประเมินผู้เรียน
6. วิเคราะห์ผลการประเมิน นำข้อมูลจากข้อที่ 4 - 5 มาวิเคราะห์แล้วดำเนินการดังต่อไปนี้ 6.1 จัดกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดแล้ววิเคราะห์สาเหตุร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 6.2 ผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ตามปกติจัดกิจกรรมส่งเสริมความถนัดและความสนใจ	- ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนา	- แบบบันทึกผลการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน

ตาราง 5 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เครื่องมือที่ใช้
6.3 จัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษแล้วจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษ		
7. ประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรายปี เมื่อดำเนินการต่าง ๆ จนสิ้นภาคเรียน/ปีการศึกษาแล้วดำเนินการดังนี้ 7.1 ตัดสินผลการเรียนจากคะแนนที่กำหนดไว้เป็นสัดส่วนตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 4 7.2 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่ตัดสินในภาพรวมว่าสอดคล้องกับเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือไม่	- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด	- รายงานสรุปผลการวัดและประเมินผลแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้น
8. บันทึกสรุปและรายงานผล โดยดำเนินการดังนี้ 8.1 จัดทำบันทึกข้อมูลในเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ได้แก่ ปพ.4,5,6,8,9 8.2 รายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ ผู้บริหาร นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง 8.3 จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อทบทวนประเมินสะท้อนผลปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานร่วมกัน	- ร้อยละของครูที่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด	- เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ได้แก่ ปพ. 4,5,6,8,9 - รายงานผลการประเมิน - บันทึกการประชุม

ตอนที่ 5

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการระบบสำหรับผู้เกี่ยวข้องได้แก่

- แบบบันทึกการประชุม (บท 1)
- แบบสังเกตระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนสำหรับ นักเรียนและครูผู้สอน (บก3.1)
- แบบสังเกตสำหรับผู้ปกครองและผู้แทนชุมชน (บก 3.2)
- แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน (บบ 3)
- แบบบันทึกการเยี่ยมชั้นเรียน (บย 1)
- แบบบันทึกการนิเทศ (บน 1)
- แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผล (บบส 3)
- แบบประเมินประสิทธิผลของระบบ (บป 2.1)
- แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผล (บส 3)
- แบบสอบถามการประเมินและปรับปรุงระบบ (บส 4)

โดยมีรูปแบบของเครื่องมือที่ใช้ดังต่อไปนี้

สถานที่.....เวลา.....

-
-

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features ten sets of horizontal dashed lines, each set consisting of three lines (top, middle, bottom) spaced evenly down the page. The paper is otherwise blank, with no margins or additional markings.

.....

.....

(.....)

**แบบสังเกตระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
สำหรับนักเรียนและครูผู้สอน**

เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

วันเดือนปี..... ช่วงเวลาที่สังเกต..... รายวิชา.....

ผู้สอน..... ผู้สังเกต.....

สถานภาพ.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับการปฏิบัติที่สังเกตพบการปฏิบัติ
ของครูผู้สอนโดย

ปฏิบัติทุกครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

ไม่เคยปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

และช่องความเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่าน รวมทั้งเขียนบันทึกข้อมูลลงในช่องว่างตามหัวข้อ
กำหนดให้

ตอนที่ 1 วิธีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

วิธีการวัดและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ			ความเหมาะสม	
	0	1	2	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1. การถามตอบระหว่างทำกิจกรรมการเรียน					
2. การสนทนาพบปะพูดคุยกับนักเรียน					
3. การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน					
4. การสอบถามเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติ					
5. การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน					
6. การตรวจแบบฝึกหัดพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ					
7. การตรวจการบ้านพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ					
8. กำหนดภาระงานรายบุคคล					
9. กำหนดภาระงานรายกลุ่ม					
10. การให้นักเรียนสาธิต					

วิธีการวัดและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ			ความเหมาะสม	
	0	1	2	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
11. การทำโครงการ					
12. การสังเกตผู้เรียน					
13. การสัมภาษณ์ผู้เรียน					
14. การตรวจผลงานผู้เรียน					
15. การให้ผู้เรียนรายงานตนเอง					
16. การสอบถาม					
17. การเยี่ยมบ้าน					
18. การใช้ระเบียบสะสม					
19. การทำแฟ้มสะสมงาน					
20. การทดสอบภาคปฏิบัติ					
21. การทำแบบทดสอบวัดความรู้					
22. การทำแบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม					
23. วิธีการอื่น ๆ ที่สังเกตพบ โปรดระบุ					

ตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

เครื่องมือที่ใช้	ระดับที่ใช้ในการปฏิบัติ			ความเหมาะสม	
	0	1	2	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1. แบบสังเกต					
2. แบบสัมภาษณ์					
3. แบบทดสอบวัดความรู้					
4. แบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม					
5. บันทึกหลังการสอนของครู					
6. แฟ้มสะสมงาน					
7. โครงการ					
8. บันทึกของผู้เรียน					
9. แบบฝึกหัด					

เครื่องมือที่ใช้	ระดับที่ใช้ในการปฏิบัติ			ความเหมาะสม	
	0	1	2	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
10. การบ้าน					
11. แบบสอบถาม					
12. ภาระงาน					
13. ระเบียบสะสม					
14. อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

ตอนที่ 3 เอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่สังเกตพบ

- ☐ ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (Transcript) (ปพ.1)
- ☐ หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ใบประกาศนียบัตร) (ปพ.2)
- ☐ แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)
- ☐ แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)
- ☐ เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)
- ☐ เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)
- ☐ ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)
- ☐ เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)
- ☐ สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9)
- ☐ เอกสารอื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้สังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผล ผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

การดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
1. มีการวางแผนการประเมินผู้เรียน			
2. เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม			
3. สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา			
4. เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน			
5. ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม			

การดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
6. นำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียน			
7. นำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนการสอน			
8. การดำเนินการอื่น ๆ โปรดระบุ.....			

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

บท 3.2

แบบสังเกตสำหรับผู้ปกครองและผู้แทนชุมชน

เรื่อง ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

วันเดือนปีที่บันทึก.....ช่วงเวลา.....

รายวิชา.....ผู้สอน.....

ผู้บันทึก.....

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน รวมทั้งเขียนบันทึกข้อมูลลงในช่องว่างตามหัวข้อกำหนดให้

“ท่านทราบหรือไม่ว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติการวัดและประเมินผลดังต่อไปนี้”

ตอนที่ 1 วิธีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

วิธีการวัดและประเมินผล	การดำเนินการของครู			
	ไม่ ปรากฏ	ปฏิบัติโดย		
		ท่าน ได้ ปฏิบัติ	สังเกต/ สอบถาม ผู้เรียน	สังเกต/ สอบถาม ครู
1. การถามตอบระหว่างทำกิจกรรมการเรียน				
2. การสนทนาพบปะพูดคุยกับนักเรียนนอกเวลาเรียน				
3. การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน				
4. การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ				
5. ให้นักเรียนบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ				
6. การตรวจแบบฝึกหัดพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ				
7. การตรวจการบ้านพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ				
8. กำหนดงานให้ทำเป็นรายบุคคล				
9. กำหนดงานให้ทำเป็นรายกลุ่ม				
10. การให้นักเรียนสาธิต				

วิธีการวัดและประเมินผล	การดำเนินการของครู			
	ไม่ ปรากฏ	ปฏิบัติโดย		
		ท่าน ได้ ปฏิบัติ	สังเกต/ สอบถาม ผู้เรียน	สังเกต/ สอบถาม ครู
11. การให้นักเรียนทำโครงงาน				
12. การสังเกตผู้เรียน				
13. การสัมภาษณ์ผู้เรียน				
14. การตรวจผลงานผู้เรียน				
15. การให้ผู้เรียนรายงานตนเอง				
16. การสอบถามผู้เรียน				
17. ไปเยี่ยมบ้านผู้เรียน				
18. การใช้ระเบียบสะสม				
19. ให้ผู้เรียนทำแฟ้มสะสมงาน				
20. ให้ผู้เรียนทดสอบภาคปฏิบัติ				
21. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดความรู้				
22. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม				
23. วิธีการอื่น ๆ ที่พบ โปรดระบุ				

ตอนที่ 2 การปฏิบัติของผู้ปกครองร่วมกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและ
ประเมินผลผู้เรียนตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

การดำเนินการ	การปฏิบัติ		
	ไม่ได้ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. ท่านได้มีการวางแผนการประเมินผู้เรียนกับผู้สอน			
2. ครูได้มีการชี้แจงเรื่องการวัดและประเมินผลกับผู้ปกครอง			
3. ครูได้ประเมินผลด้วยวิธีการที่แจ้งกับผู้ปกครอง			

การดำเนินการ	การปฏิบัติ		
	ไม่ได้ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	หมายเหตุ
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ถ้าได้ปฏิบัติโปรดระบุว่าท่านได้ทำอะไร.....			
5. ครูประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย			
6. ท่านได้ทราบผลการเรียนผู้เรียนจากครูระหว่างเรียน			
7. ท่านได้นำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนของบุตรหลาน			
8. การดำเนินการอื่น ๆ โปรดระบุ.....			

ตอนที่ 3 ท่านอยากบอกอะไรกับทางโรงเรียน(สิ่งที่ดีควรคงอยู่หรือพัฒนายิ่งขึ้น สิ่งที่ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแก้ไข)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน
เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง กรุณำบันทึกข้อมูลและสรุปผลการดำเนินการที่ท่านได้ปฏิบัติลงในตารางและช่องว่างที่กำหนดให้
วันเดือนปีที่บันทึก.....ครั้งที่.....สถานที่.....
ชื่อ-สกุลผู้บันทึก.....รายวิชา.....ชั้น.....

1. การดำเนินการและเครื่องมือที่ใช้

.....
.....
.....
.....

2. ผลการดำเนินการ

.....
.....
.....
.....

3. การสะท้อนผลการใช้ระบบ (ข้อดี ประโยชน์ ปัญหา อุปสรรค)

.....
.....
.....
.....

4. แนวทางในการแก้ปัญหา/อุปสรรค (ถ้ามี)

.....
.....
.....
.....

บบส 3

แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผล
เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง กรุณำบันทึกข้อมูลและสรุปผลการดำเนินการที่ท่านได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของท่าน
 ลงในตารางและช่องว่างที่กำหนดให้

วันเดือนปีที่บันทึก.....ครั้งที่.....สถานที่.....

ชื่อ-สกุลผู้บันทึก.....สถานภาพ.....

การดำเนินการ	ผลการดำเนินการ	การสะท้อนผล

สรุปผลการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการเยี่ยมชั้นเรียน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....-.....น.
 ชั้น.....ผู้สอน.....
 วิชา.....เรื่อง.....

การดำเนินการเรียนการสอน(ครูและนักเรียน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
 (.....)

แบบบันทึกการนิเทศ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....-.....น.

ชั้น.....ผู้สอน.....

วิชา.....เรื่อง.....

การดำเนินการเรียนการสอน(ครูและนักเรียน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน
เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง กรุณabanบันทึกข้อมูลและสรุปผลการดำเนินการที่ท่านได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของท่านลง
ในตารางและช่องว่างที่กำหนดให้
วันเดือนปีที่บันทึก.....ครั้งที่.....สถานที่.....
ชื่อ-สกุลผู้บันทึก.....สถานภาพ.....

การดำเนินการ	ผลการดำเนินการ	การสะท้อนผล

สรุปผลการดำเนินการ
.....
.....
.....
.....

แบบประเมินประสิทธิผลของระบบ

เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านดังนี้
มีความเห็นว่า เหมาะสม
หรือมีความเห็นว่า ไม่เหมาะสม และกรุณาเขียนสิ่งที่ควรปรับปรุง

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของระบบ

ให้คะแนนในระดับความคิดเห็นดังนี้

เหมาะสม	ให้	1	คะแนน
ไม่เหมาะสม	ให้	0	คะแนน

จากนั้นคำนวณค่าเฉลี่ยจากความคิดเห็นของผู้ประเมิน โดยเทียบเกณฑ์ดังนี้

เหมาะสม	ช่วงคะแนน	0.51 - 1.00
ไม่เหมาะสม	ช่วงคะแนน	0.00 - 0.50

การกำหนดค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม คือ ถ้าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินมีค่าตั้งแต่ 0.51 ขึ้นไป ถือว่าผู้ประเมินมีความเห็นว่าแบบประเมินประสิทธิผลของระบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

1. ชื่อ - สกุล
2. วุฒิการศึกษา.....อาชีพ.....ตำแหน่งปัจจุบัน.....
3. ความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน
 - ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
 - ☐ ครูผู้สอน
 - ☐ ผู้แทนชุมชน
 - ☐ ผู้ปกครอง
 - ☐ นักเรียน

ตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของระบบ

ท่านเห็นว่าตัวบ่งชี้ด้านต่าง ๆ ในการประเมินประสิทธิผลของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
1. ด้านความเป็นประโยชน์			
- มีความชัดเจนในทุกชั้นตอน			
- ตอบสนองต่อความต้องการในการใช้ระบบการวัดและประเมินผลของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและตัวแทนชุมชน			
- ทำให้เกิดการพัฒนาผู้เรียน			
- ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการเรียนการสอน			
- ผลการประเมินเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและตัวแทนชุมชน			
2. ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง			
- สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา			
- เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผล			
- คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลสามารถปฏิบัติได้			
- เป็นที่ยอมรับของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและตัวแทนชุมชน			
- ผลที่ได้จากระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีความคุ้มค่า			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
3. ด้านความเหมาะสม			
- มีการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและ ตัวแทนชุมชน			
- มีความเป็นธรรมและโปร่งใสในการ ปฏิบัติ			
- ให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย			
- คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก			
- ดำเนินการด้วยความรับผิดชอบและมี จรรยาบรรณ			
4. ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ			
- สอดคล้องกับความสำคัญและความจำเป็น ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
- วัตถุประสงค์ของระบบการวัดและ ประเมินผลระดับชั้นเรียนสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลระดับชั้น เรียน			
- มีการบรรยายกระบวนการดำเนินการของ ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนชัดเจน			
- สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของ สถานศึกษา			
- มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียนชัดเจน			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง			
5.1 ความพึงพอใจ			
ระบบการวัดและประเมินผลระดับ ชั้นเรียนก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อท่าน ในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน			
5.2 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544			
- ครูผู้สอนใช้การวัดและประเมินผลเป็น ส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน			
- ครูผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา			
- ครูผู้สอนการใช้วิธีการประเมินที่ หลากหลาย			
- การนำผลการประเมินไปใช้ของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน			
- การนำผลการประเมินไปใช้ของผู้สอน ในการพัฒนาการเรียนการสอน			

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล.....วุฒิการศึกษา.....

อาชีพ.....ตำแหน่งปัจจุบัน.....

ความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

☐ ผู้บริหารโรงเรียน

☐ ครูผู้สอน

☐ ตัวแทนชุมชน

☐ ผู้ปกครอง

☐ นักเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

1. ความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของระบบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

ท่านเห็นว่าระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร.....

.....

2. การดำเนินการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

2.1 ระบบวางแผน ท่านได้ดำเนินการในขั้นตอนนี้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ท่านคิดว่ามีปัญหาหรือไม่อย่างไร ควรแก้ปัญหายังไง และควรเพิ่มเติมการดำเนินการอะไรในระบบนี้

.....

2.2 ระบบปฏิบัติการ ท่านได้ดำเนินการในขั้นตอนนี้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ท่านคิดว่ามีปัญหาหรือไม่อย่างไร ควรแก้ปัญหายังไง และควรเพิ่มเติมการดำเนินการอะไรในระบบนี้

.....

2.3 ระบบตรวจสอบ ท่านได้ดำเนินการในขั้นตอนนี้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ท่านคิดว่ามีปัญหาหรือไม่อย่างไร ควรแก้ปัญหายังไง และควรเพิ่มเติมการดำเนินการอะไรในระบบนี้

.....

.....

.....

2.4 ระบบสะท้อนผล ท่านได้ดำเนินการในขั้นตอนนี้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ท่านคิดว่ามีปัญหาหรือไม่อย่างไร ควรแก้ปัญหายังไง และควรเพิ่มเติมการดำเนินการอะไรในระบบนี้

.....

.....

.....

3. แบบประเมินประสิทธิผลของระบบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

3.1 ท่านได้มีส่วนร่วมในการสร้างแบบประเมินประสิทธิผลหรือไม่ มีบทบาทอะไร ร่วมทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3.2 แบบประเมินประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นมีปัญหาในการใช้หรือไม่ อย่างไร ควรแก้ปัญหายังไง ควรเพิ่มเติมอะไร

.....

.....

.....

4. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

4.1 บทบาทของท่านในการมีส่วนร่วมพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นอย่างไร เหมาะสมหรือไม่

.....

.....

.....

4.3 ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล
ระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

.....

.....

.....

5 ความพึงพอใจที่มีต่อระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ.2544

5.1 ท่านรู้สึกอย่างไรต่อระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ.2544

.....

.....

.....

5.2 ท่านรู้สึกอย่างไรต่อการมีส่วนร่วมของท่านในระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

.....

.....

.....

6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

.....

.....

.....

แบบสอบถามการประเมินและปรับปรุงระบบ

เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล.....

☐ นักเรียน
 ☐ ผู้สอน
 ☐ ผู้บริหาร
 ☐ ผู้ปกครอง
 ☐ ตัวแทนชุมชน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. ท่านคิดว่าระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

.....

.....

2. ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีประโยชน์ต่อท่านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. ท่านมีความพึงพอใจในระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

5. ท่านคิดว่าระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีข้อบกพร่องด้านใดและควรแก้ไขอย่างไร

.....

.....

6. ท่านคิดว่าควรนำระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนใช้ในภาคเรียนต่อไปหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2545). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน**.
 กรุงเทพฯ: ศูนย์สมานาการวัด.
- _____. (2546). **เอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สมานาการวัด.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2540). **การประเมินผลการเรียน (Learning Evaluation)**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์.
- โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง. (2548). **แผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง ประจำปีการศึกษา 2548**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ถ่ายเอกสาร.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2541). **การวัดผลการศึกษา**. มหาสารคาม: ประสานการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2545). **สร้างความเข้าใจสู่การปฏิบัติจริง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สมานาการวัด.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2545). **แนวทางการวัดและประเมินผล**
ในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า
 และพัสดุภัณฑ์.

ภาคผนวก

แนวการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

เพื่อให้ระบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ไว้ดังนี้ (สมศักดิ์ สีนธุระเวช. 2545: 9-11)

- 1) สถานศึกษารับผิดชอบจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการของสถานศึกษา
- 2) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน
- 3) สถานศึกษาต้องจัดให้มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งระดับชั้นเรียนระดับ สถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติและการประเมินภายนอก
- 4) วัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง
- 5) ให้ผู้สอนใช้ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้เกิดการพัฒนาและเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

2. ระดับของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

2.1 การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อศึกษาความก้าวหน้าของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (คุณลักษณะอันพึงประสงค์)

- ต้องประเมินให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน
- ต้องวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยประเมินความ ประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมผลงาน
- วัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ควบคู่กับกิจกรรมการเรียนรู้ ของผู้เรียน
- ต้องให้ผู้เรียน ผู้สอน พ่อแม่และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลต่าง ๆ และใช้ข้อมูลผลการประเมินทำให้

- 1) ผู้เรียนรู้ความก้าวหน้าและความสำเร็จของตน
- 2) ผู้สอนรับรู้ความต้องการของผู้เรียนและผลการจัดกิจกรรมของตนเอง
- 3) พ่อแม่และผู้ปกครองรู้ระดับความสำเร็จของผู้เรียน

2.2 การประเมินผลระดับสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็น

รายชั้นและช่วงชั้น สถานศึกษาจะต้อง

- 1) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ทุกกลุ่มวิชา
- 2) ถ้าผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาต่าง ๆ ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย
- 3) ให้นำผลการประเมินรายช่วงชั้นตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น
- 4) ต้องนำข้อมูลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้

2.3 การประเมินคุณภาพระดับชาติ สถานศึกษาจะต้อง

- 1) จัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2) นำข้อมูลจากการประเมินคุณภาพไปใช้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฉบับนี้ให้มีการประเมินและตัดสินผลการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่เกี่ยวข้อง เมื่อสิ้นภาคหรือสิ้นปี ถ้าประเมินผลการเรียนรู้แล้วผู้เรียนไม่ผ่านผลการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ดังนั้น การสอนซ่อมเสริมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับหลักสูตรนี้

ในการเรียนการสอนแต่ละปีของ แต่ละช่วงชั้น ไม่มีการนำผลการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มาร่วมพิจารณาเพื่อตัดสินในการเลื่อนชั้น จะมีแต่เฉพาะการตัดสินการผ่านแต่ละช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ไว้ชัดเจน

3. เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 12 ปี ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาได้ 2 ช่วง คือ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่า จบการศึกษามัธยมศึกษา และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่า จบการศึกษาระดับพื้นฐาน

ผู้เรียนผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้นตามเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1,2 และ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 (จบการศึกษามัธยมศึกษา)

- 1) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4) ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 (จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

1) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มและได้หน่วยกิต ครบตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนดและได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4) ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4. แนวทางการประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่และพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545: 22-24) ได้กล่าวถึงการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงแนวทางการประเมินผลควบคู่ไปด้วยดังนี้

4.1 แนวทางการประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้

- 1) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี (รวมส่วนที่โรงเรียนคิดเพิ่มเติมด้วย)
- 2) กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละรายวิชา (โดยพิจารณาจากเวลาเรียน)
- 3) กำหนดเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายข้อโดยพิจารณาจากเวลาเรียน
- 4) ประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนและปลายปี
- 5) กำหนดเกณฑ์ให้ระดับผลการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้โดย

พิจารณาตามความสำคัญและจุดเน้นของโรงเรียน หนึ่งต้องนำผลการประเมินระหว่างเรียนมาใช้ในการตัดสินผลด้วย โดยให้น้ำหนักความสำคัญในส่วนนี้มากกว่าการประเมินผลปลายปี

6) กำหนดมาตรการซ่อมเสริมผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในข้อที่ “ไม่ผ่าน” หรือมาตรการซ่อมเสริมกรณีที่ต้องเรียนซ้ำในรายวิชานั้น ๆ ภายใน 3 ปี ของช่วงนั้น ๆ (ผู้เรียนที่มีผลการเรียนวิชาต่าง ๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามเกณฑ์ของสถานศึกษาเป็นผู้ผ่านช่วงชั้น)

4.2 แนวทางการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นการประเมินผลรายกิจกรรมและตัดสินผลการผ่านเกณฑ์ในแต่ละช่วงชั้นดังนี้

- 1) กำหนดกิจกรรมและจุดประสงค์ของกิจกรรม

- 2) กำหนดเกณฑ์ตัดสินผลการประเมินแต่ละกิจกรรม (ผู้เรียนต้องผ่านทั้งสองเกณฑ์คือ เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมและเกณฑ์เวลาที่ใช้ในการร่วมกิจกรรม)
- 3) ประเมินผู้เรียนในระหว่างกิจกรรมและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม
- 4) กำหนดมาตรการซ่อมเสริมข้อบกพร่องที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์
- 5) ประเมินสรุปการผ่านกิจกรรมตลอดช่วงชั้นเพื่อตัดสินการเป็นผู้ผ่านช่วงชั้น

4.3 แนวทางการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

ความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนเป็นเสมือนส่วนตกลึกของผลการเรียนรู้กลุ่มสาระต่างๆ เพราะสะท้อนถึงความเข้าใจจากการอ่านแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์จินตนาการแล้วสื่อสารด้วยการเขียนได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงควรบูรณาการความสามารถด้านนี้ลงในทุกกลุ่มสาระ อนึ่ง แม้การประเมินด้านนี้จะเน้นปีสุดท้ายของช่วงชั้น แต่โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินรายปีด้วย เพื่อให้เกิดการฝึกฝนและพัฒนาและเพื่อเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการผ่านการประเมินในปีสุดท้ายของช่วงชั้น แนวทางการประเมินมีดังนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน พร้อมทั้งตัวชี้วัดความสามารถของแต่ละช่วงชั้นและรายปี
- 2) กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับแต่ละช่วงชั้นและรายปี
- 3) กำหนดเกณฑ์ตัดสินผลประเมินรายมาตรฐาน
- 4) ดำเนินการประเมินโดยนำผลการประเมินที่บูรณาการไว้ในทุกกลุ่มสาระมาพิจารณาร่วมกัน
- 5) กำหนดมาตรการซ่อมเสริมข้อบกพร่องที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์
- 6) ประเมินตัดสินผลการผ่านช่วงชั้นโดยใช้ผลประเมินปลายปีสุดท้ายของช่วงชั้น

4.4 แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

“คุณลักษณะอันพึงประสงค์” ตามที่กล่าวถึงในข้อนี้ เป็นคุณลักษณะเพิ่มเติมจากที่กำหนดในทุกกลุ่มสาระเพื่อสร้างเอกลักษณ์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตประจำวันของบุคคลในชุมชน การจัดกิจกรรมและการประเมินผลจึงสามารถบูรณาการลงใน 8 กลุ่มสาระ และโดยเฉพาะการบูรณาการลงในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีธรรมชาติของ กิจกรรมและจุดประสงค์ของกิจกรรมที่เอื้อต่อเรื่องนี้มากที่สุด สำหรับการประเมินเป็นไปในทำนองเดียวกันกับการประเมิน “อ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน” กล่าวคือ แม้จะมุ่งประเมินในปี สุดท้ายของช่วงชั้น แต่โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินรายปีด้วย เพื่อให้มีการสั่งสมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน แนวทางการ

ประเมินมีดังนี้

1) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยวิเคราะห์ / สังเคราะห์จากวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน ค่านิยมของชุมชน ปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน แนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่พึงประสงค์ ฯลฯ

2) กำหนดเกณฑ์ตัดสินการผ่านคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละประการ

3) กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินโดยยึดหลักการ “หลากหลาย ต่อเนื่อง และเป็นสภาพจริง” สำหรับแต่ละช่วงชั้นและรายปี การรายงานผลจัดเป็น 3 ระดับคือ “ดีเยี่ยม” (มีพฤติกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด) “ดี” (มีพฤติกรรมตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่สถานศึกษากำหนด และ “ควรปรับปรุง” (มีพฤติกรรมไม่ผ่านเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด)

4) กำหนดมาตรการปรับปรุงแก้ไขในคุณลักษณะที่มีผลการประเมิน “ควรปรับปรุง”

5) ประเมินและสรุปผลเป็นระยะ โดยรวบรวมผลจากแหล่งต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ พร้อมจัดทำบันทึกพัฒนาการ (profile)

6) ประเมินตัดสินผลการผ่านช่วงชั้น โดยเน้นผลการประเมินจากปีสุดท้ายของช่วงชั้นและจากบันทึกพัฒนาการ

5. แนวทางในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

แนวทางการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเน้นวิธีการประเมินที่หลากหลายโดยมีแนวคิดในการวัดและประเมินดังต่อไปนี้

แนวคิดและหลักการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงของผู้สอนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถประเมินความสามารถทักษะ ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อน ตลอดจนความสามารถในการแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้วิชาต่าง ๆ ของนักเรียนที่ปรากฏออกมาได้อย่างแท้จริงต้องอาศัยวิธีการที่หลากหลายวิธีดังนี้ (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545: 122)

1) การสังเกต

การสังเกตเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนโดยการเฝ้าดูพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งจากการสังเกตของครูผู้สอนจะสามารถเห็นพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม สะท้อนความสามารถในด้านความรู้ ทักษะ ความรู้สึกและคุณลักษณะได้อย่างชัดเจน การสังเกตมี 2 วิธีคือ

1. การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า เช่น การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการเล่น ระหว่างการเล่านิทานหรือ

เหตุการณ์อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดคะเน โดยหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมครูสามารถจับที่ก้น ๆ ไว้ได้

2. การสังเกตอย่างเป็นทางการ เป็นการสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายและได้วางแผนกำหนดการไว้ก่อนการสังเกต มีเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตที่ได้เตรียมการไว้แล้ว เช่น แบบสำรวจรายการ แบบมาตราประมาณค่า ระเบียบพฤติกรรม หรือเครื่องมืออื่น ๆ สำหรับการบันทึกอย่างเป็นระบบ

หลักการสังเกต

1. ควรวางแผนเป็นขั้นตอนในการสังเกต โดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นเกณฑ์
2. การสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ ควรสังเกตเพียงบุคคลเดียวในแต่ละสถานการณ์
3. ควรสังเกตสถานการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้น เพื่อประกอบการพิจารณาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วย

4. ควรสังเกตในหลาย ๆ สถานการณ์ เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมโดยละเอียด
5. การสังเกตนักเรียนในสถานการณ์เดียว ควรสังเกตหลาย ๆ ครั้ง
6. การสังเกตที่ดีควรมีการบันทึกทุกครั้ง
7. ในขณะสังเกตควรทำให้เป็นกลาง

2) การสัมภาษณ์

ความหมายของการสัมภาษณ์ประกอบด้วยลักษณะต่อไปนี้

- 2.1 เป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์
 - 2.2 การพูดคุยหรือสนทนานั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาสาระที่แน่ชัด
 - 2.3 การพูดคุยหรือสนทนาจะมีการนัดหมายหรือกำหนดการล่วงหน้าหรือไม่ก็ได้
- การสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
2. การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ขั้นตอนการสัมภาษณ์

1. การเตรียมการสัมภาษณ์

1.1 กำหนดจุดประสงค์ให้แน่ชัดว่าอะไรที่ต้องการรู้ เพื่ออะไร
จะช่วยให้เตรียมคำถามได้รัดกุม

1.2 การเตรียมคำถาม คำถามที่มุ่งจะให้คำตอบตาม
จุดมุ่งหมายและคำถามที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับการสัมภาษณ์ตอบได้อย่างไม่ติดขัด

1.3 เลือกสถานที่หรือจัดสถานที่ให้เหมาะสม ต้องไม่มีเสียง
อึกทึก มีลักษณะเป็นสัดส่วน ไม่มีบุคคลภายนอกมารบกวน

1.4 จัดเวลาให้เหมาะสมแก่การสัมภาษณ์

1.5 ผู้สัมภาษณ์ต้องทำตัวให้ปลอดจากภารกิจ

2. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับการสัมภาษณ์

2.1 ควรเตรียมบรรยากาศที่เหมาะสม ให้การต้อนรับด้วยความอบอุ่น สร้างความเป็นกันเอง โดยเริ่มสนทนาในหัวข้อทั่ว ๆ ไปก่อนจึงเริ่มคำถามที่เตรียมไว้

2.2 ผู้สัมภาษณ์ควรแสดงความเป็นมิตร ให้เกียรติ มีลักษณะท่าทางเปิดเผย ใช้คำพูดที่เหมาะสม ไม่พูดย้าคำพูดที่ดูรุนแรง แสดงความสนใจและตั้งใจฟัง และสรุปการสัมภาษณ์ไปในทางบวก

3. การยุติการสัมภาษณ์ พยายามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่เขารู้สึกและคิด ขณะให้สัมภาษณ์ เมื่อยุติการสัมภาษณ์ควรพูดแบบนุ่มนวลให้ผู้รู้สึกมีความจริงใจต่อกัน และเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ต้องรีบบันทึกผลทันที หากทิ้งไว้นานอาจจะลืม ข้อมูลอาจผิดพลาดได้

บุคคลที่ควรสัมภาษณ์

1. ครูในโรงเรียน เป็นบุคคลหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนตลอดเวลา ขณะอยู่ในโรงเรียน ครูบางท่านสามารถที่จะรู้ถึงประวัติความเป็นมาของผู้เรียนเป็นอย่างดี ดังนั้น การสัมภาษณ์เพื่อนครูจึงเป็นข้อมูลที่น่าสนใจ การสัมภาษณ์นั้นอาจจะออกแบบสัมภาษณ์หรือพูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เวลาในการสัมภาษณ์จะขึ้นอยู่กับเวลาว่าง เวลารับประทานอาหารกลางวัน

2. เพื่อนนักเรียน เป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียน เพื่อนจะมีความสนิทสนมกันมาก จะรู้ข้อมูลที่หลากหลาย ข้อมูลที่สัมภาษณ์จากกลุ่มเพื่อน นักเรียนสามารถรู้จุดเด่นจุดด้อย ส่วนใดควรแก้ไข นักเรียนมีความบกพร่องด้านใดบ้าง ครูสามารถสัมภาษณ์ในช่วงโหม่งสอนหรือเวลาที่เหมาะสมได้

3. ผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด ครูผู้สอนควรสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบในการประเมินได้เป็นอย่างดี

ข้อควรระวังในการสัมภาษณ์

1. ต้องทำใจเป็นกลาง ไม่มีอคติต่อผู้ถูกสัมภาษณ์
2. ต้องไม่ถือประสบการณ์ของตนเองเป็นสำคัญ
3. การสัมภาษณ์ต้องไม่รีบร้อนในการพูดและถาม
4. ต้องอดทน เพราะการสัมภาษณ์อาจไม่เกิดขึ้นครั้งเดียว
5. ใช้คำถามที่ผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจได้ง่าย

3) การตรวจผลงาน

การตรวจผลงานเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ผู้สอนใช้เป็นประจำและใช้บ่อยที่สุดอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและข้อมูลที่ได้จากการตรวจผลงานนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

การวัดประเมินผลจากการตรวจผลงานครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้ตลอดเวลา เช่น การตรวจแบบฝึก ผลการปฏิบัติตามโครงการ โครงการต่าง ๆ ผลงานต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมทุกกิจกรรมครูสามารถประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

หลักเกณฑ์ในการตรวจผลงาน

1. ครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องนำผลงานทุกชิ้นมาประเมิน อาจเลือกเฉพาะชิ้นงานที่ดีที่สุดของผู้เรียนและบอกความสามารถของผู้เรียนได้ เป็นการรู้จักจุดอ่อนของผู้เรียนเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามผลิตงานที่ดี ๆ ออกมา
2. ชิ้นงานแต่ละชิ้นที่นำมาประเมินไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเดียวกัน
3. อาจประเมินชิ้นงานที่ผู้เรียนทำขึ้นเองนอกเหนือจากที่ครูกำหนดให้ ผลงานที่หลากหลายจะทำให้ครูผู้สอนรู้จักผู้เรียนมากขึ้น และประเมินความสามารถของผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริงได้แม่นยำยิ่งขึ้น
4. เกณฑ์ในการประเมิน ต้องใช้วิธีที่หลากหลายและบอกความหมายของเกณฑ์การประเมินแก่ผู้ถูกประเมินทราบด้วย

4) การรายงานตนเอง

การรายงานตนเองเป็นการให้นักเรียนเขียนบรรยายหรือตอบคำถามสั้น ๆ หรือตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้น เพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งความรู้ ความเข้าใจ วิธีคิด วิธีทำงาน ความพอใจในผลงาน ความต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

5) การประเมินผลการปฏิบัติจริง

การประเมินผลการปฏิบัติจริงเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการรวบรวมความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนจากการปฏิบัติจริง สถานการณ์จริง ตามความเป็นจริง เพื่อให้ตรงตามความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน ดังนั้นการวัดประเมินผลในแนวทางนี้จึงไม่เน้นให้ใช้การทดสอบเพื่อวัดความรู้ ความสามารถของนักเรียน แต่ในกรณีที่ครูผู้สอนต้องการใช้ตรวจสอบเพื่อวัดประเมินผลนักเรียน ขอเสนอแนะให้ครูผู้สอนได้ใช้ข้อทดสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง หรือการใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งจะสามารถวัดความรู้ ความสามารถและทักษะในระดับสูงของนักเรียนออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนและยอมรับได้ว่าเป็นความรู้ที่แท้จริง

การใช้การทดสอบภาคปฏิบัติ แบ่งได้ตามระดับความเป็นจริง 3 ระดับ ดังนี้

ระดับการรับรู้ เป็นการทดสอบว่านักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติมากน้อยเพียงใด นักเรียนยังไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริง แต่เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ หรือทดสอบพื้นฐานที่จำเป็นของนักเรียน

ระดับการปฏิบัติตามสถานการณ์จริง เป็นการทดสอบโดยกำหนดสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติของนักเรียน เช่น การจัดสถานการณ์จำลองการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์

ระดับการปฏิบัติงานจริงโดยใช้ตัวอย่างงาน เป็นการทดสอบโดยให้นักเรียนปฏิบัติจริงซึ่งนำมาเป็นตัวอย่างในการสอบวัดความสามารถในการปฏิบัติงาน เป็นการวัดที่มีสภาพความเป็นจริงมากที่สุด การกำหนดตัวอย่างงานให้ทำจะต้องเลือกตัวอย่างงานที่มีขั้นตอนการปฏิบัติซึ่งเป็นตัวแทนของการปฏิบัติทั้งหมดที่ได้เรียนมา

6) การสอบถาม

การสอบถามเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ที่ต้องการสอบถามเป็นผู้ตอบเอง ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนสามารถใช้การสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึก ความสนใจ ข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ซึ่งการสอบถามอาจใช้เครื่องมือประกอบในหลายลักษณะ เช่น แบบสอบถามปลายเปิด

7) การเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านคือ การที่บุคคลหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติทางบ้านและครอบครัวของผู้รับการศึกษาโดยการไปดูสถานที่จริงของผู้รับการศึกษาที่บ้านว่ามีสภาพแวดล้อมทางบ้านและครอบครัวเป็นอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่รวบรวมได้จากวิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ หรือไม่ การเยี่ยมบ้านนิยมใช้ในสถาบันการศึกษาเพื่อเป็นการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2529 : 121)

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545: 122) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์เทคนิคขั้นตอนและบันทึกในการเยี่ยมบ้านดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงและสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนเมื่ออยู่ทางบ้าน เช่น สภาพแวดล้อมของบ้าน สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว
2. เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงบางประการที่เกี่ยวกับผู้เรียน ในกรณีที่ไม่สามารถทำได้ด้วยวิธีการอื่น
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง

เทคนิคในการเยี่ยมบ้าน

1. การสังเกต เช่น สังเกตสภาพทั่วไปของบ้าน สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว สภาพแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน ฯลฯ

2. การสัมภาษณ์ เช่น สัมภาษณ์บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ฯลฯ

ขั้นตอนในการเยี่ยมบ้าน

1. ขั้นเตรียมการก่อนเยี่ยมบ้าน ผู้ไปเยี่ยมบ้านควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่นอนว่า ต้องการทราบอะไร เช่น สภาพบ้าน สัมพันธภาพภายในครอบครัว ฯลฯ หลังจากนั้นควรมีการนัดหมาย กำหนดวัน เวลา อาจทำเป็นจดหมายจากทางโรงเรียน เพื่อเป็นการขออนุญาตผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะได้เตรียมตัวและที่สำคัญจะทำให้ได้พบผู้ปกครองด้วย

2. ขั้นตอนขณะเยี่ยมบ้าน ควรพยายามสังเกต จดจำสิ่งที่พบเห็นให้ได้มากที่สุด แต่ควรให้เป็นไปตามธรรมชาติ ในระหว่างการสนทนาควรรหาโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นตลอดจนเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ ในส่วนที่ต้องกล่าวที่เป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับผู้เรียนควรกล่าวถึงในด้านที่ดีและเป็นจริง ผู้เยี่ยมบ้านไม่ควรทำอะไรให้เป็นพิธีให้มาก ควรทำให้เป็นธรรมชาติและประการสุดท้ายต้องไม่ใช้เวลานานเกินไปจนเจ้าของบ้านรู้สึกรำคาญ

3. ขั้นตอนหลังการเยี่ยมบ้าน ควรมีการจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ทันที

การบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ในการบันทึกการเยี่ยมบ้าน ควรบันทึกข้อเท็จจริงที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยอาจจะเขียนแบบอิสระ ไม่มีรูปแบบตายตัว

การเยี่ยมบ้านเป็นวิธีการและเป็นเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงอีกรูปแบบหนึ่งที่จะทำให้ผู้สอนรู้และเข้าใจในสภาพที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมและบริบทอื่นที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการสังเกตหรือการสัมภาษณ์ สามารถนำมาประกอบวิธีการและเครื่องมือการประเมินประเภทอื่น ๆ ในการวินิจฉัยผู้เรียนได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่ง

8) ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสมเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญมากเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียนของผู้เรียน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับสูงสุดของการศึกษา ระเบียบสะสม นอกจากจะรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมกรเรียนแต่ละวิชา ครูประจำชั้นยังบรรยายสรุปพฤติกรรมที่เด่น ๆ หรือพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงแก้ไขไว้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ ระเบียบสะสมเป็นเอกสารที่รวบรวมรายละเอียดของบุคคล ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ประวัติส่วนตัว ประวัติ

การศึกษา ประวัติสุขภาพและประวัติการปรับตัวในสังคม ซึ่งมีรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ได้จากวิธีการต่าง ๆ คือ

1. เจ้าของประวัติเป็นผู้บันทึก
2. ครูประจำชั้นหรือครูแนะแนวเป็นผู้บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต

สัมภาษณ์ ผลการทดสอบ ผลการตีความจากแบบสอบถามต่าง ๆ ฯลฯ

ระเบียบสะสมจะทำให้มองเห็นภาพของการพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและจัดเป็นข้อมูลหนึ่งประกอบการประเมินตามสภาพจริง

ประโยชน์ของระเบียบสะสม

1. ใช้ในการศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน หลักฐานที่บันทึกในระเบียบสะสมได้ใช้เวลาในการรวบรวมเป็นปี ๆ จะช่วยให้เห็นแนวโน้มในการพัฒนาและการเจริญเติบโตของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ระเบียบสะสมจะช่วยให้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ความมั่นใจและคุณค่าต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน นอกจากนี้จะช่วยให้ ผู้เรียนเข้าใจที่ถูกต้องในตัวของเขาและจะช่วยให้เขาได้เจริญเติบโตไปในแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

2. ใช้ในการศึกษาความสามารถพิเศษของผู้เรียน ระเบียบสะสมช่วยให้ผู้สอนรู้จักผู้เรียนแต่ละคนและจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง

3. ใช้ในการช่วยผู้เรียนในการแก้ปัญหาส่วนตัว ระเบียบสะสมจะช่วยให้มองเห็นปัญหาและสาเหตุของปัญหาของผู้เรียน

ในการบันทึกข้อมูลจะต้องรวบรวมและสะสมไว้ในรูปของการบันทึกที่แสดงถึงพัฒนาการและความเจริญเติบโตของผู้เรียนทุก ๆ ด้าน เป็นระยะ ๆ ซึ่งจะแสดงให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนในอนาคต ฉะนั้นระเบียบสะสมจึงเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ใช้ในการประเมินตามสภาพที่แท้จริง

9) การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน

กระบวนการทำแฟ้มผลงานของนักเรียน มีขั้นตอนในการทำ 10 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นตอนกำหนดจุดประสงค์และประเภทของแฟ้มผลงาน (Project Purposes)

การกำหนดจุดประสงค์และประเภทของแฟ้มผลงานเป็นการตอบคำถามว่า ทำไมจึงต้องนำนักเรียนมาเกี่ยวกับการรวบรวมผลงานที่เขาสร้างขึ้น แฟ้มผลงานจะถูกนำไปใช้อย่างไร มีจุดประสงค์ที่แท้จริงอย่างไร การประเมินผลใช้วิธีการใด ซึ่งในการกำหนดจุดประสงค์ของแฟ้มผลงานจึงต้องยึดหลักแห่งความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้

ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม และประเมินตนเองได้ตลอดระยะเวลาที่กำหนด เป็นการช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถสะท้อนความสามารถในการคิด และนักเรียนยังสามารถกำกับดูแลและชื่นชมความก้าวหน้ากับการพัฒนาการของตนเอง

2. ขั้นรวบรวมชิ้นงานและจัดการชิ้นงาน (Collect and Organize)

ในขั้นนี้ครูจะต้องวางแผนร่วมกับนักเรียนว่า จะเก็บรวบรวมชิ้นงานอย่างไร ออกแบบเครื่องมือและวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนได้จัดระบบกับชิ้นงานของเขา ชิ้นงานมี 2 ชนิด คือ งานแกนที่ทุกคนต้องทำ ครูอาจจะต้องมีแนวทางให้ และงานเลือกที่นักเรียนสามารถใช้คิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ตามความสนใจ

3. ขั้นคัดเลือกชิ้นงาน (Select)

การรวบรวมชิ้นงานจะมีจำนวนมากพอที่จะนำมาพิจารณาคัดเลือกชิ้นงานเพื่อลดจำนวนชิ้นงานลง เป็นการตัดสินใจเชิงวิชาการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของชิ้นงานของนักเรียน จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ อาจมีหลักในการพิจารณาคัดเลือกชิ้นงานดังนี้ คือ งานชิ้นใดควรเลือกอย่างไร ใครเป็นผู้เลือก หรือควรเลือกเมื่อใด

4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Inject Personality)

ในขั้นนี้เป็นการถ่ายทอดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานให้ประจักษ์ถึงความสามารถของผู้เรียนในการตกแต่ง ประดิษฐ์แฟ้มงานทั้งมีความสวยงาม และมีผลงานที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิด เก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบและสวยงาม ซึ่งสิ่งนี้จะแสดงความคิดสร้างสรรค์และบุคลิกภาพของผู้เรียน

5. ขั้นการสะท้อนข้อมูลกลับ (Reflect Metacognitively)

เป็นการให้นักเรียนได้สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นต่อชิ้นงานที่เลือกไว้ในแฟ้มผลงานในกระบวนการสะท้อนข้อมูลกลับจะเกี่ยวข้องกับการทำงานตั้งแต่ขั้นการวางแผนการติดตามและประเมินผล วิธีการสะท้อนข้อมูลกลับเกี่ยวกับชิ้นงาน โดยใช้สัญลักษณ์แสดงไว้ในชิ้นงานแต่ละชิ้นหรือการให้คำวิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งอาจให้คะแนนไว้บนชิ้นงานจะอธิบายถึง คุณค่าของ ชิ้นงานนั้น ๆ

6. ขั้นการตรวจสอบความสามารถของตนเอง (Inspect to Self Assess)

ในขั้นนี้นักเรียนสามารถตรวจสอบแฟ้มผลงานเพื่อประเมินตนเองและชิ้นงานของตนเองว่าบรรลุเป้าหมายระยะยาว ระยะสั้นมากน้อยเพียงใด นักเรียนได้พบจุดอ่อนอะไรบ้าง และงานในแฟ้มผลงานสามารถชี้ความก้าวหน้าในขอบข่ายเนื้อหาที่เป็นสาระในเป้าหมายหรือไม่ เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นในแนวทางการทำงานของตน

7. ขั้นการทำงานให้สมบูรณ์และประเมินค่าผลงาน (Perfect and Evaluate)

การทำงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้พร้อมที่จะนำไปสู่การให้ระดับคะแนน ดังนั้น การทำให้งานสมบูรณ์จะช่วยขัดเกลางานทำให้ผลผลิตที่ได้สมบูรณ์ การให้คะแนนจะพิจารณาโดย เกณฑ์การให้คะแนนตามประเด็นการประเมิน (Rubrics) ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยครูและนักเรียน การประเมินจะเป็นความก้าวหน้าในผลงานของนักเรียนแต่ละคนมากกว่าการเปรียบเทียบนักเรียนกับนักเรียน

8. ขั้นการเชื่อมโยงและการปรึกษาหารือ (Connect and Conference)

การประชุมสัมมนาเกี่ยวกับแฟ้มผลงาน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน ครูและ ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมตัดสินใจถึงความสำคัญต่อการวัดผลประเมินการปฏิบัติงานจริงโดยใช้ (Portfolio Assessment)

9. ขั้นการทำให้ชิ้นงานมีคุณค่าทันสมัย (Inject and Eject to Update)

การพิจารณานำชิ้นงานเข้าเก็บหรือดึงชิ้นงานออก เพื่อให้ชิ้นงานและแฟ้มผลงาน สมบูรณ์และทันสมัยเหมาะแก่การนำไปใช้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของนักเรียนที่จะพิจารณาคุณภาพ ของชิ้นงานและแฟ้มผลงาน

10. ขั้นการยอมรับคุณค่าที่สมบูรณ์และนำเสนอผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

(Respect Accomplishments and Show with Pride)

การจัดเสนอแฟ้มผลงาน จะผนวกเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการของแฟ้มผลงาน เพื่อให้ให้นักเรียนเตรียมจัดนิทรรศการด้วยตนเอง แก่กลุ่มเป้าหมาย ผู้ปกครอง โดยการกำหนดเวลา ที่แน่นอน เป็นการยอมรับคุณค่าอันเป็นกระบวนการที่จะส่งเสริมกำลังใจและความสำเร็จของงาน อย่างเป็นระบบ

กำหนดโครงสร้างแฟ้มผลงาน

ส่วนที่ 1

1. ปก
2. คำนำ
3. สารบัญ
4. ข้อมูลส่วนตัว
5. จุดประสงค์ของแฟ้มและจุดประสงค์รายวิชา
6. เกณฑ์การประเมิน

ส่วนที่ 2

7. ผลงาน
8. แบบสะท้อนกลับ

ส่วนที่ 3

9. ข้อมูลประเมินแฟ้มผลงานของครู
10. ข้อคิดเห็นของเพื่อน ผู้ปกครอง หรือผู้สนใจ

10) โครงการงาน

การจัดเรียนรู้ด้วยโครงการเป็นหลักการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้หลักการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสอดคล้องกับสภาพจริงในท้องถิ่น

การเรียนรู้ด้วยโครงการ แบ่งเป็น 3 ระยะ

1. เริ่มต้นที่ความสนใจ
2. พัฒนาไปเป็นโครงการ
3. สรุปเป็นข่าวสารแล้วประเมิน

หลักการจัดการเรียนรู้โดยโครงการ

1. ความยากง่ายของเรื่องที่เรียนควรเหมาะสมกับวัย ประสบการณ์และวุฒิภาวะ
 2. เวลาที่ใช้ในการทำโครงการไม่ควรยาวนานเกินไป สามารถยืดหยุ่นได้
 3. ควรเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียนได้
 4. เรียนรู้ในเรื่องที่หาวัสดุอุปกรณ์ได้ง่าย มีแหล่งความรู้เพียงพอที่จะศึกษาค้นคว้าจัดทำเป็นห้องศูนย์วิทยาการ
 5. เรียนรู้ในเรื่องที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สัมพันธ์กับชีวิตจริงและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
 6. โครงการสามารถทำได้ทุกสาระการเรียนรู้ ทำได้ทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียนแต่ควรจะเรียนรู้นอกห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่
 7. การให้ความรู้ควรเริ่มทีละน้อย จากง่ายไปมาก
 8. ควรใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน ให้ทุกคนมีโอกาสคิดและพูดทำและสรุปความรู้ร่วมกัน
 9. การเรียนรู้โดยโครงการควรมีวิธีการศึกษา มีการใช้แหล่งความรู้และรูปแบบในการนำเสนอโครงการที่หลากหลาย
 10. ควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงาน
 11. ประเมินผลทั้งด้านคุณภาพของชิ้นงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ผู้เรียนแสวงหาความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน องค์กร และท้องถิ่น ผู้เรียนควรได้เรียนรู้จากโครงการอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง

แนวทางการประเมินโครงการ

1. ความสำคัญของการจัดทำโครงการ
 - 1.1 เป็นงานเดี่ยวและงานกลุ่ม
 - 1.2 นักเรียนริเริ่มเองหรือครูช่วยแนะนำแนวทาง
 - 1.3 มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม
 - 1.4 มีการพัฒนาตนเอง
 - 1.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 1.6 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา
 - 1.7 มีประโยชน์ในชีวิตจริง
2. เนื้อหาโครงการ
 - 2.1 ความถูกต้องของเนื้อหา
 - 2.2 ใช้แนวคิดได้เหมาะสม
 - 2.3 ใช้ข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม
 - 2.4 มีการสรุปได้เหมาะสม
 - 2.5 มีการขยายงานที่จะต้องทำต่อเนื่องอีกต่อไป
3. กระบวนการทำงาน
 - 3.1 มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ
 - 3.2 มีการดำเนินงานตามแผน
 - 3.3 มีการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงาน
4. การนำเสนอโครงการ
 - 4.1 การรายงานความสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน
 - 4.2 ความสมบูรณ์ของข้อมูล
 - 4.3 ความเหมาะสมของรูปแบบที่ใช้ในการนำเสนอ
 - 4.4 ข้อเสนอของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

แนวคิดและหลักการประเมินด้านพุทธิพิสัย

นอกจากประเมินตามสภาพจริงแล้วแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นก็สามารถวัดและประเมินผลความสามารถในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้โดยเฉพาะด้านพุทธิพิสัยซึ่งมีดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 178-212)

1. ข้อสอบอัตนัย
2. ข้อสอบตอบสั้นและเติมคำ

3. ข้อสอบเลือกตอบหลายตัวเลือก

4. ข้อสอบแบบถูกผิดและจับคู่

1. ข้อสอบอัตนัย

ประเภทของข้อสอบอัตนัยจำแนกเป็นสองแบบคือ

1) แบบไม่จำกัดคำตอบหรือแบบขยายความ ข้อสอบแบบนี้จะถามความรู้ความสามารถต่าง ๆ โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สามารถวัดสมรรถภาพด้านความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ทักษะการประเมินค่าได้อย่างกว้างขวาง ปริมาณคำตอบขึ้นอยู่กับคำถามและความรู้ที่สั่งสมมาว่ามากน้อยเพียงใด ข้อสอบแบบนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักรวบรวมความคิดต่าง ๆ ประเมินคุณค่าของสิ่งเหล่านั้นและการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา ซึ่งข้อสอบแบบนี้ไม่สามารถจะนำมาใช้วัดได้

2) แบบจำกัดคำตอบ ข้อสอบแบบนี้จะถามแบบจำเพาะเจาะจงและต้องการคำตอบเฉพาะเรื่อง ซึ่งผู้ตอบต้องจัดเรียงความคิดให้เป็นระเบียบ เพื่อให้ตรงประเด็นของคำถามเพียงสั้น ๆ ดังนั้นจึงต้องระมัดระวังเรื่องคำสั่งของโจทย์ ขอบเขตของเนื้อหา เวลาที่ให้นักเรียนเขียนตอบ

วิธีการตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนที่ยอมรับทั่วไปมี 2 วิธี ได้แก่

1) วิธีการหาค่าคะแนน

ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอนคือ

(1) เฉลยคำตอบล่วงหน้า โดยให้ครอบคลุมลักษณะที่สำคัญ ๆ ซึ่งนักเรียนอาจจะตอบออกมาในแต่ละคำถาม และกำหนดค่าคะแนนรวมของแต่ละข้อคำถามไว้

(2) อ่านคำตอบข้อเดียวกันของนักเรียนทุกคนให้หมด จากนั้นจึงให้คะแนนกระดาษคำตอบแต่ละแผ่นตามที่ได้อ่านไปตามความเหมาะสม จากนั้นจึงตรวจข้ออื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันจนหมดทุกข้อ ข้อสำคัญพึงระวังคือจะต้องกำหนดเกณฑ์การตรวจให้ครอบคลุมก่อนที่จะทำการตรวจจริงเสมอ

(3) รวมคะแนนทั้งหมดทุกข้อของแต่ละคนแล้วให้เกรดโดยอาศัยคะแนนเกณฑ์ปกติ ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์หรืออาศัยค่าการกระจายของคะแนน

2) วิธีแบ่งกลุ่มเป็นวิธีการที่ทำให้ง่ายกว่าวิธีหาค่าคะแนนและเป็นวิธี ที่มีประสิทธิภาพสูงให้ผลลัพธ์ที่ดีมาก ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญสามขั้นตอนคือ

(1) อ่านคำตอบทั้งหมดให้ทะลุปรุโปร่งโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้วแบ่งกระดาษคำตอบเป็นประเภท ๆ พร้อมทั้งกำหนดเกรดเป็นกอง ๆ ในแต่ละกระดาษคำตอบ ถ้าไม่แน่ใจให้ใส่เครื่องหมายไม่แน่ใจไว้

(2) อ่านคำตอบทั้งหมดซ้ำใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระดาษคำตอบที่มีเครื่องหมายไม่แน่ใจอยู่นั้นต้องอ่านด้วยความตั้งใจมากกว่าธรรมดา ในการอ่านครั้งที่สองนี้ กระดาษคำตอบอาจมีการเปลี่ยนกองได้ อย่างไรก็ตามในการอ่านซ้ำสองนี้บางครั้งไม่จำเป็นต้องอ่านซ้ำหมดทุกคน อ่านเฉพาะที่ทำให้เครื่องหมายไม่แน่ใจไว้เท่านั้น

(3) กำหนดเกรดเป็นตัวอักษรหรือตัวเลขให้แก่ละกองคำตอบที่แบ่งไว้แล้ว ซึ่งเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบคำตอบกันเองภายในกลุ่ม

สรุปได้ว่า ข้อสอบอัตนัยเป็นข้อสอบที่มีคุณค่ามากชนิดหนึ่ง สามารถวัดพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิดระดับสูงได้ดี อย่างไรก็ตามก็มีจุดอ่อนคือการให้คะแนน ดังนั้นในการนำไปใช้ต้องพยายามทำให้การตรวจให้คะแนนมีความเชื่อถือมากที่สุด

2. ข้อสอบตอบสั้นและเติมคำ

ข้อสอบตอบสั้น

ข้อสอบสั้นเป็นข้อสอบที่เขียนคำถามให้ผู้ตอบแสดงความสามารถในการแก้ปัญหา นั้น ๆ โดยการเขียนคำตอบคำเดียวหรือประโยคสั้น ๆ การตรวจให้คะแนนผู้ตรวจจะอ่านเพียงเล็กน้อยแล้วพิจารณาว่าคำตอบนั้นถูกต้อง หรือใกล้เคียงกับคำตอบที่ถูกเพียงใด ซึ่งจะใช้เวลาตรวจไม่มากนัก เพราะลักษณะของคำตอบมีขอบเขตที่ไม่กว้างขวาง

ข้อสอบเติมคำ

ลักษณะข้อสอบจะเขียนประโยคหรือข้อความเป็นตอนนำไปแล้วเว้นช่องว่างระหว่างข้อความหรือท้ายข้อความ สำหรับให้เติมคำหรือข้อความ เพื่อให้ข้อความนั้นถูกต้องสมบูรณ์ การเว้นช่องว่างอาจจะเว้นที่ว่างให้เติมมากกว่าหนึ่งแห่ง การตอบมีลักษณะเช่นเดียวกับข้อสอบ ตอบสั้นคือ เขียนคำหรือประโยคสั้น ๆ เติมลงไปในช่วงว่างให้ได้ใจความสมบูรณ์ถูกต้อง การตรวจให้คะแนนผู้ตรวจต้องอ่านอย่างพิจารณาว่าถูกต้องใกล้เคียงคำตอบจริงมากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่าข้อสอบแบบตอบสั้นและเติมคำเหมาะสำหรับใช้วัดพฤติกรรมด้านความรู้ความจำ

3. ข้อสอบเลือกตอบหลายตัวเลือก

ข้อสอบเลือกตอบประกอบด้วยส่วนที่เป็นคำถามและส่วนที่เป็นคำตอบ

ส่วนคำตอบเป็นข้อความปัญหา เขียนเป็นประโยคคำถามหรือประโยคไม่สมบูรณ์ บางคนเรียกว่าตอนนำ

ส่วนคำตอบให้เลือก เป็นตัวเลือกหลายตัวเลือก มีทั้งคำตอบถูก คำตอบผิด เรียกว่าตัวลวงสำหรับหลอกผู้ที่ไม่รู้คำตอบแน่นอนให้มาตอบ

ข้อสอบเลือกตอบจึงเป็นข้อสอบชนิดที่มีคำตอบกำหนดไว้ให้ก่อนแล้ว ผู้ตอบต้องเลือกตอบตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่งหรือหลายตัวเลือกแล้วแต่เงื่อนไขคำถาม ผู้ตอบไม่มีอิสระในการ

ตอบความคิดเห็นของตน

สรุปได้ว่า ข้อสอบแบบเลือกตอบเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดกำหนดคำตอบที่แน่นอน ให้เลือกตอบ สามารถใช้วัดพฤติกรรมระดับต่าง ๆ ได้หลายระดับและใช้วัดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้หลายวิชา ข้อสอบแบบเลือกตอบเป็นข้อสอบที่ได้รับความนิยมใช้อย่างกว้างขวางเพราะ ตรวจง่ายรวดเร็วมีลักษณะเป็นปรนัยมากที่สุด แต่การเขียนข้อสอบให้มีคุณภาพเป็นงานที่ยากลำบากต้องอาศัยศิลปะและประสบการณ์อย่างมาก

4. ข้อสอบแบบถูกผิดและจับคู่

ข้อสอบแบบถูกผิด

ลักษณะของข้อสอบจะเขียนข้อความที่เป็นสถานการณ์หรือปัญหาซึ่งมีทั้งถูกหรือผิดตามหลักวิชาละกันไป ผู้ตอบต้องพิจารณาข้อความนั้นว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แล้วทำรหัสลงที่ข้อความนั้น ๆ การตรวจให้คะแนนสามารถทำได้โดยเทียบกับคำตอบ ข้อใดตอบถูกต้องให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดจากเฉลยให้ 0 คะแนน

ข้อสอบแบบจับคู่

ข้อสอบแบบจับคู่เป็นการนำข้อสอบแบบเลือกตอบที่วัดเนื้อหาวิชาเกี่ยวข้องสัมพันธ์มาเขียนไว้รวมกัน ดังนั้นข้อสอบแบบจับคู่จึงเหมาะสำหรับวัดเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันเป็นกลุ่ม ๆ และโดยทั่วไปจะใช้วัดได้เฉพาะพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดระดับต่ำเท่านั้น เช่น ใช้วัดศัพท์ วันที่ เหตุการณ์ สูตรและความสัมพันธ์อย่างง่าย ๆ นั่นก็คือเหมาะที่จะวัดสถานการณ์ถามเกี่ยวกับใคร อะไร เมื่อไร ที่ไหน นั่นเอง

สรุป ได้ว่าข้อสอบแบบจับคู่และแบบถูกผิดเป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบชนิดหนึ่ง ข้อสอบทั้งสองประเภทมักใช้วัดพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดในระดับต่ำ การใช้ข้อสอบชนิดนี้จะต้องคำนึงถึงเนื้อหาวิชาและสถานการณ์สอบที่เหมาะสมด้วย

แนวคิดและหลักการประเมินด้านเจตคติและค่านิยม

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545: 147-149) ได้กล่าวถึง แนวคิดและหลักการประเมินด้านเจตคติและค่านิยมว่า เป็นการวัดพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของจิตใจ อารมณ์ และคุณธรรมของบุคคล พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านเจตคติและค่านิยมสามารถจำแนกได้ 5 ระดับ คือ

1. การรับรู้
2. การตอบสนอง
3. การสร้างคุณค่า
4. การจัดระบบคุณค่า
5. การสร้างลักษณะนิสัย

ธรรมชาติของการวัดด้านเจตคติและค่านิยม

1. เป็นการวัดทางอ้อม การวัดด้านจิตใจไม่สามารถวัดได้โดยตรงจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 อาจวัดโดยการสังเกตจากการแสดงความรู้สึกหรือการสะท้อนอารมณ์ เป็นต้น
2. เป็นนามธรรม ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความสนใจ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น
3. การวัดมีความคลาดเคลื่อนโดยง่ายเนื่องจากอารมณ์หรือความรู้สึกอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ เงื่อนไข วุฒิภาวะหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่กำหนดให้
4. การวัดด้านเจตคติและค่านิยมไม่มีถูก-ผิด เหมือนข้อสอบวัดด้านความรู้ คำตอบของผู้ถูกวัดเพียงแต่บอกให้ทราบว่าผู้ถูกวัดได้ประสบกับเหตุการณ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ สิ่งที่เลือกอาจเป็นตัวแทนความคิดเท่านั้น
5. แหล่งข้อมูลในการวัดด้านเจตคติและค่านิยม วัดได้จากหลายฝ่าย อาจได้จากบุคคลที่ต้องการวัดจากผู้อยู่ใกล้ชิด และจากการสังเกตของผู้วัดเอง
6. การวัดด้านเจตคติและค่านิยม ต้องใช้สถานการณ์จำลองเป็นเงื่อนไขให้ผู้ถูกวัดตอบ
7. แบบทดสอบด้านเจตคติและค่านิยม มีจุดอ่อนที่ผู้ตอบสามารถบิดเบือนหรือหลอกผู้ถามได้ ทำให้ผลการวัดไม่เที่ยงตรง
8. การวัดด้านเจตคติและค่านิยมอาจวัดด้วยแบบวัดประเภทต่าง ๆ โดยใช้ประเมินตนเองตามหัวข้อคำถามนั้น ๆ และประเมินโดยผู้อื่น
9. พฤติกรรมการแสดงออกของคุณลักษณะด้านเจตคติและค่านิยมมีลักษณะการแสดงออกได้สองทางตรงกันข้าม เช่น ชอบ - ไม่ชอบ ชัยน - ชี้เกียจ ฯลฯ และมีความเข้มของระดับความรู้สึกลดหลั่นไปตามลำดับ

หลักการประเมินผลด้านเจตคติและค่านิยม

1. วัดให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัดเพราะเป็นคุณลักษณะส่วนตัว พฤติกรรมที่แสดงเหมือนกัน ไม่จำเป็นว่าจะมาจากอารมณ์หรือความรู้สึกอย่างเดียวกัน จึงต้องวัดให้ครอบคลุมและใช้เครื่องมือหลาย ๆ อย่าง เพื่อวัดคุณลักษณะเดียวกัน
2. วัดหลาย ๆ ครั้ง เพราะคุณลักษณะและจิตใจอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ เวลาที่เปลี่ยนไป บางครั้งสถานการณ์เดียวกันแต่ต่างเวลาก็น่าจะมีความรู้สึกไม่เหมือนกัน
3. วัดผลอย่างต่อเนื่อง การวัดที่ดีไม่ควรเชื่อข้อมูลวัดเพียงครั้งเดียว การวัดต่อเนื่องหลาย ๆ ครั้งด้วยเทคนิควิธีหลาย ๆ วิธี เพื่อให้ได้คุณลักษณะด้านจิตใจและอารมณ์ที่เป็นลักษณะถาวร
4. ความร่วมมือจากผู้ที่ถูกวัดเป็นสิ่งสำคัญ การวัดเจตคติและค่านิยมเป็นการวัดเรื่องส่วนตัว บางคนอาจไม่เปิดเผยความจริง กลัวเกิดผลเสียกับตนเอง จึงต้องการตอบข้อมูลที่

เป็นจริง และจึงต้องใช้เทคนิคที่หลากหลายให้ผู้ตอบสบายใจในการตอบ

5. ใช้ผลการวัดให้ถูกต้องเนื่องจากการวัดเจตคติและค่านิยมไม่มีถูก-ผิด เหมือนแบบทดสอบทั่วไปจึงไม่สามารถนำไปตัดสิน ได้-ตก แต่เป็นการวัดเพื่อทราบข้อมูล เพื่อนำไปใช้พัฒนาบุคคลไม่ใช่เพื่อการตัดสิน เพื่อรู้จักนักเรียนดีขึ้นและหาทางช่วยเหลือต่อไป

เครื่องมือวัดด้านเจตคติและค่านิยม

ประกอบด้วยหลากหลายประเภท เช่น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีส่วนที่เป็นข้อความหรือสถานการณ์และส่วนที่เป็นคำตอบ แบบสำรวจรายการ แบบวัดเชิงสถานการณ์ การสังเกต เป็นต้น

หลักการสร้างเครื่องมือวัดด้านเจตคติและค่านิยมมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัด
2. กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้
3. กำหนดวิธีการวัดหรือเครื่องมือวัด
4. สร้างเครื่องมือวัด
5. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แนวคิดและหลักการประเมินด้านทักษะกระบวนการ

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545: 146-147) ได้กล่าวถึง แนวคิด และหลักการประเมินด้านทักษะกระบวนการดังนี้

ในการวัดและประเมินผลด้านทักษะกระบวนการต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย ประเมินอย่างต่อเนื่องและวัดหลาย ๆ ครั้ง ใช้การวัดเป็นช่วงเวลาเพื่อให้มีการสังเกตพฤติกรรมและได้แสดงออกตามสภาพจริง จะทำให้ผลการวัดมีคุณค่ามากขึ้น

การที่จะประเมินสิ่งใดก็ตามต้องคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นสิ่งที่กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและเป็นเป้าหมายที่คาดว่าผู้เรียนจะบรรลุสิ่งที่ตั้งไว้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังบางข้อเป็นด้านความรู้ ด้านทักษะ หรือการปฏิบัติ หรือด้านคุณลักษณะ ซึ่งอาจดำเนินการได้ดังนี้

กระบวนการประเมินด้านทักษะและกระบวนการ

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเมื่อเรียนจบแล้ว ควรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติจริง
2. กำหนดงานให้ผู้เรียนปฏิบัติ วางแผนให้มีการปฏิบัติทุกขั้นตอน ต้องคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถ
3. กำหนดวิธีดำเนินการว่าทำที่ไหน ทำในลักษณะใดเป็นรายบุคคล หรือ

งานกลุ่มและกำหนดขอบข่ายของการปฏิบัติงานที่ต้องการให้ทำให้ชัดเจน

4. กำหนดสถานการณหรือเงื่อนไขที่ใช้ในการปฏิบัติงานควรเป็นสถานการณ์จริงเป็นหลัก
 5. กำหนดวิธีการวัดหลาย ๆ วิธี เช่น การให้เขียนตอบ การสร้างสถานการณ์จำลอง การวัดผลงานที่ได้จากการปฏิบัติจริง
 6. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวัดหลาย ๆ แบบ เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินพฤติกรรม แบบบันทึกพฤติกรรม เป็นต้น การสอบอาจใช้เครื่องมือมากกว่า 1 รายการ
 7. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เช่น สัดส่วนคะแนนของกระบวนการและผลผลิต กำหนดรายละเอียดสิ่งที่จะให้คะแนน
 8. การกำหนดวิธีการประเมินผล เช่น ดูว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่พึงพอใจหรือไม่
 9. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัด เช่น การวางแผนการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สร้างคู่มือการใช้เครื่องมือ เป็นต้น เครื่องมือวัดด้านทักษะและกระบวนการ เช่น การทดสอบ ทั้งข้อเขียน ปากเปล่า การสังเกต แบบสำรวจรายการ มาตราส่วนประมาณค่า การประมาณค่าโดยการจัดอันดับฯ
- ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือด้านทักษะและกระบวนการ**
1. ศึกษาหลักสูตรและกำหนดวัตถุประสงค์ในรายวิชาที่สอน
 2. วิเคราะห์ธรรมชาติของงานที่ให้ปฏิบัติ โดยยึดกระบวนการและผลงาน
 3. การวิเคราะห์คุณลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการวัดเพื่อทราบตัวบ่งชี้สิ่งที่ต้องการวัด
 4. กำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะที่ต้องการวัด
 5. สร้างเครื่องมือ

6. บทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานประเมินผลการเรียน

1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดังนี้

- 1.1 อนุมัติและให้ความเห็นชอบต่อหลักสูตรของสถานศึกษาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี/รายภาคของแต่ละรายวิชา
- 1.2 อนุมัติและให้ความเห็นชอบต่อเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียน ตามกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม
- 1.3 อนุมัติและให้ความเห็นชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา เกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.4 อนุมัติและให้ความเห็นชอบต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

1.5 อนุมัติและให้ความเห็นชอบต่อเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

1.6 อนุมัติและให้ความเห็นชอบต่อกระบวนการวิธีซ่อมเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขผู้เรียน ที่มีผลการประเมินสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค กิจกรรมและผลการเรียนอื่น ๆ ไม่น่าพึงพอใจ

1.7 อนุมัติและให้ความเห็นชอบระเบียบประเมินผลต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.8 กำกับ ติดตามการดำเนินการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาและการพัฒนาความสามารถการอ่านคิด วิเคราะห์และเขียนสื่อความ

1.9 กำกับติดตาม การประเมินผลและการตัดสินผลการเรียน

2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา มีหน้าที่ดังนี้

2.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคของรายวิชาต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดทำรายวิชาพร้อมเกณฑ์การประเมิน

2.2 กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาจุดประสงค์กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละกิจกรรม

2.3 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

2.4 กำหนดมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเขียนสื่อความพร้อมเกณฑ์การประเมินและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีผลการประเมินไม่น่าพึงพอใจ

2.5 กำหนดวิธีการเทียบโอนผลการเรียน จำนวนรายวิชา จำนวนหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอนผลการเรียน

2.6 กำหนดระเบียบประเมินผลต่าง ๆ ของสถานศึกษา

3) คณะอนุกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีหน้าที่ดังนี้

3.1 กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพร้อมแนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.2 สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและวัดผลประเมินผลและตัดสินผลตามแนวทางที่กำหนดไว้

3.3 พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการวัดและประเมินผลการเรียน สาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4) คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
มีหน้าที่ดังนี้

- 4.1 กำหนดแนวทางการพัฒนา แนวทางการประเมิน เกณฑ์การประเมิน และแนวทางการปรับปรุงแก้ไขคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 4.2 พิจารณาตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ปลายปี/ปลายภาคและการผ่านช่วงชั้นของผู้เรียน
- 4.3 จัดระบบการปรับปรุงแก้ไขคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยวิธีการอันเหมาะสมและส่งต่อข้อวินิจฉัยเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5) คณะกรรมการดำเนินการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ
มีหน้าที่ดังนี้

- 5.1 กำหนดแนวทางในการพัฒนาและการประเมินความสามารถการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความของผู้เรียน
- 5.2 ดำเนินการประเมินความสามารถการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความของผู้เรียน
- 5.3 ตัดสินผลการพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเรียนสื่อความของผู้เรียนรายปี/รายภาคและการผ่านช่วงชั้น

6) คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน มีหน้าที่ดังนี้

- 6.1 จัดทำสาระ เครื่องมือและวิธีการเทียบโอนผลการเรียนของรายวิชาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
- 6.2 ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้กับผู้เรียนที่ร้องขอ
- 6.3 ประมวลผลและตัดสินผลการเทียบโอน
- 6.4 เสนอผลการเทียบโอนต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบและเสนอผู้บริหารสถานศึกษาตัดสินอนุมัติการเทียบโอน

7) ผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่ดังนี้

- 7.1 เป็นเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 7.2 เป็นประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา
- 7.3 อนุมัติผลการประเมินผลการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น
- 7.4 ให้คำแนะนำข้อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานแก่บุคลากรในสถานศึกษา
- 7.5 กำกับ ติดตามให้การดำเนินงานประเมินผลการเรียนบรรลุเป้าหมาย
- 7.6 นำผลการประเมินไปจัดทำรายงานผลการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษา

8) ครูผู้สอน มีหน้าที่ดังนี้

- 8.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติและปฏิทินปฏิบัติงาน
- 8.2 ทำการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด พร้อมกับปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีข้อบกพร่อง
- 8.3 ประเมินตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาที่สอนหรือกิจกรรมที่รับผิดชอบเมื่อสิ้นสุดการเรียนรายปีหรือรายภาค ส่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมทุกภาคเรียน

9) ครูวัดผล มีหน้าที่ดังนี้

- 9.1 ส่งเสริมพัฒนาระบบและเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการเรียนด้านต่าง ๆ แก่ครูและบุคลากรของสถานศึกษา
- 9.2 ให้คำปรึกษา ติดตาม กำกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักวิชาและแนวทางที่สถานศึกษากำหนดไว้
- 9.3 ตรวจสอบ กลั่นกรองและปรับปรุงคุณภาพของวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
- 9.4 ร่วมกับนายทะเบียนรวบรวมตรวจสอบและประมวลผลการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

10) นายทะเบียน มีหน้าที่ดังนี้

- 10.1 ร่วมกับครูวัดผลรวบรวม ตรวจสอบและบันทึกประมวลข้อมูลผลการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน
- 10.2 ตรวจสอบและสรุปข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนเมื่อจบช่วงชั้น เพื่อเสนอรายชื่อผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ และเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการอนุมัติผลการจบช่วงชั้น
- 10.3 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาต่าง ๆ

7. เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาเป็นเอกสารสำคัญทางการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการใช้เป็นหลักฐานในการให้การรับรองผลการเรียนและวุฒิการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียน ได้รับศักดิ์และสิทธิ์ตามวุฒิการศึกษาที่ได้รับการรับรองนั้นไปตลอดชีวิต ในขณะเดียวกันเอกสารที่จัดทำขึ้นนี้จะใช้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบรับรองและยืนยัน

วุฒิการศึกษาของผู้เรียนตลอดไป สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการจัดทำโดยใช้แบบฟอร์มและวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้รูปแบบวิธีการจัดทำ การควบคุมและการตรวจสอบรับรองเอกสารเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีมาตรฐานในการดำเนินการอย่างเดียวกัน ซึ่งเอกสารมีดังนี้

1) ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (Transcript) (ปพ.1)

เป็นเอกสารบันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้เรียนในแต่ละช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงสถานภาพและความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียนแต่ละคนและใช้เป็นหลักฐานในการสมัครเข้าศึกษาต่อสมัครเข้าทำงานหรือดำเนินการในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีข้อกำหนดดังนี้

1.1 สถานศึกษาจะต้องจัดทำระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยสถานศึกษาจะส่งชื่อจากหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้จัดพิมพ์จำหน่ายเพื่อให้ใช้เป็นแบบเดียวกันซึ่งจะทำให้เกิดความสะดวกในการตรวจสอบข้อมูลและส่งต่อเอกสารระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ

1.2 สถานศึกษาต้องจัดทำต้นฉบับ ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคนเก็บรักษาไว้ตลอดไปและระมัดระวังดูแลรักษาไม่ให้ชำรุดเสียหาย สูญหายหรือมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลได้เป็นอันขาด เพื่อความสะดวกในการค้นหาข้อมูล สถานศึกษาอาจเก็บข้อมูลในเอกสารนี้ไว้ในรูปของซีดีรอมหรือเทคโนโลยีอื่นใดอีกทางหนึ่งก็ได้

1.3 เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาแต่ละช่วง สถานศึกษาต้องจัดทำระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ฉบับผู้เรียนให้แก่ผู้เรียน โดยคัดลอกข้อมูลจากต้นฉบับที่สถานศึกษาได้จัดทำภายหลังไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์อย่าให้ตกหล่นหรือผิดพลาดได้เป็นอันขาด

1.4 กรณีผู้เรียนย้ายสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องจัดทำระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ โดยคัดลอกข้อมูลจากต้นฉบับที่เป็นปัจจุบันให้ถูกต้องสมบูรณ์ให้ผู้เรียนนำไปเป็นหลักฐานการสมัครเข้าเรียนที่สถานศึกษาใหม่

ให้สถานศึกษาใหม่ที่รับผู้เรียนไว้จัดทำต้นฉบับระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนสำหรับผู้เรียนใหม่ โดยคัดลอกข้อมูลจากเอกสารแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ผู้เรียนนำมาแสดงให้ถูกต้อง สำหรับผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมให้โอนผลการเรียนตามเกณฑ์การประเมินของสถานศึกษาใหม่และให้เป็นไปตามระเบียบการเทียบโอนผลการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการแล้วใช้เอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่ บันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป ส่วนต้นฉบับจากสถานศึกษาเดิมให้เก็บไว้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบควบคู่กับเอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่

1.5 กรณีผู้เรียนรับระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนของตนไปแล้ว เกิดการชำรุดสูญหาย ถ้าผู้เรียนต้องการเอกสารฉบับใหม่ ให้สถานศึกษาออกเอกสารฉบับใหม่แก่ผู้เรียนโดย

คัดลอกจากต้นฉบับเอกสารที่เก็บรักษาไว้ โดยหัวหน้าสถานศึกษาและนายทะเบียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในขณะนั้นเป็นผู้ลงนาม

1.6 กรณีผู้เรียนต้องการจะเขียนแสดงผลการเรียนรู้เป็นภาษาอังกฤษ ให้ออกเอกสารตามข้อมูลเดิมของต้นฉบับเอกสารด้วยภาษาอังกฤษ

1.7 กรณีต้นฉบับเอกสารเกิดการสูญหายให้แจ้งยกเลิกการใช้เอกสาร

2) หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ใบประกาศนียบัตร) (ปพ.2)

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาออกให้กับผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีและผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อแสดงศักดิ์และสิทธิ์ของผู้สำเร็จการศึกษาและรับรองวุฒิการศึกษาของผู้เรียนให้ ผู้เรียนนำไปเป็นหลักฐานแสดงระดับวุฒิการศึกษาของตน ข้อกำหนดของเอกสาร มีดังนี้

2.1 เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษารายบุคคล

2.2 เป็นเอกสารที่จะออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาโดยสมบูรณ์แล้วดังนี้

1) ผู้สำเร็จหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

2) ผู้สำเร็จหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

2.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดรูปแบบเอกสารใบแทนเอกสารและใบแปลเอกสาร เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้ออกให้แก่ผู้เรียนที่จบการศึกษา โดยสถานศึกษาเป็นผู้ควบคุมการจัดทำ การเก็บรักษาและการออกเอกสารทั้งการออกใบแทนเอง

2.4 กรณีผู้เรียนรับเอกสารไปแล้ว ถ้าผู้เรียนมีความประสงค์ขอรับเอกสารนี้ใหม่สถานศึกษาจะต้องออกเป็นใบแทนให้ โดยใบแทนจะมีลักษณะแตกต่างจากเอกสารจริง ตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2.5 สถานศึกษาจะต้องเก็บรักษาและควบคุมแบบพิมพ์ของเอกสารให้ปลอดภัยอย่าให้ชำรุด สูญหายหรือมีผู้นำไปใช้ในทางมิชอบเป็นอันขาด

3) แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)

เป็นแบบรายงานรายชื่อและข้อมูลของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบ ยืนยันและรับรองความสำเร็จและวุฒิการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละคนต่อเขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ ข้อกำหนดของเอกสารมีดังนี้

3.1 เป็นเอกสารสำหรับรายงานรายชื่อและข้อมูลผู้สำเร็จหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีและผู้สำเร็จหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ

3.2 ให้สถานศึกษาใช้แบบพิมพ์เอกสารตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.3 ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารนี้จำนวน 3 ชุด เก็บรักษาไว้ให้ปลอดภัยที่สถานศึกษา 1 ชุด ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1 ชุดและกระทรวงศึกษาธิการอีก 1 ชุด ชุดที่เก็บรักษาที่กระทรวงศึกษาธิการถือเป็นเอกสารต้นฉบับ

3.4 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เก็บรักษาเอกสารนี้จะต้องดูแลรักษาเอกสารนี้อย่าให้ชำรุดเสียหาย สูญหาย หรือข้อมูลถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขเป็นอันขาดและต้องเก็บรักษาไว้ในสถานที่มีความปลอดภัยไว้ตลอดไปเพื่อความสะดวกในการค้นหาข้อมูล สถานศึกษาอาจเก็บข้อมูลในเอกสารนี้ไว้ในรูปของซีดีรอมหรือเทคโนโลยีอื่นใดอีกทางหนึ่งก็ได้

3.5 สถานศึกษาจะต้องจัดส่งเอกสารที่จัดทำเรียบร้อยแล้วไปให้หน่วยงานที่กำหนดภายในเวลา 30 วัน หลังจากผู้เรียนได้รับการอนุมัติให้สำเร็จการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษาดำเนินการเอง

เป็นเอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับบันทึกตรวจสอบรายงานและรับรองข้อมูลผลการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามภารกิจในการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำเอกสารของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งแต่ละสถานศึกษาได้กำหนดไว้ ทำให้เกิดความคล่องตัว และประสิทธิภาพในการดำเนินการของสถานศึกษา จึงให้แต่ละสถานศึกษาสามารถดำเนินการออกแบบจัดทำและควบคุมการใช้เอกสารหลักฐานการศึกษาส่วนหนึ่งได้เอง

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการเอง มีดังนี้

1. แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)

เป็นเอกสารรายงานพัฒนาการ ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นพิเศษ เพื่อการแก้ปัญหาหรือสร้างเอกลักษณ์ให้ผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เป็นการรายงานผลการประเมินที่แสดงถึงสภาพหรือระดับคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารนี้ให้ผู้เรียนทุก ๆ ด้าน ควบคู่กับระเบียบแสดงผลการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานแสดงคุณลักษณะของผู้เรียนเพื่อประกอบในการสมัครเข้าศึกษาต่อหรือสมัครทำงาน

ข้อกำหนดของเอกสารมีดังนี้

1.1 เป็นเอกสารแสดงผลพัฒนาการหรือสภาพของคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละประการของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น

1.2 ข้อมูลที่จะบันทึกในเอกสารมีดังนี้

1) เลขที่เอกสาร

- 2) ชื่อสถานศึกษา
- 3) ช่วงชั้นที่เรียน
- 4) ชื่อ – ชื่อสกุลและข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน
- 5) รายการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 6) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละประการ
- 7) รูปถ่ายของผู้เรียน
- 8) ลายเซ็นของผู้จัดทำเอกสาร
- 9) ลายเซ็นของหัวหน้าสถานศึกษาและประทับตราสถานศึกษา
- 10) วัน เดือน ปีที่ออกเอกสาร

1.3 สถานศึกษาเป็นผู้ออกแบบและจัดทำเอกสารให้มีความสวยงามและคงทนถาวร สามารถเก็บรักษาไว้ได้ตลอดไป

1.4 สถานศึกษาจะต้องออกเอกสารนี้ให้กับผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละช่วงชั้นให้สอดคล้องกับเกณฑ์การผ่านช่วงชั้นต่าง ๆ และต้องจัดทำสำเนาเอกสารที่ออกให้กับผู้สำเร็จการศึกษาเก็บรักษาไว้ที่สถานศึกษาตลอดไปด้วย

1.5 กรณีผู้เรียนรับเอกสารนี้ไปแล้ว ถ้ามีความประสงค์จะขอรับเอกสารนี้ใหม่ สถานศึกษาจะต้องออกเป็นใบแทนให้ โดยใบแทนจะต้องมีลักษณะแตกต่างจากเอกสารจริงตามลักษณะที่สถานศึกษากำหนดและจะมีข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสารจริงคือ

- 1) อ่างเลขที่ของเอกสารจริงที่เคยออกให้ไปแล้ว
- 2) สาเหตุของการออกเอกสารใบแทน

1.6 สถานศึกษาจะต้องเก็บรักษาเอกสารต้นฉบับและควบคุมแบบฟอร์มของเอกสารให้ปลอดภัยอย่าให้สูญหาย มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลหรือมีผู้ได้นำไปใช้ในทางมิชอบเป็นอันขาด

1.7 ให้ผู้เรียนเก็บรักษาเอกสารนี้ไว้เป็นหลักฐานการศึกษาเช่นเดียวกับระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.1) เพราะจะต้องนำไปแสดงเพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อหรือสมัครงานควบคู่กัน

2. เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)

เป็นเอกสารสำหรับผู้สอนใช้บันทึกเวลาเรียน ข้อมูลผลการวัดและประเมินผลการเรียน และข้อมูลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนแต่ละคนที่เรียนในห้องหรือกลุ่มเดียวกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งใช้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบ ยืนยัน สภาพการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคน

ข้อกำหนดของเอกสารมีดังนี้

2.1 ใช้บันทึกเวลาเรียน ข้อมูลการวัดและประเมินผลการเรียนและข้อมูลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้งห้องหรือกลุ่มที่เรียนร่วมกัน โดยบันทึกเป็นรายบุคคล

2.2 ข้อมูลที่จะบันทึกในเอกสารอย่างน้อยควรมีดังนี้

1) ข้อมูลของสถานศึกษา
2) ชื่อ - ชื่อสกุล ผู้สอนหรือที่ปรึกษา
3) ชื่อ - ชื่อสกุลและเลขประจำตัวประชาชนของผู้เรียนทุกคนที่เรียนในห้องหรือกลุ่มที่เรียนร่วมกัน

4) ลักษณะการใช้เวลาในการเข้าเรียนหรือร่วมกิจกรรมการเรียนของผู้เรียนในช่วงเวลาที่สถานศึกษากำหนดให้เป็นเวลาเรียน จำแนกเป็น เวลามา มาสาย ป่วย ลา ขาด

- 5) สรุปรวมเวลาเรียนของผู้เรียนแต่ละคน
- 6) เวลาเรียนของแต่ละคน คิดเป็นร้อยละของเวลาเรียนเต็ม
- 7) รายการผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค (ตามระดับชั้นที่ใช้เอกสาร)
- 8) ระดับผลการเรียน
- 9) เกณฑ์การประเมินให้ระดับผลการเรียน
- 10) ข้อมูลผลการวัดและประเมินผลการเรียนระหว่างเรียน ปลายภาค/ปลายปี
- 11) ผลการตัดสินและอนุมัติผลการเรียน
- 12) รายการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
- 13) เกณฑ์หรือข้อบ่งชี้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
- 14) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
- 15) ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของผู้เรียน

2.3 ลักษณะการบันทึกข้อมูล

1) การบันทึกเวลาเรียนตามลักษณะเวลาเรียนของแต่ละรายวิชา โดยบันทึกเวลาเรียนของผู้เรียนทั้งห้องหรือกลุ่มตลอดการเรียนในแต่ละรายวิชา

2) การบันทึกข้อมูลผลการวัดและประเมินผลการเรียนให้บันทึกคะแนนและข้อมูลการวัดและประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยบันทึกข้อมูลของ ทุกคนในห้องหรือกลุ่มเดียวกันไว้ในเล่มเดียวกันให้เสร็จสมบูรณ์ในแต่ละรายวิชา

3) การบันทึกผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้บันทึกผลการประเมินผู้เรียนทุกคนในห้องหรือกลุ่มเดียวกันจากผู้ประเมินทุกฝ่ายแต่ละภาคไว้ในเอกสารเล่มเดียวกันโดยอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้บันทึก ผลการประเมินอาจบันทึกเป็นคะแนนที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการ

ประเมินแต่ละประเภทหรือบันทึกเป็นเส้นพัฒนาการ (Profile) หรือคำบรรยายสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละประการได้

4) การบันทึกผลการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ให้บันทึกผลการประเมินผู้เรียนทุกคนในห้องหรือกลุ่มเดียวกันจากผู้ประเมินที่สถานศึกษากำหนดไว้ในเอกสารเล่มเดียวกัน โดยอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้บันทึก

5) การออกแบบและจัดทำเอกสาร สถานศึกษาเป็นผู้ออกแบบจัดทำเอกสารโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล ความสะดวก ชัดเจนในการบันทึกข้อมูลและการนำเอกสารไปใช้เป็นสำคัญ สถานศึกษาอาจออกแบบให้บันทึกข้อมูลในข้อ (1) (2) และ (3) ไว้ในเล่มเดียวกันหรือแยกกันก็ได้

6) กรณีผู้เรียนย้ายสถานศึกษาระหว่างปี (สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3, 4-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) หรือย้ายสถานศึกษาระหว่างภาค (สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ให้สถานศึกษาจัดทำใบแจ้งจำนวนเวลาเรียน ข้อมูลผลการเรียน ผลการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์และผลการประเมินความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของผู้เรียนในปีหรือภาคเรียนที่กำลังเรียน โดยคัดลอกจากเอกสารนี้ให้ผู้เรียนนำไปให้สถานศึกษาที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับรวมกับข้อมูลที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษาใหม่เป็นข้อมูลผลการพัฒนาของผู้เรียนต่อไป

7) แบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเมื่อใช้กรอกข้อมูลแล้วสถานศึกษาจะต้องเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี

3. เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)

เป็นเอกสารสำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน พัฒนาการในด้านต่าง ๆ และข้อมูลอื่นๆ ของผู้เรียน ทั้งที่สถานศึกษาและที่บ้าน เพื่อใช้สำหรับสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองของผู้เรียนให้รับทราบและเกิดความเข้าใจในตัวผู้เรียนร่วมกัน ข้อกำหนดของเอกสารมีดังนี้

3.1 เป็นเอกสารสำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3.2 ข้อมูลที่บันทึกในเอกสารอย่างน้อยควรมีดังนี้

- 1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียนและเลขประจำตัวประชาชนของผู้เรียน
- 2) เวลาเรียน
- 3) การวัดและประเมินผลการเรียนและการตัดสินผลการเรียน
- 4) ผลงานหรือความสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจ (เป็นการนำรายชื่อผลงานดีเด่นของผู้เรียน ทั้งที่เกิดจากการเรียนโดยตรงและเกิดจากการดำเนินงานส่วนตัวมาบันทึกไว้ปีละ

1-2 ชั้น โดยผู้เรียนเป็นผู้กรอก แล้วให้ผู้ปกครองและสถานศึกษาร่วมกันรับรองและแสดงความเห็นต่อผลงานแต่ละชิ้น)

- 5) ความเห็นของสถานศึกษาและผู้ปกครองที่มีต่อผู้เรียนเกี่ยวกับผลการเรียน
- 6) รายการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
- 7) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละประการอาชญาผลงานผลการประเมินเป็นเส้นพัฒนาการ (Profile) หรือคำบรรยายสรุปสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก็ได้
- 8) รายการกิจกรรมและผลการประเมินกิจกรรม
- 9) ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ
- 10) รูปภาพของผู้เรียน
- 11) ลายมือชื่อของผู้จัดทำเอกสาร
- 12) ลายมือชื่อของหัวหน้าสถานศึกษาและประทับตราสถานศึกษา
- 13) วัน เดือน ปีที่รายงานข้อมูล
- 14) ข้อมูลอื่นที่สถานศึกษาเห็นสมควรนำมาบันทึกไว้

3.3 สถานศึกษาเป็นผู้ออกแบบจัดทำเอกสารนี้ใช้เองให้เหมาะสมกับสถานศึกษาของตน

3.4 สถานศึกษาจะต้องบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันและส่งเอกสารนี้ให้ผู้ปกครองของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเมื่อมีการบันทึกข้อมูลใหม่ ๆ ไม่ควรร้อยกว่าภาคเรียนละ 2 ครั้ง

3.5 กรณีผู้เรียนย้ายสถานศึกษาให้ผู้เรียนนำเอกสารรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล ฉบับที่กำลังใช้อยู่ไปให้สถานศึกษาแห่งใหม่เพื่อใช้ดูลยพินิจว่า จะใช้เอกสารฉบับเดิมต่อไปหรือจัดทำเอกสารใหม่ ถ้าสถานศึกษาแห่งใหม่จะจัดทำเอกสารใหม่เมื่อคัดลอกข้อมูลจากเอกสารเดิมลงในเอกสารใหม่แล้วให้คืนเอกสารเดิมแก่ผู้เรียนนำไปเก็บรักษาไว้

3.6 ให้ผู้เรียนเก็บสะสมเอกสารนี้ไว้ให้ครบถ้วนตลอดเวลาการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 12 ปี โดยเก็บรวมไว้กับระเบียบสะสม (ปพ.8)

4. ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาออกให้กับผู้เรียนเป็นการเฉพาะกิจเพื่อรับรองสถานภาพทางการศึกษาของผู้เรียนเป็นการชั่วคราวทั้งกรณีผู้เรียนยังไม่สำเร็จการศึกษาและสำเร็จการศึกษาแล้วข้อกำหนดของเอกสารมีดังนี้

4.1 เป็นเอกสารรับรองสถานภาพทางการศึกษาของผู้เรียนเป็นการชั่วคราวที่สถานศึกษาออกให้แก่ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้แทนระเบียบแสดงผลการเรียน แบบแสดงพัฒนาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือหลักฐานแสดงวุฒิทางการศึกษาในการสมัครสอบ สมัครงานหรือศึกษาต่อ

4.2 เป็นเอกสารที่สถานศึกษาสามารถออกให้กับผู้เรียนทุกระดับชั้น

4.3 ข้อมูลที่จะบันทึกในเอกสารมีดังนี้

- 1) ชื่อสถานศึกษาและสถานที่ตั้ง
- 2) ชื่อ – ชื่อสกุล ผู้เรียน เลขประจำตัวนักเรียนและเลขประจำตัวประชาชน
- 3) สถานภาพทางการศึกษาของผู้เรียนที่สถานศึกษาให้การรับรอง
- 4) วัน เดือน ปี ที่ออกเอกสาร
- 5) รูปถ่ายของผู้เรียน
- 6) ลายมือชื่อผู้จัดทำเอกสาร
- 7) ลายมือชื่อผู้บริหารสถานศึกษา

4.4 สถานศึกษาเป็นผู้ออกแบบ จัดทำและควบคุมการออกเอกสารเอง

4.5 ใบรับรองผลการเรียนมีช่วงระยะเวลารับรอง 120 วัน

5. เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)

เป็นเอกสารสำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาทางการและผลงานด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ทั้งที่สถานศึกษาและที่บ้านเพื่อประโยชน์ในการแนะแนวผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ข้อกำหนดของเอกสารมีดังนี้

5.1 มีรายการสำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เป็นรายบุคคล

5.2 สถานศึกษาเป็นผู้ออกแบบจัดทำเอกสารให้เหมาะสมกับสถานศึกษาของตนและให้มีความคงทนสามารถเก็บรักษาและใช้ต่อเนื่องได้ตลอด 12 ปี

5.3 เป็นเอกสารที่ผู้เรียนใช้ต่อเนื่องกันได้ตลอด 12 ปี ทั้งกรณีศึกษาในสถานศึกษาเดียวกันหรือย้ายสถานศึกษาหรือเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา

5.4 สถานศึกษาจะต้องบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน ข้อมูลบางอย่างอาจให้ผู้ปกครองเป็นผู้กรอกหรือให้ความเห็นหรือได้รับทราบด้วยได้

6. สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9)

เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อบันทึกรายวิชาทั้งหมดตามหลักสูตรของโรงเรียนแต่ละช่วงชั้น ตามโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียน พร้อมด้วยผลการประเมินผลการเรียนของแต่ละรายวิชา ผู้เรียนใช้สำหรับศึกษาและแสดงให้บุคคลหรือหน่วยงานที่สนใจได้รู้โครงสร้างหลักสูตรและรายละเอียดของรายวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียน พร้อมด้วยผลการเรียนของนักเรียนจากการเรียนแต่ละรายวิชา

ลักษณะการจัดทำ

1. จัดทำเป็นรายบุคคลและมอบให้ผู้เรียนแต่ละคนเมื่อเริ่มการศึกษาแต่ละช่วงชั้น

2. โรงเรียนออกแบบและจัดทำแบบฟอร์มเองให้เหมาะสมในการบันทึกผลและรายงานผลการเรียนของผู้เรียน
3. เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา ให้สถานศึกษาส่งสมุดบันทึกผลการเรียนรู้ที่บันทึกผลการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในภาคเรียนหรือปีนั้น ๆ ให้ผู้ปกครองทราบ
4. เมื่อผู้เรียนจบช่วงชั้นให้สถานศึกษาสรุปผลการเรียนตามรายการในแบบฟอร์มสรุปผลการเรียนตลอดช่วงชั้น แล้วมอบให้ผู้เรียนนำไปเก็บรักษาและใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงผลการเรียนของตน
5. กรณีผู้เรียนออกจากสถานศึกษาระหว่างช่วงชั้น ให้สถานศึกษากรอกข้อมูลผลการเรียนทั้งหมดของผู้เรียนที่เรียนได้ รวมทั้งจัดทำสรุปผลการเรียนตามที่เป็นจริง ผู้เรียนนำสมุดไปมอบให้สถานศึกษาที่เข้าใหม่เพื่อเทียบโอนผลการเรียน

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คู่มือการสนทนากลุ่ม

ครูผู้สอน

จุดประสงค์

- 1) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน
- 2) เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคือครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลรายละเอียด

การดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเองโดยมีผู้ช่วยในการดำเนินการสนทนากลุ่มที่มีประสบการณ์จำนวน 2 คน ทำหน้าที่ในการจดบันทึกข้อมูล 1 คน และอำนวยความสะดวกในการสนทนากลุ่ม 1 คน โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) นัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสนทนากลุ่ม
- 2) จัดกลุ่มสนทนาโดยมีการบันทึกเสียงไว้
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหาที่รวบรวมได้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

- 1) เครื่องบันทึกเสียง
- 2) แถบบันทึกเสียง
- 3) คู่มือการสนทนากลุ่ม
- 4) ของที่ระลึก
- 5) สมุดบันทึก ดินสอ ปากกา
- 6) เครื่องดื่ม ของว่าง

แนวทางในการสนทนากลุ่ม

- 1) การเริ่มต้นการสนทนาด้วยการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและความคุ้นเคยให้กับผู้เข้าร่วมการสนทนา เช่น

- กล่าวต้อนรับ แสดงความขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ
- แนะนำตนเองและทีมงาน
- ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่มความสำคัญของข้อมูลที่จะได้รับการสนทนากลุ่ม
- อธิบายให้ผู้ร่วมสนทนาเข้าใจกระบวนการในการสนทนากลุ่ม เช่น ขออนุญาตบันทึกเสียง

และข้อมูลที่ได้จะเป็นความลับโดยไม่เปิดเผยชื่อสกุลของผู้เข้าร่วมสนทนา

- เริ่มคำถามก่อนเครื่องด้วยการสนทนาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมการสนทนา เช่น เป็นครูสอนระดับชั้นใด สอนวิชาอะไรบ้าง เป็นต้น

2) การสนทนาเพื่อเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการ โดยใช้คำถามหลักและคำถามขยาย ซึ่งสามารถยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ในสภาพการณ์จริง เช่น

- ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ปัญหาอุปสรรค การนำผลการประเมินไปใช้

คำถามหลัก

- ปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ใครเป็นผู้วัดและประเมินผล วัดและประเมินผลอย่างไร
- มีการนำผลการประเมินไปใช้หรือไม่ อย่างไร

3) การสนทนากลุ่มไม่ควรใช้เวลาเกิน 2 ชั่วโมง และเมื่อสนทนากลุ่มแล้วกล่าวขอบคุณ และมอบของที่ระลึกตอบแทนผู้เข้าร่วมสนทนาแม้จะเป็นสิ่งเล็กน้อย แต่ในทางจิตวิทยาแล้วเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการแสดงออกซึ่งความมีน้ำใจของผู้ที่ทำการสนทนา

ประเด็นในการสนทนากลุ่มครูผู้สอน

1. ข้อมูลทั่วไป เช่น อายุ หน้าที่ที่รับผิดชอบ

คำถามหลัก

- ครูผู้สอนที่นี้ส่วนใหญ่อายุเท่าไร ระยะเวลาที่แต่ละท่านทำงานที่โรงเรียนนี้ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งการสอนและนอกเหนือจากการสอนคืออะไร

คำถามขยาย

- เพราะอะไรจึงเลือกสอนที่โรงเรียนนี้
- หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างไร
- มีเวลาในการเตรียมการสอนหรือไม่ เพราะอะไร

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ปัญหาอุปสรรค การนำผลการประเมินไปใช้

คำถามหลัก

- ปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ท่านทำอย่างไร

คำถามขยาย

- ใครเป็นผู้วัดและประเมินผล วัดและประเมินผลอย่างไร
- มีการนำผลการประเมินไปใช้หรือไม่ อย่างไร
- มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไรในการวัดและประเมินผล

3. ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

คำถามหลัก

- ท่านเข้าใจหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 อย่างไร

คำถามขยาย

- โรงเรียนได้ทำการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 หรือไม่ เพราะอะไร

- มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไรในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 หรือไม่ เพราะอะไร

4. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการวัดและประเมินผล

คำถามหลัก

- บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 เป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ผู้เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 คือใครบ้าง แต่ละฝ่ายมีบทบาทอย่างไร

5. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของผู้เกี่ยวข้อง

คำถามหลัก

- ปัจจุบันผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 อย่างไร

คำถามขยาย

- ปัจจุบันผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างไร
- ในความเป็นจริงแล้วแต่ละฝ่ายควรจะมีส่วนร่วมอย่างไร

6. ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ ขั้นตอนและการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

คำถามหลัก

- องค์ประกอบ ขั้นตอนและการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรเป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรมีขั้นตอนอย่างไร
- ใครควรมีส่วนร่วมบ้าง
- องค์ประกอบในการพัฒนาระบบควรมีอะไรบ้าง

คู่มือการสนทนากลุ่ม ผู้ปกครอง

จุดประสงค์

- 1) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคือผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลรายละเอียด

การดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเองโดยมีผู้ช่วยในการดำเนินการสนทนากลุ่มที่มีประสบการณ์จำนวน 2 คน ทำหน้าที่ในการจดบันทึกข้อมูล 1 คน และอำนวยความสะดวกในการสนทนากลุ่ม 1 คน โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) นัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสนทนากลุ่ม
- 2) จัดกลุ่มสนทนาโดยมีการบันทึกเสียงไว้
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหาที่รวบรวมได้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

- 1) เครื่องบันทึกเสียง
- 2) แถบบันทึกเสียง
- 3) คู่มือการสนทนากลุ่ม
- 4) ของที่ระลึก
- 5) สมุดบันทึก ดินสอ ปากกา
- 6) เครื่องดื่ม ของว่าง

แนวทางในการสนทนากลุ่ม

- 1) การเริ่มต้นการสนทนาด้วยการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมการสนทนา เช่น
 - กล่าวต้อนรับ แสดงความขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ
 - แนะนำตนเองและทีมงาน
 - ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่มความสำคัญของข้อมูลที่จะได้รับการสนทนากลุ่ม
 - อธิบายให้ผู้ร่วมสนทนาเข้าใจกระบวนการในการสนทนากลุ่ม เช่น ขออนุญาตบันทึกเทป และข้อมูลที่ได้จะเป็นความลับโดยไม่เปิดเผยชื่อสกุลของผู้เข้าร่วมสนทนา

- เริ่มคำถามก่อนเครื่องด้วยการสนทนาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมการสนทนา เช่น เป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นใด ทำงานอะไร เป็นต้น

2) การสนทนาเพื่อเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการ โดยใช้คำถามหลักและคำถามขยาย ซึ่งสามารถยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ในสภาพการณ์จริง เช่น

- ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ปัญหาอุปสรรค การนำผลการประเมินไปใช้

คำถามหลัก

- ปัจจุบันการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ใครเป็นผู้วัดและประเมินผล วัดและประเมินผลอย่างไร

- มีการนำผลการประเมินไปใช้หรือไม่ อย่างไร

3) การสนทนากลุ่มไม่ควรใช้เวลาเกิน 2 ชั่วโมงและเมื่อสนทนากลุ่มแล้วกล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึกตอบแทนผู้เข้าร่วมสนทนาแม้จะเป็นสิ่งเล็กน้อยแต่ในทางจิตวิทยาแล้วเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการแสดงออกซึ่งความมีน้ำใจของผู้ที่ทำการสนทนา

ประเด็นในการสนทนากลุ่มผู้ปกครอง

1. ข้อมูลทั่วไป เช่น อายุ อาชีพ

คำถามหลัก

- ผู้ปกครองอายุเท่าไร ประกอบอาชีพอะไร

คำถามขยาย

- เพราะอะไรจึงให้ลูกเรียนที่โรงเรียนนี้

- สนับสนุนค่านิยมกับทางโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ปัญหาอุปสรรค การนำผลการประเมินไปใช้

คำถามหลัก

- ปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ใครเป็นผู้วัดและประเมินผล วัดและประเมินผลอย่างไร

- ครูได้แจ้งผลการประเมินให้ทราบหรือไม่ อย่างไร

- มีการนำผลการประเมินไปใช้หรือไม่ อย่างไร

- มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไรในการวัดและประเมินผล

3. ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

คำถามหลัก

- ท่านเข้าใจหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 หรือไม่ อย่างไร

คำถามขยาย

- โรงเรียนได้ทำการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 หรือไม่ เพราะอะไร

- มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไรในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 หรือไม่ เพราะอะไร

4. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการวัดและประเมินผล

คำถามหลัก

- บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 เป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ผู้เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 คือใครบ้าง แต่ละฝ่ายมีบทบาทอย่างไร เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

- ตัวท่านได้มีบทบาทอย่างไรในการวัดและประเมินผลในโรงเรียนในปัจจุบันและควรจะมีบทบาทอะไรมากกว่านี้

5. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของผู้เกี่ยวข้อง

คำถามหลัก

- ปัจจุบันผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 อย่างไร

คำถามขยาย

- ปัจจุบันผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างไร นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างไร

- ผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วมมากกว่านี้หรือไม่ อย่างไร

6. ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ ขั้นตอนและการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

คำถามหลัก

- องค์ประกอบ ขั้นตอนและการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรเป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรมีขั้นตอนอย่างไร
- ใครควรมีส่วนร่วมบ้าง
- องค์ประกอบในการพัฒนาระบบควรมีอะไรบ้าง
- ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบอย่างไร

คู่มือการสนทนากลุ่ม นักเรียน

จุดประสงค์

- 1) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคือผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลรายละเอียด

การดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเองโดยมีผู้ช่วยในการดำเนินการสนทนากลุ่มที่มีประสบการณ์จำนวน 2 คน ทำหน้าที่ในการจดบันทึกข้อมูล 1 คน และอำนวยความสะดวกในการสนทนากลุ่ม 1 คน โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) นัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสนทนากลุ่ม
- 2) จัดกลุ่มสนทนาโดยมีการบันทึกเสียงไว้
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหาที่รวบรวมได้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

- 1) เครื่องบันทึกเสียง
- 2) แถบบันทึกเสียง
- 3) คู่มือการสนทนากลุ่ม
- 4) ของที่ระลึก
- 5) สมุดบันทึก ดินสอ ปากกา
- 6) เครื่องดื่ม ของว่าง

แนวทางในการสนทนากลุ่ม

- 1) การเริ่มต้นการสนทนาด้วยการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและความคุ้นเคยให้เกิดกับผู้เข้าร่วมการสนทนา เช่น
 - กล่าวต้อนรับ แสดงความขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ
 - แนะนำตนเองและทีมงาน
 - ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่มความสำคัญของข้อมูลที่จะได้รับการสนทนากลุ่ม
 - อธิบายให้ผู้ร่วมสนทนาเข้าใจกระบวนการในการสนทนากลุ่ม เช่น ขออนุญาตบันทึกเทป และข้อมูลที่ได้จะเป็นความลับโดยไม่เปิดเผยชื่อสกุลของผู้เข้าร่วมสนทนา

- เริ่มคำถามก่อนเครื่องด้วยการสนทนาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมการสนทนา เช่น เป็นนักเรียนระดับชั้นใด ใครเป็นครูประจำชั้น ผู้ปกครองประกอบอาชีพอะไร เป็นต้น

2) การสนทนาเพื่อเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการ โดยใช้คำถามหลักและคำถามขยาย ซึ่งสามารถยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ในสภาพการณ์จริง เช่น

- ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ปัญหาอุปสรรค การนำผลการประเมินไปใช้

คำถามหลัก

- ปัจจุบันการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ใครเป็นผู้วัดและประเมินผล วัดและประเมินผลอย่างไร

- มีการนำผลการประเมินไปใช้หรือไม่ อย่างไร

3) การสนทนากลุ่มไม่ควรใช้เวลาเกิน 2 ชั่วโมงและเมื่อสนทนากลุ่มแล้วกล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึกตอบแทนผู้เข้าร่วมสนทนาแม้จะเป็นสิ่งเล็กน้อยแต่ในทางจิตวิทยาแล้วเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการแสดงออกซึ่งความมีน้ำใจของผู้ที่ทำการสนทนา

ประเด็นในการสนทนากลุ่มนักเรียน

1. ข้อมูลทั่วไป เช่น ระดับชั้น ผลการเรียน

คำถามหลัก

- นักเรียนกำลังเรียนชั้นอะไรบ้าง

คำถามขยาย

- อาจารย์ท่านใดเป็นครูประจำชั้น

- ผลการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างไร

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ปัญหาอุปสรรค การนำผลการประเมินไปใช้

คำถามหลัก

- ปัจจุบันของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนของนักเรียนเป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ใครเป็นผู้วัดและประเมินผล วัดและประเมินผลอย่างไร

- ครูได้แจ้งผลการประเมินให้ทราบหรือไม่ อย่างไร

- มีการนำผลการประเมินไปใช้หรือไม่ อย่างไร

- มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไรในการวัดและประเมินผล

3. ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

คำถามหลัก

- นักเรียนเข้าใจหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ.2544 หรือไม่ อย่างไร

คำถามขยาย

- โรงเรียนได้ทำการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

หรือไม่ เพราะอะไร

- มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไรในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 หรือไม่ เพราะอะไร

4. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการวัดและประเมินผล

คำถามหลัก

- บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ.2544 เป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ผู้เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

คือใครบ้าง แต่ละฝ่ายมีบทบาทอย่างไร เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

- ตัวนักเรียนได้มีบทบาทอย่างไรในการวัดและประเมินผลในห้องเรียนปัจจุบันและ

ควรมีบทบาทอะไรมากกว่านี้

5. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของผู้เกี่ยวข้อง

คำถามหลัก

- ปัจจุบันมีใครบ้างมีส่วนร่วมกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และมีส่วนร่วมอย่างไร

คำถามขยาย

- ปัจจุบันครู ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างไร นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างไร

- ครู ผู้ปกครองและชุมชนควรจะมีส่วนร่วมมากกว่านี้หรือไม่ อย่างไร

- นักเรียนควรมีส่วนร่วมมากกว่านี้หรือไม่ อย่างไร

6. ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ ขั้นตอนและการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

คำถามหลัก

- องค์ประกอบ ขั้นตอนและการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรเป็นอย่างไร

คำถามขยาย

- ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรมีขั้นตอนอย่างไร
- ใครควรมีส่วนร่วมบ้าง
- องค์ประกอบในการพัฒนาระบบควรมีอะไรบ้าง
- นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบอย่างไร

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล.....วุฒิการศึกษา.....
ตำแหน่ง.....อายุราชการ.....ปี ทำงานที่โรงเรียนนี้.....ปี
ภาระงานสอนในปัจจุบัน.....
ภาระอื่นนอกจากงานสอน.....
ภูมิลำเนาเดิม.....
ปัจจุบันพักที่.....

2) เหตุผลที่ปฏิบัติราชการที่โรงเรียนนี้

.....
.....
.....

3) ผลงานที่ภาคภูมิใจ ได้แก่

.....
.....
.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

- 1.1 โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนอย่างไร
- 1.2 โรงเรียนมีระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 1.3 โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 1.4 ปัญหาสำคัญของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนคืออะไร และควรแก้ปัญหาอย่างไร

2. การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
 - 2.1 ท่านเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 อย่างไร
 - 2.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
 - 2.3 ความเป็นไปได้หรือไม่ในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 เพราะอะไร
3. บทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.1 ปัจจุบันผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลมีใครบ้าง
 - 3.2 แต่ละฝ่ายมีบทบาทอย่างไร
 - 3.3 แต่ละฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างไร
 - 3.4 ท่านมีบทบาทอย่างไร
 - 3.5 ท่านมีส่วนร่วมอย่างไร
 - 3.6 ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ผู้เกี่ยวข้องควรมีใครบ้าง และควรมีบทบาทอย่างไร
 - 3.7 จะมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.8 ท่านคิดอย่างไรกับบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
4. องค์ประกอบและขั้นตอนการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 - 4.1 องค์ประกอบในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรมีอะไรบ้าง
 - 4.2 ขั้นตอนในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรเป็นอย่างไร
 - 4.3 ท่านคิดอย่างไรกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ครูผู้สอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล.....วุฒิการศึกษา.....
 ตำแหน่ง.....อายุราชการ.....ปี ทำงานที่โรงเรียนนี้.....ปี
 ภาระงานสอนในปัจจุบัน.....
 ภาระอื่นนอกจากงานสอน.....
 ภูมิลำเนาเดิม.....
 ปัจจุบันพักที่.....

2) เหตุผลที่ปฏิบัติราชการที่โรงเรียนนี้

.....

3) ผลงานที่ภาคภูมิใจ ได้แก่

.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

- 1.1 โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนอย่างไร
- 1.2 ท่านวัดและประเมินผลในชั้นเรียนอย่างไร มีปัญหาหรือไม่อย่างไร
- 1.3 โรงเรียนมีระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 1.4 โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ อย่างไร

- 1.5 ปัญหาสำคัญของการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนคืออะไร และควรแก้ปัญหาอย่างไร
- 1.6 ท่านมีความต้องการในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ เพราะอะไร
2. การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
 - 2.1 ท่านเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 อย่างไร
 - 2.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
 - 2.3 มีความเป็นไปได้หรือไม่ในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 เพราะอะไร
3. บทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.1 ปัจจุบันผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลมีใครบ้าง
 - 3.2 แต่ละฝ่ายมีบทบาทอย่างไร
 - 3.3 แต่ละฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างไร
 - 3.4 ท่านมีบทบาทอย่างไร
 - 3.5 ท่านมีส่วนร่วมอย่างไร
 - 3.6 ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ผู้เกี่ยวข้องควรมีใครบ้าง และควรมีบทบาทอย่างไร
 - 3.7 จะมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.8 ท่านคิดอย่างไรกับบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
4. องค์ประกอบและขั้นตอนการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 - 4.1 องค์ประกอบในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรมีอะไรบ้าง
 - 4.2 ขั้นตอนในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรเป็นอย่างไร
 - 4.3 ท่านคิดอย่างไรกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

นักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล.....ระดับชั้นเรียน.....
 มีพี่น้อง.....คน เป็นบุตรคนที่.....อาชีพิบิดา.....มารดา.....
 ระยะทางจากบ้านมาโรงเรียน.....

2) ผลงานที่ภาคภูมิใจ ได้แก่

.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

- 1.1 ครูมีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนอย่างไร
- 1.2 มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนหรือไม่อย่างไร ควรแก้ปัญหาอย่างไร
- 1.3 คิดว่าโรงเรียนมีระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 1.4 โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 1.5 ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ เพราะอะไร

2. การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

- 2.1 นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 หรือไม่ ทราบได้อย่างไร มีลักษณะอย่างไร
- 2.2 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
- 2.3 มีความเป็นไปได้หรือไม่ในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ที่โรงเรียนนี้ เพราะอะไร

3. บทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.1 ปัจจุบันผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีใครบ้าง
 - 3.2 แต่ละฝ่ายมีบทบาทอย่างไร
 - 3.3 แต่ละฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างไร
 - 3.4 นักเรียนมีบทบาทอย่างไร
 - 3.5 นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างไร
 - 3.6 ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ผู้เกี่ยวข้องควรมีใครบ้าง และควรมีบทบาทอย่างไร
 - 3.7 จะมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.8 นักเรียนคิดอย่างไรกับบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
4. องค์ประกอบและขั้นตอนการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 - 4.1 องค์ประกอบในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรมีอะไรบ้าง
 - 4.2 ขั้นตอนในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรเป็นอย่างไร
 - 4.3 นักเรียนคิดอย่างไรกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ปกครอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล.....อาชีพ.....

เป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นเรียน.....

ระยะทางจากบ้านมาโรงเรียน.....

2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
1. สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

1.1 การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นอย่างไร ท่านทราบได้อย่างไร

1.2 มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนหรือไม่ อย่างไร ควรแก้ปัญหาอย่างไร

1.3 คิดว่าโรงเรียนมีระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ อย่างไร

1.4 โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ อย่างไร

1.5 ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนหรือไม่ เพราะอะไร

2. การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

2.1 ท่านเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 หรือไม่ ทราบได้อย่างไร มีลักษณะอย่างไร

2.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

2.3 มีความเป็นไปได้หรือไม่ในการพัฒนาระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ที่โรงเรียนนี้ เพราะอะไร

3. บทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.1 ปัจจุบันผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนมีใครบ้าง
 - 3.2 แต่ละฝ่ายมีบทบาทอย่างไร
 - 3.3 แต่ละฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างไร
 - 3.4 ท่านมีบทบาทอย่างไร
 - 3.5 ท่านมีส่วนร่วมอย่างไร
 - 3.6 ในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ผู้เกี่ยวข้องควรมีใครบ้าง และควรมีบทบาทอย่างไร
 - 3.7 จะมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.8 ท่านคิดอย่างไรกับบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
4. องค์ประกอบและขั้นตอนการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
 - 4.1 องค์ประกอบในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรมีอะไรบ้าง
 - 4.2 ขั้นตอนในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ควรเป็นอย่างไร
 - 4.3 ท่านคิดอย่างไรกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

**แบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ**

เรื่อง

การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : กรณีศึกษา
โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

โดย

นางสาว อังคณา ตุงคะสมิต
สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544 : กรณีสึกษา โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญมี 4 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบ (ใช้ประเมินคู่มือการใช้ระบบทั้งฉบับ)

ตอนที่ 3 แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของระบบ (ใช้ประเมินระบบในคู่มือการใช้ระบบฯ ตอนที่ 3 หน้า 10 - 14 และตอนที่ 4 หน้า 15 - 33)

ตอนที่ 4 แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ (ใช้ประเมินแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบในคู่มือการใช้ระบบฯ หน้า 48 - 51)

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านในการประเมินความเหมาะสมดังนี้

มีความเห็นว่า เหมาะสม

หรือมีความเห็นว่า ไม่เหมาะสม กรุณาเขียนสิ่งที่ควรปรับปรุง

และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นด้านความสอดคล้องในการประเมินความสอดคล้อง ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านดังนี้

มีความเห็นว่า สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น +1

มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ กำหนดคะแนนเป็น 0

มีความเห็นว่า ไม่สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น -1

และถ้ามีสิ่งที่ท่านเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมประการใด กรุณาเขียนข้อมูลลงในความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ – สกุล.....
2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....
3. ตำแหน่งทางวิชาการ.....
4. มีความเชี่ยวชาญด้าน.....

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบ

ท่านเห็นว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ในคู่มือการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
ตอนที่ 1 แนวคิดระบบการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน			
1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
1.2 วัตถุประสงค์ของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
1.3 ประโยชน์ของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง			
ตอนที่ 3 ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
ความหมาย			
หลักการของระบบ			
ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
ตอนที่ 4 แนวปฏิบัติของโรงเรียน			
4.1 แผนดำเนินงาน			
4.2 คณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
4.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
ตอนที่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ			
บันทึกการประชุม (บท 1)			
แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง (บก 3)			
แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติของครู (บบ 3)			
แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงาน (บบส 3)			
แบบประเมินประสิทธิผลของระบบ (บป 2.1)			
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (บส 3.1-บส 3.5)			

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของระบบด้านความเหมาะสม

ท่านเห็นว่าองค์ประกอบต่างๆของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร (โปรดดูในคู่มือการใช้ระบบฯ หน้า 10 -14)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
1. ระบบการวางแผน (P)			
1.1 ^{ขั้น} ขั้นวางแผน (P)			
1.1.1 ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง			
1.1.2 ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันศึกษาคู่มือการใช้ระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
1.1.3 เสนอโครงการดำเนินการตามระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
1.1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
1.1.5 ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน			
1.2 ^{ขั้น}ขั้นปฏิบัติ (A)			
1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนร่วมกัน			
1.2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบการสะท้อนผลโดยยึดหลักการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544			
1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติตรวจสอบและสะท้อนผล			
1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตรวจสอบและสะท้อนผล			
1.2.5 สรุปเป็นแผนปฏิบัติการ			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
1.3 ขั้นตรวจสอบ (O)			
- ตรวจสอบแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันสร้าง ขึ้น โดยการประเมินตามความเหมาะสมและ เป็นไปได้ในการปฏิบัติ			
1.4 ขั้นสะท้อนผล (R)			
- นำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมาสะท้อนผลให้ ผู้เกี่ยวข้องทราบและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขให้ สมบูรณ์ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้			
2. ระบบปฏิบัติการ (A)			
2.1 ขั้นวางแผน (P)			
2.1.1 ครูผู้สอนประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ผู้ปกครองและนักเรียน			
2.1.2 ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียน ร่วมกันกำหนดแนวทางวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาผู้เรียนร่วมกัน			
2.1.3 ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตร เขียน แผนการจัดการเรียนรู้ วางแผนวัดและประเมิน ระดับชั้นเรียน สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดในขั้นวางแผน			
2.2 ขั้นปฏิบัติ (A)			
- ครูผู้สอนปฏิบัติการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน			
2.3 ขั้นตรวจสอบ (O)			
- ครูผู้สอนตรวจสอบการวัดและประเมินผลที่ ปฏิบัติว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนด หรือไม่ โดยตรวจสอบการปฏิบัติของตนและ สอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
2.4 ^{ขั้น} ขั้นสะท้อนผล (R)			
- ครูผู้สอนสะท้อนผลที่ได้ในขั้นตรวจสอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบแล้วทบทวนและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการวัดและประเมินผลของตน			
3. ระบบตรวจสอบ (O)			
3.1 ^{ขั้น} ขั้นวางแผน (P)			
3.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อกำหนดแนวทางและระยะเวลาในการประเมิน			
3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน			
3.2 ^{ขั้น} ขั้นปฏิบัติ (A)			
- ตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในระบบปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น			
3.3 ^{ขั้น} ขั้นตรวจสอบ (O)			
- ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางการวัดและประเมินของครูผู้สอนในชั้นดำเนินการ			
3.4 ^{ขั้น} ขั้นสะท้อนผล (R)			
- นำผลในขั้นตรวจสอบสะท้อนผลให้คณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนทราบ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
4. ระบบสะท้อนผล (R)			
4.1 ชั้นวางแผน (P)			
4.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเพื่อสะท้อนผลที่เกิดขึ้น			
4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข			
4.2 ชั้นปฏิบัติ (A)			
4.2.1 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้			
4.2.2 จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ			
4.3 ชั้นตรวจสอบ (O)			
- ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง			
4.4 ชั้นสะท้อนผล (R)			
- ทบทวนปรับปรุงตามผลที่ได้จากชั้นตรวจสอบ			

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านความสอดคล้อง

ท่านเห็นว่าองค์ประกอบของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไปนี้มีความสอดคล้องกันในแต่ละขั้นตอนหรือไม่ อย่างไร (โปรดดูในคู่มือการใช้หน้า 10 - 14)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	1	0	-1
ระบบวางแผน (P)			
1. การกำหนดขั้นตอนของระบบวางแผน (P) ได้แก่ ชั้นวางแผน ชั้นปฏิบัติ ชั้นตรวจสอบและชั้นสะท้อนผล			
2. กระบวนการดำเนินการของชั้นวางแผน			
3. กระบวนการดำเนินการของชั้นปฏิบัติ			
4. กระบวนการดำเนินการของชั้นตรวจสอบ			
5. กระบวนการดำเนินการของชั้นสะท้อนผล			
6. การกำหนดเครื่องมือของระบบวางแผน			
7. การกำหนดระยะเวลาของระบบวางแผน			
ระบบปฏิบัติการ (A)			
1. การกำหนดขั้นตอนของระบบปฏิบัติการ (A) ได้แก่ ชั้นวางแผน ชั้นปฏิบัติ ชั้นตรวจสอบและชั้นสะท้อนผล			
2. กระบวนการดำเนินการของชั้นวางแผน			
3. กระบวนการดำเนินการของชั้นปฏิบัติ			
4. กระบวนการดำเนินการของชั้นตรวจสอบ			
5. กระบวนการดำเนินการของชั้นสะท้อนผล			
6. การกำหนดเครื่องมือของระบบปฏิบัติการ			
7. การกำหนดระยะเวลาของระบบปฏิบัติการ			
ระบบตรวจสอบ (O)			
1. การกำหนดขั้นตอนของระบบตรวจสอบ (O) ได้แก่ ชั้นวางแผน ชั้นปฏิบัติ ชั้นตรวจสอบและชั้นสะท้อนผล			
2. กระบวนการดำเนินการของชั้นวางแผน			
3. กระบวนการดำเนินการของชั้นปฏิบัติ			
4. กระบวนการดำเนินการของชั้นตรวจสอบ			
5. กระบวนการดำเนินการของชั้นสะท้อนผล			

ตอนที่ 4 แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินประสิทธิผล ของระบบด้านความเหมาะสม

ท่านเห็นว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ในแบบประเมินประสิทธิผลของระบบการวัดและประเมินผล
ระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
(โปรดดูในคู่มือการใช้หน้า 48 - 51)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	สิ่งที่ควรปรับปรุง
1. ด้านความเป็นประโยชน์			
2. ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง			
3. ด้านความเหมาะสม			
4. ด้านความถูกต้องและความ น่าเชื่อถือ			
5. ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง			
5.1 ความพึงพอใจ			
5.2 การวัดและประเมินผลตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน			

ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ด้านความสอดคล้อง

ท่านเห็นว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบประเมินประสิทธิผลของระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ต่อไปนี้มีสอดคล้องกันในแต่ละขั้นตอนหรือไม่ อย่างไร(โปรดดูในคู่มือการใช้หน้า 48-51)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	1	0	-1
1. ด้านความเป็นประโยชน์			
2. ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน			
3. ด้านความเหมาะสม			
4. ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ			
5. ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง			
5.1 ความพึงพอใจ			
5.2 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน			

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

แบบสังเกตระบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน

วันเดือนปี.....ช่วงเวลาที่สังเกต.....

รายวิชา.....ผู้สอน.....

ผู้สังเกต.....

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่สังเกตพบและ เขียนบันทึกข้อมูลลงในช่องว่างตามหัวข้อกำหนดให้

วิธีการที่สังเกตพบ	ช่วงเวลาที่พบ	ผลการดำเนินการ	เครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผู้เรียน
☐ การถามตอบระหว่างทำกิจกรรมการเรียน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		☐ แบบสังเกต ☐ แบบสัมภาษณ์ ☐ แบบทดสอบ ☐ แฟ้มสะสมงาน ☐ โครงการ ☐ บันทึกของผู้เรียน ☐ แบบฝึกหัด ☐ การบ้าน ☐ แบบสอบถาม ☐ ระเบียบสะสม ☐ อื่น ๆ ได้แก่
☐ การสนทนาพบปะพูดคุยกับนักเรียน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		☐ การบ้าน ☐ แบบสอบถาม ☐ ระเบียบสะสม ☐ อื่น ๆ ได้แก่
☐ การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		☐ การบ้าน ☐ แบบสอบถาม ☐ ระเบียบสะสม ☐ อื่น ๆ ได้แก่
☐ การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		☐ การบ้าน ☐ แบบสอบถาม ☐ ระเบียบสะสม ☐ อื่น ๆ ได้แก่

วิธีการที่สังเกตพบ	ช่วงเวลาที่พบ	ผลการดำเนินการ	เครื่องมือที่ใช้วัด ประเมินผู้เรียน
☐ การอ่านบันทึก เหตุการณ์ต่าง ๆ ของ ผู้เรียน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		
☐ การตรวจ แบบฝึกหัดและ การบ้านพร้อมทั้งให้ ข้อมูลป้อนกลับ	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		
☐ กำหนดภาระ งานรายบุคคลหรือ รายกลุ่ม	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		
☐ การให้นักเรียน สาธิต	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		
☐ การให้ผู้เรียนทำ โครงงาน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		
☐ การสังเกต ผู้เรียน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....		

วิธีการที่สังเกตพบ	ช่วงเวลาที่พบ	ผลการดำเนินการ
☐ การสัมภาษณ์ผู้เรียน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ การตรวจผลงานผู้เรียน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ การให้ผู้เรียนรายงานตนเอง	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ การทดสอบภาคปฏิบัติ	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ การสอบถาม	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ การเยี่ยมบ้าน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ ใช้ระเบียนสะสม	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ ทำแฟ้มสะสมงาน	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ แบบทดสอบวัดความรู้	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ แบบทดสอบวัดเจตคติและค่านิยม	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	
☐ วิธีการอื่น ๆ ที่สังเกตพบโปรดระบุ	☐ ก่อนเรียน ☐ ระหว่างเรียน ☐ หลังเรียน ☐ อื่น ๆ.....	

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่สังเกตพบและ เขียนบันทึกข้อมูลลงในช่องว่างตามหัวข้อกำหนดให้

1. เอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่สังเกตพบ

- ☐ ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (Transcript) (ปพ.1)
- ☐ หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ใบประกาศนียบัตร) (ปพ.2)
- ☐ แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)
- ☐ แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)
- ☐ เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)
- ☐ เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)
- ☐ ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)
- ☐ เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)
- ☐ สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9)
- ☐ เอกสารอื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน

- ☐ มีการวางแผนการประเมินผู้เรียน
- ☐ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
- ☐ สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา
- ☐ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน
- ☐ ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม
- ☐ นำผลการประเมินพัฒนาผู้เรียน
- ☐ นำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนการสอน
- ☐ การดำเนินการอื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ปัญหาด้านการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนที่พบได้แก่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

อังคณา ตุงคะสมิต

วัน เดือน ปีเกิด

9 สิงหาคม 2516

สถานที่เกิด

อ.เมือง จ.อุดรธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

แฟลตแก่นคูณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อ.เมือง จ.ขอนแก่น

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

อาจารย์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2538

ศษ.บ.การประถมศึกษา (เกียรตินิยมอันดับ 1)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ.2541

ศษ.ม.สังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ.2550

กศ.ด.การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ